సంపుటము II
నెం· 2

10 జనవరి, 1990
బుధవారము
(శక సం· 1911,
పుష్యం – 20)·

ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసనసభ కార్యకలాపములు

అధికార నివేదిక

విషయ సూచిక

	పేజి· నెం·
1· సభా కార్యక్రమము ...	135
2· సభా సమక్షంలో వుంచిన పత్రములు ...	136
3· సభా కార్యక్రమము ...	136
4· సభా సమక్షంలో వుంచిన పత్రములు ...	136
5· సభా సమక్షములో పెట్టిన పత్రము: రాష్ట్ర ఆర్థిక వ్యవస్థ, ఆర్థిక వనరులపై శ్వేతపత్రము· ...	137
6· సమితుల నివేదికలు:	
1· అర్జీల సమితి 8, 9, 10, 11, నివేదికలు·	
2· ఆప్కో మాజీ అధ్యక్షుడి నిధుల అపహరణ గూర్చి, చేనేత కార్మికుల సహకార సంఘాలపై సభా సమితి నివేదిక· ...	138
7· రూలు – 304 క్రింద ప్రభుత్వము దృష్టికి తీసుకువచ్చిన విషయములు:	
1· శాసన సభ్యుడు శ్రీ ఎం· ఓంకార్‌పై దాడిని గూర్చి· ...	138

(తరువాయి 3వ కవరులో)

ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వ ముద్రణాలయ కమీషనరుగారిచే శాసనసభ ముద్రణాలయము, హైదరాబాదునందు ముద్రించబడినది·

1990·

ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసనసభ

ప్రధానాధికారులు

సభాపతి	:	శ్రీ పి. రామచంద్రారెడ్డి
అధ్యక్షుల పేర్ల పట్టిక	:	శ్రీ కె. ప్రభాకరరావు
	:	శ్రీ డి. శ్రీపాదరావు
	:	డా. జి. కుతూహలమ్మ
	:	శ్రీ కె. కళా వెంకటరావు
	:	శ్రీ కె. ఎర్రన్నాయుడు
	:	శ్రీ జి. యాదగిరిరెడ్డి
కార్యదర్శి	:	శ్రీ సి. వెంకటేశన్
సంయుక్త కార్యదర్శి	:	శ్రీ ఎ. వి. జి. కృష్ణమూర్తి
ఉప కార్యదర్శులు	:	శ్రీ పి. సత్యనారాయణ శాస్త్రి
	:	శ్రీ పి. వి. కె. ఎల్. ఎన్. వి. రాఘవశర్మ
	:	శ్రీ టి. మురళీధరరావు
సహాయ కార్యదర్శులు	:	శ్రీ వి. వి. భాస్కరరావు
	:	శ్రీ ఎస్. సూర్యనారాయణ మూర్తి
	:	శ్రీమతి ఎన్. జి. సుమిత్రాబాయి
	:	శ్రీ ఎ. పద్మనాభన్
	:	శ్రీ జి. సూర్యనారాయణరెడ్డి
	:	శ్రీమతి ఎం. వి. ఎస్. జయలక్ష్మి
	:	శ్రీ బి. వి. రామారావు
	:	శ్రీ జి. రంగారెడ్డి
	:	శ్రీ కే. శౌరిరెడ్డి
	:	శ్రీ డి. సుబ్రహ్మణ్యం
చీఫ్ రిపోర్టరు	:	శ్రీ ఎం. హెచ్. కేశవరావు

పేజి నెం.

2. డిచ్‌పల్లి శాసన సభ్యుడు శ్రీ ఎం. వెంకటేశ్వరరావుగారిని, రామాయంపేట శాసన సభ్యుడు శ్రీ ఎం. విఠల్‌రెడ్డిగారిని, ఇద్దరు మండల ప్రజాపరిషత్తు అధ్యక్షులను నక్సలైట్లు అపహరించుటను గూర్చి. ... 138

8. సభా కార్యక్రమము .. 174

9. రాష్ట్రంలో శాంతి భద్రతలపై చర్చ. ... 183

10. గవర్నరు నుండి సందేశము. ... 227

ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసన సభా చర్చలు
అధికార నివేదిక

తొమ్మిదవ శాసన సభ

(మొదటి సమావేశము : ఆరవ రోజు)

బుధవారము, 10 జనవరి, 1990.

(సభ ఉదయం 9-00 గంటలకు సమావేశమైనది)

(శ్రీ కె. ప్రభాకరం రావు అధ్యక్ష స్థానములో వున్నారు)

సభా కార్యక్రమము

చైర్మన్ :— ఈ సభను ఒక అర్ధగంట వాయిదా వేయడమైంది. తిరిగి 9-30 గంటలకు సమావేశమవుతుంది.

(సభ ఉ॥ 9-05 గంటలకు వాయిదా పడినది)

సభ తిరిగి ఉ. 9-32 గం.లకు సమావేశమైనది
(సభాపతి అధ్యక్ష స్థానములో వున్నారు.)

సభా కార్యక్రమము

Mr. Speaker :—Papers to be laid.

Chief Minister (Dr. M. Chenna Reddy) :—Sir, I beg tolay on the Table of the House a copy of........

శ్రీ పి. నాగేశ్వరరావు (ఖమ్మం) :— అధ్యక్షా, నిన్న జరిగిన దానికి...... what has happened ?

Chief Minister (Dr. M. Chenna Reddy) :— I thought I will place this first. Otherwise, let me talk about that.

అధ్యక్షా, నిన్న సాయంత్రం సమావేశం ముగిసేప్పుడు మీరు చెప్పినటువంటి * * * మాట గురించి నేను స్పష్టపరిచాను తప్ప లక్ష్యంగా, చెప్పినప్పుడు అందులో మిమ్మల్ని, మీరు మొత్తం మా పావునుకి, మా పార్టీకి, నాకు అందరికి ప్రతిష్ఠగా ఉండే సింబులు అనే భావము నాకు చిన్నప్పటినుంచి తెలుసు, కాబట్టి ఎవరైనా అటువంటిది అనుకుంటే మాత్రం అది పొరపాటు, ఆ విధంగా బాధ ఎవరికైనా కలిగిస్తే నన్ను క్షమించమని కోరుతున్నాను.

---

*An asterisk be forme the name ind'cates confirmsties by the member.

* * * Expunged as orderd by the chair.

సభా సమక్షములో వుంచిన పత్రములు

Chief Minister (Dr. M. Chenna Reddy) :— Sir, I beg to lay on the Table a copy of the Second Annual Report of Andhra Pradesh Technology Services Limited for 1987–88 in compliance with section 619 (A) (36) of the Companies Act, 1956.

సభా కార్యక్రమము

శాసన సభా వ్యవహారాల శాఖ మంత్రి (శ్రీ కె. రోశయ్య) :— అధ్యక్షా, సి. ఎం. గారు మాట్లాడినటువంటి పరిస్థితి ఉంటుందని నేను అనుకోవడం లేదు. నిన్న జరిగినటువంటి దురదృష్టకరమైన సంఘటన మరచిపోయి ఈ బిజినెస్ సవ్యంగా జరుపుకునే దానికి సహకరించవలసిందిగా అందరికీ విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను.

Mr. Speaker .—I thank the Hon. Chief Minister and the Floor leaders. Once again, let us maintain the high dignity of this House. I realise that the Chief Minister has no other intention. The only thing is, what I said was in a compound sentence. I will pass on to the Chief Minister what I said instead of from the mouth of the people. I do not think he heard in the noise : and people who carried my sentence he need not believe on that I have the highest respeet for him because from my childhood he was my leader. I have said on the floor of the House that I have got high regard. As seniors, each one of you has got to correct me and advise me. I am a little rigid because this is the first session and shouting etc., may not be a tradition for the future. I am a very lenient Speaker and I once agin thank the Chief Minister and all the flour leaders including the Minister for Legislative Affairs and the Chief Whip for creating a congenial atmosphere. Now, let us go to the business. Now, Sri R. Chenga Reddy garu.

సభా సమక్షములో వుంచిన పత్రములు

Amendment to the rules relating to the regulation of restricting of building and use of the sites for building.

Minister for Panchayat Raj and Rural Development (Sri R Chenga Reddy) :—Sir, I beg to lay on the Table a copy of Notification issued in G.O.Ms.No. 634, PR & RD (Mandals–I) dated 8-11-1989 with which an amendment to the Rules relating to the Regulation of Restriction of Building and use of the sites for building has been issued as required under sub-section (5) of section 217 of the Andhra Pradesh Gram Panchayats Act, 1964.

Amendment to rules relating to regulation of receipts and expenditure of Municipal Council Rules.

Minister for Housing and Municipal Administration (Sri Koneru Ranga Rao) :—Sir, I beg to lay on the Table a copy of the amendment to the Andhra Pradesh Municipalities Rules relating to the Regulation of Receipt and Expenditure of Municipal Council Rules, 1968 issued in G.O.Ms.No. 568, HMA & UD Department, dated 25-9-1989 as required under sub-section (4) of section 326 of the Andhra Pradesh Municipalities Act, 1965.

Revised Estimates for the year 1987–88 and Budget Estimates for the year 1988–89 of the A.P. Housing Board and schedule of Officers and staff for the year 1988-89.

Sir, I further beg to lay on the Table a copy of G.O.Ms.No. 42, Housing, dated 29-10-1988 in which the revised estimates 1987–88, the Budget Estimates 1988-89 and Schedule of staff and officers for the year 1988-89 of Andhra Pradesh Housing Board were sanctioned by the Government, as required under section 26 read with section 28 of the Andhra Pradesh Housing Board Act, 1956.

Amendment to A.P. Housing Board (Allotment of Plots) Rules, 1977.

Sir, I further beg to lay on the Table a copy of the amendment to Andhra Pradesh Housing Board Rules, 1977 issued in G.O Ms. No. 50, Housing, dated 30-12-1987 as required under sub-section (3) of section 70 of the Andhra Pradesh Housing Board Act, 1956.

51st Annual Report of the Nizam Sugar factory Limited for 1987–89

Minister For Transport (Sri G.V. Sudhakar Rao) :—Sir, I beg to Lay on the Table a copy of the 51st Annual Report of the Nizam Sugar Factory Limited for 1987–89 together with the Audit Paras and the comments of the Comptroller and Auditor General of India, in the complaince with section 619-A(3) of the Companies Act, 1956.

Mr. Speaker:—Papers Laid.

సభాసమక్షంలో పెట్టిన పత్రము

రాష్ట్ర ఆర్థిక వ్యవస్థ, ఆర్థిక వనరులపై శ్వేతపత్రం

Minister For Finance (Sri K. Rosaiah).—Sir I beg to place on the Table a copy of White Paper on the Economy and Finances of the State of Andhra Pradesh.

*అనుబంధము - I

సమితుల నివేదికలు

Reports of the Committees-laying on the Table of the House by the Secretary, Legislature.

Secretary to Legislature (Sri C. Venkatesan):— Sir, I beg to Lay on the Table a copy in each of the Eight, Nineth, Tenth and Eleventh Reports of the Committee on Petitions and a copy of the Report of the House Committee on Handloom Weavers Co-operative Societies to enquire into the embezzlement of funds by former Chairman, APCO (Eight Lagislative Assembly) which were presented to the Speaker under Direction No. 1 issued by the Speaker dated the 2nd February, 1972.

రూలు-304 క్రింద ప్రభుత్వము దృష్టికి తీసుకువచ్చిన విషయములు:—

శాసన సభ్యుడు శ్రీ ఎం. ఓంకార్ పై దాడిని గూర్చి.

9-40 ఉ.గం. శ్రీ యం. ఓంకార్ (నర్సంపేట్):— అధ్యక్షా, డిసెంబరు నెల 26వ తారీకు రాత్రి నా నియోజకవర్గంలోని రేపల్లె గ్రామంలో నాకు ఓట్లు వేసిన ప్రజలకు ధన్యవాదాలు తెలపడానికి వెళ్లాను. దాన్ని, ఒక పండుగ లాగా సభ జరుపుకున్నారు. ఉపన్యాసాలు అయినాయి. సరిగ్గా రాత్రి 11 గంటల సమయంలో మేము లేచి దిగిపోయే సందర్భంలో ఎ.కె. 47 మారణాయుధం ధరించినటువంటి అట్లాగే ఇతర మారణాయుధాలు ధరించినటువంటి, పీపుల్స్ వార్ గ్రూప్ కు చెందినవారు వచ్చి కాల్పులు చేసారు. నాకు సుమారు మూడున్నర గజాల దూరం నుంచే ఎ.కె. 47 ఆయుధం ధరించిన వ్యక్తి కాల్పులు సాగించాడు. మా ప్రజలంతా పువ్వెత్తుగా లేచి ఆ కాల్పులు చేసే వ్యక్తి మీద పడ్డారు. వాళ్లు లేవకపోతే నేను బ్రతికేవాడిని కాదు. వారు వేదికకు అడ్డం రాకపోతే, నేను ఈరోజు మీ ముందు కనిపించే వాడిని కాదు. నేను అదే సమయంలో, యాదృచ్ఛికంగా నేను వున్న పొజిషన్ మార్చి తల త్రిప్పి, దొర్లి క్రింద పడడం జరిగింది. క్రింద పడిన తరువాత మరొక వ్యక్తి మరొక దిశ నుంచి-సుమారు మూడు, నాలుగు అడుగుల దూరంనుంచి-రివాల్వర్ పేల్చాడు. ఆ బుల్లెట్ నా తలకు ప్రక్కన వున్నటువంటి రాయికి తగిలి ఆ రాయి పగిలింది. నాకు ప్రాణహాని జరగలేదు. మా కార్యకర్తలు, జనం నన్ను తీసుకు వెళ్లారు. ప్రజలు నాపై ఎ.కె. 47 మారణాయుధంతో దాడి జరిపిన వ్యక్తి మీద పడి, అతను కప్పుకున్న బ్లాంకెట్ లాగివేశారు. అతని యొక్క ఆయుధాన్ని లాగడానికి ప్రయత్నం చేశారు. నడుముకు కట్టిన బెల్టు, తూటాలు లాగడానికి ప్రయత్నించారు. ఆ విధమైన ఘర్షణలోనే అతను నిర్విరామంగా కాల్చిన ఆటోమేటిక్ వెపన్ ద్వారా యిద్దరు ప్రాణాలు కోల్పోయారు. హంతకులను పట్టుకోవడానికి, లాగడానికి, అతన్ని

రాయితో, చేతులతో, ఉప్పు కొట్టే కోలతో పోరాడుతూ ప్రాణాలు ఇచ్చారు. వారిద్దరూ ప్రాణాలు ఇవ్వపోతే నేను బ్రతికేవాడినే కాదు కదా, గ్రామంలో ఎంతో మంది చనిపోయేవారు. అయితే అధ్యక్షా, ఇది జరిగిన తరువాత, వాస్తవానికి జిల్లాలో ఉన్న ఉన్నత పోలీస్ అధికారులు అంతా వచ్చారు. చూశారు. ఎ.కె. 47 వెపన్‌తో పేల్చిన తూటాలు మొత్తం 17 రౌండ్లు దొరికాయి. అట్లాగే రివాల్వర్ గుండు దొరికింది మరికొన్ని గుర్తులు కూడా దొరికాయి. ఈ ఘటన యాదృచ్ఛికంగా జరిగింది కాదు. వాస్తవానికి, పై ఎలక్షన్స్ వస్తాయనే వదంతులు ఎన్నికలయిన మరుక్షణం నుండి వచ్చాయి. నాకు అన్ని వైపుల నుండి సమాచారం అందుతూ వచ్చింది. నాకు తెలుసు. కాంగ్రెస్ పార్టీలో ఒక సెక్షను వారు దీని వెనకాల వున్నారని, నేను అందరిని అనడం లేదు. ఒక సెక్షన్ అని అంటున్నాను. ఆ విషయం దృష్టిలో వుంచుకోవలసిందిగా మనవి చేస్తున్నాను. ఈ ఘటన జరిగే రోజున ఉదయం 10 గంటలకు చెన్నారావు పేట కార్యకర్తలు, మహేశ్వరం కార్యకర్తలు నన్ను హెచ్చరించడం జరిగింది. అదే రోజు రాత్రి 11 గంటలకు ఈ ఘటన జరిగింది. ఆ తరువాత జిల్లా కలెక్టరు ఈరోజు వరకు ఆ గ్రామానికి పోలేదు. వాస్తవానికి ఇంత పెద్ద ఘటన జరిగినందుకు గవర్నర్ గారి ప్రసంగంలో ఈ ప్రస్తావన రావలసి ఉన్నది. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం వారు, ముఖ్యమంత్రి కూడా ఆ గ్రామానికి వెళ్ళి, ప్రజలను మెచ్చుకొని చనిపోయిన కుటుంబాల వారికి పెద్ద ఎత్తున సహాయం చేయవలసి వున్నది. ప్రజలు ఎంత వీరోచితంగా ఆ దుర్మార్గుల మీద పోరాడారో, అది ఇతర గ్రామస్తులకు కూడా ఆదర్శప్రాయంగా వుండాలి. ప్రభుత్వం ఈ విధంగా చేయవలసి వుంది. నేను 28వ తారీకు నాడు హైదరాబాదుకు వచ్చి, ముఖ్యమంత్రి గారిని కలవడానికి ప్రయత్నించాను. ఆ దుర్మార్గులను పట్టుకోవడానికి గాను తీసుకోవలసిన చర్యలను గురించి, ఆ గ్రామస్తులకు అందజేయవలసిన సహాయం గురించి ఈ రెండు విషయాలను గురించి మాట్లాడడానికి ముఖ్యమంత్రిగారిని కలవడానికి, ఇతర ఉన్నతాధికారులను కలవడానికి గాను నేను 28వ తారీకు నాడు హైదరాబాదుకు వచ్చాను. 28వ తారీకు ఉదయం 8 గంటల నుండి ప్రయత్నం చేసినా ఫలితం చేకూరలేదు. చీఫ్ మినిష్టర్ గారి ఇంట్లో వారితో నాకు యింటర్వ్యూ యిప్పించండి. ముఖ్యమైన విషయం మీద వచ్చాను. అని చెప్పడం జరిగింది. అంతకు ముందే ముఖ్యమంత్రి గారు చేసిన ప్రకటన రేడియోలో, పత్రికల్లో వచ్చింది. ఆ ప్రకటన చూసి నేను చాలా సంతోషించాను. అందుకు నా ధన్యవాదాలు కానీ దురదృష్టం ఏమిటంటే నేను 28 తారీకునాడు హైదరాబాదు వచ్చి ప్రయత్నం చేస్తే 10 గంటలకు కూడా రెస్పాన్స్ రాకపోగా, 10 గంటలకు ముఖ్యమంత్రి ఇంటి నుండి, ఒంటి గంట తరువాత సెక్రటేరియట్‌కు పోతే కలుస్తారని అన్నారు. సరిగ్గా ఒంటిగంటకు సెక్రటేరియట్‌లోని ముఖ్యమంత్రి పేషికి పోయినాను. రెండున్నర గంటలదాకా అక్కడే కూర్చున్నాను. అక్కడి చీఫ్ సెక్యూరిటీ ఆఫీసర్ రామచంద్రరావు, డెప్యూటీ సెక్రటరీ రామకిషన్ రావుగారు

అక్కడే వున్నారు. ఎంత సేపటికీ ముఖ్యమంత్రి గారిని కలవడానికి నన్ను పిలవరు. కిడ్నాప్ మెంబర్స్‌ను గురించి మాట్లాడుతున్నారని చెబితే, అదీ ముఖ్యమైన విషయమే కదా, నాకు ఓపిక లేదు. యింక కూర్చోలేను. రేపు అయినా యింటర్వ్యూ ఇప్పించండి, కనీసం అరగంట టైము వుండే విధంగా చూస్తే చాలు అని చెప్పి వచ్చాను. అదే రోజు సాయంత్రం ఐదు గంటలకు కిషన్‌రావు గారు ముఖ్యమంత్రిగారి పేషీ నుండి ఏమని ఫోన్ చేస్తారంటే, మరో ఐదు, పది రోజుల తరువాత నిమ్మళంగా మాట్లాడుకోవచ్చు అంటున్నారు ముఖ్యమంత్రిగారు అని ఫోన్ చేశారు. నేను చావు బ్రతుకుల్లో వస్తే ఐదు రోజుల తరువాత తీరిగ్గా మాట్లాడడానికి రమ్మనడం ఏమి పద్ధతి? నాకు ఐదు రోజులు వద్దు, ఐదు నిమిషాలు వద్దు, టెలిఫోన్‌లో కంటాక్టు చేసే అవకాశం యిప్పించండి. నిముషమో, అర నిముషమో మాట్లాడతాను. అగడానికి వీలు లేదా అని నేను వెంటనే చెప్పాను. ఐదున్నర గంటల దాకా ఎదురు చూశాను. డిప్యూటీ సెక్రటరీ గారి నుండి ఏరకమైన జవాబు రాకపోతే, మళ్ళీ పేషీకి ఫోన్ చేస్తే పేషీలో వున్న వారు ముఖ్యమంత్రిగారు లాల్ బహదూర్ స్టేడియంలో స్పోర్ట్స్ ఫంక్షన్‌కు వెళ్ళాడని చెప్పారు. ఇది తీవ్రమైన విషయం. నేను మాట్లాడడానికి వచ్చాను. నాకు ఇంటర్వ్యూ లేదు వారు స్పోర్ట్సు ఫంక్షన్‌కు వెళ్ళారు.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— పాయింట్‌కు రండి.

శ్రీ యం. ఓంకార్ :— ఇదివరకు 1979లో నా మీద బాంబులతో దాడి జరిగినప్పుడు స్వయంగా ముఖ్యమంత్రి గారు వచ్చారు సుందరయ్యగారి ఇంటికి వచ్చి నన్ను పరామర్శించారు. కత్తిపోట్లు జరిగిన తరువాత నా ముఖం కూడా చూడలేదనుకోండి. ఆయన ముఖ్యమంత్రిగా లేనప్పుడు, నేను తుపాకి గుండ్లు తగిలి నిజాం ఆర్థోపెడిక్ ఆసుపత్రిలో వుండగా వారు నన్ను వచ్చి చూశారు. వారు నన్ను సందర్శించిన సందర్భాల్లో నా ధన్యవాదాలు. కానీ ఈ సందర్భంలో నన్ను ఆ రోజు కాదు కదా, ఈ రోజు వరకూ కూడా ఏమి జరిగిందనేది ముఖ్యమంత్రిగారు నన్ను అడిగి తెలుసుకోలేదు. ఇంత తీవ్ర సంఘటన జరుగుతే ఈ క్షణం వరకు ఆ గ్రామానికి వెళ్ళడం గాని, చనిపోయిన కుటుంబాల వారికి సహాయం చేయడం గాని, నా యోగక్షేమాలు తెలుసుకోవడం గాని చేయలేదు. ఏమని అర్థం చేసుకోవాలి? ఒక ముఖ్యమంత్రికి యిది తగుతుందా? నేను వారి నుండి యిటువంటి ప్రవర్తన ఆశించవచ్చా? ఈ నాగరిక యుగంలో యిది సాధ్యం అవుతుందా? తీవ్రంగా ఆలోచించవలసిందిగా మనవిచేస్తున్నాను.

రెండవ ముఖ్యమైన విషయం. ఈ నేరం సాధారణమైన నేరం కాదు. ఒక ఆర్మ్డ్ ఆర్గనయిజుడు గ్యాంగ్ చేసిన పని. ఇది స్థానిక పోలీసులు ఏదో చేస్తే ఆగే సమస్య కాదు. అందుకని మేము జిల్లా పోలీసుల మీద ఏ ఆరోపణా చేయడం లేదు. వాస్తవానికి, వారు చేయగలిగిన పని కాదు. అందుకని, ప్రత్యేకంగా

రూలు-304 క్రింద ప్రభుత్వము దృష్టికి తీసుకువచ్చిన విషయములు:
శాసనసభ్యుడు శ్రీ ఎం. ఓంకార్ పై దాడిని గూర్చి.

రాష్ట్ర ప్రభుత్వమే దీనిని గాను కొందమంది కమెండోస్‌ను పంపించి ప్రత్యేక చర్యలు తీసుకుంటే తప్ప వీరిని అరికట్టడం సాధ్యం కాదు. పైగా నా మీద దాడి జరిగిన తరువాత అది తప్పి పోయిందని, మరింత కసితో నన్ను చంపడానికి ప్రయత్నిస్తున్నారు. ఇంటెలిజెన్స్ డిపార్టుమెంట్ వారి రిపోర్టులు వుండే వుంటాయి. ముఖ్యమంత్రిగారికి అనేక రకాల సమాచారం అందే వుంటుంది. పత్రికల్లో బహిరంగంగా ప్రకటించారు. (సభలో పేపర్ ఎత్తి చూపుతూ) జనవరి 9వ తేదీ, ఈనాడు పత్రికలోని వరంగల్ ప్రత్యేక సంచికలో వేశాడు. నిన్న నేను మాట్లాడతున్న సందర్భంలో ఒక విషయం విన్నవించుకున్నాను. బడ్జెట్ సమావేశానికి కనబడతానో, లేదో, పరిస్థితి తీవ్రంగా వుంది అని నేను చెప్పడం జరిగింది. ఈ విధంగా వారు ఏ.కే. 47,303 లాంటి ఆయుధాలను ఉపయోగించి పని చేస్తున్నప్పుడు, స్థానిక పోలీసులకు మీరు ఆర్డర్ జారీ చేశారు. కేసు విచారణలో వుందని సమాధానం యిస్తే ఉపయోగం ఏమీ లేదు. ఇది స్థానిక 9-50 ఉ.గం.
పోలీసుల చేతగానితనంగా మీముందు కంప్లైంట్ చేయడం లేదు. ఇది రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి ఈ సమస్యపై స్పష్టమైన అవగాహన లేకపోవడమే. పోలీసు డిపార్టుమెంట్ కూడా ఈ సమస్యకు సంబంధించి ఏమి చర్యలు తీసుకోవాలో ఆలోచించాలేగాని మామూలు క్రైం మాదిరిగా ఆలోచిస్తే అయ్యే పని కాదు. ఏ.కె. 47 వంటి ఆయుధాలుగల వాళ్ళను మామూలు కానిస్టేబుల్స్‌కో, రిజర్వు కానిస్టేబుల్స్‌కో, ఒక సబ్-ఇన్‌స్పెక్టరుకో ఒక రివాల్వర్ ఇచ్చి పట్టుకొమ్మంటే అయ్యే పని కాదు. స్పెషల్ స్క్వాడ్‌ను పంపి వారిని పట్టుకొనేందుకు ప్రయత్నించండి. ఆ గ్రామానికి వెళ్ళి ఆ గ్రామ ప్రజలు ధైర్యసాహసాలను ప్రదర్శించినందుకు వారికి బహుమతిని ప్రకటించండి. ఇక చనిపోయినవారి కుటుంబాలకు పెద్ద ఎత్తున ఆర్థిక సహాయం చేయండి. ఆ దుర్మార్గులతో వీరోచితంగా పోరాడి, వారినుంచి ఆయుధాలు లాక్కొనేందుకు జరిగిన ఘర్షణలో చనిపోయిన వారి కుటుంబాలకు సహాయం చేయండి. ఆ తరువాత నేను 28వ తారీఖున ముఖ్యమంత్రిగారిని కలవడానికి వెళితే ఈరోజు వరకు నాకు ఇంటర్వ్యూ ఇవ్వలేదు. నా యోగక్షేమాలు ఆలోచించలేదు. మీరు నాకు వ్యక్తిగతంగా ఏదో చేయలేదనే బాధ కాదు. ముఖ్యమంత్రి హోదాకు అది తగుతుందా? మీ పేషీలో వున్నవారు ఎవరు? నేను వచ్చిన సంగతి వారు మీకు తెలుపలేదా? నా అభిప్రాయం మీకు చెప్పలేదా? బాధ్యత ఎవరిది? రామచంద్రరాజుగారు నాకు బాగా తెలుసు. ఆయన మా జిల్లాలో డి.ఎస్.పి.గా పనిచేసి వెళ్ళారు. అలాగే కిషన్‌రావుగారు నాకు తెలుసు. వాళ్ళు చెప్పకుండా వున్నారంటే అది నమ్మడానికి వీలులేదు. ఇది ముఖ్యమంత్రిగారి స్వభావంలో వచ్చిన మార్పు అనుకోవాలా? లేక పేషీలో వున్నవారి ప్రవర్తనా? ఇది నాగరికమైన ప్రభుత్వానికి తగింది కాదు. ఇప్పటికైనా నేను మనవిచేసేది అక్కడికి స్పెషల్ స్క్వాడ్‌ను పంపించండి. ఇక నా రక్షణకు కూడా ఇప్పుడున్న ఏర్పాట్లు సరిపోవు. నా మీద

కాల్పులు జరిగినప్పుడు నా వెంట వున్న గన్‌మన్ ఆరోజే కొత్తగా వచ్చాడు. కాల్పులు జరుగుతుండగా అతను పారిపోయాడు. వాడు ఎక్కడ చనిపోయాడో అని వాణ్ణి వెతుక్కుంటూ వెళ్ళి పట్టుకురావలసిన గతి మా జనానికి పట్టింది. మీరు అక్కడే నాకు చెప్పాలని నేను అనడంలేదు కాని మీ మనసులో వుంచుకొని నాకు నన్ను ప్రత్యేకంగా పిలిపించుకొని మాట్లాడినా ఏ విధమైన రక్షణ ఏర్పాటు చేయాలో ఆలోచించి తగు చర్య తీసుకోవాలని మనవిచేస్తున్నాను. ఇక చనిపోయినవారికి కుటుంబాలకు పెద్దఎత్తున సహాయాన్ని ప్రకటించండి. ఆ గ్రామ ప్రజలకు రివార్డు ప్రకటిస్తే మిగతా గ్రామాల ప్రజలకు కూడా అలాంటి పోరాటపటిమ వస్తుందని చెపుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి (నక్రేకల్) :— అధ్యక్షా, శాసన సభ్యులపై దాడులు జరగడం అనేది ప్రత్యేకమైన అంశం. ఓంకార్ గారిపై ఒక్కసారి కాదు, ఇప్పటికి ఐదుసార్లు దాడి జరిగింది. ఐదుసార్లు దాడి జరిగినతరువాత కూడా ఆయన బ్రతికాడు అంటే ఇది అదృష్టవశాత్తూ బ్రతకడమే. ఆయనను ఎప్పుడు, ఎక్కడ మట్టుబెడతారో తెలియదు. పోయినసారి ముఖ్యమంత్రిగా చెన్నారెడ్డిగారు వుండగా ఒకసారి దాడి జరిగిందనుకోండి. ఆ తరువాత వరుసగా దాడులు జరుగుతున్నాయి. దీనికి చెన్నారెడ్డిగారు బాధ్యులు అని అనడంలేదు. ప్రభుత్వం వారి రక్షణ కోసం పోలీసులను ఇవ్వడం మొదలయినవి జరిగాయి. ఎంత రక్షణ ఇచ్చినా ప్రధానంగా ఇక్కడే నేను చెప్పదలచుకొన్నది ఒకటే విషయం. ప్రజలు ముందుకు వచ్చి దాడి చేసిన వారిని ఆపడానికి ప్రయత్నం చేశారు. ఇలా ప్రజలు ముందుకువచ్చినచోట్ల వారికి ప్రోత్సాహం కల్పించకపోతే ఎట్లా అనేది నా ప్రశ్న. అవి మిగతాదానికి ప్రాధాన్యత కాదు. ఒక శాసన సభ్యుడిపై దాడి జరిగినప్పుడు అతడిని పరామర్శించవలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వానికి ఆధ్వర్యం వహిస్తున్న ముఖ్యమంత్రిగారిదే. ఆయన పరామర్శించడంపోయి దాడికి గురైనవారు ఆయనను కలవడానికిపోయినా టైం ఇవ్వకపోవడం అనేది ఇంకో దురదృష్టకరమైన సంఘటన. ఇక్కడ గమనించవలసిన అంశాలు రెండు, మూడు వున్నాయి. కత్తి సాంబయ్య అనే హరిజనవ్యక్తి డప్పు సిరత్తో వెళ్ళి కాల్పులు జరిపిన వ్యక్తిపైకి దూకి ఆయనను పట్టుకొనే ప్రయత్నం చేశాడంటే అతను ఎంత ధైర్య సాహసాలు ప్రదర్శించారో గమనించండి. అట్లాగే సిరిబొమ్మల లక్ష్మీనారాయణ అనే వ్యక్తి కూడా ధైర్యసాహసాలు ప్రదర్శించాడు. ఆ పరిస్థితిలో అక్కడ వున్న గన్‌మన్ ఏ మాత్రం సాహసం చేసినా దాడిచేసినవారు దొరికి వుండేవారు. కాని గన్‌మన్ పత్తాలేకుండా పారిపోవడం ఆశ్చర్యకరంగా వుంది. అందువల్ల ఒక గన్‌మన్‌కు రివాల్వర్ ఇచ్చి పంపితే శాసన సభ్యులకు రక్షణ కల్పించడం సాధ్యమయ్యే పనికాదు. కనీసం టార్గెట్ వున్న వాళ్ళకు రక్షణకై ఏర్పాటుచేసిన వారికి తగినటువంటి ఆయుధాలు ఇవ్వక, ఏదో శాస్త్రానికి ఒక రివాల్వర్ ఇచ్చి పంపితే, ఆయన రివాల్వర్ పెట్టుకొని పారిపోతే, ఆయనను దేవులాడే పరిస్థితి

రావడం అంటే ఇంతకంటే ఘోరమైంది మరొకటి లేదు. ఒక వ్యక్తి కేవలం డప్పు సిరప్రితో కాల్పులు జరిపిన వ్యక్తిపై దూకి ఆయనను పట్టుకొనే ప్రయత్నం చేస్తే గన్‌మన్ మాత్రం జాడ లేకుండాపోయిన పరిస్థితి. అతనికి తనమీద నమ్మకం లేదు, తన వద్ద వున్న ఆయుధం మీద నమ్మకం లేని పరిస్థితి కనపడుతున్నది. అందువల్ల ధైర్యసాహసాలు ప్రదర్శించిన ఆ గ్రామస్థునికి తగిన పారితోషికం ఇవ్వవలసిన అవసరం వుంది. ఎవరయితే వీరోచితంగా పోరాటం చేసి తమ నాయకుణ్ణి రక్షించుకొనడానికి ప్రయత్నించారో వారికి తగిన ఆర్థిక సహాయం చేసి ప్రోత్సహించవలసిన అవసరం వుంది. ఇక మూడవ విషయం ఏమిటంటే ధైర్య సాహసాలు గలవారినే గన్‌మెన్‌లుగా నియమించండి. లేకుంటే వాళ్లనే వెతుక్కునే పరిస్థితి కలుగుతుంది. అలాంటి పరిస్థితి లేకుండా చూడాలని ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. ఇంకపోతే ముఖ్యమంత్రిగారు కనీసం శాసనసభ్యులను కూడా కలువకపోతే ఇంకెవరిని కలుస్తారు? ఓంకార్ అనుభవాన్ని బట్టి చూస్తే రోజంతా ఎవరు చూసినా ముఖ్యమంత్రిగారిని కలిసే పరిస్థితి లేకపోవడం ఘోరం. ఎప్పుడూ ఏ ముఖ్యమంత్రిగారి హయాములో ఇలా జరగలేదు ఇకముందు ఇలా జరగకుండా ముఖ్యమంత్రిగారు శాసనసభ్యులను కలవడానికి ఒక సమయం ఏర్పాటు చేయాలని కోరుతున్నాను. ఎందుకంటే ప్రజా ప్రతినిధులు అన్నప్పుడు ప్రజలు వచ్చి కలుస్తారు. ప్రజలు ఏమైనా రిప్రజెంటేషన్ ఇవ్వాలనుకొన్నప్పుడు శాసన సభ్యులు వారిని తీసుకెళ్లవలసివుంటుంది. కాబట్టి శాసన సభ్యులను కలవడానికి ఒక టైం ఏర్పాటు చేయాలని కోరుతున్నాను ఈ విషయమై తగిన శ్రద్ధ వహించాలని కోరుతూ సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ సి.హెచ్. విద్యాసాగర్ రావు (మెట్‌పల్లి):—అధ్యక్షా, శాసన సభ్యులు ఓంకార్ గారిపై ఇది మొదటి ఎటాక్ కాదు. పీపుల్స్‌వార్ గ్రూప్‌తో పాటుగా ఎన్నో శక్తులు ఓంకార్ గారిపై కక్ష కట్టి వారిని తుదముట్టించే సంకల్పంతో ఎన్నో రోజులుగా ప్రయత్నం జరుగుతున్నది. ఇది ఐదవసారి. వారి శరీరంలో ఇంకా మందుగుండు అలాగే వుంది. ఒక శాసన సభ్యునికి సెక్యూరిటీ ఏర్పాటు చేసినప్పటికి ఇలాంటి ప్రమాదానికి గురువుతే ఇక రాష్ట్రంలో సామాన్య ప్రజల సంగతి ఏమిటి? శాంతి భద్రతలు ఏ విధంగా వుంటుందో ఆలోచించాలి, ప్రభుత్వం శాసన సభ్యులకే కాదు, ప్రజలకు కూడా రక్షణ కల్పించాలి. ముఖ్యంగా ఓంకార్ గారు టార్గెట్ గా డిక్లేర్ కాబడ్డారు కాబట్టి వారికి సరైన ప్రొటెక్షన్ ఇవ్వాలి. ఇంతకుముందు గౌరవ సభ్యులు చెప్పినట్టు వీరోచితంగా పోరాడి ప్రాణాలు కోల్పోయిన వారి, పార్టీ కార్యకర్తల కుటుంబాలకు ప్రభుత్వం వెంటనే తగిన ఎక్స్‌గ్రేషియాను చెల్లించవలసిన అవసరంవుందని మనవిచేస్తున్నాను. ఓంకార్ గారు మృత్యువునుంచి ఐదుసార్లు బయటపడ్డారు. అతను మృత్యుంజయుడు కాబట్టి అతనికి శుభాకాంక్షలు తెలిపి కూర్చుంటే బాధ్యత తీరిపోదు. భవిష్యత్తులో ఇలాంటివి పునరావృతం కాకుండా ఏమి చర్యలు తీసుకొంటారో ఖచ్చితంగా

చెప్పాలని మనవిచేస్తున్నాను. ఇక ఓంకార్ గారిపై దాడిచేసిన వారిని ఎందుకు అరెస్టు చేయలేదు? ఈ విషయంలో ఏమిచేయబోతున్నారో తెలియజేయాలి. టార్గెట్ గావున్న శాసన సభ్యులకు తగిన రక్షణ కల్పించడానికి చర్యలు తీసుకోంటామని వారు హామీ ఇవ్వాలని తమద్వారా కోరుతున్నాను.

10-10 గం. ఉ. శ్రీ సి. నర్సిరెడ్డి (మక్తల్) :— అధ్యక్షా! ఒక శాసనసభ్యుని పైన ఈ విధమైనటువంటి హత్యా ప్రయత్నం జరగడం చాలావిచారకరమైన విషయం. ఆ తరువాత కూడా ప్రభుత్వం స్పందించకపోవడం అంతకంటే కూడా విచారకరమైన విషయమని తమద్వారా ప్రభుత్వానికి మనవి చేస్తున్నాను. ఒక శాసనసభ్యుని రక్షించలేకపోయిన ప్రభుత్వం వాస్తవంగా ఈ ప్రజలకు రక్షణ కల్పిస్తుందా అనే అనుమానం రేకెత్తించే అవకాశం ఏర్పడుతూ వుంది. దాన్ని ప్రభుత్వం గుర్తించవలసిన అవసరం ఎంతయినా వుందని తమ ద్వారా మనవిచేస్తూ ఈ సందర్భంగా ఒక విషయం చెప్పదలచుకున్నాను. ఓంకార్ గారిని కాపాడడానికి ప్రయత్నం చేస్తూ ఏవరయితే ప్రాణాలు కోల్పోయారో వారి కుటుంబాలకు ప్రభుత్వం తగు సహాయం అందించవలసిన అవసరం ఎంతయినా వున్నది. లేకపోతే, ముందు ముందు ఇలా సాహసించి ముందుకు రావడానికి ఎవరూ సాహసించకుండా వెనక్కు పోవడం జరుగుతుంది. వారిని ప్రోత్సాహపరచాలంటే, ఇలాంటి పరిస్థితులను ఎదుర్కోవాలంటే, తమ నాయకులను అభిమానులను ఎవరయినా కాపాడుకోవాలంటే, కొద్దోగొప్పో ఈ ప్రభుత్వం కూడా వారికి అండ కలిగిస్తుంది అనే భావము కలిగించవలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వం పైన ఏంతాయినా వుంది. దాన్ని తప్పకుండా దృష్టిలో వుంచుకొని వారిని సహాయం చేయాలి. ఓంకార్ గారికి ఇక ముందు, మరలా యిలాంటి పరిస్థితికి ఎదుర్కొనే సమయం రాకుండా ప్రభుత్వం వారికి తగు రక్షణ కల్పించాలని తమ ద్వారా కోరుతూ, ఈ అవకాశం కల్పించిన మీకు కృతజ్ఞతలు తెలుపుతూ శలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ మహమ్మద్ రజబ్ అలీ (సుజాతానగర్) :— అధ్యక్షా, ఓంకార్ గారి మీద జరిగినటువంటి హత్యా ప్రయత్నం, అందులో వారిని రక్షించడానికి, వారి వెంట వున్న యిద్దరు కార్యకర్తలు మృతి చెందడం, దీన్నిబట్టి చూస్తే, ఈ రాష్ట్రంలో ఎన్నికల అనంతరం వచ్చిన మార్పులు, శాంతిభద్రతలను కాపాడడంలో ప్రభుత్వం శ్రద్ధ తీసుకోలేదు అనేటటువంటి ఒక చిన్న కామెంట్ మాత్రమే నేను చేయదలచుకున్నాను. ఎన్నికలు అయిన తరువాత, ఆంధ్ర దేశం అంతటా కూడా గెలిచినటువంటి అభ్యర్థులు ఓట్ ఆఫ్ థాంక్స్ చెప్పడానికి అనేక గ్రామాలకు వెళ్లడం జరిగింది. ఎన్నికలు 20 రోజుల్లో జరిగిన ఉద్రిక్త వాతావరణంలో ఉడికిపోయినట్లు ఉడికిపోయినటువంటి వాతావరణంలో సంచలనాత్మకంగా గెలిచిన అభ్యర్థులు తమ తమ ప్రాంతాలకు వెళ్లి ఓటర్ మహాశయులకు అందరికీ కృతజ్ఞతాభివందనములు తెలియజేసి, వారికి ధన్యవాదాలను చెప్పి వచ్చేటప్పుడు

పొంచుకొని వున్నటువంటి శక్తులు ఆయన పైన దాడి చేశాయి. ఇది రాడికల్ మిత్రులు చేశారనే విషయం అందరికీ తెలుసు. ఓంకార్ గారి పైన ఇది 5వ సారి జరిగిన దాడి అని నాకన్నా ముందు మాట్లాడినటువంటి వ్యక్తులు కూడా తెలియజేశారు. మనందరికీ తెలిసిన విషయమే. జస్ట్ ఆఫ్టర్ ఎలక్షన్స్ అతి ప్రశాంతమైన వాతావరణం ఆంధ్ర దేశంలో వున్నదని చెప్పి, దీన్ని మనం నెగ్లెక్ట్ చేస్తే ఇందులో వచ్చే దుష్ట ఫలితాలకు ప్రభుత్వం బాధ్యత వహించవలసి వుంటుందనే ఒక యాస్పెక్ట్ తమ ద్వారా ప్రభుత్వానికి తెలియజేస్తున్నాను శాంతిభద్రతలను కాపాడవలసినటువంటి కర్తవ్యం, కర్తవ్య నిర్వహణ ప్రభుత్వం పైన వున్నది. మూడవ వ్యక్తి చేతిలోకి శాంతి భద్రతలు వెళ్ళడానికి, శాంతిభద్రతలకు విఘాతం కలిగించడానికి ఎవరూ పూనుకునే పరిస్థితి కలుగకుండా చూడవలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వానికి వున్నది. మూడవ వ్యక్తులు శాంతిభద్రతలకు విఘాతం కలిగించడం, దాన్ని సమర్థవంతంగా ప్రతిఘటించవలసిన అవసరం, అగత్యం వున్నటువంటి స్థితిలో దాన్ని నెగ్లెక్ట్ చేయడం అనేది, అదీ ప్రజల ధన, మాన, ప్రాణాలను కాపాడడంలో విఫలం చెందినట్లుగానే వుంటుందనేది నా అభిప్రాయం. ఈ విషయం తమ ద్వారా ప్రభుత్వానికి కూడా చెప్పదలచుకున్నాను. ఇది కేవలం ఓంకార్ గారికే పరిమితం అని నేను అనుకోవడం లేదు. ప్రత్యర్థులు తమ తమ స్థాయిలో ఏ రకంగా వున్నారనేది అందరికీ తెలియనిదేమీ కాదు. ఆ రకంగా జరిగేదాన్ని నివారించాలి. రాడికల్స్ విషయంలో మా పార్టీ తరపున అనేక సార్లు స్పష్టం చేశాను. ఇది రాజకీయ వ్యవహారం. రాడికల్స్ మీద నాలుగు మాటలు చెప్పి కూర్చోవడం కాదు. మాకు ఒక స్పష్టమైన వైఖరి వుంది. ప్రజా ఉద్యమాలలో వారు ఒక సెక్యులర్ సెంటిమెంట్ తో చేస్తే ఫరవాలేదు. కానీ ఈ రకంగా భౌతిక దాడులకు పూనుకుంటే వచ్చే ఫలితం లేదు అత్యు సాధన కాదు అనే విషయం మా పార్టీ తరపున పలుసార్లు స్పష్టం చేయడం కూడా జరిగింది. వారిని లీగల్ గా వుండడానికి కూడా మా పార్టీ పదే పదే డిమాండ్ చేస్తున్నది ఏమిటంటే వారు ప్రజల్లో కలిసి పని చేయడానికి, వారిపై వున్న ఆంక్షలను తొలగించి వారిపై వున్న కేసులను ఎత్తివేసి వారికి క్షమాభిక్ష పెట్టవలసిందిగా మా పార్టీ అనేక పర్యాయాలు చెబుతూ వచ్చింది భౌతిక దాడులను అందరూ మానుకోవాలనే విషయం తమ ద్వారా తెలియజేస్తున్నాను అదే రకంగా యిప్పటికీ శిక్ష అనుభవిస్తున్న వారికి శిక్షలను కూడా మాఫీ చేసి ప్రజల్లోకి రమ్మనండి. ప్రభుత్వం చొరవ తీసుకుంటుందని చెప్పినందుకు సంతోషం. ముఖ్యమంత్రి డాక్టర్ చెన్నారెడ్డిగారు తీసుకున్న చొరవ మంచిదే. వారిని బయటకు తీసుకురండి. నేను మనవి చేసేది ఏమంటే, ఓంకార్ గారి పైన జరిగిన అఘాయిత్యం సందర్భంగా యిద్దరు సాధారణమైనటువంటి కార్యకర్తలు మరణించడం జరిగింది. ఇదంతా చూస్తూ వుంటే యింతవరకు నిందితులను అరెస్టు చేసినట్లు లేదు. వారంతా వ్యవసాయ కార్మికులు అందులో ఒక వ్యక్తి హరిజనుడు, వీరికి ఎక్స్ గ్రేషియా ఉదారంగా యివ్వవలసిన అవసరం వున్నది.

కారణం ఏమిటంటే ఒక ప్రజా నాయకుని ప్రక్కన నిలబడి, ఆయన ప్రాణాలకు హాని జరుగకుండా ప్రతిఘటించిన సందర్భంలో జరిగిన వీరమరణం అది. ఒకరో, యిద్దరో, ముగ్గురో మరణిస్తే ఉద్యమాలు ఆగవు. ఒక వీరుడు మరణిస్తే వేలకొలది ఉద్భవిస్తూనే వుంటారు. విప్లవ విషయాలు మనకు తెలసిన విషయాలే. దీని పైన యిప్పటివరకు ప్రభుత్వం తీసుకున్న చర్యలు ఏమిటి ? ఎంత మందిని అరెస్టు చేశారు ? దీనికి సంబంధించిన వారు ఎవరు ? దీనిలో తీసుకునే సమయం తమద్వారా సభలోని అందరికీ తెలుపవలసిన అవసరం వున్నది. ఇప్పటివరకు అరెస్టులు కాకపోతే, వారి ఎడల ఉదాసీనత చూపుతే లాభం లేదు. అధ్యక్షా, ఈ విషయం వీటితో ఆగదు. అన్యాయాన్ని అరికట్టవలసిన అవసరం వున్నది. అందుకు బాధ్యులైన వారిని కఠినంగా శిక్షించాలనే విషయం తమ ద్వారా ప్రభుత్వానికి మనవి చేస్తూ ఈ హత్యా ప్రయత్నాన్ని యిక్కడున్న అందరూ ఖండించి, ప్రజా ప్రతినిధులకు రక్షణ కల్పించవలసిన అవసరం వున్నదని తమ ద్వారా ప్రభుత్వానికి మరొకసారి విజ్ఞప్తి చేస్తూ శలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ యం. నరసింహారెడ్డి (శ్యాంపేట) :— అధ్యక్షా, ఓంకార్ గారి పై 25–12–1989 తారీఖునాడు ఏ హత్యా ప్రయత్నం అయితే జరిగిందో దాన్ని నేను నిరశిస్తున్నాను, మా జిల్లా శాసనసభ్యునిగా నేను వెంటనే పత్రికల ద్వారా నిరసన తెలియజేశాను. కానీ వారి ప్రకటనలో కాంగ్రెస్ వారి పాత్ర కూడా వుందని ప్రకటించడం, యిప్పుడు శాసనసభలో కూడా కాంగ్రెస్ పార్టీలోని ఒక వర్గం వారు అని వారు ఏదయితే చెప్పారో దానికి నా అభ్యంతరం తెలుపుతున్నాను. నేను స్వయంగా నర్సంపేట వెళ్లాను, పరిశీలన చేశాను. ఈ హత్యా రాజకీయాలతో మా పార్టీకి ఎలాంటి సంబంధం లేదు. మా కార్యకర్తలకు దీనిలో ఎలాంటి సంబంధం లేదు. వృధాగా కాంగ్రెస్ కార్యకర్తలను ఇందులో యిన్‌వాల్వ్ చేయడం. అది మాత్రం సరి అయినది కాదు. వాస్తవంగా ఫలానా కార్యకర్తలు పాల్గొన్నారు అని చెప్పవలసిందే కాని, ఇలా అంటే లాభం లేదు. నేను యస్. పి. గారిని కూడా కలిశాను. వారితో మాట్లాడడం కూడా జరిగింది. వారు చెప్పిన సమాచారం ఏమంటే, ఈ యొక్క కిడ్నాపింగ్ యిన్సిడెంట్ తరువాత ప్రతి ఎం. ఎల్. ఏ. కు రక్షణ యివ్వడం జరిగింది. ఎప్పుడు బయటకు వెళ్ళినా పోలీసు బృందాన్ని యిచ్చి పంపడం జరుగుతోందని వారన్నారు. ఆ రోజు దుగ్గొండలో క్రీడల కార్యక్రమం వున్నది. ఓంకార్ గారు అక్కడకు వెళ్ళినప్పుడు ఎ. యస్. పి., సబ్ - యిన్స్‌పెక్టర్ కూడా ఆయన వెంట వచ్చారు. ఆ కార్యక్రమం తరువాత ఈ కార్యక్రమానికి వచ్చారు. వారి వెంట ఎ.యస్.పి. గారిని, చల్లపల్లి సబ్–యిన్స్‌పెక్టర్‌ను తీసుకు వెళ్ళవలసిందిగా కోరగా, తీసుకువెళ్ళకుండా సమావేశానికి హాజరు అయినారు. ఆ విలేజ్‌లో హండ్రెడ్ పర్సెంట్ వారికే బలం వుంది, కాంగ్రెస్ కర్తలతో ప్రమేయం

కూడా లేదు. అందువల్ల తమతో మనవి చేసేది ఏమిటంటే అందులో కాంగ్రెస్ కార్యకర్తలను యిన్‌వాల్వ్ చేసినట్లు, అక్కడున్న ముఖ్యమైన కార్యకర్తలు నాతో చెప్పారు. తమ కక్షను తీర్చుకోడానికి గాను పోలీసువారికి వారిపైన ఫిర్యాదులు చేసి, పోలీసుల ద్వారా కక్ష తీర్చుకునే విధానం బాగుండదు. రియల్ కల్‌ప్రిట్స్‌ను మాత్రం శిక్షించవలసిందే తప్ప అనవసరంగా కాంగ్రెస్ కార్యకర్తల మీద నేరారోపణలు చేయవద్దని కోరుతున్నాను. మీరు రికార్డు తీసి చూడండి హత్యారాజకీయాలతో ఎంతోమంది కాంగ్రెస్ కార్యకర్తలను అక్కడ చంపడం జరిగింది. అనవసరంగా కాంగ్రెస్ కార్యకర్తలను దుయ్యబట్టడం మంచిది కాదని మీ ద్వారా ఓంకార్ గారికి చెబుతున్నాను. హత్యా ప్రయత్నం 10-10 గం. ఎవరి మీద జరిగినా దానిని మరీ మరీ నిరసిస్తున్నాను. హత్యా రాజకీయాలు ఉ. పార్టీకి పనికి రావని చెబుతూ ఈ అవకాశం యిచ్చిన మీకు ధన్యవాదాలను తెలియజేస్తూ శలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ యన్. యతిరాజారావు (చెన్నూర్):—అధ్యక్షా, జరిగిన చర్య చాలా ఘాతుకమైన చర్య. నాగరిక ప్రపంచం అసహ్యించుకోవలసిన చర్య. అయన 5 సార్లు గెలుస్తే, ఆ 5 సార్లూ హత్యా ప్రయత్నం, దాడులు జరిగాయి, ప్రతి సారి దాడి జరిగినప్పుడల్లా కాంగ్రెస్ హస్తం దీనిలో వుందని ఈ సభా ముఖంగా మనవి చేస్తున్నాను. ఇది క్రొత్తగా జరిగిందేమీ కాదు. ఎన్నిసార్లు ఆయన గెలిస్తే అన్నిసార్లూ దాడులు జరిగాయి. ఆయన కార్యక్రమాలకు ఆటంకం కలిగించాలనే వుద్దేశంతోనే ఈ దాడి చర్య తీసుకోబడింది కొన్ని సార్లు స్వయంగా కాంగ్రెస్ చేయడం, కొన్ని సందర్భాల్లో, వారికి వీలు కానప్పుడు ఇటువంటి వారితో చేయించడం కూడా ఆచారంగా వున్నదని మనవి చేస్తున్నాను. ఇది క్రొత్త విషయం ఏమీ కాదు. ఇదివరకు ఎన్నోసార్లు ఈ సభలో చర్చించాము. ఓంకారు గారు భగవంతుని దయవల్ల, అనుగ్రహం వల్ల బ్రతికి బయట పడ్డారు. ఈ విధంగా ప్రజలతో పని చేస్తూ, ప్రజలతో వుంటూ, ప్రజలతో కలసి మెలసి వుంటున్న ఈ కార్యకర్తలను, ముఖ్యంగా శాసనసభ్యునికి ఈ ప్రభుత్వంలో రక్షణ లేకపోతే యింక ఎప్పుడు రక్షణ వుంటుందని, ఎవరికి రక్షణ వుంటుందని ఈ సభా ముఖంగా ముఖ్యమంత్రి గారిని అడుగుతున్నాను. అధ్యక్షా, అయన ఎంతో బాధతో వస్తే 5 రోజులు యిక్కడ వుండవలసిన పరిస్థితి ఏర్పడడం న్యాయమా అని అడుగుతున్నాను. ఇది సరి అయిన పద్ధతేనా అని అడుగుతున్నాను. కనీసం ఆయనను పరామర్శించడం, కనీసం ఇంటికో ఛాంబర్స్‌కో పిలిపించి పరామర్శించవలసిన బాధ్యత సభా నాయకునిగా ముఖ్యమంత్రి పైన వున్నదని మనవి చేస్తున్నాను. స్వయంగా వారు కాని లేదా వారి పక్షాన ఎవరయినా కాంగ్రెస్ వారు వెళ్ళి కనీసం పలకరించిన పాపాన కూడా పోలేదని మనవి చేస్తున్నాను. అటువంటి ప్రజానాయకుడు, కార్యకర్తను హత్య చేస్తున్న, చేయించడానికి ప్రయత్నిస్తున్న

శక్తులను ఏరి పారవేయవలసిన అవసరం వున్నదని ఈ సందర్భంగా మనవి చేస్తున్నాను. మరలా వచ్చే సమావేశాలకు వుంటానో, వుండనో అని ఓంకార్ గారు చెప్పిన మాట ఈ పరిస్థితుల్లో వాస్తవమే. వరంగల్ జిల్లాలో చాలా మంది శాసన సభ్యులకు ముఖ్యంగా ప్రతిపక్ష శాసనసభ్యులకు ఆ భయం వున్నదని సభాముఖంగా మనవి చేస్తున్నాను. నా దగ్గర ఇద్దరు గన్‌మెన్ వున్నారు. అంతకు ముందు ఎస్కార్ట్ యివ్వడం జరిగింది నేను మంత్రిగా లేనప్పుడు, అప్పటి ముఖ్యమంత్రి రామారావు 8 నెలలు ఎస్కార్ట్ యివ్వడం జరిగింది. ఈ ప్రభుత్వం వచ్చిన మరుక్షణం, కాంగ్రెస్ గెలిచిందని రిజల్ట్సు వచ్చిన మరు క్షణం ఎస్కార్టును విత్‌డ్రా చేయడం జరిగింది. ఓంకార్ గారి పైన హత్యా ప్రయత్నం జరిగిన తర్వాత నా యొక్క గన్‌మెన్‌ను తిరిగి పంపించడం జరిగింది. నేను రిక్వెస్ట్ చేస్తే యింకొక గన్‌మెన్‌ను యివ్వడం జరిగింది. అంతకంటే ఎక్కువ రక్షణ లేదు. మేము వుండే దగ్గర పోలీసు స్టేషను వుంటే, అక్కడ వుండండని అంటే, ఆ విధంగా పోలీసు స్టేషనులో వుండే పరిస్థితి శాసనసభ్యునికి కలగడం సిగ్గుచేటు. ప్రతిపక్షంలో వుండే మాకు ఏ విధంగా రక్షణ కల్పిస్తారో తెలుపవలసిందిగా సభాముఖంగా కోరుతున్నాను. అదే విధంగా గ్రామస్తులంతా ఏకమై, ఆ ప్రాంతం నుండి ఎన్నోసార్లు ఎన్నిక కాబడిన తమ నాయకుడిని రక్షించుకున్నారు. ఆ గ్రామానికి సహాయం చేయవలసిన అవసరంతో బాటు, చనిపోయిన కుటుంబ సభ్యులకు కూడా సహాయం చేయవలసిందిగా కోరుతున్నాను. బస్ యాక్సిడెంట్స్ ట్రెయిన్ యాక్సిడెంట్స్, వరదలలో కొట్టుకుపోయిన వారికి, వేరే వేరే రకాల వారికి సహాయం అందిస్తున్నాము. అదే విధంగా ఆ కుటుంబాల వారికి కూడా సహాయం చేయవలసిందిగా సభాముఖంగా కోరుతున్నాను వచ్చిన శాసన సభ్యులను కలుసుకొని, వారి సమస్యలను విని అవసరమైన పరిష్కారం చేస్తారని మరొకసారి మనవి చేస్తూ రక్షణ కల్పించవలసిందిగా మనవి చేస్తూ, స్పీకర్ గారికి ధన్యవాదాలను తెలుపుతూ శలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ వి. పురుషోత్తమరావు (సిరిపూర్):—అధ్యక్షా, ఓంకార్ గారి పైన జరిగిన హత్యా ప్రయత్నంపై మా అందరికీ కూడా విచారం వున్నది. దాన్ని మేము ఖండించడం కూడా జరిగింది. ఆయన దాని నుండి బయట పడ్డందుకు మా అందరికీ సంతోషంగా వుందని మనవి చేస్తున్నాను. కాని ఈ విషయంలో కూలంకషంగా ఆలోచించవలసిన అవసరం, సమగ్ర పూర్వాపరాలను గురించి తెలుసుకోవలసిన అవసరం వుంది ఒకసారి కాదు, ఐదు సార్లు వరసగా ఆయనపై జరిగిన సంఘటనలకు సంబంధించి, దానికి గల రాజకీయ పూర్వాపరాలను కూడా తెలుసుకోవాలి. అక్కడ వున్న సంఘర్షణ, పీపుల్స్ వార్ గ్రూప్‌తో గాని, యితరత్రా గాని వుండవచ్చు. కాంగ్రెస్ వారిలో కూడా ఒకరిద్దరి మీద అనుమానం వుందంటే అభ్యంతరం లేదు. దీని వెనుక ఆ ప్రాంతంలో వున్న ఆర్థిక, రాజకీయ, సాంఘిక సమస్యలు ముడిపడి వున్నాయి. దీని వెనుక నేరాలు చేసే ప్రవృత్తి గల వ్యక్తులు

వున్నారు. అక్కడ వున్న గంజాయి అమ్మే, గంజాయి పండించే వ్యక్తుల హస్తం కూడా వుంది. ప్రెస్‌లో ఒక స్టేట్‌మెంట్ కూడా వచ్చింది. యస్.పి., వరంగల్, స్టేట్‌మెంట్ యిచ్చారు. వీటన్నింటిని కలిపి గమనించవలసి వుంటుంది కలపను దొంగనంగా బయటకు పంపే కలప నేరాలు, గంజాయి నేరాలు, ఈ విధంగా ఎన్నో కలిగి ఆర్థిక నేరాలతో కూడిన ప్రవృత్తితో ఈలాంటి సంఘటనలు ముడిపడి వున్నాయి. ఈ సంఘటన శ్రీ ఓంకార్ గారు ఒక్కరితోనే ముడిపడి లేదు. ఆ విధమైన ఘర్షణలు, వైరుధ్యాలతో కూడిన ఈ విషయాన్ని పైపైన చూడడం సరి కాదు. నేను ఓంకార్ గారు చెప్పినటువంటి ఒక విషయంతో ఏకీభవిస్తున్నాను. దీనిపైన పూర్తిగా విచారణ చేయించడానికి ఒక ఉన్నతాధికారితో విచారణ కమిటీ వేయవలసిందిగా కోరుతున్నాను. ఎన్నో హత్యలు జరుగుతున్నాయి. అదివరకు మార్క్సిస్టు పార్టీలో ఓంకార్ వున్నప్పుడు, ఆయన నాయకుడు సుందరయ్యతో వైరుధ్యాలు రావడం మొదలైనవి జరిగాయి. ఈ సంఘటనలన్నింటి పూర్వాపరాలను కూడా పరిగణనలోనికి తీసుకోవలసిందిగా కోరుతున్నాను. డి.ఐ.జి. ర్యాంకు ఆఫీసర్‌తో విచారణ జరిపించవలసిందిగాను, ఒక సమగ్రమైన నివేదికను తెప్పించవలసిందిగాను కోరుతున్నాను.

శ్రీ డి. రెడ్యానాయక్ (డోర్నకల్) —అధ్యక్షా, గౌరవ సభ్యులు
పెద్దలు ఓంకార్ గారి మీద హత్యా ప్రయత్నం జరగడం చాలా దురదృష్టకర 10-20గం
మైనటువంటి విషయం ప్రజాస్వామిక కాముకులు దీనిని వ్యతిరేకించవలసిన ఉ.
అవసరం ఎంతయినా వుంది. వారి మీద యింతవరకు అయిదుసార్లు హత్యా ప్రయత్నం జరగడం నిజముగా మనము దానిని వ్యతిరేకించవలసిన బాధ్యత దానిని పరిష్కరించవలసిన బాధ్యత ఉందని అనడములో ఎటువంటి సందేహం లేదు. కాని ఓంకార్ గారు పత్రికాముఖంగా కాంగ్రెస్ పార్టీ వారి హస్తం ఉందని అనడం—వారు అన్నారో లేదో నాకు తెలియదు కాని పేపర్లలో మాత్రం చదివాము. ఇది మాత్రం సమంజసమైన విషయం కాదు.

(ఇంటరప్షన్స్)

వారు అంటున్నారని తెలుస్తుంది. అది మాత్రం సమంజసమైన విషయం కాదు. మరి పెద్దలు గుత్తిరాజారావు గారు కూడా యిది ఒక ఆచారముగా వస్తోంది. కాంగ్రెస్ హస్తం వుందని అన్నారు. ఇంతకుముందు వారు కాంగ్రెస్‌లో వుండె. మరి అటువంటిది వారికి ఏమైనా తెలుసేమో! కాంగ్రెస్ పార్టీ వారికి మాత్రం యిందులో హస్తం లేదని, ఇది తప్పని నేను ఖండిస్తున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—ముఖ్యమంత్రి గారు సమాధానం చెపుతారు, మీరు కాదు. ఇన్సిడెంట్‌కి సంబంధించి ఏమైనా చెప్పదలచుకుంటే చెప్పండి.

శ్రీ డి. రెడ్యానాయక్ :—అదే విధంగా అక్కడ హత్యకు గురయినటువంటి వారి కార్యకర్తలకు ఎక్స్‌గ్రేషియా యివ్వాలని ఓంకార్ గారు అడిగారు. వారికి తప్పక యివ్వవలసిన అవసరం వుంది. ఈ విషయం సానుభూతితో పరిశీలించవలసిన అవసరం ఉందని మనవిచేస్తూ నాకు ఈ అవకాశం యిచ్చిన పెద్దలకు కృతజ్ఞతలు తెలుపుకుంటూ శెలవు తీసుకుంటున్నాను.

డాక్టర్ ఎమ్. చెన్నారెడ్డి :—అధ్యక్షా, గౌరవనీయులైన శ్రీ ఓంకార్ గారిపై హత్యా ప్రయత్నం ఏది జరిగిందో వివరాలను మాట్లాడిన పెద్దలు అంతా చెప్పినారు. వీరికి తగిన రక్షణ లేకుండా ఉందా అనేటటువంటి మాట విచారణ చేస్తే వీరి వెంబడి పోలీసు గార్డు, వీరు ఎక్కడికిపోయినా ఎస్. ఐ. మిగతా పోలీసు వారు వెంబడి ఉండేటటువంటి పద్ధతి పెట్టాము, గవర్నమెంట్ పెట్టింది. వారు ఆనాడు పోయినటువంటి మొదటి గ్రామములో స్పోర్ట్స్ ఫంక్షన్ చేసిన తరువాత దుగ్గండి గ్రామములో ఈ స్పోర్ట్స్ ఫంక్షన్ అయిపోయిన తరువాత పబ్లిక్ మీటింగ్ కూడా పెట్టాలనుకున్నచోట మొదటి మీటింగ్ ఆలస్యం అయినందుకు తొమ్మిది గంటలకు మీటింగు ముగించుకొని వారు రెండవ గ్రామానికి వెళ్ళలేకపోతూ తీరా ఆ సమయానికి ఆ గ్రామం పోకుండా మరొకచోటికి వెళ్ళడంవల్ల అప్పటికి పోలీసు వారు మేము వెంబడే వస్తాము అంటే వారు ఎందుకో తొందరలో ఉన్నారో ఏమిటో తెలియదు కాని అక్కడికి పోలీసు వారికి రావద్దనిచెప్పి వారు తొందరలోనే వస్తాము అన్నారు. ఒక గంటసేపు నిరీక్షించిన తరువాత వారు రాకపోవడంచేత ఆ పోలీసు వారు అక్కడికి పోయి విషయాలు కనుక్కోడానికి ప్రయత్నం చేశారు. అక్కడ జరిగిన విషయాలు స్వయంగా ఓంకార్ గారు చాలా వివరంగా చెప్పారు. అవి అన్నీ యథార్థమే. ఆ విధంగా జరిగినప్పుడు పోలీసువారు అక్కడ వుండి తగిన రక్షణ ఇవ్వకుండా వుండే పరిస్థితి ఎలా జరిగిందో అది మీరు అర్థం చేసుకోవాలని నేను మనవి చేస్తున్నాను. ఇకపోతే వారు వేరే గ్రామానికి పోయినప్పుడు ఎక్స్‌ట్రీమిస్ట్స్ వారు ఒక గ్రూప్ చేసిన హత్యాప్రయత్నం అని చెప్పేటటువంటి మాట పోలీసు వారు వెంబడే విచారణచేసి పి.డబ్ల్యు.జి ఎక్స్‌ట్రీమిస్ట్స్ గ్రూప్‌కు సంబంధించిన శీను అనే అతను ఇందులో ఉన్నట్లుగా అనుమానింపబడ్డది. దాని తరువాత మిగతా పేర్లు, అనుమానముతో ఉండే వారిపైన కూడా విచారణ జరుపుతున్నారు. ఇప్పటికీ ఇంటరాగేషన్ జరుగుతున్నదని నేను మనవిచేస్తున్నాను. ఇటువంటి విషయాలలో ప్రొటెక్షన్ ఇవ్వవలసిన సందర్భములో అనేకమైన సూచనలు గౌరవ సభ్యులు చేశారు. ఆ సూచనలను దృష్టిలో పెట్టుకొని ఇంకా ఏమైనా కట్టుదిట్టమైన ఏర్పాట్లు చేయడం సాధ్యమవుతుందో ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తుందని చెప్పి నేను మనవిచేస్తున్నాను. కాంగ్రెస్ వారికి సంబంధము ఉందా, లేదా అనే దానిని గురించి గౌరవనీయ సభ్యులు కాంగ్రెస్ పార్టీవారు చెప్పారు. నాకు తెలిసినటువంటి సమాచారాన్నిబట్టి, పోలీసువారికి తెలిసిన

సమాచారాన్ని బట్టి కాంగ్రెస్ వారికి, కాంగ్రెస్‌లో ఉండే ఒక గ్రూప్‌కి కాని ఎవరికైనా సంబంధము ఉన్నట్లు మాత్రం కనపడడ లేదు. దాని గురించి కూడా ఏమైనా వివరాలు ఇస్తే పోలీసు వారు ప్రత్యేకంగా విచారణ చేయడానికి సాధ్యమవుతుందని కూడా మనవి చేస్తున్నాను. ఓంకార్‌గారిపైన హత్యా ప్రయత్నం జరిగిందని తెలిసిన వెంబడే ఖండిస్తూ నేను కూడా ఒక పత్రికా ప్రకటన ఇచ్చాను. ఓంకార్‌గారు చెప్పారు. చనిపోయిన ఇద్దరి కుటుంబ సభ్యులకు సానుభూతి కూడా తెలియచేయబడ్డది. అయితే వారికి ఎక్స్‌గ్రేషియా పేమెంట్ సామాన్యంగా డిస్ట్రిక్ట్‌నుంచి ప్రపోజల్స్ వచ్చాక చూడడం జరుగుతుంది. ఇప్పటికైనా ఆ విషయాలు తెలుసుకొని వారికి ఏవిధమైన ఎక్స్‌గ్రేషియా సహాయం చేయాలో తప్పకుండా చేయబడుతుంది. వారు వచ్చినప్పుడు ఇంటర్వ్యూ ఇవ్వలేదన్నది మీరు స్వయంగా శెలవిచ్చినట్లు వందల కొద్దీ మంది నా దగ్గర ఉన్నప్పుడు ఒక గంట సేపు మాట్లాడతారనీ చెప్పేటటువంటి మాట విని గంట సేపు అంటే — వారికి ఆరోగ్యం బాగానే ఉందని చెప్పి నాకు తెలుసు. వారిని ఎన్నో పర్యాయాలు హాస్పిటల్‌లో చూశాము. వారికి నాకు బేదాభిప్రాయాలు ఎన్నో ఉన్నా, పద్ధతులలో ఎన్నో భిన్నాభిప్రాయాలు ఉన్నా వారి మీద నాకు వ్యక్తిగతంగా అభిమానం. అలాగే నామీద వారికి కూడా అభిమానం ఉన్న సంగతి ఆయనకు తెలుసునని చెప్పి నేను అనుకుంటున్నాను. అందుకని వారు ఒక గంట సేపు మాట్లాడాలంటే వందల మంది మధ్య కాదు కొన్నాళ్ళ తరువాత వీలవుతుందనీ చెప్పే మాట జరిగింది. కాని అసెంబ్లీ సభ్యుడిగా ఎవరయినా వచ్చినా, ఇటువంటి పరిస్థితులలో లెక్కలేదనీ చెప్పే మాట యదార్థం కాదు. ఇప్పుడు ఎక్స్‌గ్రేషియా పేమెంట్ గురించి అలాగే మరిన్ని రక్షణ ఏర్పాట్లు గురించి ఏమైనా ఉంటే ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తుంది.

శ్రీ ఎమ్. ఓంకార్:- అధ్యక్షా, సమస్యను సైడ్ ట్రాక్ చేయడం కాని సీరియస్‌నెస్ తగ్గించడం కాని ఎవరికీ మంచిది కాదు. అందుకని నేను కొన్ని వివాదగ్రస్త విషయాలలోకి పోదలచుకోలేదు. మొదటి విషయం — నా వెంబడే పోలీసు వారు ఉండగా పోలీసు వారు కాపాడలేదని నేను అనలేదు. పోలీసు ఎస్కార్ట్ నాకు ఎన్నడూ ఇవ్వలేదు. ఆనాడు తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం కానీ, కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వాలు కాని ఇవ్వలేదు. ఈరోజు నాకు ఎస్కార్ట్ ఏమీలేదు. కాని ఏదైనా అవసరం ఉన్నప్పుడు నాకు పోలీసు సహాయం చేస్తూ వచ్చారు. రమ్మన్న దగ్గర అలా వచ్చారు. అందుకని స్థానికి పోలీసుల మీద కంప్లయింట్ లేదనీ కూడా నేను అన్నాను. గన్‌మేన్ పారిపోయాడు అని చెప్పాను. అది కూడా ఆయన ఆ రోజు కొత్తగా వచ్చాడు, ఆ రోజే దాడి జరిగింది. నాకు కావలసినది మొదటి విషయం ఏమిటంటే నేను గంట సేపు మాట్లాడతానని వారికి ఎవరు చెప్పారు? ఆనాడు రామచంద్రరాజు గారు ముందటి 29వ తారీఖున కనీసం అర్థగంట సేపయినా ఇవ్వండని చెప్పినా, ఒక ముఖ్యమంత్రిగా వ్యక్తిగతంగా నా మీద

ప్రేమ, అభిమానం ఉందా అన్నది చర్చనీయాంశం కాదు. నేను ఒక బాధలో ఉండి చావుబతుకులలో ఉండి విషయాలు చెప్పడానికి నేను వచ్చినప్పుడు నాకు అసలు ఏమి జరిగిందో, ఏమి చేయాలో తెలుసుకోనటువంటి మనస్తత్వం ప్రదర్శించిన తరువాత ఎంత బాధ వస్తుందో మిమ్ములను అర్థం చేసుకోమని మనవి చేస్తున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్:- ముఖ్యమంత్రిగారు సమాధానం చెప్పారు. క్లారిఫికేషన్ అడగండి.

శ్రీ ఎమ్. ఓంకార్:- ఇది ఏదో జిల్లా స్థాయి నుంచి వస్తే చేసే సహాయం కాదు. ముఖ్యమంత్రిగా తన ఔదార్యం చూపి ఆ గ్రామానికి బహుమానం ప్రకటించి ధైర్యసాహసాలు ప్రకటించినందుకు అది మిగతా వారికి ఆదర్శవంతముగా ఉండే తీరుగా చూడాలి. చనిపోయిన వారి కుటుంబ సభ్యులకు ఉదారంగా ఎక్స్ గ్రేషియా ఇవ్వాలి.

మిస్టర్ స్పీకర్:- చూస్తాము అన్నారు అది.

10.30 ఉ శ్రీ ఎమ్. ఓంకార్:- జిల్లా నుంచి ప్రపోజల్స్ వస్తే అని కాదు. జనరల్ ఇనస్ట్రక్షన్స్ - ఎక్కడయినా ఇటువంటి ఇన్సిడెంట్స్ జరిగితే జిల్లా కలక్టర్ పోయే బాధ్యత ఉంటుందా, లేదా? ఈ రోజుకు ఆ జిల్లా కలక్టర్ ఆ గ్రామానికి పోకపోతే ఆయనను ఏమనుకోవాలి. ముఖ్యమంత్రి ఇక్కడ ఇంటర్వ్యూ ఇవ్వరు, అక్కడికి జిల్లా కలక్టరు పోడు, రెండవది - నా రక్షణ విషయం నేను మొదటే మనవి చేశాను, దానికి చర్చ అవసరం లేదు. దాని కోసం ముఖ్యమంత్రిగారు నన్ను పిలుచుకొని, ఈ సందర్భంలోనే కూర్చుని వివరాలు అడిగి తెలుసుకొనడానికి ఏర్పాటు చేయండి. మిగతా విషయాలు, లా అండ్ ఆర్డర్‌కు సంబంధించి వచ్చే సందర్భంలో చెబుతాను. ఈ విషయం స్పెషల్ కమెండోలతో తప్ప మామూలు పోలీసులతో డీల్ కాదు. స్పెషల్ పోలీసులను, స్పెషల్ స్క్వాడ్స్‌ను పంపాలి. దీని గురించి ప్రత్యేకంగా శ్రద్ధ తీసుకోవాలి. గ్రామాలలో మా కార్యకర్తలను చాలామందిని చంపాలని చూస్తున్నారు. ఆయుధాలు ఇవ్వండి. కాంగ్రెస్ వారి హస్తం లేదని అన్నందుకు నేను ఖండిస్తున్నాను. కావాలని కాంగ్రెస్‌లో ఒక సెక్షన్ వారిని ఉపయోగించి చేసినది అని పదే పదే విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. రుజువు చేయడానికి సిద్ధంగా ఉన్నాను.

శ్రీ డి. రాజగోపాల్ (ఆచంట):- అధ్యక్షా, శాసన సభ్యులు శ్రీ ఓంకార్ గారు తమ మీద హత్యా ప్రయత్నం జరుగగా నాకు ప్రాణ రక్షణ లేదు, ఇక ముందు నా ప్రాణానికి సరైన రక్షణ లేదు, నన్ను చంపవచ్చు అని ఆందోళన వెలిబుచ్చారు. వారికి ప్రభుత్వం ఎటువంటి రక్షణ ఇవ్వగలదు? గన్‌మాన్ ఉన్నా, ఆ సమయంలో పేల్చకుండా భయపడి పారిపోయినప్పుడు, ప్రభుత్వం

ఏ రకమైన రక్షణ ఇవ్వగలరు? ముఖ్యమంత్రిగారి వద్ద హోంశాఖ కూడా ఉంది కనుక, ఓంకార్‌గారు ఆందోళన, ఆవేదన వెలిబుచ్చారు కనుక వారి ప్రాణ రక్షణకు ఎటువంటి విధానాలు అమలు చేస్తారు? భవిష్యత్తులో సీరియస్‌గా తీసుకుని, న్యాయంగా రక్షణ కల్పిస్తారా?

శ్రీ ఎన్.టి. రామారావు (హిందూపూర్):-అధ్యక్షా, తమరికి సవినయంగా మనవి చేస్తున్నాను. దీని పూర్వాపరాల సంగతి నేను ప్రస్తావించదలచుకోలేదు. గౌరవనీయులైన ఓంకార్‌గారు గత మా ప్రభుత్వం ఉన్నప్పుడు ఈ విషయంలో జరిగిన సంఘటనలు చెప్పారు. కానీ వారికి ధైర్యం కలిగించడానికి, ప్రభుత్వం ఉందని చెప్పడానికి పూర్తిగా, ప్రభుత్వ పరంగా ఆనాడు చర్యలు తీసుకోవడం జరిగింది. అంతే కానీ వారి విషయాలు తెలుసుకోవడంలో నిర్లక్ష్య పద్ధతితో వ్యవహరించడం జరగలేదని మనవి చేస్తున్నాను. గౌరవ సభ్యులకు ఏమి జరిగినా, చెప్పేది విని, తగిన హామీ ఇచ్చి, వారి జీవితానికి రక్షణ కల్పించడం సభా నాయకుల ధర్మంగా, కర్తవ్యంగా భావించాలని నేను మనవి చేస్తున్నాను.

(ఇంటరప్షన్స్)

మిస్టర్ స్పీకర్:- "ఐ హేవ్ స్ట్రాంగ్ అబ్జెక్షన్ ఫర్ ఇంటరప్షన్స్".

శ్రీ ఎన్.టి.రామారావు:- ఆయన ప్రస్తుతం బాగానే ఉన్నారు కనుక రక్షణ అవసరం లేదని అనుకోరాదు. రక్షణ బాగా లేని వారికే అని అనుకోవడం పొరపాటు. కుంటి, గుడ్డి వారికే రక్షణ అనుకోరాదు. రాజకీయ, వామపక్షాల బాధ్యతను వారు నిర్వహిస్తున్న ప్రతినిధిగా వారిని నేను గత 7 సంవత్సరాలుగా పరిశీలిస్తున్నాను. ప్రజా సమస్యల విషయంలో వారి అభిప్రాయాలు వారు చెబుతున్నారు. సిద్ధాంత భేదాలు ఉన్నప్పటికీ కూడా గౌరవ సభ్యులను శ్రద్ధతో చూడడం, వారికి నమ్మకం కలిగించడం మన బాధ్యత. ముఖ్యంగా చాలా విషయాలు గమనిస్తున్నాను. ఎన్నో సంఘటనలు జరుగుతున్నాయి. గత మా ప్రభుత్వంలో కూడా జరిగాయి. కానీ వాటికి సంబంధించిన వ్యక్తులపై ఏ విధమైన చర్యలు తీసుకోబడుతున్నాయి? ఇదిగో ఈచర్య తీసుకుంటున్నాము అనేది చెప్పగలగాలి. ఫలానా వారు ఈ హత్యలు చేశారని చూసిన వారు చెప్పిన సందర్భంలో, "ఈ దోషులను పట్టుకున్నాము" అని ఒక్క విషయంలో అయినా చెప్పగలిగారా? అది చెప్పగలిగిననాడు, ప్రజల బ్రతుకులకు హామీ ఇచ్చినట్లు, రక్షణ ఇచ్చినట్లు అవుతుంది. ఏదయినా కానీ సిద్ధాంతపరంగా నిర్వహించాలి. కేవలం ఓంకార్‌గారికి జరిగిందనే నిర్లక్ష్య భావం కానీ, ఏ పార్టీ వారు అని కానీ చూడరాదు. ఏ పార్టీకి సంబంధించిన వ్యక్తి అయినా ఎవరయినా కానీ గౌరవ సభ్యులకు రక్షణ అవసరమయినప్పుడు,

"డిచ్‌పల్లి శాసన సభ్యుడు శ్రీ ఎం. వెంకటేశ్వర రావుగారిని, రామాయంపేట శాసన సభ్యుడు శ్రీ ఎ. విఠల్ రెడ్డి గారిని, ఇద్దరు మండల ప్రజా పరిషత్తు అధ్యక్షులను నక్సలైట్లు అపహరించుటను గూర్చి"

వారి ప్రాణానికి హాని ఉన్న సందర్భంలో ప్రాణరక్షణ విషయంలో, వారి జీవితం విషయంలో బాధ్యత వహించవలసిన అవసరం సభ నాయకుల మీద ఉంది. గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారికి తెలియదు అని కాదు కానీ ఈ విషయంలో ప్రజాస్వామ్య విధానంలో ప్రజకు తన బాధ్యతను ఎప్పటికప్పుడు తెలుపడం తన ధర్మం, భావ్యం, బాధ్యత అని నేను సవినయంగా మనవి చేస్తున్నాను.

డా. ఎం. చెన్నారెడ్డి:- అధ్యక్షా, ఇప్పుడు అందిన సమాచారాన్ని బట్టి చనిపోయిన రెండు కుటుంబాల వారి సభ్యులకు ఆర్థిక సహాయం చేయాలని చెప్పే విషయం ఇదివరకే ప్రభుత్వం నుంచి కలెక్టరుకు వ్రాయబడింది. కలెక్టరు ఆ విషయంలో చర్య తీసుకుంటూ ఉన్నారు. ఓంకార్ గారికి రక్షణ గురించి ...

శ్రీ ఎం. ఓంకార్:- వారిని ప్రత్యేకంగా రిక్వెస్టు చేస్తున్నాను. జిల్లా కలెక్టరు చెయ్యరు. వారినే ప్రకటించమనండి.

డా. ఎం. చెన్నారెడ్డి:-ఓంకార్ గారికి ప్రత్యేకంగా రక్షణ కల్పించడానికి పోలీసు డిపార్టుమెంట్ ప్రస్తుతం టెంపరరీగా, వారు కొనుక్కునే వరకూ బులెట్ ప్రూఫ్ వెస్టు ఒకటి వారికి ఇవ్వాలని చూస్తున్నారు. ఆటోమాటిక్ ఆయుధాలు తక్కువగా ఉన్నప్పటికీ ఒక ఆటోమాటిక్ వెపన్‌ని వారికి ఉండే గన్‌మాన్‌కు ఇవ్వడానికి ఏర్పాటు చేయడం జరుగుతోంది.

శ్రీ ఎం. ఓంకార్:- వారి కుటుంబాలకు చేసే సహాయం ముఖ్యమంత్రిగారినే చెప్పమనండి.

మిస్టర్ స్పీకర్:- ప్లీజ్. కోఆపరేట్ చేయండి. మరొక 304 నోటీస్‌పై చర్చ ఉంది.

డిచ్‌పల్లి శాసన సభ్యుడు శ్రీ యం. వేంకటేశ్వరరావు గారిని, రామాయంపేట శాసన సభ్యుడు శ్రీ ఎ. విఠల్‌రెడ్డి గారిని, ఇద్దరు మండల ప్రజాపరిషత్తు అధ్యక్షులను నక్సలైట్లు అపహరించుట గుర్చి.

శ్రీ జి. ముద్దుకృష్ణమ నాయుడు (పుత్తూరు):- అధ్యక్షా, నక్సలైట్లు శాసన సభ్యులు శ్రీ ఎం. వేంకటేశ్వర రావుగారిని కిడ్నాప్ చేయడం, తరువాత రిలీజ్ చేయడం తెలిసినదే. డిసెంబరు 22వ తేదీనాడు శ్రీ వేంకటేశ్వర రావును కిడ్నాప్ చేశారు. దాదాపు ఆరుగురిని రిలీజ్ చేయాలని డిమాండ్ చేశారు. ఒక ఉత్తరం కలెక్టరుకు వ్రాసి పంపుతూ పురుషోత్తమ రెడ్డిని, సంతోషరెడ్డిని సన్నక్క రాజక్క, ఇంకా ఇద్దరు కామ్రేడ్స్‌ను విడుదల

చేయాలని అది కూడా డిసెంబరు 24వ తేదీ లోగా మధ్యాహ్నం లేదా సాయంత్రం కానీ ఆ విషయం ప్రకటించాలని కోరారు. అందులోనే వారు మలహార రావు ఉదంతం ప్రస్తావించి, తాము కోరిన విధంగా జరగకపోతే, అప్పుడు జరిగినట్లే జరుగుతుందని చెప్పారు. దాని తరువాత ప్రభుత్వం క్యాబినేట్ సమావేశం ఏర్పాటు చేయడం "కూంబింగ్ ఆపరేషన్" ఇంటెన్సిఫై చేయాలనే డైరెక్షన్ రావడం జరిగింది. తరువాత రోజున ముఖ్యమంత్రిగారు పిలిస్తే, ప్రతిపక్ష నాయకులు వెళ్ళడం, ఈ పరిస్థితులలో కూంబింగ్ ఆపరేషన్ జరిగితే శాసన సభ్యుని ప్రాణానికి హాని జరగ వచ్చును. కనుక దానికంటే శాసన సభ్యుని విడుదలకు అన్ని చర్యలూ తీసుకుంటే బాగుంటుందని చెప్పడం జరిగింది. వాళ్ళు అడిగిన వాళ్ళను కూడా రిలీజ్ చేస్తే బాగుంటుందని కూడా సలహా ఇవ్వడం జరిగింది. ప్రభుత్వం క్యాబినేట్ మీటింగ్ ఏర్పాటు చేసుకొన్నప్పటికి కూడా వాళ్ళు ఒక క్లారిఫికేషన్ ఇస్తూ, చిన్నక్క, రాజక్కను ముందే వదిలిపెట్టాము, సంతోష్‌రెడ్డికి 5 సంవత్సరాలు రిగరస్ ఇంప్రిజన్‌మెంటు పడింది కాబట్టి అతనిని వదలడానికి వీలు లేదనీ, పురుషోత్తమ రెడ్డి విషయంలో కనుక కోర్టుద్వారా కనుక బెయిల్ మూవ్ చేసుకొంటే అందుకు మేము అభ్యంతరం చెప్పమని చెప్పారు. ప్రభుత్వం ఏదో చేస్తున్నామని చెప్పడం జరిగింది కానీ ప్రభుత్వం ఏమీ చర్యలు తీసుకోక పోయేసరికి అక్కడి ప్రజలు నిజామాబాద్‌లో బందులు జరిపారు. అదే విధంగా వేంకటేశ్వర రావుగారి సతీమణి నళినీ గారు నిరాహార దీక్ష చేయడం, ప్రజలలో సానుభూతి రావడం వారు తిరుగుబాటు చేయడం కూడా మనం పత్రికలలో చదివాము. ప్రజలలో వెంకటేశ్వర రావుగారికి మంచి పేరు ఉన్నందువల్ల గానీ, చిత్తశుద్ధి వల్ల కానీ ప్రజా సేవ వల్ల కానీ జిల్లా అంతటా గుర్తింపు రావడం వల్ల జిల్లాలో ఉండే అన్ని పార్టీల వాళ్ళు కూడా ఆయనను సమర్థించడం వల్ల - నక్సలైట్లు మిత్రులు కూడా చెప్పిన గడువు జరిగి పోయినా వారికి ఏమీ హాని చేయకుండా అలాగే ఉంచారు. దాని తరువాత వాళ్ళు కాంగ్రెసు పార్టీకి సంబంధించిన విఠల్ రెడ్డి గారిని 26న కిడ్‌నాప్ చేయడం, వారితో బాటు మండలాధ్యక్షులను కిడ్‌నాప్ చేయడం జరిగింది. దాని తరువాత ప్రభుత్వం మరలా క్యాబినెట్ సమావేశమయ్యి సబ్ కమిటీ వేసిందని ప్రకటించారు. మొదట తెలుగుదేశం పార్టీ ఎం.ఎల్.ఏ.వెంకటేశ్వర రావు గారిని కిడ్‌నాప్ చేశారు, తరువాత కాంగ్రెసు పార్టీకి సంబంధించిన ఎం.ఎల్.ఏలు, ఇద్దరు మండలాధ్యక్షులు కిడ్‌నాప్ చేయబడ్డారు. దీనినీ బట్టి ప్రభుత్వం మొదట వెంకటేశ్వర రావు గారినీ కిడ్‌నాప్ చేసినప్పుడు శ్రద్ధగా పట్టించుకోలేదని ప్రజలలో ఒక అభిప్రాయం రావడం జరిగింది. వాళ్ళ శాసన సభ్యులు,

ఇద్దరు మండల ప్రజాపరిషత్తు అధ్యక్షులను నక్సలైట్లు అపహరించుట గూర్చి.

మండలాధ్యక్షులు కిడ్నాప్ అయినప్పుడు వాళ్ళ పార్టీలో వత్తిడి రావడం జరిగింది. ఈ యొక్క విషయం మనం ముఖ్యంగా పరిశీలించినట్లయితే చాలా సెన్సిటివ్ అయిన విషయం. ప్రభుత్వం కూడా చాలా చర్చించి, దీనికి యోచన చేసి నక్సలైట్ల సమస్య పూర్తిగా, సంపూర్ణంగా పరిష్కారం చేయడానికి కృషి చేయ వలసిన అవసరం ఉంది. కానీ ఇక్కడ శాసన సభ్యులను కిడ్నాప్ చేసినప్పుడు ప్రభుత్వపరంగా మాకు క్రెడిట్ వచ్చింది, మేము ఎంతో కామ్‌గా ఉన్నాము కాబట్టి వాళ్ళను వదిలి పెట్టారనీ, కాబట్టి అది మా గొప్పతనం అని చెప్పుకొంటున్నారు. దీనిలో ప్రభుత్వ గొప్పతనం ఏమీ లేదని మేము భావిస్తున్నాము. నక్సలైటు మిత్రులు దయతలచి శాసన సభ్యులనూ, మండలా ధ్యక్షులను వదలిపెట్టారు. ఏదో ప్రభుత్వం ప్రయత్నం చేసి వాళ్ళ యొక్క గొప్పతనంతో క్యాబినెట్ సబ్ కమిటీ వేసినంత మాత్రాన వాళ్ళను వదిలారనడం మాత్రం వాస్తవం కాదు. ముఖ్యమంత్రిగారు వాళ్ళను చర్చలకు పిలుస్తామని అన్నారు. ఏవిధంగా పిలుస్తారు? ఏమి చర్చిస్తారన్నది ప్రజలకు తెలియ జేయడం మంచిది. సమస్యలను వాళ్ళతో చర్చించి పరిష్కారం చేస్తే మేముకూడా సంతోష పడతాము. చెన్నారెడ్డిగారు ముఖ్యమంత్రిగా ఉన్నప్పుడే నక్సలైట్లు సమావేశం ఏర్పాటు చేసుకోకూడదని ఒక నిబంధన పెట్టారు. ఇప్పుడు వారే సమావేశాలు పెట్టుకోవచ్చు అంటున్నారు. కాంట్రడిక్టరీగా ఉంది కనుక ముఖ్యమంత్రిగారు దాని మీద కరక్టు స్టాండ్ తీసుకొని ఈ ప్రభుత్వం నక్సలైట్ల సమస్యను ఏవిధంగా పరిష్కారం చేసేది తెలియజేయాలి. వారు విఠల్ రెడ్డి గారి ద్వారా ఒక లెటరు ముఖ్యమంత్రి గారికి పంపుతూ మంచి పేరు ఉంది కనుక వదిలిపెట్టామనీ, తరువాత కూడా ఇదే విధంగా చేస్తామనీ ఒక హెచ్చరిక చేసారు. రాబోయే కాలంలో ఎం.ఎల్.ఏ లకు, మండలాధ్యక్షులకు ప్రభుత్వం యొక్క ఉద్యోగస్థులకు ఏవిధంగా రక్షణ కల్పిస్తారో ముఖ్యమంత్రి గారు దయచేసి క్లారిఫై చేయాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ డి. శ్రీపాదరావు (మంథని):- అధ్యక్షా, మిత్రులు ముద్దు కృష్ణమనాయుడు గారు చెప్పినట్లు రామాయంపేటలో విఠల్ రెడ్డిగారినీ, డిచ్‌పల్లిలో వెంకటేశ్వర రావు మిత్రులను గానీ, మేడి శంకరయ్య, మహదేవపురం మండలాధ్యక్షులను, సయ్యద్ మునీరుద్దీన్ చేగుంట మండలాధ్యక్షులను విడుదల చేయడం, నిజంగా వారు విడుదలయ్యి వచ్చినందుకు ప్రభుత్వం తీసుకొన్న చర్యలకు అభినందనలు తెలుపుతున్నాను. ఇప్పుడు మిత్రులు మాట్లాడుతూ వెంకటేశ్వర రావు గారు మంచి వారు, సానుభూతి పరులు, ప్రజలలో చాలా పేరు కలిగిన వారు కనుకనే

ఇద్దరు మండల ప్రజాపరిషత్తు
అధ్యక్షులను నక్సలైట్లు
అపహరించుట గూర్చి.

విడిచి పెట్టారని అన్నారు. నేను అనుకొంటున్నాను – ఎన్నికలలో నిలబడిన వారికి ఎన్నికయిన వారికి మంచి పేరు ఉంటేనే ఎం.ఎల్.ఏలుగా వస్తారు. చెడ్డ పేరుంటే ఎం.ఎల్.ఏగా ఎన్నిక కారన్న విశ్వాసం అందరికీ ఉంటుంది. ఎత్తుకు పోయిన వారికే మంచి పేరు, ఎత్తుకు పోని వారికి మంచి పేరు లేదు అనుకోవ డానికి లేదు. మిగతా విషయాలు కూడా మనం గమనించాలి. గౌరవ శాసన సభ నాయకులు ముఖ్యమంత్రిగారు ఏ విధంగా చర్య తీసుకొని తొందరగా విడుదల అయ్యేటట్లు చూడడానికి, చాలా క్లిష్ట పరిస్థితులున్నప్పటికీ అతి తక్కువ గడువు రెండు రోజులు మాత్రమే పెట్టినప్పటికీ – ముఖ్యమంత్రి గారు ఏదో ఒక డెసిషన్ తీసుకొంటారనీ ఏ కమిటీనో, సబ్ కమిటీనో వేస్తారని మనలను చర్చలకు ఆహ్వానిస్తారన్న దృష్టితోనే గడువు గడచినా కూడా 1, 2 రోజులు ఎక్కువ సమయం తీసుకొన్నా మనలను చర్చలకు ఆహ్వానిస్తారని వారు అన్నారు. నక్సలైట్లు కూడా మానవతా దృష్టితో ఉండి, ఏదో ఒక డెసిషన్ ప్రభుత్వం తీసుకొని చర్చలకు ఆహ్వానిస్తుందన్న దృష్టితో వారిని విడుదల చేసినందుకు ప్రభుత్వాన్నే కాకుండా నక్సలైట్లను కూడా అభినందిస్తున్నాను. వెంకటేశ్వర రావు గారూ, మిగతా మిత్రులు ఆ చెరలో నుంచి బయటకు వచ్చినందుకు వారికి ఆయురారోగ్యాలు కలిగి ఇంకా ఎన్నో మంచి పనులు చేయాలని కోరుతున్నాను. పోయిన సారి మంతెన నియోజక వర్గంలో మల్హార రావుని హతమార్చడం జరిగింది. అప్పుడు మీరేమి చేస్తారని నేను ప్రశ్నిస్తున్నాను. తప్పు చేయలేదనీ వెంకటేశ్వర రావు గారిని విడుదల చేసారు. అప్పుడు తప్పు చేసారని మల్హారరావును మర్డర్ చేసారా?

మిస్టర్ స్పీకర్:– మీరు ఎట్లా జరిగిందీ, ఏమి జరిగిందీ, దానికి తీసుకోవలసిన చర్యలూ చెప్పండి.

శ్రీ డి. శ్రీపాదరావు:– ప్రభుత్వం చొరవ తీసుకొని సబ్ కమిటీనివేసి చర్చలకు ఆహ్వానించి చర్చలలో పాల్గొన్న నక్సలైట్లకు ఏదయినా ప్రాబ్లమ్ ఉంటే చర్చించి డెమాక్రసీ పద్ధతిలో పాల్గొనే టట్లు వాళ్లకు ఏమీ ఇబ్బందులు కలగకుండా చేయాలని వారు డిక్లేర్ చేసినందుకు నేను నా తరఫునా, నా పార్టీ తరఫున అందరి తరఫునాకూడా డాక్టర్ చెన్నారెడ్డి గారిని అభినందిస్తూ కృతజ్ఞతలు చెబుతున్నాను. ఇవి జరగడానికి కూడా కొన్ని కారణాలున్నాయి. నేను ఒక మాట చెబుతాను. అనెంప్లాయ్‌మెంటు ప్రాబ్లమ్ పెరగ డానికీ పోలీసు చేసిన చర్యలు కూడా కొన్ని కారణాలు అవుతాయి. ఇంతకు ముందు ప్రభుత్వానికి కూడా నోటీసులోకి తెచ్చాము. మొన్న కూడా నేను చెబుతూ జరిగిన వాటికి చర్యలు తీసుకోవద్దని మనవి చేసాను. ఆ విధంగా మనం చెప్పాలి. డైరెక్టర్ ఇంటెలి జెన్సుకు డి.జి.పి.కి కృతజ్ఞతలు తెలియ జేసు నాను. అనుకొన

సమయంలో చర్యలు తీసుకొని వారిని విడుదల చేసినందుకు వారిని అభినందిస్తున్నాను. అనవసరంగా అమాయకులను తీసుకుపోయి పలకలు కట్టి పోలీసు స్టేషనుకు తీసుకుపోయి ఫోటోలను తీసి వాళ్ళ బుర్రలు చెడగొట్టి అనెంప్లాయ్‌మెంటు ప్రాబ్లమ్ సాల్వ్ చేయకుండా - ఈ విధంగా మెదిలితే ఈ దేశం ఆగదు. ఇక్కడే కాదు ఎక్కడా ఆగదు. - ఈ విధంగా మరొకసారి జరగకుండా చూడాలని కోరుతూ ముఖ్యమంత్రి గారికి నా కృతజ్ఞతలు తెలియ జేస్తూ సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ ఎన్. రాఘవ రెడ్డి:- అధ్యక్షా, ఇక్కడ నాకు ఒకటి అర్థం కావడం లేదు. ఇద్దరు శాసన సభ్యులనూ, ఇద్దరు మండలాధ్యక్షులనూ కిడ్‌నాప్ చేస్తే, మేము అందరమూ మాట్లాడక ఊరుకొన్నదే గొప్పదనం అన్న పద్ధతిలో కాబట్టి వారిని విడుదల చేసారన్న పద్ధతిలో చెబుతున్నారు. అదే నాకు అర్థం కావడం లేదు. జిల్లా మొత్తం కదిలారు. ఒక మాస్ రంగంలోకి వచ్చింది కనుక అదే కారణం అని నేను అనుకొంటు న్నాను. అట్లా కాకుండా కేవలం ప్రభుత్వం మాట్లాడకుండా ఊరుకొన్నందుకు విడుదల జరిగింది, కామెంట్ చేసినందుకు మల్హారరావు చనిపోయారని చెప్పడం ప్రభుత్వం యొక్క సవ్య మయిన స్పందన కాదనీ, సక్రమమయినది కాదని అనుకొంటు న్నాను. ప్రభుత్వం వారు ఒక సబ్ కమిటీ వేసాము. వాళ్లను పిలిపించాలి అంటున్నారు. దీనిమీద వారు ఒక స్టేట్‌మెంటు కూడా ఇచ్చారు. అయ్యా మీరు ఇచ్చారు కానీ ఫలానా ఫలానా చర్యలు చేస్తే తప్ప మేము అసలు ఈ సమస్యను ఆలకించము, అసలు వచ్చేది లేదు అంటున్నారు. అట్లాంటి సమస్యలను గమనించవలసిన అవసరం ఉంది. ప్రభుత్వం కేవలం మేము మాట్లాడకుండా ఊరు కోవడమే దీనికి మందు అనుకుంటే మాత్రం చాలా ఘోరం. రెండవది సభ్యులందరినుంచి వస్తున్న విషయం ఒకటి ఉంది. పోలీసు స్టేషన్లకు తీసుకొని వెళ్ళి ఫోటోలను తీయడం లాంటివి అతిగా జరుగుతోంది. దానివల్ల ప్రజలలో అసంతృప్తి వచ్చి ప్రభుత్వానికి వ్యతిరేకంగా మారి, వాళ్ళకు సానుభూతినే చూపే ప్రమాదం ఉంది. వాళ్లను ఎలాగు పట్టుకోలేరు కాబట్టి పోలీసు
10-50 వాళ్లకు స్వేచ్ఛగా దొరికేది దారిన దొరికిన వాడిని కొట్టే పద్ధతి.
ఉ. అలా వుంటుంది వీళ్ళ వ్యవహారం. ఆ విధంగా జనాన్ని చిత్ర హింసలు పెట్టే పద్ధతి జరుగుతున్నది. వారు ఆపకపోతే నష్టం జరుగుతుంది. ప్రజలకు ప్రభుత్వం పైన ఒక విధమైన ఏహ్య భావం కలిగే అవకాశం వున్నది. వాళ్లకు అది తోడ్పాటు నిస్తుంది. అది కూడా వారు మరువ వద్దు. దేనిని సరైన పద్ధతిలో నిర్మూలించకుండా కేవలం లా అండ్ ఆర్డర్,

తీసుకు వచ్చిన విషయములు:

బిచ్‌పల్లి శాసనసభ్యులు శ్రీ ఎం. వెంకటేశ్వర రావుగారిని, రామాయంపేట శాసనసభ్యులు శ్రీ ఎం. విఠల్ రెడ్డిగారిని, ఇద్దరు మండల ప్రజాపరిషత్తు అధ్యక్షులను నక్సలైట్లు అపహరించుటను గూర్చి.

సమగ్రంగా చూస్తే ఇది పరిష్కరించబడదు. ఎందుకంటే లా అండ్ ఆర్డర్ వాళ్ళు కొన్ని పద్ధతులలో లేరు. ఏ ప్రజలయితే వారితోటి సహకరిస్తున్నారో ఆ ప్రజలకు వుండే ప్రధాన సమస్యలను పరిష్కరించగలిగినప్పుడు, ఆ ప్రజలలో చైతన్యం తీసుకురావడం ద్వారా మాత్రమే దీనిని మనం ఎరాడికేట్ చేయగలుగుతాము తప్ప ఇంకో విధంగా కాదనేది చాలా స్పష్టంగా కనిపిస్తున్నది. వారు మాట్లాడకుండా పూర్తిగా ఓటమి ఒప్పుకోవడం సరియైన పద్ధతి కాదు. ముఖ్యమంత్రిగారు దానిని అర్థం చేసుకోవాలి. శాసనసభ్యుల కిడ్నాప్ ఇక ముందు జరగడానికి వీలులేదు. రేపు శాసనసభ సమావేశాలు ముగుస్తాయి. మేము గ్రామాలకు వెళ్ళినప్పుడు ఎవరు ఎప్పుడు కిడ్నాప్ అవుతామో ఎవరికి తెలియని పరిస్థితులలో వున్నాము. అందుకని శాసన సభ్యులకు ఎలాంటి రక్షణ కల్పించబోతున్నారు, ఏమి చేయబోతున్నారు, ఏమి చేయబోతున్నారనే విషయం కూడా దయచేసి తెలియజేయాలి.

శ్రీ సి.హెచ్. విద్యాసాగరరావు — అధ్యక్షా, నక్సలైట్ల సమస్య కానీ, లేకపోతే ఇద్దరు శాసన సభ్యుల కిడ్నాప్ విషయం కానీ అందరము ఖండించాము. గతంలో సర్పంచ్‌లు, మండలాధ్యక్షులు కిడ్నాప్ కావడం జరిగింది. అది ఇప్పుడు శాసన సభ్యుల వరకు వచ్చింది. పరిస్థితులు ఈ విధంగా వుంటే రేపు మినిష్టర్లు కిడ్నాప్ కావచ్చు ముఖ్యమంత్రిగారు కిడ్నాప్ కావచ్చు. దీనికి పరిష్కార మార్గాన్ని మనం ఆలోచించుకోవాలి. ఇది చాలా సున్నితమైన సమస్య. ఇది పత్రికలలో వస్తుంది. నక్సలైట్స్‌తో సహా అందరు పేపర్లు చదువుతూ వుంటారు. మన చర్చలు ఏమిటి, చర్చలు ఏమిటనే విషయం గమనిస్తారు. నక్సలైట్లు ఈనాడు రాజ్యాంగాన్ని, ప్రజాస్వామ్య వ్యవస్థను నమ్మడం లేదు. కానీ చాలా చాకచక్యంగా పేపరు స్వాతంత్ర్యాన్ని ఉపయోగించుకొంటున్నారు. ఈ నాడు వారు ఎక్కడినుంచో స్టేట్‌మెంట్సు పంపితే ప్రథమంగా పేపర్లలో వస్తున్నాయి. పత్రికలవాళ్ళు వాటిని పబ్లిష్ చేయకూడదు. దీనిని కూడా మనం దృష్టిలో వుంచుకోవాలి. శాసనసభ్యులు కిడ్నాప్ కాబడి తదుపరి విడుదల అయిన తరువాత ఏవిధంగా వారు విడుదల అయినారనే కారణాలు చాలా మంది సభ్యులు చెప్పారు. ఏది ఏమయినప్పటికి వారు విడుదల అయిన తరువాత ఇద్దరు మంత్రులు సమరసింహారెడ్డిగారు, రోశయ్యగారు ప్రెస్ కాన్ఫరెన్స్ పెట్టి వారికి ఏమయినా ప్రమాదం వస్తుందని వారు విడుదల కాకముందే మేము ప్రెస్ కాన్ఫరెన్స్ పెట్టలేకపోయాము, ఇప్పుడు చెబుతున్నామని చెబుతూ గతంలో తెలుగు దేశం పార్టీ చేసిన వాటిని, ఆ పార్టీవల్ల ఎవరెవరు చనిపోయారన్న విషయం చెప్పడం

దిచ్‌పల్లి శాసనసభ్యుడు శ్రీ ఎం. వెంకటేశ్వర రావుగారిని, రామాయంపేట శాసనసభ్యుడు శ్రీ ఎం. విఠల్‌రెడ్డిగారిని, ఇద్దరు మండల ప్రజాపరిషత్తు అధ్యక్షులను నక్సలైట్లు అపహరించుటను గూర్చి.

జరిగింది. ఈ ప్రెస్ కాన్ఫరెన్స్‌లలో ఇలాంటి మాటలు గౌరవనీయులైన మంత్రులు కానీ, మిగతా ఏ సభ్యులు అయినా చేయకూడదని మనవిచేస్తున్నాను. ఏదో వాళ్ల దయాదాక్షిణ్యం వలన వదిలి పెడితే మేము ఏదో చేశామని భుజాలు ఎగరవేయడం సమంజసమైన పద్ధతి కాదు. నక్సలైట్స్ సమస్య కేవలం కాంగ్రెస్ వాళ్లకు, తెలుగు దేశం వాళ్లకు, బి.జె.పి. వాళ్లకు సంబంధించినది గాదు. దీనిని కలిసికట్టుగా ఎదుర్కోవలసిన అవసరం వున్నది. ప్రజాస్వామ్యాన్ని నమ్మే వాళ్లందరు కూడా కలసికట్టుగా ఈ సమస్యను ఎదుర్కోవాలి. కాబట్టి ఒకరిని ఒకరు విమర్శించుకోవడం మంచి పద్ధతి కాదు. తెలుగు దేశం అని. కాంగ్రెస్ అని చాలా రోజులుగా విమర్శలు వస్తున్నవి. కానీ నక్సలైట్స్ మాత్రం నిష్పక్షపాతంగా వాళ్ల చర్యలు అందరికీ సమానంగా పంచిపెడుతున్నారు. అది ఇప్పుడయినా గుర్తించుకొని ఖచ్చితంగా మన భవిష్యత్తులో దీనిని ఏ విధంగా అణచాలనే కార్యక్రమాన్ని మనం తీసుకోవాలి. మరి మేము గతంలో సూచన చేశాము. నక్సలైట్స్‌తో చర్చలు ఎవరు మొదలు పెడుతున్నారో ఎవరికీ తెలియదు. కొన్ని రహస్యాలు వారి దగ్గర వున్నాయి. మేము ఏదో చేస్తున్నామని వారు అంటున్నారు. ఏ ప్రాతిపదిక మీద వాళ్లు చర్చలు చేస్తున్నారనే విషయం బయటకు రావాలి. వారు ప్రతిపక్ష నాయకులను ఈ రాష్ట్రంలో వున్న పౌర హక్కుల సంఘ నాయకులను, మిగతా మేధావులందరిని తరచుగా సమావేశపరచాలి. తరచుగా చర్చలు జరపాలి. ఆ చర్చలను బహిర్గతం చేయాలి. సివిల్ లిబర్టీ నాయకులతో పాటు పత్రికా సంపాదకులను కూడా పిలవాలి. బహిరంగంగా చర్చించాలి. ఇప్పుడే, వెంటనే ముఖ్యమంత్రి గారిని సమస్య పరిష్కారం చేయమని అనడం లేదు. చాలా సుదీర్ఘమైన పోరాటం చేయవలసిన అవసరం వుంటుంది. త్వరగా సమస్య పరిష్కారం చేయలేకపోవచ్చు కానీ వాళ్ల శాయశక్తులా ప్రయత్నం చేయాలని మనవిచేస్తున్నాను. మరి భవిష్యత్తులో ఇలాంటి కిడ్‌న్యాప్‌లను అరికట్టడానికి ఎలాంటి చర్యలు తీసుకొంటున్నారో కూడా చెప్పాలి. అసలు ఏ చర్చలు చేస్తున్నారు? ఇంతవరకు ప్రభుత్వం ఈ కిడ్‌న్యాప్‌ల విషయంలో తీసుకొన్న చర్యల పట్ల మేము కన్విన్స్ కావడం లేదు. ఏ ప్రాతిపదిక మీద ప్రభుత్వం చర్చలు జరపబోతున్నది? రోశయ్య గారిని కానీ, ముఖ్యమంత్రిగారిని కానీ వాళ్లు తీసుకువెళ్లితే అక్కడే వారితో చర్చలు పూర్తి చేసి వస్తారు. ఆ విషయం ముఖ్యమంత్రిగారు స్పష్టంగా చెప్పాలని ఆశిస్తున్నాను.

Sri D.Srinivas (Nizamabad):-Mr. Speaker, Sir, at the outset I would Like to congratulate our Chief Minister for having tackled the issue so ably and with great courage. I was very much involved in the

డిచ్‌పల్లి శాసనసభ్యుడు శ్రీ ఎం. వెంకటేశ్వర రావుగారిని, రామాయంపేట శాసనసభ్యుడు శ్రీ ఎం. విఠల్ రెడ్డిగారిని, ఇద్దరు మండల ప్రజాపరిషత్తు అధ్యక్షులను నక్సలైట్లు అపహరించుటను గూర్చి.

incident because Mr. Venkateshwar Rao happens to be a Legislator in my neighbouring continuance what all had happened after the incident was in my constituency– the Nizamabad town. I was very much in touch with the Government. The Chief Minister tried very much to contact him I was thoroughly convinced that the Chief Minister was very much busy in taking the initiative and taking the action. He has taken the Cabinet also into confidence, as I could see in the newspaper that has taken opposition into confidence.

When this incident happened, I spoke to the Chief Minister. later, I went to the residence of Mr. Venkateshwar Rao and told her Mrs. Venkateshwar Rao, on behalf of the Chief Minister: 'Madam, you need not worry. Our Chief Minister is absolutely confident. He has told me that Mr. Venkateshwar Rao will be back very soon without any harm/ She was very happy at it. After wards, some incidents happened at Nizamabad. I went to the hunger strike camp and spoke to her the way in which the Government was acting. I told her again that this is the time everybody should co-operate with the Government and should not create problems for the Government Today, it is Mr.Venkateshwar Rao, a Telugu Desam legislator andto-morrow it may happen to me or anybody else.Under these circumstance irrespective of the party affiliations' it is better if all the party people co-operate and see that Peace is maintained. the Governmet will be more firm in dealing with these things. I conveyed it to her. Afrer that, I had to rush to Hyderabad when the situation was becoming a little worse in Nizamabad town. It was not because of any spotaneity; it was because the issue was politicised by a political party, which I did not like. I requested those Hon. Members not to politics it, Inspite of that certain things happened. Then I spoke to the Chief Minister. He was very confident. When I came he was busy in the Cabinet Meeting; busy with the officials. When I have seen all this, I was very happy that things were moving in a fast way. After that, even ....

మిస్టర్ స్పీకర్ :— మీరు కొత్తగా ఎలక్ట్ అయి వచ్చారు కాబట్టి మీకు తెలియదని చెబుతున్నాను. రూల్ 80 క్రింద నాలుగు పాయింట్స్ మాట్లాడి ఎక్స్‌ప్లనేషన్ [illegible] చెయ్యాలి మీరు క్లుప్తంగా మాట్లాడండి.

డిచ్‌పల్లి శాసనసభ్యుడు శ్రీ ఎం. వెంకటేశ్వర రావుగారిని, రామాయంపేట శాసనసభ్యుడు శ్రీ ఎం. విఠల్‌రెడ్డిగారిని, ఇద్దరు మండల ప్రజాపరిషత్తు అధ్యక్షులను నక్సలైట్లు అపహరించుటను గూర్చి.

Sri D. Srinivas:—Sir, In fact. I never wanted to speak. I have decided to speak because a few Members were trying to make allegations against the Government that the Government did not act and it was only at the mercy of the Naxalites that the legislators have come out.

11-00 గం.
ఉ. When I heard this, I felt very sorry because I have seen how the Government has acted. I just wanted to know the Chief Minister's mind. When I told him that on the 26th I have to go to Tirupathi and I have already booked the tickets and now I do not want to go; so, I am cancelling my tickets and getting back to Nizamabad in view of the situation. He told me that "you need not cancell the tickets-I am very confident that both the Legislators would come back". So, it would not be proper from any of the side to say that the Government did not act. But the Hon'ble Members should understand, as the Chief Minister has been saying, there are certain things, which could not be revealed in the public interest.

Secondly, what I feel is as a new Member also, that the Government cannot come out openly on certain things. Though the Chief Minister had taken the Opposition into confidence, they have spoken something in the meeting and their statements went outside were provocative which was really unfortunate Thank you very much.

Mr. Speaker:—The kidnapped persons being the Members of this House, let us here something from them. First. I will call Mr. M. Venkateswara Rao.

శ్రీ ఎం. వెంకటేశ్వరరావు (డిచ్‌పల్లి):— అధ్యక్షా, నాకు మాట్లాడటానికి అవకాశం ఇచ్చినందుకు సంతోషం. కాని ప్రభుత్వ అభిప్రాయం విన్న తరువాత మాట్లాడటానికి అవకాశం ఇవ్వవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎ. విఠల్‌రెడ్డి (రామాయంపేట):— అధ్యక్షా, 26వ తేది నేను గొల్లపల్లి గ్రామానికి అక్కడి ఓటర్లకు ధన్యవాదాలు చెప్పటానికి వెళ్ళాను. నాతో పాటు శేగొండ మండలాధ్యక్షులు మునిరుద్దీన్ కూడా వున్నారు. అక్కడ జరిగిన బహిరంగ సభ నుండే మా ఇద్దరినీ కిడ్నాప్ చేయడం జరిగింది. నాకంటే ముందు మిత్రులు వెంకటేశ్వరరావును కిడ్నాప్ చేశారు. వెంకటేశ్వర రావు గారిని కిడ్నాప్ చేసిన సందర్భంలో ఏ డిమాండ్లను వారు తెలిపారో

తీసుకు వచ్చిన విషయములు:

డిచ్‌పల్లి శాసనసభ్యుడు శ్రీ ఎం. వెంకటేశ్వర రావుగారిని, రామాయంపేట శాసనసభ్యుడు శ్రీ ఎం. విఠల్‌రెడ్డిగారిని, ఇద్దరు మండల ప్రజాపరిషత్తు అధ్యక్షులను నక్సలైట్లు అపహరించుటను గూర్చి.

అవే డిమాండ్స్ నన్ను కిడ్నాప్ చేసినప్పుడు కూడా వారు క్లియర్‌గా మీ ముఖ్యమంత్రి గారికి తెలియపరచండి అన్నారు. నా విజిటింగ్ కార్డు పైన ముఖ్యమంత్రిగారికి వ్రాసి నేను పంపడం జరిగింది. ఆ సందర్భంలోనే ఇక్కడ అధికారులు, ప్రతిపక్షంలో వున్నవారు, అధికార పక్షంలో వున్నవారు, పార్లమెంటు సభ్యులు, ప్రధానమంత్రి, మాజీ ప్రధానమంత్రి అందరూ కూడా మా పట్ల ఆందోళన వ్యక్తం చేశారు. వారందరకూ నేను కృతజ్ఞతలు తెలియచేస్తున్నాను. నా విజిటింగ్ కార్డుపై నేను వ్రాసిన ప్రకారం ముఖ్యమంత్రిగారు వెంటనే చర్యలు తీసుకొని నక్సలైట్లు కోరిన ప్రకారం వారందరిని విడిచి మమ్ములను విడిపించారు. అందుకు నేను వారికి కృతజ్ఞతలు తెలుపుతున్నాను. ఇది చాలా సున్నితమైన విషయం. తేలిగ్గా తీసుకోటానికి వీలులేదు. గ్రామాలలో రాత్రులు తిరిగాలంటే భయంగా వుంటున్నది. ప్రభుత్వంలో వున్నవారూ, ప్రతిపక్షాల వారు ఈ సమస్యను కూలంకషంగా ఆలోచించి ఒక శాశ్వత పరిష్కారం కనుక్కోవలసిన అవసరం వుంది. ముఖ్యమంత్రిగారు ఒక సబ్ కమిటీ వేసి వారితో చర్చలు జరపటానికి అవకాశం కల్పించారు. వారు చర్చలకు వస్తున్నారో లేదో తెలియదు కాని ఏదో పద్ధతిని వారిని రప్పించి చర్చలు జరపటానికి కృషి చేయాలి. ధర్మారం గ్రామంలో పీపుల్స్ వార్ గ్రూపుకు చెందిన వారు, చంద్ర పుల్లారెడ్డి వర్గం వారు మొత్తం గ్రామాన్ని ఎటాక్ చేశారు. ఆ ఎటాక్‌లో 40 మంది వరకూ గాయపడ్డారు. బాపిరెడ్డి అనే ఆయన చనిపోయారు. ఆయన కుటుంబానికి ఎక్స్‌గ్రేషియా ఇవ్వాలని కోరుతున్నాను. అన్ని పార్టీల వారు కలసి ఈ నక్సలైట్స్ సమస్యను ఎలా పరిష్కరించాలో కుణ్ణంగా చర్చించి ఒక శాశ్వత పరిష్కార మార్గాన్ని కనిపెట్టాలని కోరుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

డా. ఎమ్. చెన్నారెడ్డి :— అధ్యక్షా, గౌరవనీయులైన శాసనసభ్యులను ఇద్దరిని, ఇద్దరు మండల ప్రజా పరిషత్ అధ్యక్షులను ఎక్స్‌ట్రీమిస్ట్స్ కిడ్నాప్ చేసిన సంగతి మనందరకూ తెలుసు. వారు ఏ విధంగా కిడ్నాప్ చేయబడ్డారన్నది అంత ముఖ్యం కాదు. ఇంతకుముందు కూడా మన రాష్ట్రంలో ఇటువంటి ఉదంతాలు జరిగాయి. ఈ సమస్య పట్ల ప్రభుత్వం ఏమీ మాట్లాడకుండా ఉపేక్ష వహించిందని పత్రికలవారు అనుకున్నారు. కాని ఇప్పుడు కూడా కొందరు గౌరవసభ్యులు అనుకోవడం ఆశ్చర్యంగా వుంది. మొదట వెంకటేశ్వరరావు గారిని తీసుకువెళ్ళగానే క్యాబినెట్ సమావేశంలో రాత్రి 11 గంటల వరకూ సమీక్షించాము. ప్రతిపక్షాల వారినందరనూ పిలచి మాట్లాడాము. అవన్నీ ఇప్పుడు చెప్పడం సందర్భం కాదు. నక్సలైట్స్‌లో ఎవరు నిర్బంధంలో వున్నారో వారిని విడుదల చేయాలని వారు డిమాండు పెట్టారు. వారి డిమాండ్స్ లిఖిత పూర్వకంగా ఇచ్చారు. వాటిని దృష్టిలో పెట్టుకుని రాష్ట్రప్రభుత్వం వైఖరి

డిచ్‌పల్లి శాసనసభ్యుడు శ్రీ ఎం. వెంకటేశ్వర రావుగారిని, రామాయంపేట శాసనసభ్యుడు శ్రీ ఎం. విఠల్‌రెడ్డిగారిని, ఇద్దరు మండల ప్రజాపరిషత్తు అధ్యక్షులను నక్సలైట్లు అపహరించుటను గూర్చి.

11-10 గం. ఉ. అవలంబించాలో అది స్పష్టం చేయబడింది. దాని మీద పత్రికలవారు అడిగారు. అయితే మీరు వారి డిమాండును రిజక్ట్ చేశారా అని. దానిపైన మాట్లాడము అని చెప్పాము. రిజక్టు అన్నా లేకపోతే ఒప్పుకున్నాము అన్నా, ఆ మాటతో విపరీతమైనటువంటి అర్థాలు రావడానికి అవకాశం వుంది. ఆ హద్దు వరకు మీనింగ్‌ఫుల్ సైలెన్స్—వుద్దేశపూర్వకమైనటువంటి సైలెన్స్ అన్నాము. కాని ఉపేక్షించి, యీ సమస్యతో సంబంధం లేదని తెలుగు దేశము ఎం.ఎల్.ఎ. పట్టుకోబడ్డాడు గాబట్టి మాకు అసలు సంబంధంలేదని ఎవరైనా అనుకుంటే చాలా దురదృష్టకరమైనటువంటి విషయము. మా వల్ల జరిగింది యీ క్రెడిట్ మాకే యివ్వమని మాకు ఆపత్రయం లేదు. జరిగిన సంగతులు చెబుతున్నాను. మీ వల్ల జరుగలేదు వారి మంచితనము అంటే మంచిదే, సంతోషము. మొత్తము మీద గౌరవ సభ్యులు క్షేమంగా బయటకు రాగలిగారు. దాని క్రెడిట్ నాకు గాని నా ప్రభుత్వానికి గాని యివ్వండి అని ప్రార్థించదలచుకోలేదు. నిజంగా ఆనాడు నక్సలైట్లు ఏదైతే ఎక్స్‌ట్రీమ్ స్టాండు తీసుకున్నారో వారిని రెచ్చగొడితే లాభం లేదు అనే మాట ఒకటి—వారు చెప్పిన దానిలో యథార్థం వుంది. ఎందుకంటే ట్రయిబల్ ల్యాండ్స్ విషయంలో వారి పాలసీ లేకపోతే ట్రయల్స్ లేకుండా అండర్ ట్రయల్స్‌గా వుంచేవారిని పోలీసువారు యీ విధంగా వుంచడం మంచిది కాదనే భావం, అభిప్రాయం రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి వుందని స్పష్టంగా మనవిచేస్తున్నాను. అందుకని అటువంటి ట్రయిల్స్‌లో వున్న వారిని బేల్ పైన తీసుకుపోవడానికి అప్లికేషను యిస్తే రాష్ట్ర ప్రభుత్వం పక్షాన, పోలీసు డిపార్టుమెంటు పక్షాన అబ్జక్షను వుండదని పాజిటివ్ డిసిషను తీసుకున్న మాట నిజమే. దానికి మాకు క్రెడిట్ రానీయండి, రాకపోనీయండి. ఈ ధోరణిలో చేయడం ధర్మమని భావిస్తున్నాను. ఫారెస్టులో వారికి యిబ్బందులు ఏమైనా వున్నా, యితర లా—లెస్ ఏమైనా వున్నా, పోలీసు వారు ఎక్సెస్‌గా చేస్తున్నారనేది ఏమైనావున్నా, యిది ఎవరు కాదంటారని చెప్ప మేము కూడ అన్నాము—అన్నింటికి తయారు అని చెప్పాము, చర్చించడానికి తయారు అని చెప్పాము. కాబట్టి ఆ పద్ధతిన, ఆ సెక్షను ఆఫ్ సొసైటీ వారిని—వారిని పార్టీ అనండి, గ్రూప్ అనండి, ఆ భావాలు గలవారు అనండి—ఆ విధంగా వున్న సమస్యలను పరిష్కారము చేసే మార్గములో వారితో వ్యవహారము చేస్తే మంచిది అనేది రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి వుందని మనవి చేస్తున్నాను. అంతేగాకుండా, కాంగ్రెస్ వారిని పట్టుకున్న అదుర్దాతో కేబినేట్ సబ్ కమిటీని పెట్టామనేది అర్థరహితమైన మాట, సరైన మాట కాదని చెప్పదలచుకున్నాను. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం మూడవ తేదీనాడు ప్రమాణస్వీకారం చేస్తే నాలుగవ తేదీనాడు మొదటిసారి కేబినేట్ సబ్‌కమిటీ విషయం పెట్టబడింది. కాని యిది ఆఫ్టర్ థాట్ లేక ఆఫ్టర్ కన్సిడరేషన్ అని చెప్పే మాట చాలా

నియమము—304 క్రింద ప్రభుత్వము దృష్టికి తీసుకు వచ్చిన విషయము :
బిచ్‌పల్లి శాసనసభ్యుడు శ్రీ ఎం. వెంకటేశ్వర రావు గారిని, రామాయంపేట శాసనసభ్యుడు శ్రీ ఎం. విఠల్ రెడ్డి గారిని, ఇద్దరు మండల ప్రజా పరిషత్తు అధ్యక్షులను నక్సలైటు అపహరించుటను గూర్చి.

అన్యాయము, పొరపాటు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఒరింది విధంగా అనుకోవడం సరైనది కాదని మనవి చేస్తున్నాను. కాంగ్రెస్ వారి పట్టుకున్నాను గాబట్టి కేబినెట్ సబ్‌కమిటీని పెట్టడానికి తయారు అయినారంటే అది పొరపాటు అని మనవి చేస్తున్నాను. దాని తరువాత కూడ ఆదే అనుర్దాతో, వారిని, వీరిని కూడ వదిలించడానికి ప్రయత్నం చేశాము. విడిపించుకోవలెనుకున్న అండర్ ట్రయల్స్ పేర్లు ఏవైతే వారు యిచ్చారో, వారిని మీరు విడిపించుకోవాలని చెప్పి విడిపించుకోవడములో వారు అప్లికేషను యిప్పించుకోవడములో గాని అప్లికేషను యిచ్చినప్పుడు గాని ఎవరు అబ్జక్షను చేయకూడదని, అది సరిగా సమయానికి చేయగలిగాము. ఆ సమయానికి పంపడం వల్ల వెంకటేశ్వరరావుగారు ఎందుకు వదలిపెట్టబడ్డారు అనే మీమాంస, థియరీ, ఫిలాసిఫీలోకి పోదలచుకోలేదు—వారు వదిలిపెట్టబడ్డారు. మేము కూడ ఆనాడు పురుషోత్తమరావు అనే ఖైదీని—అండర్ ట్రయల్ — విడిచిన తరువాత ఆయన వెంకటేశ్వరరావు గారు వుండే చోటకు పోయిన తరువాత — ఆయన చేరడములో ఆలస్యం అయింది—ఆయనను నిజామాబాదుకు ఎట్లా పంపామో, నిజామాబాదు నుండి ఆయన అడవుల్లోకి ఎట్లా పోయినాడో అడవుల్లో నుండి పైకి ఎక్కడ పోయినాడో, అవి అన్నీ కూడ సరిగా మానిటరింగ్ చేస్తూ వచ్చామని మనవిచేస్తున్నాను. అవి అన్ని చర్యలు లెక్క క్రింద వస్తాయంటే లెక్క కట్టండి, రదంటే ప్రక్కకు పెట్టండి. నాకు అభ్యంతరం లేదు. కాని యిది జరిగిన విషయమని స్పష్టంగా మనవిచేస్తున్నాను. ప్రభుత్వం ఆ రోజు వున్న పరిస్థితులలో చేయగలిగేది, చేయవలసినది అర్థము చేసుకొని వ్యవహారం చేసింది. వెంకటేశ్వర రావుగారు వదిలిపెట్టబడ్డారు. వారి భార్య నిరాహారదీక్ష చేయడం వల్ల, వారి తండ్రి ఆరోగ్యం బాగా లేక ప్రమాదములో వుండడం వల్ల విడిచిపెట్టినా, కుటుంబ ప్రభావం వల్ల విడిచిపెట్టబడినా, ఏ కారణం వల్ల విడిచిపెట్టబడ్డారనేది నేను చెప్పలేను. కాదు అనను, అవును అనను. కాని మా ప్రభుత్వం చేసిన ప్రయత్నం యిది వుందని, దయచేసి గౌరవ సభ్యులు గమనించాలని కోరుతున్నాను. ఆ విధంగానే విఠల్ రెడ్డిగారి విడుదల సమయములో అండర్ ట్రయల్ పరకు రాములును విడిచిపెట్టడం జరిగింది. ఆ అండర్ ట్రయల్ చేరడములో కొంత ఆలస్యం అయితే విఠల్ రెడ్డిగారు బయటకు రావడానికి ఆలస్యం అయింది. మేము కన్విక్ట్సును మాత్రము విడువము అని గట్టిగా కూర్చున్నాము. కన్విక్ట్సును విడిచిపెట్టే విధంగా లొంగిపోదలచుకోవలసిన అవసరం లేదు. ఎక్స్‌ట్రీమిస్టులు కూడ కన్విక్ట్సును విడువడం సాధ్యము కాదనే మాటను అంగీకరించారు. ఆ హద్దు వరకు వారు చేసింది న్యాయము, సబబే. మేము అండర్ ట్రయల్స్‌ను విడిచిపెట్టడం వల్ల ఒక వాతావరణములో సుఖమైనటువంటిది కాదనడం లేదు,

రూలు—304 క్రింద ప్రభుత్వము దృష్టికి తీసుకు వచ్చిన విషయము.
డిచ్‌పల్లి శాసనసభ్యుడు శ్రీ ఎం. వెంకటేశ్వర రావు గారిని, రామాయంపేట శాసనసభ్యుడు శ్రీ ఎం. విఠల్ రెడ్డిగారిని, ఇద్దరు మండల ప్రజా పరిషత్తు అధ్యక్షులను నక్సలైట్లు అపహరించుటను గూర్చి.

విఠల్ రెడ్డిగారితో, వెంకటేశ్వరరావుగారితో మాట్లాడిన, వారి ద్వారా వచ్చిన ఉత్తరాలు అవి అన్నీ చూసుకున్నాము అన్నిటినీ దృష్టిలో పెట్టుకొని మేము చూస్తున్నాము. కేబినెట్ సబ్ కమిటీ ఆనాటి నుండి పని చేస్తూ వుంటే—ఈ కమిటీ ఒక సెటింగ్ జనవరి 2వ తేదీనాడు ఏర్పాటు అయింది. సమావేశము కూడ జరిగింది అప్పుడు గౌరవ సభ్యులు అన్నారు. ప్రెస్ వారితో మాట్లాడండి, బహిరంగంగా మాటాడండి, —టుగా మాట్లాడ వద్దు అని కేబినెట్ సబ్ కమిటీ ఎట్లా చేయాలి, యిన్‌కమెరాగా కాకపోతే పబ్లిక్ మీటింగ్‌గా అనేది కేబినెట్ సబ్-కమిటీ డిస్కషన్‌కు వదిలిపెట్టండి. అది పబ్లిక్‌గా చేసే సందర్భము కాదు. కొన్ని విషయాలు పబ్లిక్‌గా చేస్తే లాభాలకు బదులు నష్టాలు కలిగిన అనుభవాలు వున్నవి ఈ కేబినెట్ సబ్ కమిటీ అందరిని పిలవడం జరిగింది. ప్రోగ్రెసివ్ మనుష్యులు అనుకున్నవారు వచ్చి కలిశారు, ప్రెస్‌వారు వచ్చి కలిశారు, కలుస్తున్నారు, వారందరు మాట్లాడుతున్నారు. రకరకాలైన మనుష్యులను పిలుస్తున్నారు ప్రొఫెసర్సును కూడ పిలిచి మాట్లాడుతున్నారు. చాలా వివరంగా దీర్ఘకాల విషయము ఆలోచించి, యిప్పటి పరిస్థితి, భవిష్యత్తులో ఏమి చేయగలుగుతాము, దీనికి మార్గం ఏమిటి అనే మాట వుంది. వారు పత్రికలలో యిస్తే మేము చూస్తున్నాము. ఉదాహరణకు డిస్ట్రిక్ట్ యాక్టు నేను ముఖ్యమంత్రిగా వుండే రోజులలో కరీంనగరము జిల్లాలో నక్సలైట్సు మూవ్‌మెంటు వల్ల పెట్టిన మాట నిజమే. జగిత్యాల, సిరిసిల్లా తాలూకాలలో అది పెట్టాము. ఇప్పుడు అది వుపయోగము లేనే లేదు. ఇప్పుడు అది పెట్టినట్టు ఎవరికి ఆలోచన కూడ లేదు. అందరు మరచిపోయినట్టుగా వున్నారు. ఎవరో ఒకచోట పత్రికలవారు అన్నారు ఆ యాక్టును తీసివేస్తే బాగుంటుందని. నిజమే, అది తీసివేస్తే నష్టం అయ్యేది నాకు ఏమీ కనబడలేదు. అయినా డిపార్టుమెంటువారిని దాని మీద పరిశీలన చేసి నాకు రిపోర్టు యివ్వమన్నాను ఏది చేసినా ఒక నిర్ణయం తీసుకున్నప్పుడు డిపార్టుమెంటుతో చేయాలి. వారు పబ్లిక్ మీటింగ్సు పెట్టుకుంటామంటేకూడ—నా వ్యక్తిగత అభిప్రాయం—వారు పబ్లిక్ మీటింగ్సు పెట్టుకుంటే నష్టం లేదు అందరికి అవకాశం యిస్తామనే విశ్వాసము నాకు వుంది. అయినా పోలీసువారికి సంబంధించినంతవరకు వారి కామెంట్సు కూడ తీసుకొని కేబినెట్ కలీగ్స్‌తో కూడ సంప్రదించాము. ఆ విధంగా చేసి ఒక నిర్ణయం తీసుకొని, పెట్టుకోండి మీ మీటింగులు అనే మాట మేము చెప్పాము. ఆ విధంగా చేయడం కూడ జరుగుతుంది. అందుకని యిప్పుడు జరుగుతుండే చర్యలు యివి వున్నవి. నేను యింకొక మాట కూడ చెప్తాను. అండర్ ట్రయల్సుగా వుండే ప్రిజనర్సు 145 మంది వున్నారు. కాన్విక్ట్సు 25 మంది వున్నారు. కాన్విక్ట్సుకు సంబంధించి కోర్టు ఇచ్చిన డిసిషను ప్రకారము కోర్టులో తీసుకోవలసిన చర్య తీసుకోండి,

కోర్టువారు శిక్ష యిచ్చినప్పుడు పైవారికి అపీలు చేసేది వుంటే చేయండి, మాకు అభ్యంతరం లేదు అని చెప్పాం. కోర్టు యిచ్చిన డిసిషనను తిరస్కారవేయండి అనేది మంచిది కాదనే పద్ధతిన ఆలోచించాము. అండర్ ట్రయల్స్‌ను వదలి పెడితే—బేయిల్ మీద పోతే—కోర్టు ఎంక్వయిరీ చేయడానికి యిబ్బంది వుండదు, దానికి మేము తయారు అయినాము. కొంతమంది యిదివరకే విడిచిపెట్టబడినారు. మేము మొత్తం విడిచిపెట్టిన వారి సంఖ్య 8 దాటింది. ఈ రోజు 145 మంది బదలు 118 మాత్రము అండర్ ట్రయల్ ప్రిజనర్సు వున్నారు. అండర్ ట్రయల్ ప్రిజనర్సు విషయం కూడ యిదివరకు చెప్పాను, తిరిగి యీ సందర్భములో యిప్పుడు హౌస్‌లో చెప్పడం అవశ్యం అనుకుంటాను. అట్లా ఎవరైనా వచ్చి బేయిల్‌పైన వెళ్ళడానికి ప్రయత్నం చేస్తే—నిజానికి, ఒకటి రెండు కేసులు తప్ప మిగతావి 88 అంతకంటే పూర్వము వున్న కేసులు వున్నవి—కాబట్టి వారిని జైలులో అంతకాలం పెట్టుకుంటే బాగుండదు, అయితే మేము పంపడం కాదు—కోర్టు ముందుకు వచ్చి బేయిల్ తీసుకుంటే పర్వాలేదు. ఎందుకంటే పోలీసువారు, వారు అవసరం వుండి, అరెస్టు చేసి పట్టుకున్నారు. అనవసరంగా ట్రయల్ గాకుండా ఎందుకు ఆలస్యం అవుతుందో, అట్లా వుంచడం మాకు కూడ యిష్టం లేదు—ఎవరికైనా చెడ్డగా అనిపిస్తుంది. అటువంటి కేసుల వారందరు బయటకు పోతే మాకు అభ్యంతరం లేదని మనవిచేస్తున్నాను. కవన్ని పోతే, యిక సీతారామయ్య గారు వస్తారా లేకపోతే ఎవరెవరు వచ్చి మాట్లాడుతారు అనే మాట—అది మేము ప్రయత్నము చేసిన పని, మా ధర్మము. ప్రయత్నం చేసిన తరవాత ఫలితం ఏమి అవుతుందనేది వేరు మాట. కాని మేము ఏమి చేయకపోతే చేయలేదు అంటారు, ప్రయత్నం చేస్తూ వుంటే సీతారామయ్యగారు వస్తారా, మాట్లాడుతారా అంటే—సీతారామయ్యగారు వస్తే చాలా సంతోషం, మేము మాట్లాడడానికి సిద్ధంగా వున్నాము. కేబినెట్ సబ్ కమిటీవారు తుది రిపోర్టు యివ్వాలనుకున్నా, యింకా కొంత మందిని పిలుస్తున్నారు. రేపు కూడ కొంతమందిని పిలిచి, ఎడిటర్సును పిలిచి మాట్లాడడములో కొంత ఆలస్యం అవుతున్నది. లేకపోతే ఒక స్టేజిలో యీరోజు అంటే 10 వ తేదీవరకు రిపోర్టు యిస్తామని నాకు చెప్పారు. అది సాధ్యం కాలేదు. నేను, రిపోర్టు యివ్వడానికి మొదటనే సబ్ కమిటీకి 20 వ తేదీ అని పెట్టాను. సబ్ కమిటీ రిపోర్టు వచ్చిన తరువాత కేబినెట్‌లో కూర్చుని దానిమీద ఆలోచించి నిర్ణయము తీసుకుంటాము. ఈ రాష్ట్ర ప్రభుత్వము మాత్రము నక్సలైట్సు గురించి యీ విధంగా చేస్తూ యిబ్బందిలేకుండా వుండే పద్ధతిలో, డెమోక్రటిక్ పద్ధతిలో, న్యాయంగా వుండే పద్ధతిలో చేయడానికి యీ ప్రయత్నము. పోతే ట్రయిబల్ ల్యాండ్సుకు సంబంధించి మా కాంగ్రెస్ పార్టీగాని, రాష్ట్రప్రభుత్వానిదిగాని పాలసీ క్లియర్.

డిచ్‌పల్లి శాసనసభ్యుడు శ్రీ ఎం. వెంకటేశ్వర రావుగారిని, రామాయంపేట శాసనసభ్యుడు శ్రీ ఎం. విఠల్‌రెడ్డిగారిని, ఇద్దరు మండల ప్రజా పరిషత్తు అధ్యక్షులను నక్సలైట్లు అపహరించుటను గూర్చి.

మేము ట్రయిబల్ లాండ్స్ ట్రయిబల్స్‌కు యివ్వాలి, నాన్ ట్రయిబల్స్‌కు యివ్వ కూడదనేమాట-షెడ్యూల్డ్ ప్రాంతములో వుండేయాక్టును, కానిస్టిట్యూషను క్రింద వుండేదానిని ఆమోదించడానికి మేము తయారుగా వున్నాము. అదిచేయడమే మా ప్రయత్నము. నిజంగా అదే ఒక మాట ఆటంకంగా వస్తే నక్సలైట్సును మేము సంపూర్ణంగా బలపరుస్తాము- ట్రయిబల్స్‌గా వుండే వారందరికి హామీ యివ్వదలచుకున్నప్పుడు ఆ విధంగా కొన్ని యిబ్బందులు అవుతాయి. భూములు ఎన్నో చేతులు మారాయి.

11.20 ఉ. ఆ ఇబ్బందులను నెమ్మది నెమ్మదిగా ఎట్లాగ జాగ్రత్తగా ఎడ్మినిస్ట్రేటివ్‌గా చేయ డానికి సాధ్యమవుతుందో పరిశీలన చేస్తాము. ఒకేసారి తొందరపడి ల్యాండ్సును నాన్ ట్రయిబల్సు నుంచి తీసివేయించమని చెప్పే మాటను చండశాసనంగా చెప్పం. దానిని జాగ్రత్తగా, సంసారపక్షంగా, లౌకికంగా ఎట్లాగ వ్యవహారం చేయడం అవసరమో, సాధ్యమో అది గమనిస్తామని నేను ఈ సభకు మనవి చేస్తున్నాను. శ్రీ వెంకటేశ్వరరావుగారు చెప్పారు- పోలీసువారు ఏమిటని. గ్రేహౌండ్సు గురించి కొంతమంది చెప్పారు. నేను ఈరోజు పేపరులో ఒక ఎడిటోరియల్ చూశాను. ఆ ఎడిటరుకు గ్రేహౌండ్సు సంగతి తెలియదు. అలాగే చాలామందికి కూడా గ్రేహౌండ్సు గురించి తెలియదు. గ్రేహౌండ్సు గురించి మాట్లాడి, మాట్లాడి ఉపన్యాసాలుఇచ్చి లేనిపోని అపార్థాలు కలిగించాము. సంకుచితమైన అర్థం కలిగించాము. Greyhounds is not meant for Naxalites. నక్సలైట్సు కోసము మేము పెడుతున్నాము అనే మాట ఎవరయినా మాట్లాడితే అది చాలా పొరపాటు చేసినట్లు నేను భావిస్తాను. It is nothing but like a section of the Police. డిఫరెంటు గ్రూప్స్‌లో ఉన్నటువంటి మంచి పోలీసు ఆఫీసర్సును తీసుకొని వారిని ప్రత్యేకంగా ఒక యూనిట్‌గా పెట్టి ట్రెయినింగు ఇచ్చి ఇక్కడే కాదు ఎక్కడయినా కమ్యూనల్ తగాదా వస్తే అక్కడకు, స్మగ్లర్సుతో యుద్ధం వస్తే వారిని ఎదుర్కొనడానికి లా అండ్ ఆర్డరు సిట్యుయేషను ఎదుర్కొనడానికి, అవసరమైతే నేషన్ కోసం- సమస్యల, సందర్భాలు వస్తే వాటిని ఎదుర్కొనడానికి ఉపయోగిస్తాము. This is a force that can be used. వారు యాక్షనులోకి పోలేదు, వారి ట్రెయినింగు పూర్తి కాలేదు. గ్రేహౌండ్సు మీద దుష్ప్రచారం జరుగుతున్నది, అపోహ కలుగుతున్నది. Greyhounds are not meant for terrorists alone. But they are meant for difficult situations as an organised force, as a trained force and as a disciplined force. మేము ఆ విధంగా పెట్టాము. ఎట్లాగయితే ట్రాఫిక్ పోలీసు ఉంటుందో, ఎట్లాగయితే సాయుధ పోలీసు వుంటుందో అట్లాగ ఇది పెట్టాము. కనుక ప్రత్యేకంగా నక్సలైట్సును పట్టుకోనడం కోసం కాదని మనవిచేస్తున్నాను

ఢిచ్‌పల్లి శాసనసభ్యుడు శ్రీ ఎం. వెంకటేశ్వర రావుగారిని, రామాయంపేట శాసనసభ్యుడు శ్రీ ఎం. విఠల్ రెడ్డి గారిని, ఇద్దరు మండల ప్రజా పరిషత్తు అధ్యక్షులను నక్సలైట్లు అపహరించుటను గూర్చి.

They have not gone into any anti-terrorists. But thcy are still undergoing training. They are a good force. మంచివారు, డిసిప్లిన్‌గా ఉన్నవారు మంచి యువకులు ఉత్సాహంగా ఉండి పని చేస్తున్నారు. దానిని ఆ విధంగా చూడాలి. దానికి చెడ్డపేరు వచ్చింది. కనుక దాని అర్థం నేను మనవి చేయడం, స్పష్టం చేయడం మంచిదని నేను అనుకొంటున్నాను. మేము ఆర్గనైజ్ చేస్తున్నాము గ్రేహౌండ్సు, బ్లాక్ క్యాట్స్ పేర్లు పెట్టి పిలిచేటటువంటివి అండర్ గ్రౌండు లేక పోతే వ్యవహారాలు నడిపించడానికి చేసే ఫోర్సులు కావని మనవి చేస్తున్నాను ఆ విధంగా ఎవరికయినా అపోహ ఉంటే అది మంచిది కాదు. మంచి పోలీసు ఉండాలి. అది ఎవరయినా వద్దని అంటారా? దానిని ఉపయోగించేప్పుడు వారు ఎట్లాగ వ్యవహారం చేస్తున్నారని పరిశీలించాలి కాని ఎవరినీ అణగగొట్టడానికి కాదని మనవి చేస్తున్నాను. ఈ విధంగా చర్యలు తీసుకొంటున్నాము. వారు ఈ పద్ధతులను మానుకుని శాంతిగా ఉండాలని, ఉన్న సమస్యను పరిష్కారం చేయడానికి హింసా విధానం సరయినది కాదని మేము బాహాటంగా చెబుతున్నాము అయ్యా క్షమించు అని మేము వ్యవహరించడం లేదు. పిరికితనంతో గుస, గుస అని అంటామని కాదు. విశ్వాసంతో చేస్తున్నాము, ధైర్యంతో చెబుతున్నాము. వీరు పోయినప్పుడు నో రిలీజు అని చెప్పాము. ఆనాడు కాంగ్రెసువారు చనిపోతారేమోననే ప్రమాదం గురించి వారి కుటుంబ సభ్యులు వచ్చి మాట్లాడినప్పుడు స్వయంగా చూసేవారికి కలిగిన అనుభవం ఇంకొకరికి కలగదు. ఆ అనుభవం నాకు, నాతోపాటు కొంత మంది సహచరులకు కలిగింది. ఏమైనా మా విద్యుక్త ధర్మంగా మేము నిర్వర్తించాము. మీరు క్రెడిట్ ఇవ్వండి, ఇవ్వకపోండి క్రెడిట్ కోసం మేము చేయలేదు. గౌరవసభ్యుల ప్రాణరక్షణ చేయగలిగితే చాలనే ఆలోచనతో మేము చేసాము ఈ ప్రయత్నం ఇంకా సాగుతున్నది. ప్రొఫెసర్సు, స్టూడెంట్సు, ఎక్స్‌ట్రీమిస్టులను—ఎవరు అవసరం అనుకుంటే వారిని సబ్‌కమిటీ వారు పిలిచి మాట్లాడుతున్నారు. వారందరూ వచ్చారు. శ్రీ బాలగోపాలంగారు ఈ మధ్య వ్యవహారంలో ఎప్పియర్ అయినారు. పోలీసులను నక్సలయిట్సు ఎత్తుకొని పోతే, వీరిని కానిస్టేబుల్సు ఎత్తుకొని పోయారని మేము పత్రికలో చూశాము. ప్రభుత్వ రికార్డ్సులో ఏమీ లేదు. అవసరమనుకున్న వారందరినీ పిలిచి విస్పష్టంగా అభిప్రాయాలు చెప్పాలని చెప్పాము. ఒక గౌరవ సభ్యుడు చెప్పినట్లు బహిరంగంగా చేస్తే బాగుండదు. పెద్ద పెద్ద ఎంక్వయిరీలు ఇన్‌కెమెరాలో అవుతాయి. అన్నీ పబ్లిక్‌గా ఎంక్వయిరీ చేయడం జరుగదు. కనుక Please. leave this matter to the discretion of the Sub-Committee. Any day, when we think that we should go to public, we do not hesitate to go to the public or do anything publicly.

డిచ్‌పల్లి శాసనసభ్యుడు శ్రీ ఎం. వెంకటేశ్వర రావు గారిని, రామాయంపేట శాసనసభ్యుడు శ్రీ ఎం. విఠల్ రెడ్డిగారిని, ఇద్దరు మండల ప్రజా పరిషత్తు అధ్యక్షులను నక్సలైట్లు అపహరించుటను గూర్చి.

In the interest of the situation మేము చేస్తున్నాము కాని ఇంకొకటి కాదని మనవి చేస్తున్నాను. నక్సలైట్సు వ్యవహారంలో అర్థం చేసుకుంటే చాలు. డిస్టర్బుడు యాక్టు మంచిది కాదనే మాట వినిపిస్తున్నది. లేటెస్టు సిట్యుయేషను మీద నేను డిపార్టుమెంటు యొక్క అభిప్రాయాలు, కామెంట్సు తెప్పించుకొని ఒక నిర్ణయం చేస్తామని మనవిచేస్తూ సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు:— అధ్యక్షా, గౌరవనీయులైన సభానాయకుడు వారి విధానం చెప్పారు, సంతోషం. ఈనాడు మనం గమనిస్తే ఎక్‌స్ట్రీమిజం అనేది ఒక పట్టణంలో, ఒక రాష్ట్రంలో లేకపోతే ఒక గ్రామంలో కేవలం ఉందని అనుకుంటే— ఆ ఆలోచనా విధానం మంచిది కాదని మనవిచేస్తున్నాను. జరిగిన సంఘటనలు చూస్తే మనకు ద్యోతకం అవుతుందని నేను తెలియజేస్తున్నాను. దేశ వ్యాప్తంగా ఎక్‌స్ట్రీమిజం ఉన్నది. దానికి రాజకీయమైన కారణాలున్నాయి, సాంఘిక కారణాలున్నాయి. వీటన్నింటినీ పరిశీలిస్తే తప్ప ఈనాడు సమాజం బాగు పడదని నేను ఎన్నోసార్లు స్పష్టం చేస్తున్నాను. ఈనాడు మనం నడిచే విధానాలు సరైనవి కావు. సమాజంలో అశాంతి ఉంది, ప్రజలలో అసంతృప్తి ఉంది. ప్రజాస్వామ్యంఅనేది వారిసమస్యలను తొలగించలేకపోతున్నది. పేదరికాన్ని నిర్మూలించలేకపోతున్నది, సామాన్యమైన, అవసరమైన విజ్ఞాన ప్రభోధం, దేశభక్తి, ఉన్నతమైన ఆలోచన ఇవ్వలేకపోతున్నది, సమసమాజాన్ని సృష్టించలేకపోతున్నది, వ్యత్యాసాలను నిర్మూలించ లేకపోతున్నది. ఒక ప్రక్క మనం చూస్తున్నాము. రిజా లాక్కొంటూ, పొట్ట గడవక ఆర్థాకలితో అలమటించే సామాన్య మానవుడు ఫుట్‌పాత్‌మీద బ్రతుకుతూ ఉండడం మనమే చూస్తున్నాము.

(ఇంటరప్షన్స్)

మిస్టర్ స్పీకర్:— మీరు క్లారిఫికేషన్సు అడగండి.

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు :— నాకు తోచినది నేను క్లారిఫికేషన్సు ఇస్తున్నాను.

(యింటరప్షన్స్)

Mr. Speaker:—I request the Leader of the Opposition to confine himself to clarification.

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు:—అధ్యక్షా, మా అభిప్రాయం చెబుతున్నాము ఇది చాలా సెన్సిటివ్ విషయం. మా అభిప్రాయాలను మంచి హృదయంతో మీరు తీసుకోండి. ఇప్పుడు మీరు పరిష్కరిస్తామని చెప్పారు. చేతనైతే పరిష్కరించండి మేము సహకరిస్తామని అంటున్నాము, దయచేసి మా అభిప్రాయం చెప్పనీయాలని

డిచ్‌పల్లి శాసనసభ్యుడు శ్రీ ఎం. వెంకటేశ్వర రావు గారిని, రామాయంపేట శాసనసభ్యుడు శ్రీ ఎం. విట్టల్‌రెడ్డి గారిని, ఇద్దరు మండల ప్రజా పరిషత్తు అధ్యక్షులను నక్సలైట్లు అపహరించుటను గూర్చి.

తమద్వారా గౌరవ సభ్యులందరికి మనవి చేస్తున్నాను. ఈనాడు సమాజంలో ఉన్నటువంటి అసంతృప్తిని గుర్తించాలి. కొండలలో, కోనలలో ఉన్నటువంటి గిరిజనుల సమస్య ఏమిటి ? ఈనాడు బడుగు, బలహీనవర్గాలు, షెడ్యూల్డు కులాలు అని మనచేత అనిపించికొంటున్నటువంటి సాటి సోదరులు పడుతున్న అవమానాలు ఏమిటి ?

(ఇంటరప్షన్)

Mr. Speaker:—I take serious view of your interruptions. The Hon. Chief Minister is there and he will reply. You need not interrupt. (Looking to the Leader of the Opposition) I request the Leader of the Opposition to confine himself to the clarification.

Sri N. T. Rama Rao :—I am giving my view.

Mr. Speaker :—You can give your views when the issue of Law and Order is discussed. Now only clarification on 304.

Sri K. Vidyadhara Rao (Chintalapudi):—The Opposition Leader has got experience of seven years and his opinion on the issue would bevaluable. It is a sensitive matter. Sir, you can waive the rule always in the interest of the subject. 11-30 గం.

Mr. Speaker :—I request the Leader of the Opposition to ask for only clarification which is permissible under rule 304.

Sri N.T. Rama Rao :— Greyhounds. . . .

(Interruptions)

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు :—అధ్యక్షా, వారు చెప్పినారు. గ్రేహౌండ్స్ గురించి కూడా ప్రస్తావించినారు. గ్రేహౌండ్స్ గురించి వారి అభిప్రాయం చెప్పినప్పుడు దీనిని ప్రారంభించింది మా ప్రభుత్వం కాబట్టి దీనిని ఏ విధంగా ప్రారంభించినామో చెప్పడం కూడా మా ధర్మంగా భావిస్తున్నాము. ఇప్పుడే వారు చెప్పినట్లు దీనిని ఎవరి మీద ప్రయోగించడానికి కాదు. ఈనాడు సమాజంలో వ్యత్యాసాలు తొలగించడానికి మనము ప్రయత్నించాలి. కాని కేవలం మనకు ఉన్నది కదా అని లేని వారిని గతిలేని వారిగా చేస్తామని అన్నంత వరకు ఎక్స్‌ట్రీమిజాన్ని మనము ఏ విధముగా కూడా అణచలేము. అందరికీ సరియైనటువంటి ఆర్థిక స్థోమతను కలిగించాలి. అందువల్లనే తెలుగు దేశం ప్రభుత్వం ఉన్నంత వరకు గిరిజనులకు ఏ విధమైన సంక్షేమ కార్యక్రమాలు చేసింది, ఏ మైనరు యిరిగేషను ప్రాజెక్టులు యిచ్చింది ఈనాడు ఆదిలాబాదు జిల్లాలో ముమ్మరముగా. . . . . .

డిచ్‌పల్లి శాసనసభ్యుడు శ్రీ ఎం. వెంకటేశ్వర రావుగారిని, రామాయంపేట శాసనసభ్యుడు శ్రీ ఎం. విఠల్‌రెడ్డిగారిని, ఇద్దరు మండల ప్రజా పరిషత్తు అధ్యక్షులను నక్సలైట్లు అపహరించుటను గూర్చి.

Mr. Speaker:—I request the leader of the Opposition to resume his seat so that the Law and Order problem could be discussed. I would permit only clarification.

Sri N. T. Rama Rao:—This is only clarification. Until and unless the disparities are removed from the society....unless these things are removed, such things will be there. I advise the Government through you, Sir, let them take care to take proper steps to eardicate poverty. It is the poverty that instigated him to resort to this.

(At this stage Sri M. Venkateshwara Rao to speak)

Mr. Speaker:—Earl er, I have given you time which you did not avail. Now confine yourselves to the clarification. Let us follow the procedure otherwise, you are inviting trouble later.

శ్రీ ఎం. వెంకటేశ్వరరావు :—అధ్యక్షా, తమరు ఇచ్చిన అవకాశాన్ని అప్పుడు కాకుండా యిప్పుడు వినియోగించుకొని మాట్లాడుతున్నందుకు క్షమించాలని కోరుతూ మొన్న సభలో మంత్రివర్యులు దీనిమీద వ్యక్తపరచిన అభిప్రాయం, గవర్నమెంటు అభిప్రాయం ఏమిటో మధ్యలో మాట్లాడితే అడిగితే బాగుండదనే ఉద్దేశ్యంతో మాట్లాడలేదు అట్లాగే మీకు కూడా తెలుసు ఆ రోజున కొన్ని ఎక్స్‌పంజ్ చేసినారు కాబట్టి దానిలోకి పోదలచుకోలేదు కాని నా అనుభవం దృష్ట్యా ఒక శాసన సభ్యునిగా, ఆ ఫారెస్టు ఏరియాలో ఉన్న శాసన సభ్యునిగా 2,3 విషయాలు చెప్పాలని అనుకుంటున్నాను. మధ్యలో అయితే అర్థాలు యింకొక విధంగా వస్తాయని చెప్పలేదు. కొంత సమయం యివ్వాలని కోరుతున్నాను.

Mr. Speaker:—Under rule 304 such explanations are not permissible. Because of the inherent powers vested with the Chair deviating from the procedure I have given time which the Member has not availed. I won't permit you to give a big speech.

శ్రీ ఎం. వెంకటేశ్వరరావు :—అధ్యక్షా, తమరు యిచ్చిన సమయాన్ని నేను వాడుకోలేదు. ఇప్పుడు మాట్లాడుతున్నానని చెబుతున్నాను. యింతకు ముందు యిది చాలా సున్నితమైన విషయం. దీని నుంచి చాలా విషయాలు ఉన్నాయి. నేను మధ్యలో మాట్లాడదలుచుకోలేదు. ఇప్పుడు మాట్లాడక పోయినా వచ్చేదేమీ లేదు. తమరు కూర్చోమంటే కూర్చోవడానికి నాకు ఏ విధమైన అభ్యంతరం లేదు.

డిచ్‌పల్లి శాసనసభ్యుడు శ్రీ ఎం. వెంకటేశ్వర రావు గారిని, రామాయంపేట శాసనసభ్యుడు శ్రీ ఎం. విఠల్ రెడ్డి గారిని, ఇద్దరు మండల ప్రజా పరిషత్తు అధ్యక్షులను నక్సలైట్లు అపహరించుటను గూర్చి.

Mr. Speaker:–Please do not misunderstand me. Only clarifications after reply by the Chief Minister. Before that deviating from procedure I have permitted you to speak though you were not a signatory. You have not availed the chance. Now also I have permitted you although you are not entitled under the rules.

శ్రీ ఎం. వెంకటేశ్వరరావు:—రూలు ప్రకారం నేను ఎన్‌టైటిల్ కావద్దు అంటే తప్పకుండా కూర్చోవడానికి సిద్ధంగా ఉన్నాను. నేను రెండు విషయాలు అడగాలి. గవర్నమెంటు మమ్ములను పిలుస్తుందనే ఉద్దేశ్యంతో నేను ఓపెన్‌గా ప్రెస్‌లో చెప్పినాను. నేను అందరి ముందు స్వచ్ఛందంగా నాలుగు మాటలు చెప్పాలనే ఉద్దేశ్యంతో ఉన్నాను. నాకు రూలు ప్రకారం సమయం లేదని అంటే నేను కూర్చోవడానికి అభ్యంతరం లేదని, తెలియజేస్తున్నాను.

Mr. Speakerr:—Now discussion on Law and Order situation.

(ఇంటరప్షన్స్)

Mr. Speaker:– Please co-operate. Kidnapping can be discussed in the Law and Order and so also Naxalites . . . any subject, you can discuss. There is wide scope. Do not insist on this.

శ్రీ బి. జనార్ధన్ (చిన్నూర్):— అధ్యక్షా, ముఖ్యమంత్రిగారు చెబుతూ సబ్ కమిటీని వేసినాము, చర్చలకు పిలుస్తున్నాము, సమస్యలు పరిష్కరిస్తామని చెప్పడం జరిగింది. అదే పత్రికలలో రావడం జరిగింది. చర్చలకు పిలుస్తాము అన్న తర్వాత నక్సలైట్స్ నాయకుడు గణపతి పత్రికా ప్రకటన చేస్తూ కొన్ని డిమాండ్స్ పెట్టడం జరిగింది. ఆ డిమాండ్స్‌ను ప్రభుత్వం ఒప్పుకుంటుందా? లేదా? చెబితే సరిపోతుంది.

శ్రీ సి హెచ్. విద్యాసాగరరావు :— సభకు నేనొక విషయం మనవి చేస్తున్నాను. ఎక్స్‌ట్రీమిస్ట్స్ సమస్య ప్రజాస్వామ్యంలో అన్ని పార్టీలకు చెందినది. గ్రామాలలో, పట్టణాలలో అన్ని రాజకీయ పార్టీలు సమర్థవంతంగా ఉంటేనే కాని యీ సమస్య పరిష్కారం అయ్యేది కాదు. ముఖ్యమంత్రిగారు సబ్ కమిటీలో జరిగిన చర్చలన్నీ బహిరంగంగా పెట్టాలని అనడం లేదు. ముఖ్యమంత్రిగారు తరుచుగా, పత్రికా సంపాదకులను, సివిల్ లిబర్టీస్‌కు చెందిన నాయకులను సమావేశపరచి, అవి పత్రికలలో ప్రజలు తెలుసుకునేటట్లు చూడాలి. ఒక వేళ చర్చలు జరపదలచుకుంటే యేదైనా ఆంక్షలు విధించవలసిన అవసరం ఉందా ? అది ప్రభుత్వం నక్సలైట్స్ పైన విధిస్తుందా ? లేక నక్సలైట్స్ ప్రభుత్వం మీద

విధిస్తారా ? చెప్పాలి. యాక్ట్ ఒన్ ఆఫ్ 70 గురించి ముఖ్యమంత్రిగారు మరల చెప్పినారు. యాక్ట్ ఒన్ ఆఫ్ 70 ను రిపీట్ చేయమని, దానిని ముట్టుకోము అని చెబితే సరిపోతుంది. ఆవేశంగా వారు చెప్పినప్పుడు, అది ట్రయిబల్ రెగ్యులేషన్ యాక్ట్.

శ్రీ బి. జనార్దన్ :— నక్సలైట్స్ పార్టీ నాయకుడు 40 డిమాండ్సు గవర్నమెంటు మీద పెట్టినారు. అవి ఒప్పుకోండి చర్చలకు వస్తామన్నారు. ప్రభుత్వం ఒప్పుకుంటుందా ? లేదా ?

శ్రీ సి హెచ్. విద్యాసాగరరావు :- That is the statement given in the press. ఆ గణపతి అండర్ గ్రౌండులో ఉన్నారు. He may be having number of names.

11.40 గం. ఉదయం డాక్టర్ యం. చెన్నారెడ్డి :— గణపతి గారి ప్రకటనలను చూసినాను గౌరవసభ్యులు చెప్పినట్లు — వారు అండర్ గ్రౌండుకు వెళ్ళిపోయారు. వారి డిమాండు, వారి అభిప్రాయం గురించి ఎస్ ఆర్ నో పద్ధతిలో పోవాలంటే అది కుదరదు. దీని గురించి చర్చించే విషయంలో — లా గురించి ఆలోచించి అందులో చాలలోతుగా ఆలోచించవలసిన విషయంలో, ఆలోచించవలసిన అవసరం ఉందన్నప్పుడు ఆ విషయంలో ప్రభుత్వము తయారుగా ఉంది దీని గురించి యిప్పుడున్నటువంటి కేబినెట్ సబ్ కమిటీ ఫ్లోరు లీడర్సును పిలిచి వారి అభిప్రాయాలను, వారి ఆలోచనలను తీసుకోవాలనే ఆలోచనలో వారు ఉన్నారు. ఆ విధముగా వారికి అవకాశం ఏర్పడుతుంది. కేబినెట్ సబ్ కమిటీ ముందు సివిల్ లిబర్టీ అగ్రనైజేషను ప్రెసిడెంటును పిలిచారు. సో కాల్డ్ ప్రోగ్రెసివ్ ప్రొఫెసర్సును— ఇంటలెక్చుయల్స్ను, పిలిచి మాట్లాడుతున్నారు. విద్యార్థులను పిలిచి మాట్లాడుతున్నారు. ఎడిటర్సు విషయంలో ఈనాడు ఎడిటరు శ్రీ రామోజీరావు గారు — ఆంధ్ర ప్రభ ఎడిటర్సు వారు ఎడిటోరియల్ కూడా వ్రాశారు — వారిని పిలిచి మాట్లాడుతున్నారు. ఈ విషయంలో ఆల్ రౌండుగా ఈ విధముగా కేబినెట్ సబ్ కమిటీ ఉపయోగపడుతూంది. పరిష్కారం చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తాము.

సభా కార్యక్రమము

Sri K. Vidyadhara Rao :— We have given a notice under Rule 60, on the 'white paper' circulated by honourable Finance Minister. దీనిపై చర్చకు అవకాశం యివ్వాలి. ఆఖరి నిముషాన వైట్ పేపరు ప్రవేశపెట్టి చర్చకు అవకాశం యివ్వకపోతే ఎట్లాగు ? యిది మంచి సంప్రదాయం కాదు.

Mr. Speaker :— I have received your notice. I may consult the Leader of the House. In the meantime will the Hon'ble Minister for Legislative Affairs like to say something on the subject.

శ్రీ కె. రోశయ్య :— వారి కోరినటువంటి కోరిక మా వైపునుంచి అభ్యంతరం లేదు. చర్చకు అంగీకరిస్తున్నాం. దానికి మీరు టైము అండ్ డేట్ ఫిక్స్ చేయండి.

మిస్టర్ స్పీకర్:- ... వారితో మాట్లాడండి.

శ్రీ కె. రోశయ్య:- వారితో కాదు.

Sri K. Vidyadhara Rao:-Sir, what about discussion?

Mr. Speaker:-You please be in touch with the Minister for Legislative Affairs, he may...

Sri K. Vidyadhara Rao:-We were already in touch, He said, "It is not possible in this session". అందుకే అడుగుతున్నాను.

డాక్టర్ యం. చెన్నారెడ్డి:- దీనికి నోటీసు యిచ్చినారు. చర్చకు మేము సిద్ధము అని ఆర్థిక శాఖామాత్యులు చెప్పిన విషయం యిప్పుడు నా దృష్టికి వచ్చినది. తేదీ కూడా ఆలోచించాము. రిజర్వేషను బిల్లు, లెజిస్లేటివ్ కౌన్సిల్ పునరుద్ధరణ గురించిన తీర్మానము గురించి 21, 22, 23 తేదీలలో ఈ నెలలో కూర్చోవాలని అనుకుంటున్నాము.

శ్రీ యన్. రాఘవరెడ్డి:- 21వ తేది ఆదివారం.

డాక్టర్ యం. చెన్నారెడ్డి:- రఫ్‌గా చెబుతున్నాను. 23వ తేదీన బిల్లు పాసు చేస్తే బాగుంటుందని అనుకుంటున్నాము. ప్రెస్ నోట్ యిచ్చినారు. వారు కూడా క్లారిఫై చేసి వైట్ పేపరు మీద పార్లమెంటులో ఈ విధంగా చెప్పలేదు. కొందరు ఒప్పుకున్నారు మేము ఒప్పుకోవడానికి సిద్ధంగా ఉన్నాను.

శ్రీ యన్.టి. రామారావు:- అంతవరకు వైట్ పేపరుకు సంబంధించి పత్రికలకు విడుదల చేయకూడదని మనవి చేస్తున్నాను.

Mr. Speaker:- The honourable Opposition Leaders know once it is laid on the Table of the House, simultaneously it is circulated to the Press and laid on their table too. It has already gone, that is the convention.

Sri N.T. Rama Rao: Then, I am so sorry sir.

Mr. Speaker:-When a Paper is already laid, it is not in my purview to stop its publication.

Sri K. Vidyadhara Rao:-The Speaker may ask the Press not to print.

Mr. Speaker:-I am helpless. But, if the Press people suo moto want to stop, it is another thing.

శ్రీ యన్.టి. రామారావు:- అయితే ఈ రోజున చర్చకు పెట్టండి. అందరికి అవకాశం కల్పించండి.

శ్రీ డి. శివరామరాజు (అత్తిలి):- చర్చకు అవకాశం కల్పించాలి. చర్చ లేకపోవడం న్యాయం కాదు.

శ్రీ యన్.టి. రామారావు:- ఎన్నో విషయాలు రికార్డ్సు నుంచి ఎక్స్‌పంజ్ చేస్తున్నారు. అటువంటిది ...

మిస్టర్ స్పీకర్:- పేపర్సు లెయిడ్, ప్లేస్డ్ ఆన్ ది టేబుల్- అవి పబ్లిష్ అవుతాయి.

If there are unparliamentary words, I may expunge. But, in this case I am helpless.

శ్రీ యన్.టి. రామారావు:- ఈ రోజునే చర్చకు పెట్టండి.

Mr. Speaker:- I have already made my position clear. Only unparliamentary words can be stopped from print. How can I stop the print of a Paper which is already LAID.

Sri K. Vidyadhara Rao:- Sir, you have inherent powers. You may ask the Press not to publish.
మంచి ఉద్దేశ్యముతోను, సదభిప్రాయంతోను చర్చకు అవకాశం యివ్వండి. ఆ తరువాత ప్రెస్‌కు వెళ్ళితే బాగుంటుంది. ఫిగర్సు యిచ్చి వారు మోసగిస్తున్నారు. వారికి అనుకూలమైన విషయాలు యిందులో ఉన్నాయి. దయచేసి ప్రజలను-మిస్‌లీడ్ చేయవద్దు. చర్చకు మొదట అవకాశం యిచ్చి - ఆ తరువాత మీరు ప్రెస్‌కు యివ్వవచ్చును. నిరోధించవచ్చు, అనుమతించవచ్చు, ప్రిసిడెంట్సు ఉన్నాయి.

Mr. Speaker:- The Chief Minister may fix the date. It is for the Government to decide. వైట్ పేపరు గవర్నమెంటు పెట్టినటువంటి పత్రము. అది ప్రెస్ వారు వేయవచ్చు. గవర్నమెంటుతో అందరితో రిక్వెస్టు చేస్తే తప్ప దానికి స్పీకరు మధ్యలో రాలేడు. ఏమైనా అన్‌పార్లమెంటరీ వర్డ్సు ఉంటే వాటిని రికార్డ్సు నుంచి ఎక్స్‌పంజ్ చేసే విషయాలే నా పరిధిలో ఉన్నాయి. ముఖ్యమంత్రిగారు డేట్సు ఒప్పుకున్నారు. డిస్‌కషన్‌కు ఏర్పాటు చేస్తున్నారు. ఈ సెషనులో కొన్ని సబ్జక్టుల మాత్రమే మనం ఎగ్రిమెంటుకు వచ్చినాము. ఒప్పుకున్నాము. కొన్ని లేవు.

(ఇంటరప్షన్స్)

No interruptions please. I take interruptions very seriously. When the Speaker is saying something there should be no interruptions. Under my rule it is a serious thing. I can stop anybody not to interrupt me. I am reminding the Floor Leaders. The discussion now on Law & Order is based on the decision already taken in the B.A.C. But the discussion on 'white-paper' was not brought to BAC. Therefore, I request you not to insist and not to interrupt.

The Chief Minister has agreed for dates for discussion. I cannot stop the Press from publication. But, if the Press suo moto obliges, it is another thing.

We are already half an hour behind. Let us resume debate on Law & Order.

శ్రీ యన్.టి. రామారావు:- అధ్యక్షా, తమరు యిప్పుడు మనవి చేశారు. బి.ఎ.సి. లో దీని గురించి ప్రసక్తిరాలేదని మనవి చేశారు. దానిని ఈనాడు ప్రభుత్వము వారు టేబుల్ మీద పెట్టినారు. దీంట్లో ఉన్నటువంటి సత్యాసత్యాలు ప్రజలకు తెలియచేయాలి. చర్చకు అందుకు అవకాశం యివ్వాలి. లేకపోతే ఒన్ సైడెడ్‌గా ప్రెస్‌కు రిలీజ్ చేసి వారి అభిప్రాయాలు ప్రజలకు చెప్పిన తరువాత 22, 23 తేదీలలో ఈ విషయాలు గురించి చర్చించితే వాటి విషయాలు నమ్మవద్దని చెబుతారా? మీరు 22, 23వ తేదీలు పెట్టండి. అప్పటి దాకా పబ్లిష్ కాకుండా ఆపండి. మా అభిప్రాయాలు ముందుగా ప్రజలకు తెలియచేయడానికి అవకాశం యివ్వండి. అది రైట్. అది మా హక్కు. సభలో దీనిని గురించి చర్చించవలసిన అవసరం, బాధ్యత ఉంది. అట్లాగు మాకు మాట్లాడడానికి అవకాశం కల్పించకుండా కేవలం ప్రెస్‌కు రిలీజ్ చేస్తారా? వారు ఆ విధంగా చేయడం భావ్యం కాదని, ప్రజాస్వామ్యాన్ని గుర్తించి ప్రజలకు అన్ని అనుమానాలు తీర్చే అవకాశం యివ్వవలసినదిగా మనవి చేస్తున్నాను. మాకు ఉన్న అనుమానాలు మేము చెప్పవలసిన అవసరం ఉంది. మాకు మాట్లాడడానికి అవకాశం కల్పిస్తే మేము మాట్లాడడానికి సిద్ధంగా ఉన్నాము. ఈ లోగా ఆ విషయాలు పబ్లిష్ కాకుండా పాలక పక్షాన్ని ఆపమని తమ ద్వారా కోరుతున్నాను.

శ్రీ కె. రోశయ్య:- అధ్యక్షా, సభకు తమ ద్వారా విజ్ఞాపన చేస్తున్నాను. ఏదో గుట్టు చప్పుడు కాకుండా దాచి పెట్టి ఏదో తెల్లవారుఝామున ఈ పత్రాన్ని తీసుకుని వచ్చింది కాదు. ప్రభుత్వానికి వచ్చిన తరువాత రాష్ట్రములోని ఆర్థిక పరిస్థితులు అవగాహన కోసము తయారు చేసినటువంటిదే కాని, ఎవరినో నిందించడానికి కాదు. నేటి ఆర్థిక పరిస్థితి వివరించే నిమిత్తం— అనేకానేక కోరికలు కోరే విషయంలో యింకా ముందు ముందు పరిస్థితులు చెప్పే దాని కోసమే ఈ పత్రాన్ని తయారు చేసి ఈ శాసనసభలో పెట్టాము. ఎక్కడా ఏమీ దాచి పెట్టలేదు.

రెండవది, ప్రభుత్వము ఏ రోజున ఏ పేపరు టేబుల్ మీద 11.50 ఉ.
పెడుతుందో కూడా బి.ఎ.సి. లో డిస్కస్‌చేసి, మా అనుమతితో చేయాలనే సాంప్రదాయం దయచేసి పెద్దలు 7 సంవత్సరాల వరకు ముఖ్య మంత్రిగా పదవి బాధ్యతలు నిర్వహించిన వారు, వారిని ఒకసారి ఆలోచించాలని విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. మిగతా ఇతర గౌరవ నాయకులు కూడా ఆలోచించాలని కోరుతున్నాను. సమయం కూడా వారికి వుండాలి. ఏ 21వ తేదీననో, 22వ తేదీననో మీట్ అయినప్పుడు టేబుల్‌మీద పెడితే అప్పుడు డిస్కస్ చేయాలని అంటే, అప్పుడు గౌరవ సభ్యులు ఒక మాట అనే అవకాశం వుంది. మీరు ఇప్పుడే ఇచ్చారు, చదవడానికి వీలులేదని అంటారు. ఆ ఉద్దేశముతోనే గాని, ఇది ప్రజలకు తెలియకుండా దాచిపెట్టాలని అనుకొంటే, ఇదివరలో ఎన్నిసారులు దాచిపెట్టామండి? ఇదివరలో ఈ సభలో అనేక పత్రాలు చర్చ కూడా అనుమతి లేకుండా ప్రవేశపెట్టిన సందర్భాలు వున్నాయి. దయచేసి వాటిని ఒకసారి చూడాలని కోరుతున్నాను.

దేశములో ఈ ఒక్క రాష్ట్రమే కాదు. కర్నాటకలో ఇలాంటి వైట్‌పేపరు తయారైంది. కేంద్ర ప్రభుత్వములో వైట్ పేపరు తయారైంది. వారెవరూ వారి పద్ధతులలో అది సర్క్యులేషన్‌కు గాని, డిస్కషన్‌కు గాని లేకుండా చేసినా, మేము దీన్ని డిస్కస్ చేయాలి. గౌరవనీయ ప్రతిపక్ష నాయకులు, మిగిలిన పెద్దలు వారందరి సలహాలు తీసుకోవలెనని — మా ఆతురత అంతా ఒకటే. ఈనాడున్న ఆర్థిక వ్యవస్థను బాగు చేసేది ఎట్లా? ఇంకా పది రూపాయలు అదనంగా తీసుకొని మంచి కార్యక్రమాలకు ఖర్చు

చేసేది ఎట్లా? మనము చేపట్టిన కార్యక్రమాలను కొనసాగించ డానికి ఎలా చేయాలి అనే ఆతురతే తప్ప, దీనిలో మరొకటి లేదు.

Mr. Speaker:- The point is, the date has been announced by the Chief Minister. The second contention is the Paper already circulated to the Members should not be published. The Legislature Minister ....

(ఇంటరప్షన్)

శ్రీ నల్లపరెడ్డి శ్రీనివాసులురెడ్డి (రోడ్లు, భవనముల శాఖ మంత్రి):- దయచేసి నాకొక మినిట్ టైం ...

Mr. Speaker:- The concerned (Finance & Legislature) Minister is there, I would not allow others

Sri Nallapareddi Srinivasulu Reddy:- But I have a point Sir.

Mr. Speaker:- I am not allowing.

Sri Nallapareddi Srinivasulu Reddy:- I am raising a point of order

Mr. Speaker:- No, point of Order.

Sri Nallapareddi Srinivasulu Reddy:- I may be allowed to speak.

Mr. Speaker:- I will not allow you. The concerned Minister is here. The Legislature Minister is here. I will allow either the Chief Minister (leader of the House) or in his absence the Minister for Legislature Affairs.

Sri Nallapareddi Srinivasulu Reddi:- There is joint responsibility. I am here for the last 30 years, but ...

Mr. Speaker:- It will not go on record. There is no point. Please sit down. Come to discipline.

Sri Nallapareddi Srinivasulu Reddi:- Sir, in the last eighteen years I am here ...

Mr. Speaker:- All this will be not go in record. I am also here for the last 30 years.

Sri Nallapareddi Srinivasulu Reddi:- Point of order sir.

Mr. Speaker:- Please resume your seat. You are disobeying the chair. Under the Rules only the Leader of the House or if he is not here, the Minister for Legislature Affairs would speak. Please do not get excited.

Mr. Rosaiah will speak.

శ్రీ కె. రోశయ్య:- ప్రభుత్వము సుమోమోటో ఇది పబ్లిష్ చేయకుండా వుంటుందా అని అన్నారు. ఈ రకమైన సంప్రదాయాన్ని పెట్టడానికి మేము తయారుగా లేము. అది ఎప్పుడూ ఈ సభలో అనుసరించిన సంప్రదాయం కాదు. ఎప్పుడయితే పేపరును ప్రెస్ వేయడం గాని లేదా వేయడం గాని జరిగినా అది ఆటోమాటిక్‌గా పబ్లిష్ అవుతుంది. పబ్లిష్

అయినందువల్ల ప్రమాదం అవడం గాని, ఎవరినో నిందించడం కాని కాదు. ఫ్యాక్ట్స్ బయటకు వస్తాయి. జనం కూడా తెలుసు కోనీయండి తరువాత ....

మిష్టర్ స్పీకర్ :- ప్రెస్‌లో రాకుండా విత్‌డ్రా చేయడానికి సిద్ధంగా ఉన్నారా?

శ్రీ కె. రోశయ్య :- లేము. కొత్త సాంప్రదాయాలను సృష్టించడానికి మేము తయారుగా లేము.

శ్రీ ఎన్.టి. రామారావు :- ఇది మేము అడిగినప్పుడు ప్రజాస్వామ్యానికి విరుద్ధం. ఇప్పుడే వారు గౌరవనీయ మంత్రివర్యులు మాట్లాడుతూ, 'చెడిపోయిన ఆర్థిక వ్యవస్థను' బాగు చేయడానికి అనే మాట వాడారు. అంటే ఇదివరకే ఇదేదో వేరే దృష్టితో చెడిపోయింది అనే భావనతో చూచారు. ఇపుడు రు. 560 కోట్లుగా వున్న ప్లాన్, ఈనాడు రు. 1350 కోట్లకు పెంచిన గత ప్రభుత్వ ప్రతినిధిగా ఆ మాట నేను అంగీకరిస్తానా? దయచేసి మీరే చెప్పండి. ఈనాడు చెడిపోయిన ఆర్థిక వ్యవస్థను బాగు చేయాలని వారు అనుకొన్నప్పుడు, మేము కూడా గౌరవిస్తాము. మా సూచనలను కూడా తీసుకోండి. చర్చకు రానివ్వండి. మా సంగతి కూడా చెబుతాము. అనుమతి ఇవ్వండని కోరుతున్నాను. ఇది అప్రజాస్వామికంగా మీ ఇష్టం ప్రకారం గనుక చేయదలచుకుంటే, ప్రతిద్వంద్వ రాజకీయం అవుతుంది.

Mr. Speaker:- Let me give my Ruling please.

Sri A. Dharma Rao (Vemuru):-Sir, I have given notice under Rule 60 regarding discrimination being shown regarding the disbursement of loans by the Cooperative Central Bank. In almost all the Districts, the Banks in the State are showing partiality. They are thinking that they are pocket organisation. The Congress People are not able to get loans.

Mr. Speaker:-I have received your notice. But now what is under consideration is 'white paper'. I have to pass orders under Rule 61, in consultation with Chief Minister.

Sri A. Dharma Rao:-What I am is speaking is not 'white paper'. I thought that matter is closed.

Mr. Speaker:-No, no....

Now, Mr. Srinivasulu Reddy:- what is it you wanted to say?

Sri Nallapareddi Srinivasulu Reddi:-Sir, once a Paper is placed on the Table of the House, it becomes the property of the House and nobody can prevent it from publication in newspapers. It has become a public document; it can be published throughout the Country.

Mr. Speaker:- What is the new thing you have said. This is what the Chair has been saying persistently.

Sri Nallapareddi Srinivasul Reddy:- You are snubbing me at every stage. Sir. I am sorry.

Mr. Speaker:- I request the Hon'ble Minister to come to my rescue. Under the Rules I am to consult the leader of the House and in his absence the Minister for Legislative Affairs.

Sri Ch. Vidyasagar Rao:-If a document is placed on the Table of the House, it becomes the property of the House. Nobody can prevent publication అని అన్నారు. మిమ్ముల్ను ప్రివెంట్ చేయమని అనడం లేదు.

However, the Hon'ble Speaker has got wide powers and discretion to stop and prevent its publication. We should not undermine the authority of Speaker.

శ్రీ పి. శ్రీరామ మూర్తి (ఆముదాలవలస):- ఎస్సర్‌డే ఎపోజిషన్ లీడర్ గారు మాట్లాడేటప్పుడు వారు ఒకటి డిమాండు చేశారు. "మేము ఏదో దుబార్గా చేసి, ఖజానాను ఖాళీ చేసినాము అనే వదంతులు వస్తున్నాయి" అని అన్నారు. శ్వేత పత్రము కావలెనని డిమాండు చేశారు. వారు చేసిన తప్పులు బయట పడతాయనీ ఈ రోజు హుషప్ చేయమని అంటున్నారు. ప్రజలకు తెలియజెప్పే అవసరం లేదా? ..

(ఇంటరప్షన్స్)

శ్రీ కె. విద్యాధరరావు:- అందుకే మేము ఛాలెంజి చేశాము. చర్చకు రావలెనని అన్నాము. మేము బాయికాట్ చేయలేదే ..

(ఇంటరప్షన్)

Mr. Speaker:- Let there be Order. I am giving my ruling. The Honourable Floor Leaders wanted to discuss law and order as a serious subject. Now, the Chief Minister has already given dates for discussion on 'white paper'. We ought to have finished the discussion on law and order by 11.00 O' clock. We are not able to finish. What the inference can be drawn by the public is that we are not serious to discuss law and order.

I am to give my ruling under Rule 61. The Government has agreed to discuss the white paper on 22nd and 23rd.

The second part of the matter is to prevent the publication of 'white paper'. They have not agreed. The publication cannot be stopped. Of course discussion would take place on 22nd and 23rd.

Dr. M. Channa Reddy:- Sir, a small clarification. We agreed for discussion on 'white paper' only for one day, that is 22nd. On 23rd there will be the resolution for revival of Legislative Council, etc.

Mr. Speaker:- Yes, the discussion will be only on one day, i.e., on 22nd.

Let us resume debate on law and order.

శ్రీ సి. నర్సిరెడ్డి:- అధ్యక్షా, సాంప్రదాయం ప్రకారం మనం డిస్కషన్‌కి పోయేప్పుడు ప్రభుత్వం వారు ఒక నోటు అందించ వలసిన అవసరం ఉంది. ఇప్పుడు లా అండ్ ఆర్డరు పైన ప్రభుత్వం వారు ఒక నోట్ ఇచ్చి ఉండవలసింది. ఇది లెజిస్లేచర్ ఆఫీసు నుంచి వారికి తెలియ పర్చడం కూడ జరిగింది. 12.00 మ.

కాని నోటు అందించ బడలేదు. లెజిస్లేచరు మంత్రిగారు సాంప్రదాయం ఎందుకు ప్రక్కకు పడ వేస్తున్నారు?

Mr. Speaker:- If I am not misunderstood that I am answering for the Government, I may mention that the Government wanted sufficient time to discuss this issue. But, we agreed in the BAC that let there be a discussion. If there was time, the Note could have been prepared and circulated. But sufficient time was not available. So, I earnestly appeal to all the Members and Mr. Narsi Reddi to co-operate and resume the discussion.

శ్రీ సి. నర్సిరెడ్డి:- అధ్యక్షా, కోపరేట్ చేయడంలో నాకు ఎలాంటి అభ్యంతరం లేదు. మీ ఆదేశాలను నేను ఎప్పుడు శిరసావహిస్తాను. ముందు ముందు ఇటువంటి లాప్సెస్ ఉండ కూడదని మనవి చేస్తున్నాను.

Mr. Speaker:- Saving time is the main reason I am not asking the Government to reply and I am replying. Do not think I am replying on behalf of Government. Let there be no interruptions. Now, Mr. Chandra Babu Naidu may speak.

శ్రీ ఎన్. చంద్రబాబు నాయుడు (కుప్పం):- అధ్యక్షా, సుమారు ఈ గవర్నమెంటు వచ్చి 40 రోజులు అయితే ఎన్ని అఘాయిత్యాలు జరిగాయి అధ్యక్షా? ఈ అన్ని విషయాలు కూడ మేము అనేక సార్లు ముఖ్యమంత్రిగారి దృష్టికి తెచ్చినప్పటికి కూడ ఇంతవరకు ఏక్షను తీసుకోలేదు. కనీసం ఈ రోజు అయినా సరే మీ ద్వారా నేను ముఖ్యమంత్రిగారికి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. వీటన్నిటి పైన ఏక్షను తీసుకోవలసిందిగా, ఆ రకముగా తీసుకుంటారని నేను ఆశిస్తున్నాను. మొట్టమొదటగా బడాయిగడ్డతో స్టార్టు అయిన ఇన్సిడెంట్స్ ఈరోజు రాష్ట్రంలో నలుమూలల కూడ జరిగినాయి. బడాయిగడ్డ తాండా, ఇది నల్గొండ జిల్లా చలమకుర్తి నియోజకవర్గంలో ఉంది. అక్కడ నాగిరెడ్డి అనే వ్యక్తి యొక్క ఆధ్వర్యంలో 200 మంది డిసెంబరు 2వ తారీకున రాత్రి 12 గంటలకు ఆ గ్రామానికి వెళ్లి ఆ గ్రామంలో మొత్తం అందరిని కూడ కొట్టడం గ్రామాన్ని అంతా కూడ ధ్వంసం చేయడం అంతేకాకుండా వారి యొక్క భర్తల ఎదుటనే బాలి, జినా, కమ్మిలి అనే ముగ్గురిని మాన భంగము చేశారు. సభ్య ప్రపంచము సిగ్గు పడే విధంగా మాన భంగము జరిగింది అధ్యక్షా. ఇది మేము చెప్పడం కాదు, ఆ రోజు ఈ ఇన్సిడెంట్స్ అంతా కూడ అన్ని పేపర్లలో వచ్చింది. అ తరువాత హైదరాబాదునుంచి ప్రతిపక్ష నాయకులు అందరు కూడ కలసి ఈ తాండాకి వెళ్లాము. ఆ రోజు విలేఖరులు అందరు వచ్చారు. అందరి సమక్షంలో కూడ మాన భంగము జరిగింది వాస్తవం అందరు ఒప్పుకోవడం జరిగింది. అయినప్పటికి కూడ ఈ గవర్నమెంటు ఏక్షను తీసుకోలేదు. ఆ రోజు నాతో కూడ గౌరవ సభ్యులు రాఘవరెడ్డిగారు అదే విధంగా సి.పి.ఐ. సభ్యులు నారాయణరావు గారు మేమందరము కలిసి ఆ గ్రామానికి వెళ్లాము. వారు ఆరోజు చెప్పిన మాటలు ఆ రోజు తెలుగు దేశం పార్టీకి మిత్ర పక్షాలకు ఓటు చేశాము కాబట్టి మా మీద దౌర్జన్యం చేశారు, మమ్మల్నందరిని కొట్టారు. కొట్టడమే కాదు - వారి భర్తలు చెప్పడం జరిగింది - మా భార్యల చేస్టిటీలను భంగము చేశారు అని చెప్పడం జరిగింది. ఆ రోజు ఇన్సిడెంట్స్ జరిగిన తరువాత మేము అక్కడ పోలీసులు ఉంటే వారితో మాట్లాడాము. వారిని రిక్వెస్టు చేశాము. వారిని కోరాము. వారు తప్పకుండా 24 గంటలలో ఏక్షను (శ్రీ కె. ప్రభాకర రావు అధ్యక్షస్థానములో ఉన్నారు) తీసుకుంటామని చెప్పారు తప్ప ఏక్షను తీసుకోలేదు. ఈ విషయంలో ఆ రోజు చూస్తే స్థానిక శాసన సభ్యులు, పార్లమెంటు సభ్యులు, కాంగ్రెస్, ఎం.పీ., ఎం.ఎల్.ఏ అందరు పాత కక్షలవల్ల జరిగాయని చెప్పి వారు మాట్లాడడం జరిగింది. అది వాస్తవం కాదని చెప్పి మీ ద్వారా తెలియ జేస్తున్నాను. అంతే కాదు ఆ గ్రామానికి మేమే కాకుండా అన్ని రాజకీయ పార్టీలు వెళ్లాయి. కాంగ్రెస్ తప్ప అప్పటికి, అని మీకు తెలియజేస్తున్నాను. వాలంటరీ ఆర్గనైజేషన్స్ కూడ వెళ్లాయి. అందరు కూడ ఆ గ్రామానికి వెళ్లినప్పుడు ఆ గ్రామాలు చూసిన తరువాత అక్కడ మానభంగము జరిగిన మాట వాస్తవము అని చెప్పి అందరు ధృవీకరించారు. ఆ విధంగా జరిగిందని చెప్పి మీకు తెలియ జేస్తున్నాను. అయితే

ఈ సంఘటనాన్ని కాంగ్రెస్ పార్టీవాళ్ళు రాజకీయం చేసి మాట్లాడతారు. మేము వెనుకబడిన వర్గాలను, బడుగు వర్గాలను, హరిజనులు, గిరిజన వర్గాలను కాపాడతాము అనిచెప్పి చెబుతారు. అట్లా చెప్పేవారు కూడా ఒక మంత్రి ఒక స్టేటుమెంటు ఇచ్చారు. ఎవరయితే గిరిజనులు ఉన్నారో వారికి ఇది మామూలుగా జరుగుతుందని చెప్పి గౌరవ మంత్రి ఒక స్టేటుమెంటు ఇచ్చి, త్రాగినప్పుడు కైపుతో గిరిజనులు అది మామూలుగా చేసుకుంటారు అని చెప్పి దీనిని ఒక చిన్న విషయంగా తీసి పారేశారు. అది ఎంత మాత్రం తగ్గించరాని విషయం అని మీకు తెలియజేస్తున్నాను. అయితే హైదరాబాదులో మహిళలు అంతా కూడ దీనిని కండెమ్ చేయడం ఆ విధంగా ఒక ర్యాలీకూడ తీశారు అని మీకు తెలియజేస్తున్నాను. అంతే కాకుండా రాష్ట్రం నలుమూలల నుంచి దానిని ఖండిస్తూ స్టేటుమెంట్సు రాయడమే కాకుండా పత్రికలు ఖండించారని తెలియజేస్తున్నాను. ఈ సందర్భంలో తెలుగుదేశంపార్టీ ఎవరైతే విక్టిము లున్నారో ఆ ప్రతి కుటుంబానికి 5000 రూపాయల వరకు ఇవ్వడం ఆ గ్రామంలో జరిగిన [illegible] కుటుంబాలకి 20,000 రూపాయలు మేము ఇవ్వడం జరిగింది గవర్నమెంటు [illegible] ఏమాత్రం నోరు మెదపలేదు అని నేను మీకు తెలియజేస్తున్నాను. ఆ గ్రామంలో, ఇపుడు చాలమంది మాటాడుతున్నారు, చెబుతున్నారు. జిల్లా కలెక్టరు 9 వ తారీకున మాట్లాడుతూ ఎవరైతే నష్టపోయారో వారికి 250 రూపాయలు నష్టపరిహారము ఇస్తు ఎవరైతే మానభంగానికి గురి అయ్యారో వారికి 2,500 రూపాయలు ఇస్తామని ప్రకటించారు. కాని డి. ఐ. జి రాములు గారు మాత్రం మానభంగము జరగలేదు అది వాస్తవం కాదు అని చెప్పడం జరిగింది. ఇవి అన్నీ కూడ ఏ విధంగా చేస్తున్నారో ఒకసారి ఆలోచించుకుని నేను మిమ్ములను కోరుతున్నాను. ఈ సందర్భంగా మేము అందరము కూడ అపోజిషన్ పార్టీస్ అన్నీ మూడు సార్లు పత్రికా విలేఖరుల సమక్షంలో మేము గవర్నమెంటుని కోరాము. కాని ఈ గవర్నమెంటు మంత్రులు గాని, ముఖ్యమంత్రిగారు గాని ఆ గ్రామాన్ని సందర్శించలేదు.

(ఇంటరప్షన్సు)

మంత్రులు వెళ్ళలేదు. పార్టీ పరముగా మనుషులను పంపించారు. పార్టీ పరముగా ఒక కమిటీని పంపించారు. పార్టీ అది డిసైడు చేసింది అని మీకు తెలియజేస్తున్నాను. పి.సి.సి. అధ్యక్షులు ఎనౌన్సు చేశారు మేము ఒక కమిటీని పంపినాము అన్నారు. పార్టీ కమిటీ పోయింది. అది కూడ సంఘటన జరిగిన 14 రోజులకు అధ్యక్షా. ఈ సంఘటన జరిగిన తరువాత ముఖ్యమంత్రిగారు నల్గొండ జిల్లాకు వెళ్లారు. ఆ రోజు మేము ఊహించినాము. ఆయన ఆ తండాకు పోయి వస్తారు అనుకున్నాము. కాని భువనగిరికి వెళ్లారు. ఆలేరుకి వెళ్లారు అక్కడ సన్మానాలు చేసుకుని తిరిగి వచ్చారు తప్ప ఈ బాలికలను పరామర్శించలేదు. అది వాస్తవం అని తెలియజేస్తున్నాను. అంతే కాకుండా ఇలాంటి కేసులు జరిగిన తరువాత ఈ రోజు అక్కడ పరిస్థితి నిన్న ఇంకొకరిని చంపడం జరిగింది. చలకుర్తిలో ఈ నెల 5 వ తారీకున రాత్రి రాంబాబును అంజనపల్లెలో దారుణంగా మర్డరు చేశారు. ఆ విషయం జరిగిన తరువాత ఈ గవర్నమెంటు గాని ఏ చర్య తీసుకుని ఉంటే ఈ విషయం పునరావృతం అయ్యేది కాదని తెలియజేస్తున్నాను అయితే పి. సి. సి. కమిటీ వాళ్లు

ఆ రోజు గ్రామంలో తిరిగారు. ఇవి అన్నీ కూడ మేము పేపరులో ఫాలో
అవుతున్నాము. ఈ మానభంగము జరిగింది వాస్తవమని ఒప్పుకోవడం జరిగింది.
అదే విధంగా పి. సి. సి. కమిటీ పోయిన తరువాత కూడ ఏతను తీసుకోలేదు.
12-10 మ. దీనిని మేము తీవ్రంగా ఖండిస్తున్నాము. కందుకూరులో తెలుగుదేశంపార్టీకి ఓటు
వేశారనే ఉద్దేశ్యంతో షుమారు 7, 8 మంది కలిసి హరిజన మహిళను సామూహి
కంగా మానభంగం చేశారు. దానిపై ప్రభుత్వం ఏమీ చర్య తీసుకోలేదు. అదే
విధంగా నెల్లూరు జిల్లాలో కోదండరామపురం, అది కావలి నియోజకవర్గంలో
వున్నది. అక్కడ స్థానిక శాసనసభ్యుని మద్దతుదారు శ్రీరాములు రెడ్డి అధ్వర్యంలో
పసుపులేటి లక్ష్మమ్మ అనే స్త్రీని వివస్త్రను చేసి నడిరోడ్డు మీద నడిపించారు. ఇది
కాంగ్రెసువారి అధ్వర్యంలో జరిగింది. కాని ఇంతవరకూ ఏ మంత్రి కూడా ఆ
గ్రామానికి పోయి పరామర్శించలేదు. డిసెంబరు 17 వ తేది రాత్రి
మిరియాలగూడా సాగర్ రోడ్డుపై ఎ డి.సి. 5768 నెంబరు గల కారులో పూలు,
పండ్లు అమ్ముకునే ఒక పెళ్లికాని అమ్మాయి కళావతి అనే ఆమెను బలవంతంగా
తీసుకువెళ్లి ఆరేడు మంది సామూహికంగా మానభంగం చేశారు. ఇప్పటివరకూ
ఎవరిపైనా చర్య తీసుకోలేదు. డిసెంబరు 16 వ తేది శనివారం రామగుండంలో
ఉదయం తొమ్మిది గంటలకు ఒక గిరిజన యువతి రాజేశ్వరిని అక్కడ పని చేసుకొనే
వారు నడిరోడ్డు మీద ఆమెను చెరిస్తే వారిపై ఇంతవరకూ చర్య తీసుకోలేదు.
డిసెంబరు 5 వ తేది భువనగిరిలో తెలుగు మహిళా జిల్లా శాఖ అధ్యక్షురాలు
శ్రీమతి అకుల జయలక్ష్మి అనే ఆమె పోలీసుకు కంప్లయింట్ ఇచ్చి తిరిగి వస్తుంటే
ఆమెను కాంగ్రెసువారు కొట్టారు. దానిపై కూడా పోలీసులు ఇప్పటివరకూ
చర్యలు తీసుకోలేదు. నాకు తెలిసినంతవరకూ ఈ 40 రోజులలో 6 ఇన్సిడెంట్స్
జరిగాయి. నాకు తెలియనివి ఇంకా ఎన్నో జరిగాయి. ఇక్కడ ఈ శాసనసభలో
చాలామంది మహిళలు వున్నారు. ఏ పార్టివారు అయినా మహిళలందరూ
సంఘటితమై ఇటువంటి సంఘటనలు ఖండించాలని కోరుతున్నాను.

(ఇంటరప్షన్స్)

మీరు ఎన్ని దౌర్జన్యాలు చేసినా నా నోరు మూయలేరు. ఇక్కడ మాట్లాడే హక్కు నాకు వుంది. మీరు ఎంత గొడవ చేసినా నేను మాట్లాడతాను. గత ఏడు సంవత్సరాలలో మేము ఏ తప్పులు చేశామన్నారు. అవే తప్పులు మీరు చేస్తే మీకూ ఇదే పరిస్థితి ఏర్పడుతుందని మనవి చేస్తున్నాను.

(ఇంటరప్షన్స్)

నాకు మాట్లాడే హక్కు వున్నది కనుక మాట్లాడతాను. ఇక్కడ క్రమశిక్షణ పాటించకపోతే నేను ఏమి చేయలేను.

శ్రీ పి. నాగేశ్వరరావు:— అధ్యక్షా, వున్న క్రైమ్ తక్కువ, మధ్యలో ఇంటరప్షన్స్ వుండకూడదని మీరు చెప్పారు. మధ్యలో వారు ఇలా ఇంటరప్టు చేస్తే ఎలా ? అరవడం వారికే కాదు, మాకూ వచ్చు, కాని వద్దనుకున్నాము.

చైర్మన్:—దయచేసి ఒక సభ్యుడు మాట్లాడుతున్నప్పుడు మధ్యలో ఎవరూ ఇంటరప్టు కాకండి.

Sri N. T. Rama Rao:— Law and Order is important for the society. Let him explain on behalf of our Party. He is bringing very important points.

Chairman:—Please stick to the timing. Other party Leaders are also there to speak.

శ్రీ ఎన్. చంద్రబాబునాయుడు:— నేను బ్రీఫ్‌గా చెబుతాను. ఎన్నో మానభంగాలు జరిగాయి. హరిజన, గిరిజనులపై దాడి చేయటమే కాకుండా వారి ఆస్తులను సర్వనాశనం చేయడం కూడా జరిగింది. అనంతపురం జిల్లాలోని పెనుకొండ నియోజకవర్గంలో కుంటిమద్ది అనే గ్రామంలో బోయకులానికి చెందిన 57 మంది ఇండ్లను కాల్చివేయడం జరిగింది. అక్కడే కొందరు అగ్రకులాలవారు ఆర్.సి.సి. శ్లాబ్ వేసుకుని పక్కా ఇండ్లు కట్టుకునివుంటే వారి ఇండ్లను కూడా శ్మాష్ చేశారు. ఒక ట్రాక్టరును, రెండు ట్రయిలర్స్‌ను కాల్చివేశారు. 8 వేల బస్తాల వేరుసెనగ, 2500 బస్తాల వరి, నాలుగు లక్షల రూపాయల విలువ చేసే గడ్డి, పది లక్షలు విలువచేసే నగలు, 200 తులాల బంగారం వీటిని ఎత్తుకుపోయి సుమారు కోటి రూపాయల నష్టం కలుగచేశారు. స్థానిక శాసనసభ్యుని మద్దతుతో ఫకీరురెడ్డి అనే వ్యక్తి డిసెంబరు 13 వ తేదీ మిట్టమధ్యాహ్నం ఆ గ్రామం మీద కత్తులతో, బాంబులతో దాడిచేయడం జరిగింది. తుపాకులతో కాల్చడం జరిగింది. కాని ఇంతవరకూ ఎలాంటి చర్యా తీసుకోలేదు. విక్టిమ్స్ పోలీసులతో కలసి తిరుగుతున్నారు. ఇంతవరకూ ఏ మంత్రిగాని ఆ గ్రామానికి వెళ్ళలేదు. అక్కడి గ్రామస్థులకు రిహాబిలిటేషన్ కాని, ఇతర సౌకర్యాలు కాని కలుగచేయలేదు. ఆరోజే ముఖ్యమంత్రిగారికి ఒక మెమోరాండం ఇవ్వడం జరిగింది. అక్కడ జరిగిన కోటి రూపాయల నష్టానికి అక్కడివారికి నష్టపరిహారం ఇవ్వాలనీ, వారికి పోలీసు రక్షణ ఇవ్వాలని, క్రిమినల్స్‌పై చర్యలు తీసుకోవాలని మనవిచేస్తున్నాను. చిత్తూరు జిల్లాలోని నగరి నియోజకవర్గంలో ఏకాది కాలనిలో పూసల కులానికి చెందినవారి 83 కుటుంబాలను కాంగ్రెసువారు ఎటాక్టు చేస్తే 16 మంది గాయపడ్డారు. కాంగ్రెసువారు ఓడిపోయారనే కోపంతో, తమపార్టీకి ఓటు వేయలేదనే కోపంతో, దాడిచేశారు. అందులో లావు పెద్దయ్య అనే వ్యక్తి మరణించాడు. రాష్ట్రంలో ఎక్కడా దౌర్జన్యాలూ, దోపిడీలు, దాడులు లేకుండా చూడవలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వంపై వుంది. వాయల్పాడులోని దావావారి పల్లెలో వడ్డెర కులస్థులపై దాడి చేసి మొత్తం గ్రామాన్ని శ్మాష్ చేశారు. అలాగే మాధవపురంలో మెహబూబ్ పాషా అనే అతనిపై బాంబులతో, కత్తులతో తుపాకులతో అక్కడి కాంగ్రెసువారు దాడిచేసి అతనిని, అతని బంధువులను కొట్టటం జరిగింది. అంతేకాకుండా గుంటూరు జిల్లాలోని పెద్దకాకాని మండలంలోగల నంబూరు అనే గ్రామంలో రజకులకు 12-20 మ.
చెందిన 25 ఇళ్లు స్మాష్ చేయడం జరిగింది. దీనిగురించి అక్కడ కలెక్టరు ఆఫీసు ముందు ఎజిటేషన్ చేసినావారికి రిలీఫ్ ఇవ్వలేదు.. ఇలా ఇళ్లు కూల్చే కార్యక్రమాలు మాకు తెలిసినంతవరకు నాలుగు గ్రామాలలో జరిగాయి. ఇలాంటివి

ఇంకా వున్నాయి. వాటన్నింటిపై తగిన చర్య తీసుకోవాలని ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. ఇకపోతే ఓంకార్ గారిపై హత్యా ప్రయత్నం జరిగింది. అంతేకాక చాలామంది శాసనసభ్యులపై కూడా హత్యా ప్రయత్నాలు జరిగాయి. కాంగ్రెస్ వారి దాడులు జరిగాయి. నవంబరు 22 వ తేదీన, అంటే పోలింగు జరిగిన రోజున ఇంద్రారెడ్డి గారి నియోజకవర్గంలో గుండాల గ్రామానికి చెందిన ప్రభాకర్ రెడ్డి అనే తెలుగుదేశం పార్టీ కార్యకర్తను కాంగ్రెస్ వారు దాడిచేసి కత్తులతో పొడిచిన సందర్భంలో అతనిని చూడడానికి ఇంద్రారెడ్డిగారు ఆ గ్రామానికి వెళ్ళి తిరిగి వస్తున్న సందర్భంలో సుమారు 60 మంది వ్యక్తులు 5, 6 వాహనాలలో వచ్చారు. వారి దగ్గర కత్తులు, బల్లాలు మొదలైన మారణాయుధాలు వున్నాయి. వారు దాడి చేయడం జరిగింది. ఇంద్రారెడ్డి గారికి ప్రభుత్వం ఎస్కార్టు ఇచ్చింది. ఆ ఎస్కార్టు పోలీసులు ఫైర్ చేయడం జరిగింది. ఆ కాల్పులలో ఒకరు చనిపోయారు. ఈ విషయాన్ని ఇంద్రారెడ్డి గారు పోలీసుస్టేషనుకు వెళ్ళి ఫిర్యాదు చేస్తే కేసు కూడా నమోదు చేశారు. అయితే ఎన్నికలు జరిగి ఈ ప్రభుత్వం వచ్చాక అతనిపై సి.బి.సి.ఐ.డి. ఎంక్వయిరీ చేసి అతనిని అరెస్టు చేయాలని ఫాల్స్ కేసు పెట్టించారు. ఈ విధంగా ఆయనను కేసులో ఇన్వాల్వ్ చేయడం జరిగింది. అంతేకాదు, అతనిని చంపుతామని ఈరోజు ఎన్నో బెదిరింపు లేఖలు వస్తున్నాయి. దీనిని నివారించవలసిన బాధ్యత మీపై వుంది. శాసనసభ్యులను కాపాడవలసిన బాధ్యత ఈ చైర్ కు వుందని మనవి చేస్తున్నాను. ఈ విషయమై మీరు ప్రభుత్వానికి ఆదేశాలు ఇవ్వాలని కోరుతున్నాను.

(అధికారపక్ష సభ్యుల నుంచి అంతరాయము)

మా శాసనసభ్యులకు కూడా రక్షణ ఇవ్వాలని అంటున్నాం. అదే విధంగా శాసనసభ్యులు కోడెల శివప్రసాద్ రావుగారు నవంబరు 22 వ తేదిన లింగంగుంట్ల కాలనీకి పోతే వారి కారుపై కాంగ్రెస్ వారు దాడిచేసి కారును డామేజ్ చేశారు. అదే విధంగా నవంబరు 25 న కాంగ్రెస్ వారు పలు గ్రామాలలో బాంబులతో ఎటాక్ చేయడము జరిగింది. అదే రోజు మధ్యాహ్నం రెండు గంటలకు శివప్రసాద్ రావుగారి ఇంటిపై ఎటాక్ చేయడమే కాకుండా మస్తాన్ షరీఫ్ అనే వ్యక్తిని హత్యచేశారు. అంతేకాక సుమారు 48 గంటలపాటు ఆయన ఎన్నికల ఫలితాలను ఆపుచేశారు. అక్కడ రిటర్నింగ్ ఆఫీసర్ గా ఆర్.డి.ఓ. గా పనిచేస్తున్న ఒక మహిళ వుంటే ఆవిడను బెదిరించడము, దూషించడమే కాకుండా మానభంగం చేస్తామని బెదిరించడంవల్ల కూడా ఆమె మానసిక వ్యధతో లీవ్ పెట్టడమే కాక ఆసుపత్రిలో కూడా అడ్మిట్ అయింది. ఇదీ ఈ ప్రభుత్వంలో మహిళలకు వుండే గౌరవం అని మనవి చేస్తున్నాను. ఇందాకా గౌరవ సభ్యురాలు ఈవూరి సీతారావమ్మ గారు చెప్పడము జరిగింది. కాంగ్రెస్ దుండగులు ఆమె ఇంటిపై పడి ఇంటి కిటికీలు, తలుపులు తప్ప బట్టలు, ఇతర సామగ్రి, మొత్తము అన్నీ దోచుకుపోయారు. అదేవిధంగా ఇబ్రహీంపట్నము ఎం.ఎల్.ఏ. శ్రీ రాములుగారికి బెదిరింపు లేఖలు వస్తున్నాయి. ఎన్నికలలో వారికి సంబంధించిన ముఖ్యమైన ఇద్దరు

కార్యకర్తలను చంపడమేకాక ఇప్పటికీ త్రెటెనింగ్ లెటర్స్ వస్తున్నాయి. గౌరవ శాసన సభ్యుల ప్రాణాలను కాపాడవలసిన బాధ్యత ఈ చైర్‌కు వుంది, తాము ఈ విషయంలో ప్రభుత్వానికి తగిన ఆదేశాలు ఇవ్వాలని కోరుతున్నాను. ఇక అవనిగడ్డలో ఒక్క నెలలోనే ఐదు హత్యలు జరిగాయి, నాగాయిలంక మండల ఉపాధ్యక్షుడు, గణపవరం సర్పంచ్ అయిన పిడమటి ప్రభుని అనే వ్యక్తిని 28-11-1989 రాత్రి 7 గంటలకు బస్సులోంచి లాగి దారుణంగా హత్యచేశారు. అలాగే 6-12-1989 న బికనూరు గ్రామంలో తెలుగుదేశం నాయకులు తుంగల వీరరాఘవయ్య, తుంగల శ్రీరామకృష్ణయ్య బస్సుకోసము వెయిట్ చేస్తుంటే 50 మంది మారణాయుధాలతో దాడిచేసి వారిని చంపడం జరిగింది.

చైర్మన్:—నాయుడుగారూ, మీరేమయినా సజెషన్స్ ఇస్తే బాగుంటుంది. టైం తక్కువగా వుంది. దయచేసి కోఆపరేట్ చేయండి. ఇప్పటికే 25 నిముషాలు అయిపోయింది, మరో 5 నిముషాలలో పూర్తిచేయండి.

శ్రీ ఎన్.టి. రామారావు:—లా అండ్ ఆర్డర్ గురించి డిస్కస్ చేసేందుకు ప్రత్యేకంగా సమావేశము పెట్టుకొన్నాము. దానికి తగినంత ప్రాధాన్యతను ఇవ్వకుండా, ప్రజలలో విశ్వాసం కలిగించకుండా మరి దేనిగురించి మాట్లాడాలి. వారు అమాయకులకు అన్యాయం జరిగిందని చెపుతున్నారు, చెప్పనివ్వండి.

చైర్మన్:— బి.ఏ.సి. లో మీరంతా కూర్చునే టు అవర్స్ డిస్కషన్ సజెస్ట్ చేశారు. మీ పార్టీవారికే 30 నిముషాలు అయిపోయింది, మిగతా పార్టీలవారూ కూడా మాట్లాడాలి. నాకు ఏమీ అభ్యంతరములేదు కాని మీరే బి.ఏ.సి. లో టైం డిసైడ్ చేశారు

శ్రీ ఎన్.టి. రామారావు:—నిన్న సాయంత్రము ఎక్స్‌టెండ్ చేశారు. అవసరమైతే ఈరోజు కూడా చేయండి, మేము మాట్లాడతాము.

శ్రీ ఎన్. చంద్రబాబు నాయుడు:— బ్రీఫ్‌గా ఇవి రెండు మాత్రమే చెబుతాను. అవనిగడ్డలో తూమాటి రంగనాథ్ అనే అడ్వొకేట్‌ను డిసెంబరు 15 వ తేదీన 11 గంటలకు కోర్టుకు వెడుతుంటే చంపడం జరిగింది ఈ 25,30 రోజులలో అవనిగడ్డలో 5 మందిని హత్యచేశారు. దీనిపై తగిన చర్య తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను. అంతేకాక ప్రకాశం జిల్లా, మార్కాపురంలో తెలుగు 12-30 మ.
దేశం కార్యకర్త శ్రీనివాసులును హత్య చేయడం జరిగింది. కేవలం రాజకీయాలలో వున్నాడు, తెలుగుదేశం పార్టీని సపోర్టు చేస్తున్నాడనే అతన్ని చంపడము జరిగింది ఇక మహబూబ్‌నగర్ జిల్లాలోని కల్వకుర్తిలోని చిన్న బ్రాహ్మణపల్లిలో మార్క్సిస్టు పార్టీ నాయకులయిన చంద్రయ్యను చంపడం జరిగింది. నక్రేకల్ నియోజకవర్గములో గురువయ్య అనే హరిజనుణ్ణి కూడా రాజకీయకక్షలతో చంపడం జరిగింది. అదేవిధంగా గుంటూరు జిల్లాలో రైసుమిల్లు సమీపంలో శ్రీనివాసులు అనే వ్యక్తిని హత్య చేయడం జరిగింది. ఇది కూడా రాజకీయ కారణాలతో చంపడం జరిగింది. శ్రీకాకుళం జిల్లాలో మందస మండలంలో ఎం. మన్నాజీ అనే టిడిపి కార్యదర్శిని ది. 21-11-1989న పోలీసులు హత్య చేశారు. ఇది చాలా విచారకరమైన

విషయం. ఈవిధంగా రాష్ట్రంలో చాలా హత్యలు జరిగాయి. ఇవన్నీ కూడా తెలుగుదేశం పార్టీని బలపరిచారనీ, మిత్రపక్షాలకు ఓట్లు వేశారనే కక్షతో జరిగాయని మీ దృష్టికి తెస్తున్నాను. ఇంతేకాదు, కొన్ని కొత్త సంప్రదాయాలను కాంగ్రెసు వారు నెలకొల్పారు. ఉదాహరణకు తాడిపత్రిలో ప్రజల యొక్క ఆస్తులను ధ్వంసం చేయడం జరిగింది. ఖాళీ స్టాంపు పేపర్లపై సంతకాలు పెట్టుకుని ఇష్టం వచ్చినట్లు వ్రాసుకుని బ్లాక్ మెయిల్ చేస్తున్నారు. దానివల్ల గ్రామాల నుంచి కొంత మంది వేరే ప్రాంతాలకు వెళ్ళిపోతున్నారు. పర్చూరులో ఆవుల దొడ్డి అనే గ్రామంలో, శ్రీకాకుళం జిల్లాలో యాదవులనందరినీ కూడా సంఘ బహిష్కరణ చేశారు. 400 రూపాయలు కూడా జరిమానా వసూలు చేశారు. అదేవిధంగా పావులూరులో (పర్చూరులో) ఇద్దరు వైశ్యులను సంఘ బహిష్కారం చేశారు కొత్తపల్లి గ్రామంలో అక్కడ గిరిజనులు పనికి రాకుండే బాయికాట్ చేయడం జరిగింది. ఇవన్నీ గమనిస్తే కాంగ్రెస్ పార్టీకి ఓట్లు వెయ్యలేదని, తెలుగు దేశం పార్టీని బలపరిచారని, ఇలా చేయడం జరిగింది. వీరు ఎంత హీనాతి హీన స్థితిలో ఉన్నారనేది ఒకసారి ఆలోచించాలని కోరుతున్నాను. ఇవన్నీ కూడా తెలుగు దేశం పార్టీ వారిపై కక్షతో చేశారు. 40 రోజుల అడ్మినిస్ట్రేషన్‌లో ఇంకా చాలా ఉన్నాయి. హైదరాబాదు సెంట్రల్ జైలు నుంచి ఖైదీలు పారిపోతే పట్టుకునే దిక్కు గవర్నమెంటుకు లేదు. నిజామాబాదులో టు టౌన్ జైలు నుంచి పరారీ అయితే వారిని పట్టుకునే ధైర్యం యీ గవర్నమెంటుకు లేదు. గోదావరి ఖనిలో మల్లేష్ అనే అతన్ని 31వ తారీఖున జనవరి ఫస్టు సెలబ్రేట్ చేసుకున్నాడనే ఉద్దేశం పోలీసు స్టేషన్‌లో పెట్టి లాకప్‌లో అతన్ని కొట్టి చంపారు దీని వల్ల ఆ గ్రామంలో ఉద్రిక్తత ఏర్పడింది. అక్కడ బందు కూడా పాటించారు అదే విధంగా దొంగతనాలు చెప్పడానికి అలవి లేదు. జహీరాబాదులో లూటీలు జరిగాయి. మూచర్ల హైవే రోడ్డులో సుమారు 60—70 వెహికిల్స్‌ను నిలబట్టి దొంగతనాలు చేయడం జరిగింది. విజయవాడ ఔట్‌స్కర్ట్స్‌లో కూడా దొంగతనాలు జరిగాయి. ఆవిధంగా జరిగినట్లు పేపర్లో ప్రతి ఒక రోజు యీ ఇన్సిడెంట్స్ వస్తున్నాయి. తెలంగాణాలో బాణామతి పేరుతో ఎంతోమందిని దహనం చేస్తున్నారు హరిజనులు, గిరిజనులు, వెనుకబడిన తరగతుల వారిని, ఆడవారిని కాల్చి వేస్తే ఇంత వరకూ ఏమి ఏక్షన్ తీసుకోలేదు. ఇవన్నీ ప్రభుత్వం ఆలోచించాలని కోరుతున్నాను. ఒకరు, ఇద్దరు కాదు ఎంతో మంది అమాయకులను చంపడం జరిగింది. అమాయకులను పాతకతులతో అనుమానించి ఎంతోమందిని సజీవదహనం చేస్తే యీ ప్రభుత్వం ఏక్షన్ తీసుకోలేదని తెలియచేస్తున్నాను. ఎస్. వి. యూనివర్సిటీ గురించి ఆలోచించండి. కాంగ్రెసు వారు అక్కడ సన్మాన సభలు పెట్టుకుని విద్యార్థులను ప్రొవోక్ చేయడం జరిగింది. మీరు వి.సి.ని రిజిష్ట్రార్‌ను రాజీనామా చేయాలని డిమాండు చేయడం జరిగింది. మీవల్ల కాకపోతే మేమే చేస్తామని గౌరవనీయ శాసన సభ్యులు విద్యార్థులకు చెప్పడం జరిగింది దాని పర్యవసానం మీరు ఒకసారి ఆలోచించాలి.

(ఇంటరప్షన్)

యూనివర్సిటీ ప్రిన్సిపాల్‌ను బయటకు లాక్కొచ్చి చెప్పులతో కొట్టడం జరిగింది. 5, 6 మంది ప్రొఫెసర్స్‌ను కొట్టారు. నా దగ్గర డాక్యుమెంట్స్ ఉన్నాయి. మీకు పంపిస్తున్నాను. అదేవిధంగా, నిన్న రాయలసీమ ఇష్యూ మీద నేను మాట్లాడాను. కానీ, నేను మాట్లాడిన తరువాత ఆ.ఎ.ఎ. మీటింగులో డెసిషన్ తీసుకోవడం జరిగింది. దానికి ఒప్పుకోవడం జరిగింది. నిన్న ముస్లయ్య అనేవ్యక్తిని ఎవరో గుర్తు తెలియనివ్యక్తులు కిడ్నాప్ చేసారు. దీనిపై ఏమి ఏక్షన్ తీసుకొన్నారు ? ఇటీవల రేపల్లెలో తెలుగుదేశం పార్టీ ఆఫీసును ధ్వంసం చేశారు. ఈ సందర్భంలో నేను ఒక విషయం తెలియచేస్తున్నాను. మేము కూడా రాజకీయం చేయాలంటే చేయగలుగుతాము. ఆరోజు జరిగిన పదిరికుప్పం విషయంలో మేము జ్యుడిషియల్ ఎంక్వయిరీ చేశాము. అయినా కూడా మీరు రాజకీయ ఇష్యూ చేశారు. తరువాత, నీరుకొండ విషయం ఒకసారి ఆలోచించండి. నీరుకొండలో ఒక హరిజనుడు చనిపోయాడు. ఆ రోజు పెద్ద ఇష్యూ చేశారు. ఆనాటి ప్రైమ్ మినిష్టరుగారు ఆ గ్రామానికి వచ్చి యీ ప్రభుత్వాన్ని దూషించడమే కాకుండా ప్రజలను రెచ్చగొట్టారు. అంతేకాకుండా కారంచేడులో కూడా ఒక సంఘటన జరిగితే రాజకీయం కోసం ఉపయోగించారు. ఆరోజు, హోం మినిష్టరు – సెంట్రల్ మినిష్టరు అయిన శ్రీ రామ్‌దులారి సిన్హాను తీసుకొచ్చారు. ఆరోజు కూడా ఆనాటి ప్రభుత్వం సుప్రీం కోర్టు జడ్జితో ఎంక్వయిరీ చేయించింది. ఆ విధంగా మూడు సంఘటనలు జరిగితే సుమారు 7 సంవత్సరాలలో తిరిగి ఆ సంఘటనలే చెప్పుతూ వచ్చిన యీ ప్రభుత్వం యీ రోజు ఇన్ని సంఘటనలు జరిగితే ఏమి ఏక్షన్ తీసుకోకపోవడానికి ఏమి కారణమని అడుగుతున్నాను. ఈ సమస్యలు జరిగాయి కాబట్టి, మీ అందరి దృష్టికి తెచ్చాను కాబట్టి డాక్యుమెంట్స్ కూడా పంపిస్తున్నాము కాబట్టి, అన్నిటిపై సుప్రీం కోర్టు సిట్టింగ్ జడ్జితో జుడిషియల్ ఎంక్వయిరీకి ఆర్డర్ ఇవ్వాలని, ఆ విధంగా ప్రభుత్వం ఒప్పుకోవాలని కోరుతూ యీ అవకాశం ఇచ్చిన మీకు ధన్యవాదాలు తెలుపుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ టి. జీవన్‌రెడ్డి (జగిత్యాల) :— అధ్యక్షా, చాలా సంతోషం. తెలుగుదేశం నాయకులు వారికి కనీసం ఇన్నాళ్ళకు అయినా శాంతిభద్రతల గురించి జ్ఞాపకం వచ్చింది అంటే చాలా సంతోషంగా ఉందని చెప్పి మీకు తెలియచేస్తున్నాను.

(ఇంటరప్షన్)

శ్రీమతి జి. అరుణ (చంద్రగిరి) :— అధ్యక్షా, చంద్రగిరి, నా నియోజక వర్గంలో ఆడపడుచును నేను పోటీ చేసినప్పుడు యీ నాయకులు 40 బూతులలో ఎంత అన్యాయం చేశారో అడగండి అధ్యక్షా ?

(ఇంటరప్షన్)

పి.వో. లకు వాయిస్ లేకుండా చేశారు. కలెక్టరును అసలు పంపించకుండా చేశారు. అదే టైమ్‌లో తిరుపతిలో, తెలుగుదేశం నాయకుడు. . . . . . .

(ఇంటరప్షన్)

శ్రీ టి. జీవన్ రెడ్డి :— అధ్యక్షా, చంద్రబాబునాయుడుగారు శాంతి భద్రతల గురించి మాట్లాడుతుంటే 'దయ్యాలు వేదాలు వల్లించినట్లుగా' ఉంది. గత 7 సంవత్సరాలకాలం అధికారంలో వుండి, శాంతిభద్రతలు ఎంత క్షీణించాయో వాటి గురించి పట్టించుకోకుండా యీ రోజు వారు యీ సభలో కనీసం యీ రోజైనా మాట్లాడుతున్నారంటే నేను చాలా సంతోషిస్తున్నాను. వారు యీ ప్రభుత్వం అధికారంలోకి వచ్చిన తరువాత 40 రోజుల్లో జరిగిన నేరాలను కాంగ్రెసు పార్టీకి ఆపాదించడం జరిగింది. అలాగే, గత 7 సంవత్సరాల నుంచి జరిగిన నేరాలను తెలుగుదేశం వారు చేసినట్లా ? అధ్యక్షా, మీరు చెప్పండి. 7 సంవత్సరాలలో ఏవరేజ్‌గా రోజుకొక మానభంగం, 5 హత్యలు జరిగాయి. యీ హత్యలు, మానభంగాలు తెలుగుదేశం వారు చేశారు అధ్యక్షా, మీరే ఆలోచించండి. నేను అంటున్నాను, ఈరోజు ఎవరు గాని, ఏపార్టీ గాని ఒకసారి అధికారానికి వచ్చిన తరువాత రాష్ట్రంలో శాంతిభద్రతలను పరిరక్షించవలసిన బాధ్యత ఆ ప్రభుత్వంపై ఉంటుందని మనవిచేస్తున్నాను. అధ్యక్షా, ఈ ప్రభుత్వం
12-40 గ.ను అధికారానికి రాక పూర్వం ఏడు సంవత్సరాలకాలం ఏ తెలుగుదేశం పార్టీ అయితే అధికారంలో వున్నదో ఆ ప్రభుత్వ కాలంలో శాంతిభద్రతలు ఎంతో క్షీణించిపోవడం మూలాన, వాటిని అరికట్టడానికి ఈ ప్రభుత్వం తగుచర్యలు తప్పకుండా తీసుకుంటుందని ఆశిస్తున్నాను. గత ప్రభుత్వం అధికారానికి వచ్చిన తరువాత రాష్ట్రాన్ని కులాలు, గుంపులు, వర్గాలుగా విభజించి శాంతిభద్రతలు క్షీణించిపోవడానికి దోహదం చేసింది. గత ప్రభుత్వం సామాజిక, ఆర్థిక భద్రతలను కల్పించడంలో విఫలం చెందడం మూలాన నక్సలైట్ సమస్యలే కానివ్వండి, లేక పదిరికుప్పం, కారంచేడు, నీరుకొండ గ్రామాల్లో ఏ విధంగా బలహీన వర్గాలపై ముఖ్యంగా హరిజనులపై అగ్ర కులాలవారు గత ప్రభుత్వ హయాంలో దౌర్జన్యాలు చేయడం జరిగిందో, తమకు తెలియనిది ఏమీ కాదు.

(ఇంటరప్షన్స్)

అధ్యక్షా, స్త్రీ అర్ధరాత్రి ఒంటి నిండా నగలతో నడిరాత్రి పోతూ వుంటే, ఎటువంటి రక్షణ అవసరం లేకుండా, ఒంటరిగా పోయే పరిస్థితి కల్పించడం జరుగుతుందని తెలుగుదేశం పార్టీ వారు అన్నారు. ఆ పార్టీ అధికారానికి వచ్చిన తరువాత ఒక శాసనసభ్యుడు, సోదరుడు వంగవీటి మోహనరంగారావు తన ప్రాణానికి రక్షణకల్పించవలసిందిగా కోరుతూ అహింసాపరంగా, శాంతియుతంగా నిరాహారదీక్ష జరుపుతూ వుండగా, అటువంటి వ్యక్తిని ప్రభుత్వ గూండాలతో హత్య చేయించడం చాలా అమానుషం. ఇంతకంటే దారుణం ఏమయినా వుంటుందేమో, మీరే ఆలోచన చేయండి.

(అధికార పార్టీ నుండి షేమ్, షేమ్ అంటూ కేకలు)

గత ప్రభుత్వం అధికారానికి వచ్చిన తరువాత ఎవరు ఎక్కువ హింసాయుత చర్యలను చేస్తే వారికి అధికారం కట్టబెట్టడం జరిగింది. ఒక పోలీసు ఉన్నతాధికారిపై చేయి చేసుకున్న వ్యక్తికి హోం మినిష్టర్ పదవి యిస్తారు. ఎన్నికల్లో రిగ్గింగ్‌కు పాల్పడి, పోలింగ్ బూత్‌లపై బాంబులు వేస్తే, వారికి మంత్రి పదవి

మండల రెవెన్యూ అధికారిపై చేయి చేసుకున్న వారికి మంత్రి పదవి. ఈ విధంగా ప్రభుత్వాన్ని ఏర్పాటు చేస్తే శాంతి భద్రతలు క్షీణించకుండా ఏమవుతాయో మీరు ఆలోచించాలి. అంతే కాదు. స్వయంగా గత ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రజలను కర్రలు, లాఠీలు ధరించండని ఉద్బోధ చేస్తే పోలీసు వారు ఏరకంగా శాంతి భద్రతలను పరిరక్షించగలరు? ఏ విధంగా నేరాలను అరికట్ట గలుగుతారు? ఏ విధంగా నేరస్థులను పట్టుకోగలుగుతారు. తమరే ఆలోచన చేయాలని మనవి చేస్తున్నాను. పోలీసు వారే స్వయంగా 'మేము ఈ రోజు ఈ ప్రభుత్వం క్రింద పని చేయడంలో సర్కారు గూండాలుగా ప్రవర్తిస్తున్నాము అనే భావన మాలో కలుగుతున్నది' అని పత్రికల్లో ప్రకటన చేసే స్థితికి దిగజారి పోయామంటే, ఈ రాష్ట్రంలో శాంతిభద్రతలు ఏ విధంగా పరిరక్షింపబడతాయి అనే విషయం తమరే ఆలోచన చేయ వలసిందిగా మనవి చేస్తున్నాను. గత ప్రభుత్వ కాలంలో పాలనా యంత్రాంగాన్ని కులాలుగా, వర్గాలుగా విభజించి, తమకు అనుకూలమైన వర్గాలకు, తమకు అనుకూలమైన కులాలకు, ఏఫిషియన్సీ పేరుతో ప్రమోషన్స్ యిస్తూ ఎవరయితే తమకు అనుకూలంగా లేరో, తప్పుడు పనులు చేయడాన్ని సహించరో, వారిని ఎ.సి.బి. అధికారులచే రెయిడ్స్ చేయించి, సస్పెండ్ చేయించే విషయాలు తమకు మనవి చేస్తున్నాను.

(ఇంటరప్షన్స్)

అధ్యక్షా, నేను తప్పుడు మాటలు, పొరబాటు మాట్లాడడం లేదు. అబద్ధం వుంటే మీరే చెప్పండి. గత ప్రభుత్వ కాలంలో చివరకు మంత్రుల పెత్తనాన్ని, ఆధిపత్యాన్ని, వారి అరాచకాన్ని తట్టుకోలేక కడప జిల్లాలో పోలీసు కానిస్టేబుల్స్ తిరగబడి ఒక మంత్రిగారిని గెస్టుహౌసులో బంధించారు. ఇంతకంటే ఎక్కువ ఏమి కావాలి?

(అధికార పార్టీ నుండి షేమ్, షేమ్ అంటూ కేకలు)

శ్రీ బి. జనార్ధన్:- అధ్యక్షా, పాయింట్ ఆఫ్ ఆర్డర్.

ఛైర్మన్:- దేర్ ఈజ్ నో పాయింట్ ఆఫ్ ఆర్డర్. దయచేసి కూర్చోండి.

శ్రీ బి. జనార్ధన్:- అధ్యక్షా, రూల్ 281 ప్రకారం ఏ వ్యక్తి పైనా వ్యక్తిగత ఆరోపణలు చేయకూడదు.

ఛైర్మన్:- దయచేసి కూర్చోండి.

శ్రీ టి. జీవన్ రెడ్డి:- అధ్యక్షా, వారు తమగురించే అని అనుకుంటున్నట్లుగా వుంది. వారు కాకుండా, యింకొకరు కూడా మంత్రి పదవిని అధిష్టించారు. మరో యం.ఆర్.వో. పై చేయి చేసుకొన్న రెండవ వ్యక్తి అనుకుంటాను. ఈ విధంగా

చేయడం వల్ల ఏ పోలీసు అధికారి కూడా యిండిపెండెంట్‌గా, యింపార్శియల్‌గా, జ్యుడిషియల్‌గా వ్యవహరించలేక పోవడం వల్ల తెలుగుదేశం వారు వారికి వ్యతిరేకంగా ఎవరు వుంటే, వారిని మట్టు పెట్టడానికే ప్రయత్నించారు.

శ్రీ బి. జనార్ధన్:- అధ్యక్షా, మీరు వ్యక్తిగత ఆరోపణలను ఏలా చేస్తున్నారు.

శ్రీ టి. జీవన్‌రెడ్డి:- అధ్యక్షా, నేను వ్యక్తిగతంగా ఎవరి పైనా ఆరోపణలు చేయడం లేదు. వాస్తవ విషయాలను తమకు తెలియజేయడం జరుగుతోందని సవినయంగా మనవి చేస్తున్నాము. నాకు యిచ్చింది కొద్ది సమయం, నేను కొద్దిగా మాట్లాడే వాడిని. ఇంటరప్ట్ చేయవద్దని కోరుతున్నాను. ఈ విధంగా చేయడం వల్ల ఏ పోలీసు అధికారి యింపార్శియల్‌గా, యిండిపెండెంట్‌గా, జ్యుడిషియల్‌గా పనిచేయలేకపోవడం జరుగుతోంది. తెలుగుదేశం వారు, వారికి వ్యతిరేకంగా ఎవరువుంటే వారిని మట్టు పెట్టడానికే పూనుకోవడం జరిగింది. దీనికి ప్రత్యేక్ష సాక్ష్యంగా చిన్న ఉదాహరణ తమకు మనవి చేస్తాను. గత ప్రభుత్వ కాలంలో, ఆగష్టు మాసంలో హోం శాఖామంత్రి తమ నియోజకవర్గం కాకపోయినా, ఆ గ్రామంలో వారికి అధికారికంగా ఏటువంటి కార్యక్రమం లేకపోయినా, మా నియోజకవర్గంలోని గ్రామాన్ని సందర్శించడం, వారితోబాటు యావత్ పోలీసు సిబ్బంది, యస్.పి. తో సహా ఒక సభను ఏర్పాటు చేసి ఆ సభలో, అదివరకు, గత చరిత్రలో నేరాలతో సంబంధం వుండి అనేక హత్యలతో, నేరాలతో సంబంధం వున్న వ్యక్తిని ఏవరయితే అక్కడ తెలుగుదేశం పార్టీకి చెంది, మండల ప్రజా పరిషత్ అధ్యక్షునిగా వున్నాడో, ఆ వ్యక్తిని చూపుతూ, ప్రతి మండలానికి ఇటువంటివారు ఒక్కరు వుంటే చాలు, పోలీసు వారు కూడా అవసరం లేదని చెప్పడం జరిగింది. అంతకంటే ఎక్కువ ఏమి నిదర్శనం కావాలి. గత ప్రభుత్వంలోని తెలుగుదేశం నాయకులే పోలీసు వ్యవస్థ ద్వారా శాంతిభద్రతల విషయంలో కంట్రోల్ చేద్దామని అనుకోలేదు. జరిగిన వాస్తవం తమ ముందు చెబుతున్నాను. ఈ మంత్రులు తమ పర్యటన కార్యక్రమాన్ని పూర్తి చేసుకొని గ్రామాలను వదలిపెట్టి పోయిన తరువాత, 48 గంటలు దాటక పూర్వమే నా సోదర సమానుడైన మండల యువజన కాంగ్రెస్ నాయకుడు ప్రభాకర్‌ను కడు దారుణంగా గొడ్డళ్లతో, బరిసెలతో హత్యగావించడం వాస్తవం అవునా, కాదా, అప్పటి ముఖ్యమంత్రి ఆలోచన చేయాలని కోరుతున్నాను. ఏవరయినా కానివ్వండి. ఆ విధంగా పరిస్థితులు దిగజారాయంటే, ప్రభుత్వ యంత్రాంగాన్ని, పోలీస్ యంత్రాంగాన్ని, వారికి ఎవరు వ్యతిరేకమైనా, చివరకు జీవన్‌రెడ్డి అయినా సరే, కాంగ్రెస్ పార్టీ వారయితే దారుణంగా హత్యలు చేయడానికి పూనుకోవడం విచారకరమని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ యం. రఘుమారెడ్డి (నల్గొండ) :- అధ్యక్షా, పాయింట్ ఆఫ్ యిన్ఫర్మేషన్, అధ్యక్షా, ఈనాడు ఎలక్షన్స్ తరువాత శాంతి భద్రతల పరిస్థితిని గూర్చి చర్చించడానికి నోటీసు యిచ్చాము. ఒకవేళ గత ఏడు సంవత్సరాల విషయం గురించి చర్చించాలంటే, మీరు సమయం యిస్తే మేమూ సమాధానం చెబుతాము. బిజినెస్ ఎడ్వయిజరీ కమిటీలో ఒప్పుకుంది ఎలక్షన్స్ తరువాత ఏర్పడిన శాంతిభద్రతల పరిస్థితిని గురించి చర్చించాలనేది.

శ్రీ టి. జీవన్‌రెడ్డి :- అధ్యక్షా, రాష్ట్రంలో శాంతిభద్రతలు ఈ విధంగా వుండడానికి కారణం గత ప్రభుత్వ విధానాలే అని ఒప్పుకోకతప్పదు. దానికి అనుకూలంగానే ప్రజలు ఓట్లు యివ్వడం జరిగింది. కనీసం ఈనాటికి అయినా వారికి జ్ఞానం రానందుకు నేను బాధపడుతున్నాను.

ఛైర్మన్:- బి.పి.సి. లో అనుకుంది ఎలక్షన్స్ తరువాత లా అండ్ ఆర్డర్ పరిస్థితిని గురించి డిస్కస్ చేయాలని. దానికి కట్టుబడి వుండాలి.

శ్రీ ఆర్. దామోదర్ రెడ్డి (తుంగతుర్తి) :- గత ఏడు సంవత్సరాలుగా వారు చేసిన పాపాలు బయటపెట్టవలసిన అవసరం వున్నది. పాపాలు బయట పడతాయనే భయంతో వారు ఆ విధంగా అంటున్నారు. అంతకంటే ఏమీ లేదు.

శ్రీ ఎమ్. రఘుమారెడ్డి :- సభా నాయకుని ద్వారా ఈ చర్చ జరగడానికి ఏ పంథాలో నోటీసు ఇచ్చామో చూడాలి. ఏ పంథాలో నడవాలో సభానాయకుడి ద్వారా క్లారిఫికేషన్ ఇవ్వాలి. 7 సంవత్స రాలలో మొత్తం లా అండ్ ఆర్డర్ సిట్యుయేషన్ చర్చ అంటే మేము వెనుకకుపోయే ప్రశ్న లేదు We are not shirking our responsibility. We are ready to discuss it. 12.50 మ.

(INTERRUPTIONS)

శ్రీ సి. నర్సిరెడ్డి :- పాయింట్ ఆఫ్ ఆర్డర్ అధ్యక్షా, ఈ సభలో జరిగేటటువంటి చర్చలు చూస్తూ ఉంటే సభలోనే లా అండ్ ఆర్డర్ ప్రాబ్లమ్ క్రియేట్ అయ్యేటట్లుగా ఉంది. తమరు ఎట్లా రక్షిస్తారో? దయచేసి ఈ బాధ్యత తమరే వహించవలసి ఉంటుంది.

Chairman:- I request the Members....

శ్రీ టి. జీవన్‌రెడ్డి :- అధ్యక్షా....

ఛైర్మన్:- దయచేసి పాయింట్‌కి కన్ఫైన్ కండి. లా అండ్ ఆర్డర్ సిట్యుయేషన్‌కి కన్ఫైన్‌కండి.

శ్రీ ఎమ్. రఘుమారెడ్డి:- నేను రెయిజ్ చేసిన పాయింట్‌కి రిప్లయి రాలేదు.

(INTERRUPTIONS)

Chairman:- You kindly confine to the post election situation.

శ్రీ టి. జీవన్‌రెడ్డి:- అధ్యక్షా, గత ప్రభుత్వం కాలం లోపల అప్పటి నాయకులు చేసిన నిర్వాకము చూసి వారి కంటె మేము ఏమైనా తక్కువ తిన్నామా అని క్రింద ఉండే పోలీసు యంత్రాంగము వారు కూడా మానభంగాలు చేయడానికి పూనుకున్నారు అంటే ఇంతకన్నా ఘోరం ఏమి ఉంటుంది? గత ప్రభుత్వ కాలం లోపల .....

(ఇంటరప్షన్)

ఛైర్మన్:- అనుకున్న ప్రకారం ఆఫ్టర్ ఎలక్షన్ లా అండ్ ఆర్డర్ సిట్యుయేషన్ క్రిందే డిసకస్ చేయడం.

శ్రీ కె. బాపిరాజు (కైకలూరు):- అధ్యక్షా, ... I want to assist the Chair.

(ఇంటరప్షన్స్)

Chairman:- I have got my own difficulties. I have to maintain the time. Please cooperate.

శ్రీ టి. జీవన్‌రెడ్డి:- చంద్రబాబునాయుడుగారు చాలా ఆవేదనతో రాష్ట్రములో నేరాలు జరుగుతున్నాయని తెలియజేసారు. విజయవాడలో పింగళి దశరథరామ్ అనే పత్రికా విలేఖరి హత్య జరిగిన విషయం మరచిపోయారా? అలాగే మల్నెల బాబ్జీ హత్య విషయం కూడా మరచిపోయారా అని నేను అంటున్నాను. ఏ ప్రభుత్వ కాలములో నేరాలు జరిగినప్పటికి లా అండ్ ఆర్డర్ కాపాడవలసిన బాధ్యత ఆ ప్రభుత్వాలపై తప్పకుండా ఉంటుందని మనవి చేస్తున్నాను.

ఛైర్మన్:- మీరు ఎలక్షన్స్ అయిన తరువాత ఉన్న సిట్యుయేషన్ గురించి డిస్‌కస్ చేయండి. -

(ఇంటరప్షన్స్)

శ్రీ టి. జీవన్‌రెడ్డి:- గతములో ప్రభుత్వానికి నక్సలైట్ సమస్యపై ఇచ్చిన ....

శ్రీ కె. బాపిరాజు:- మీరు ఉదారమైన మనిషి ....

ఛైర్మన్:- టైమ్ లేదండి. I am not allowing.

రెవిన్యూశాఖా మంత్రి (శ్రీ డి. కె. సమరసింహారెడ్డి):- బాపిరాజుగారు సీనియర్ మెంబర్. వారు ఏదో పాయింట్ ఆఫ్ ఆర్డర్ అంటున్నారు.

ఛైర్మన్:- పాయింట్ ఆఫ్ ఆర్డరా!

శ్రీ కె. బాపిరాజు:- అధ్యక్షా, తమకు గతం నుంచి నా విషయం తెలుసు. నేను ఏమీ డిస్టర్బ్ చేయడానికి కాదు. చిన్న సలహా ఇస్తానని చెబుతున్నాను - మీరు రిజెక్ట్ చేయవచ్చు.

CHAIRMAN:- Please come to the point.

శ్రీ కె. బాపిరాజు:- కాని కోపముగా మాట్లాడవద్దు - దయచేసి నవ్వుతూ ఉండండి.

CHAIRMAN:- Time is essential.

శ్రీ కె. బాపిరాజు:- తమరి ద్వారా ఒక కోరిక ఏమిటంటే ఇందాకా చక్కని మాట మాట్లాడారు జీవన్‌రెడ్డిగారు. 40 రోజులలో జరిగినటువంటి హత్యలు అన్నీ కాంగ్రెస్ చేసినట్లుగా భావిస్తే ఏడు సంవత్సరాలలో చేసినవి అన్నీ తెలుగుదేశం చేసినట్లుగా భావించ వచ్చా?

(ఇంటరప్షన్స్)

Sir, the Leader of Opposition is asking for an enquiry into 40 days Congress rule. Is he prepared for an enquiry into 7 years of Telugu Desam rule also?

ఛైర్మన్:- బాపిరాజుగారు కూర్చోండి.

శ్రీ టి. జీవన్‌రెడ్డి:- మా సోదర శాసనసభ్యుడు బాపిరాజు గారు ఇచ్చిన సూచనను ప్రతిపక్ష నాయకులు ఒప్పుకున్నట్లేనా?

(ఇంటరప్షన్స్)

వారు పోతున్నారు, ఆ మాట చెప్పి పొమ్మనండి. ఈ ప్రభుత్వం అధికారానికి వచ్చిన 40 రోజులలో జరిగిన వాటిపై ఎంక్వయిరీ కమీషన్ వేయడానికి ఒప్పుకుంటే వారు గత 7 సంవత్సరాలలో జరిగినటువంటి నేరాలపై సుప్రీంకోర్టు జడ్జి, హైకోర్టు జడ్జి కానివ్వండి చివరకు వారు కోరిన కె.బి.ఎన్. సింగ్ కమీషన్ అయినా పర్వాలేదు. ఒప్పుకోడానికి సిద్ధముగా ఉన్నారా - చెప్పమని కోరుతున్నాను.

(ఇంటరప్షన్స్)

గతములో ప్రభుత్వానికి నక్సలైట్ సమస్యపై ఖచ్చితమైన భావన, అభిప్రాయం లేకపోవడం వల్ల శాంతిభద్రతలతోపాటుగా గ్రామాలలో ఉండే ప్రజల జీవితాలు దుర్భరంగా తయారు అయినాయి. గత ముఖ్యమంత్రిగారు అందితే జుట్టు అందకుంటే కాళ్ళ లాగా ఎన్నికల సమయాలలో నక్సలైట్స్ దేశభక్తులు, వారికి రెడ్ సాల్యూట్ అని తెలియజేసినటువంటివారు ప్రభుత్వానికి రాగానే ఎన్‌కౌంటర్స్ – వారు లా ఎండ్ ఆర్డర్ కంట్రోలు చేయడానికి అయితే సమర్థిస్తాము కాని ఫేక్ ఎన్‌కౌంటర్స్ చేసి ఈ రోజు శాంతిభద్రతలు ఇంత ఘోరంగా క్షీణించడానికి కారకులైనవారు అనడములో పొరపాటు లేదని మనవి చేస్తున్నాను. గత ముఖ్యమంత్రిగారు తుపాకులు ఇస్తామని చెప్పి అన్నారు. మరి ఉన్నటువంటి తుపాకులు కాపాడుకోలేక తీసుకువచ్చి పోలీసు స్టేషన్స్‌లో పెట్టమని పోలీసు అధికారులు మామీద ఒత్తిడి చేస్తూ ఉంటే వీరు ఇచ్చేటటువంటి తుపాకులు ఎక్కడ పెట్టుకోమంటారు, ఏమి చేయమంటారు అన్నది తమరే ఆలోచన చేయండి.

1.00 మ. ఏదేమయినా నక్సలైట్స్ సమస్య సామాజిక సమస్య. దీని పరిష్కారం కోసం ఈ ప్రభుత్వం తప్పకుండా చర్యలు తీసుకుంటుందని విశ్వాసం మాకుంది. ప్రతిపక్ష సభ్యులు ఎన్నికల సమయంలో జరిగిన విషయాలు చెప్పారు. వాటిపై నేను వెనక్కి పోవడం లేదు. కానీ అప్పుడు అధికారంలో గల పార్టీ వారి పార్టీనే. ఎన్నికలను నిర్వహించింది ఆ ప్రభుత్వమే. యావత్ దేశంలో వెయ్యి చోట్ల రీపోలింగ్ జరిగితే, ఒక మన రాష్ట్రంలోనే 500 కంటే ఎక్కువ పోలింగ్ బూతులలో రీపోలింగ్ జరిగింది. చివరకు స్వయంగా హోంమంత్రిగా ఉన్న వ్యక్తి నియోజక వర్గంలోనే 21 పోలింగ్ బూతులలో రీపోలింగ్ జరిగింది. ఇంతకంటే ఏం చెప్పాలి? సోదర ప్రతిపక్ష సభ్యులు ముఖ్యమంత్రి గారిని కలిసి కాంగ్రెస్ పార్టీ వారు తమ మీద దాడి చేస్తున్నారని మనవి చేశారు. ఒకవైపు ఇట్లా తెలియచేస్తూనే, మరొకవైపు విజయవాడలో ఇక్బాల్ అనే కాంగ్రెస్ కార్యకర్త స్కూటర్ మీద వెడుతుంటే హత్య గావించబడ్డాడు. అనంతపూర్‌లో మా సోదర శాసన సభ్యుడైన దివాకర రెడ్డిగారు బంధువు హత్య జరిగింది. ఎన్నో హత్యలు జరిగాయి కాంగ్రెస్ పార్టీకి చెందిన వారి పైన. అట్లాగే నల్గొండ జిల్లాలోని బడాయిగడ్డలో రెండు వర్గాల మధ్య ఘర్షణ వల్ల లంబాడీలలో తగాదా వస్తే, రెండు వర్గాలు పోలీసు కంప్లయింట్ చేశారు. పోలీసు కంప్లయింట్ అయిన రెండు రోజుల తరువాత ప్రభుత్వంపైన నింద వేయడానికి గాను కుట్రతో, మానభంగాలుగా రూపుదిద్దడానికి గండిపేట ఆశ్రమంలో ప్రయత్నం జరిగింది.

ఛైర్మన్:– ఐయాం సారీ. ఐ యాం నాట్ ఎలవింగ్ యు. ప్లీజ్ బి సీటెడ్.

(ఇంటరప్షన్స్)

శ్రీ టి. జీవన్‌రెడ్డి:- క్రిమినల్ ఇనవెస్టిగేషన్ అయింది. మానభంగాలు జరుగలేదు.

చైర్మన్:- ప్లీజ్ రెజూమ్ యువర్ సీట్ ఇటీజ్ నాట్ ది వే.

శ్రీ సిహెచ్. విఠల్ రెడ్డి (నర్సాపూర్):- అధ్యక్షా, రాష్ట్రంలో రాష్ట్రంలో సాధారణ ఎన్నికల తరువాత మార్పు వచ్చింది. కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం రావడం జరిగింది. కానీ శాంతిభద్రతలను కాపాడవలసిన భాద్యత ఈ ప్రభుత్వం పైన ఉంది. దాంతో పాటు ప్రతిపక్షాలపైన కూడా ఉంది. దాంతో పాటు ప్రతిపక్షాలకు సలహా ఇవ్వడానికి కానీ, ప్రభుత్వ దృష్టికి తేవడానికి కానీ హక్కు ఉన్నది అనే సంగతి మీకు తెలిసినదే. కనుకనే శాంతిభద్రతల రక్షణ గురించి చర్చలు జరుగుతున్నాయి. గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారికి తీవ్రంగా ఆలోచించవలసిన అవసరం ఉంది. అందుకే ఈ పార్టీ, ఆ పార్టీ అని ఆలోచించరాదు. మనకే శాంతి భద్రతలు పరిమితమై లేవు. రాష్ట్రంలోని అశేష జనానికి, పేదలకు బలహీన వర్గాల వారికి, స్త్రీలకు అందరికి కూడా శాంతిభద్రతలు కాపాడి, రక్షణ కల్పించవలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వంపై ఉంది. కర్నూలు జిల్లాలో కల్లూరు మండలంలో, పర్కగ్రామంలో సి.పి.ఐ. కార్యకర్త మద్దిలేటిని నడి బజారులో దారుణంగా కాంగ్రెస్ వారు హత్య చేశారు. దీనికి వ్యతిరేకంగా కఠినమైన చర్య తీసుకోడానికి ప్రభుత్వం ఏ రకంగా పూనుకుంటుందో చెప్పాలి. డిసెంబర్లు 24వ తేదీన నేను ముఖ్యమంత్రిగారి దృష్టికి తెచ్చాను. డిసెంబరు, 24న కొల్లాపురంలోని తాళ్లనరసింహ పురంలో మా రాష్ట్ర కార్యదర్శి అయిన సూరవరం సుధాకర రెడ్డి బహిరంగంగా సభ పెడితే దానిని విచ్ఛినం చేయడానికి లాఠీలతో మారణాయుధాలతో దాడి చేసి దారుణంగా కొట్టారు. అయినప్పటికి దాడికి గురయిన వారి మీద కేసులు పెట్టారు కానీ దౌర్జన్యం చేసినవారి మీద కేసులు లేవు. ఎటువంటి చర్యతీసుకోలేదు. మహబూబ్‌నగర్ జిల్లాలోని కల్వకుర్తి నియోజక వర్గంలో చిన్నబ్రాహ్మణపల్లిలో మార్కిస్టు కామ్రేడ్ చంద్రయ్య పైన భూస్వాములు హత్యా ప్రయత్నం చేసారు. అయన ప్రమాద పరిస్థితిలో ఉస్మానియా హాస్పటల్‌లో ఉన్నారు. చికిత్స పొందుతున్నారు. కానీ ఆ దోషులపైన ఏ చర్య తీసుకున్నారో తెలియదు. చెప్పాలి. ఇబ్రహింపట్నం నియోజిక వర్గం శాసన సభ్యుడైన రాములు గారికి రోజూ హత్య చేస్తామని బెదిరింపు ఉత్తరాలు వస్తున్నాయి. ప్రభుత్వ దృష్టికి తేవడం జరిగింది. పోలీసు వారి దృష్టికి కూడా తేవడం జరిగింది. కానీ ఇంతవరకు వారి పైన చర్య తీసుకోవడం లేదు. అరెస్టు చేయలేదు. కేసులు పెట్టలేదు. అదిలాబాదు జిల్లాలో సింగరేణి కాలరీస్ గల గోదావరిఖనిలో మల్లేష్ అనే వ్యక్తిని పోలీసులు బలవంతంగా నిర్భంధించి, విపరీతంగా కొట్టడం వల్ల, పోలీసు స్టేషన్‌లో అతడు చనిపోయాడు. ఆ పోలీసులపై ఏమి చర్యలు తీసుకున్నారో తెలియడం లేదు. ఇంద్రారెడ్డి గారిపై హత్యాప్రయత్నం చేశారు. హత్యలు, దాడులు చేసిన వారిపైన, దౌర్జన్యాలు చేసిన వారిపైన కేసులు పెట్టకుండా, గౌరవ సభ్యుడు ఇంద్రారెడ్డి గారిపైన కేసులు పెట్టడానికి కుట్ర పన్నడం ఇది సరైనది కాదు.

(శ్రీ డి. శ్రీపాదరావు అధ్యక్ష స్థానములో వున్నారు)

1.10 మ.. ఉస్మానియా మెడికల్ కాలేజీలో ఒక యువతిని - పేరు మంజ్రాణి - నరసింహా రెడ్డి గారు బాధిస్తున్నారు. ఆ స్త్రీని ఏదో చేయాలని చేస్తున్నారు. ఈ సందర్భంలో మా యువజన ఫెడరేషన్ విద్యార్థి ఫెడరేషన్ ఈ అత్యాచారాలకు వ్యతిరేకంగా ప్రొసెషన్ తీసి ప్రభుత్వ దృష్టికి తెస్తే, వారి మీద కేసులు పెట్టారు. 20 మంది విద్యార్థుల మీద కేసులు పెట్టి అరెస్టు చేశారు. శాంతి భద్రతలను కాపాడేదిదేనా? ఇదేనా స్త్రీలకు రక్షణ నిచ్చేది? ఇతరులకు రక్షణనిచ్చే సమస్య ఏది? పోలీసు ఎక్జిక్యూటివ్ వ్యవస్థలో మార్పులు తీసుకురాకుండా, పోలీసు వ్యవస్థను మార్చకుండా ఉంటే శాంతి భద్రతలు మన రాష్ట్రంలో కాపాడుతామూ అంటే అది సరయినది కాదు. కృష్ణా జిల్లా, అవనిగడ్డ నియోజక వర్గంలో వేకునూరు గ్రామంలో 6.12.1989 నాడు తెలుగుదేశం నాయకుడు తుంగల వీర రాఘవయ్య, తుమ్మల శివరామకృష్ణయ్యలను నడి రోడ్డు మీద 12 మంది కాంగ్రెసు కార్యకర్తలు తీవ్రంగా దాడిచేసి దారుణంగా వాళ్ళను హత్య చేయడం జరిగింది. ఈ పద్ధతి కొనసాగించినట్లయితే మన రాష్ట్రంలో శాంతి భద్రతలు కాపాడే సమస్య ఉండదు. కనుక ఈ శాంతి భద్రతలను కాపాడడానికి ఈ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం వెంటనే పూనుకోవాలని, శాంతి భద్రతలు కాపాడడంలో విచక్షణా రహితంగా ఈ పార్టీ ఆ పార్టీ అని చూడకుండా వ్యవహరించాలని కోరుతున్నాను. లేని పక్షంలో అసంతృప్తి ఏర్పడుతుంది. కాబట్టి ముఖ్యమంత్రిగారు దీర్ఘంగా ఆలోచించి ప్రత్యేక చర్యలు తీసుకొని శాంతి భద్రతలు కాపాడవలసిన బాధ్యత ఈ ప్రభుత్వం పైన ఉందని దానిని విస్మరించరాదని మనవి చేస్తున్నాను ఎన్నికల తరువాత ఏ సంఘటనలు జరిగాయో, హత్యలూ, తీవ్రమయిన నేరాలు, మాన భంగాలూ జరిగాయో, స్త్రీలపైన అత్యాచారాలు జరిగాయో వాటన్నిటిపైన ఇప్పుడు సుప్రీంకోర్టులో ఉన్న న్యాయమూర్తి ద్వారా జుడిషియరీ ఎంక్వయిరీ వేయించి విచారణ జరపాలని కోరుతున్నాను. అప్పుడే మన రాష్ట్రంలో శాంతి భద్రతలు కాపాడేదానికి తోడ్పడగలదు. అట్లాగే మన ప్రభుత్వంలో శాంతి భద్రతలు కాపాడడానికి ఏ విధానాలుంటాయో ఆ యొక్క తీర్పు ద్వారా మనకు అనుగుణంగా అవకాశం కలుగుతుంది. అందుచేత జ్యుడీషియరీ ఎంక్వయిరీ వేయాలని కోరుతున్నాను. అదే విధంగా పేదవారు, హరిజనులు, స్త్రీలు ఎవరయితే హత్యలకూ, అన్యాయాలకూ గురయినారో వారికి ఆర్థిక సహాయం కలుగజేయ వలసిన బాధ్యత ఈ ప్రభుత్వం పైన ఉంది. ముఖ్యమంత్రి గారు సుదీర్ఘంగా ఆలోచించాలనీ, శాంతి భద్రతలను కాపాడడానికి అధికారాలను ఉపయోగించాలనీ, ఎక్జిక్యూటివ్ పోలీసు వ్యవస్థలో మార్పులు తీసుకు రావాలనీ మీద్వారా మనవి చేస్తూ నేను ముగిస్తున్నాను.

శ్రీ డి. రాజగోపాల్:- అధ్యక్షా, ఏ రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికయినా ఏ అధికార పార్టీకయినా, పాలక పార్టీకయినా రాష్ట్ర ప్రజలకు శాంతి భద్రతలు చేకూర్చే బాధ్యత హక్కు ఆ పాలక పక్షాలకు ఉన్నాయి. కానీ ఎన్నికలు కాకముందు నుండీ రంగారెడ్డి జిల్లా

సి.పి.ఎం. సెక్రటరీ అయిన మహబూబ్ పాషా, అదే విధంగా నరహరిని – కాంగ్రెసు నాయకులు పబ్లిక్‌గా వారిని హత్య చేసి పెట్రోలు పోసి తగులపెట్టిన ఘటన కూడా మీ దృష్టికి తీసుకు వస్తున్నాను. నక్రెకల్ నియోజక వర్గంలో ఒక హరిజనుడు (గురవయ్య) ఎన్నికల రోజున ఎన్నికల ఏజెంటుగా ఉండి బయటకు వస్తుంటే కాంగ్రెసు కార్యకర్తలు దారుణంగా పొడిచి చంపారు. దాని మీద యాక్షన్ లేకుండా, కేసు పెట్టకుండా ఉన్న పరిస్థితి ఉంది. ఆ ఏజెంటు గురవయ్య భార్య క్యాన్సర్‌తో బాధపడుతూ తినడానికి తిండి లేక ఇబ్బంది పడుతుంటే ప్రభుత్వం ఆవిడకు ఎటువంటి రక్షణా ఇవ్వలేదు. ఇబ్రహీంపట్నం ఎం.ఎల్.ఏ.గా ఉన్న పసుపులేటి శ్రీరాములు గారిని కాంగ్రెసు కార్యకర్తలు రాజీనామా చేయండి, పోటీ చేస్తే, చంపేస్తామని, నరహరి, పాషాలకు పట్టిన గతే పడుతుందనీ ఉత్తరం వ్రాయడం జరిగింది. అలాగే సి.పి.ఎం పార్టీలో ఉన్న రాములు గారికి రక్షణ లేక ఆందోళన పరిస్థితి ఉంది. ప్రభుత్వం ఆ విషయాన్ని సీరియస్‌గా తీసుకొని రక్షణ కల్పించాలని కోరుతున్నాను. జంపాల గ్రామంలో ఒక హరిజనుడి కొట్టు తగులబెట్టడం జరిగింది. కృష్ణ జిల్లాలో ముస్తాబాదులో హరిజన వాడపై దాడి చేసి ఇళ్ళు తగులబెట్టిన పరిస్థితి కూడా ఉంది. అలాగే చినబ్రాహ్మణపల్లిలో చంద్రయ్య ఇంటిపై దాడి చేసి గొడ్డళ్ళతో హత్యచేయడానికి ప్రయత్నం జరిగింది. అశ్వరావుపల్లి, పులిపాక పోచయ్య మీద కాంగ్రెసు కార్యకర్తలు దాడి చేశారు. సంతనూతలపాడు నియోజక వర్గం కొణిజేటి గ్రామంలో కాంగ్రెసు వారు బాంబులు వేసి బీభత్సం చేయడం జరిగింది. రాష్ట్రం మొత్తం మీద అన్ని జిల్లాలలో కూడా సి.పి.ఎం. నాయకుల మీద అనేక తప్పుడు కేసులు పెట్టి మర్డర్ చేసారనో, అటెంప్టు మర్డర్ అనో ఏదో ఒక రకంగా పెట్టడం జరిగింది. మా పార్టీవారి మీదనే కాక, మా సోదర పార్టీలన్నిటిపైన అనేక మంది కార్యకర్తల పైన కేసులు పెట్టి కాంగ్రెసు వారు పని కట్టుకొని మెంటల్ హెరాస్‌మెంట్ చేయడం జరిగింది. ఇంతకు ముందు గౌరవ సభ్యులు చెప్పారు. అవనిగడ్డలో జరిగింది. గుంటూరు జిల్లాలో బెల్లంకొండ వెంకటేశ్వర రావు, ఈమని కోటయ్య, కుటుంబరావు, కేశన కృష్ణమూర్తి, కేశన సుబ్బారావు ఈ అయిదుగురిని దారుణంగా కాల్చి చంపారు. అవనిగడ్డలో సాంఘిక న్యాయం కోసం ప్రాక్టీసు చేస్తున్న ఒక న్యాయవాదిని టి.డి.పి. ఎం.ఎల్.ఏ. వియ్యంకుడన్న కారణంతో కాల్చి చంపారు. దివిసీమలో మహా ఘోరమయిన సంఘటనలు జరిగాయి. అనేక మానభంగాలు చేయడం జరిగింది. అచ్చంపేట నుంచి వీరు వస్తుంటే ఒకామెను కిడ్నాప్‌చేసి, బట్టలూడదీసి నానా బాధలు పెట్టడం జరిగింది. కోదండ రామాపురంలో అంకమ్మను మానభంగం చేశారు. బడాయిగడ్డ తాండ సంగతి అందరికీ విదితమే. ఇంతకు ముందు గౌరవసభ్యులు గత 7 సంవత్సరాలలో కూడా హత్యలూ, మానభంగాలు జరిగాయని చెప్పారు. మా సి.పి.ఎం. పార్టీ తరఫు నుంచీ సిస్టమాటిక్‌గా, సిన్సియర్‌గా లా అండ్ ఆర్డర్ కంట్రోలు చేయమని అప్రయిజల్ చేస్తూ వచ్చాము. ఏ పార్టీ అయినా టి.డి.పి. అయినా కాంగ్రెస్ వారికయినా న్యాయం చేయమని డిమాండు చేస్తున్నాము. గత 7 సంవత్సరాల్లో నిజంగా హత్యలూ, అన్యాయాలూ జరిగితే మీ

ప్రభుత్వం వచ్చిన తరువాత – ఎన్.టి. రామారావు గారు వసిన కె.వి.ఎస్. సింగ్ కమీషన్‌ను ఎత్తివేశారు. అన్యాయంగా గౌరవ సభ్యులు రంగా గారిని దారుణంగా హత్య చేసినప్పుడు మా పార్టీ ఖండించింది. మా సభ్యులు నిరసన వ్యక్తం చేశారు. గత ప్రభుత్వం వేసిన కమీషన్ 2000 కేసులు లూటీలు, దహనాలు, ఆస్తిపాస్తుల ధ్వంసంపై పెట్టినప్పుడు అవన్నీ ఎత్తివేశారు. మరి ఈ నెల రోజుల్లో జరిగిన సంఘటనలపై హత్యలపై మీరు ఏమి చర్యలు తీసుకొంటారు? విచారణ జరుపుతారా? రక్షణ కల్పిస్తారా? యాక్షన్ తీసుకొంటారా? మా పార్టీ కార్యకర్తలకు రక్షణ కల్పిస్తారా? గత ప్రభుత్వంలో హత్యలు జరిగాయి. అనుకొంటే మీరు కూడా సింగ్ కమీషన్‌ను కంటిన్యూ చేస్తారా? వేరే కమీషన్ వేస్తారా? ఉపసంహరించుకొన్న 2000 కేసులను కోర్టుకు అప్పచెప్పి న్యాయం చేకూర్చాలని మా పార్టీ తరఫున డిమాండు చేస్తున్నాను. ఈ నెల రోజుల్లో అనేకమందిని హత్యలు చేయడం, మానభంగాలు చేయడం, బడుగు వర్గాలను అతి దారుణంగా హింసించడం పని గట్టుకొని కాంగ్రెసు కార్యకర్తలూ, నాయకులూ చేయడం జరిగింది. గతం వద్దు. ఇప్పటికయినా మనస్ఫూర్తిగా, సిన్సియర్‌గా చేయాలనుకొంటే కమీషన్ వేయండి. ఎంక్వయిరీ పెట్టండి. ఎవరికి అన్యాయం జరిగిందో వారికి న్యాయం చేయండి. ఎం.ఎల్.ఏ లకు రక్షణ కల్పించండి. గత ప్రభుత్వంలో కూడా జరిగాయని అంటే – మీరేదో కప్పదాట్లు వేసి ప్రజలను మోసం చేయడం అవుతుంది తప్ప ప్రజలకు, బడుగు వర్గాలకు న్యాయం చేకూర్చే విధంగా ఈ ప్రభుత్వం ఉండదు. ప్రత్యేకంగా హోంశాఖ ముఖ్యమంత్రిగారి చేతిలోనే ఉంది. వారు సీరియస్‌గా ఫీల్ అయ్యి – తిండి, బట్ట, వసతి రెండవ కార్యక్రమం – మొదటగా రాష్ట్ర ప్రజలకు, సామాన్య ప్రజలకు రక్షణ కల్పించండి. లా అండ్ ఆర్డర్ కంట్రోలు చేయండి. జరిగిన అన్యాయాలపైన ఎంక్వయిరీ కమీషన్ వేయండి. నిస్పక్షపాతంగా వ్యవహరించండి. టి.డి.పి. వారా, అరాచక శక్తులా, సంఘ విద్రోహక శక్తులా అని అనవసరంగా ఆలోచన చేయకండి. మా పార్టీ కార్యకర్తలపైనా, సోదర పార్టీ కార్యకర్తలపైనా, అతి దారుణంగా కేసులు పెట్టి ఎన్నికల కక్ష పెట్టుకొని హెరాస్ చేస్తున్నారు. హోంశాఖ ముఖ్యమంత్రిగారి చేతిలో ఉంది కనుక గతం మర్చిపోయి అన్ని ఘటనలపైనా మనసు కేంద్రీకరించి – కమీషనే వేస్తారో, కేసులే పెడతారో అవన్నీ కూడా చేసి న్యాయం చేకూర్చాలనీ, అన్యాయమయిన కుటుంబాలకు సహాయం చేస్తారని ఆశిస్తూ, మరొకసారి మనవి చేస్తూ మీ ద్వారా ప్రభుత్వాన్ని కోరుకొంటున్నాను.

شری سید سجاد (آصف نگر) :- محترم اسپیکر صاحب ریاست میں لا اینڈ آرڈر کی صورتحال پر بحث میں حصہ لیتے ہوئے میں حقیقت کو نظرانداز نہیں کر سکتا - یہاں پر حکومت کی تبدیلی ہونے کے باوجود بھی حالت میں تبدیلی نہیں ہوئی - یہاں پر جو واقعات اور جو جھگڑے ہو رہے ہیں اسمیں روز بروز اضافہ ہی ہوتا جا رہا ہے - یہاں پر لا اینڈ آرڈر اور پولیس مشنری کا کیا حال ہے - پولیس اسٹیشنوں کو گزشتہ کئی سالوں سے سیاسی جماعتوں کی تنظیمی مفادات کی تکمیل کیلئے مکمل تبدیل کر دیا گیا ہے - یہ جو زہریلی فضا ہے اسکو صاف ستھرا کرنے کی ذمہ داری نئی حکومت پر عائد ہوتی ہے - گزشتہ سات سال سے ایک سیاسی جماعت اپنی مفادات کی تکمیل کیلئے پولیس مشنری کو استعمال کر رہی تھی - جو بھی پیلا شرٹ پہن کر پولیس اسٹیشن میں داخل ہو کر اپنا کام کروالیتا تھا - جب اپوزیشن کے لوگ انصاف کیلئے پولیس اسٹیشن جاتے ہیں تو ہمارے ساتھ کوئی انصاف نہیں ہوتا ہے - 40 دن کے اندر کانگریس کے کھدر پوش ورکرس کانگریس لیڈرس پولیس اسٹیشن جاتے ہیں اور اپنے کام نکلواتے ہیں - کانگریس پارٹی بھی وہی رویہ اختیار کر رہی ہے جو تلگو دیشم حکومت کر رہی تھی - اپوزیشن لوگوں کی کوئی بات سننے کیلئے تیار نہیں ہے - میں آپ سے اپیل کرتا ہوں کہ جناب اسپیکر صاحب آپ تھوڑا توجہ سے سنئے - سابقہ حکومت میں پولیس تلگو دیشم پارٹی کے ورکرس کی حیثیت سے کام کرتی تھی اب کانگریس پارٹی بھی وہی رویہ اپنا رہی ہے - میں حکومت سے اپیل کرتا ہوں کہ ہمارے ساتھ بھی انصاف ہو - شہر حیدرآباد اور پرانے شہر میں کوئی پولیس عہدیدار نہیں ہے - مسلمان لیگ کا کوئی اے سی پی ہے نہ ہی ڈی سی پی اور نہ ہی سرکل انسپکٹر ہے - سابقہ حکومت بھی ہمارے ساتھ مکمل ناانصافی کرتی رہی - اب بھی ہمیں نظرانداز کرنے کی کوشش کی جا رہی ہے - میں نئی حکومت سے توقع رکھتا ہوں جو یہاں پر نئے چیف منسٹر ڈاکٹر ایم چنا ریڈی صاحب ہیں وہ ہمارے لئے اچھا دل رکھتے ہیں ہمارے لئے اچھی باتیں کرتے ہیں - لیکن ان باتوں پر عمل نہیں ہو رہا ہے - میں چیف منسٹر صاحب سے پھر اپیل کرتا ہوں کہ ہمارے مسائل کے متعلق سے ہمدردی سے غور کریں اسپر عمل کریں - میں گورنر کے خطبہ کا حوالہ نہیں دیتے ہوئے ایک بات کہتا ہوں کہ شہر کے حالات بالکل خراب ہو رہے ہیں - عادتا پیٹ میں ایک مسلم اور دودھ والے سے جھگڑا ہوگیا اسکو فرقہ وارانہ میں تبدیل کر دیا گیا اور مسلمانوں کے مکانات اور دوکانات کو لوٹ لیا گیا لیکن وہاں پر پولیس آفیسرس آج تک کوئی حرکت میں نہیں آئے - اسی طریقہ سے الکشن کے دن اپوگوڑہ میں مسلمانوں کے مکانات اور دوکانات کو لوٹ لیا گیا اور ضعیف عورتوں کو ضربات پہنچائے گئے - چیف منسٹر صاحب اس تعلق سے ایک ہمدردی کا لفظ بھی استعمال نہیں کیا - میں چیف منسٹر صاحب سے اپیل کرتا ہوں کہ ان غریب لوگوں کو امداد تک نہیں دی گئی - کانگریس پارٹی کا ایک بھی سیکولر ذہن

رکھنے والا ممبر مسلمانوں کیلئے ایک آواز یا ایک ہمدردی کا لفظ بھی استعمال نہیں
کیا - چیف منسٹر صاحب سے اپیل کرتا ہوں کہ ایک ہمہ وقتی وزیر داخلہ کا تقرر
کیا جائے - کیونکہ چیف منسٹر بہت ہی مصروف رہتے ہیں - اراکین اسمبلی بار بار
پولیس کے مسائل پر آپ کے پاس پیش کرنے کے موقف میں نہیں رہتے - کیونکہ
ہم پر عوام کا کافی پریشر رہتا ہے - پولیس آفیسرس من مانی کر رہے ہیں - میں
چیف منسٹر صاحب سے اپیل کرتا ہوں کہ ایک ہمہ وقتی وزیر داخلہ کا تقرر کریں تاکہ
ہم ان سے نمائندگی کر سکیں - جب ہم لوگ کمشنر سے ملنا چاہتے ہیں تو ان کا پی اے کہتا
ہے کہ صاحب میٹنگ میں ہیں - پھر اسکے بعد فون کر کے کہتا ہے کہ کمشنر صاحب
چیف منسٹر صاحب کے چیمبر سکریٹریٹ میں ہے - ایسا معلوم ہوتا ہے کہ کمشنر
پولیس صبح سے شام تک چیف منسٹر کے چیمبر میں ہی ہوتے ہیں - پولیس کمشنر کا
کام ہے کہ وہ یہاں کے لا اینڈ آرڈر کو دیکھیں ناکہ تارناکہ میں چیف منسٹر کے
چیمبر میں رہیں - تارناکہ کے پاس شفاع کا مرڈر ہوتا ہے - میں وہاں کے پولیس
انسپکٹر سے ربط پیدا کرنے کی کوشش کرتا ہوں کہ پولیس اسٹیشن عثمانیہ یونیورسٹی
کے پولیس والے یہ کہتے ہیں کہ صاحب موجود نہیں ہیں - انسپکٹر صاحب چیف منسٹر
صاحب کے گھر تارناکہ گئے ہیں - انسپکٹر بار بار چیف منسٹر صاحب کے گھر
جاتے ہیں اور ان کی خوش آمدید کرتے ہیں نہیں تو معلوم ہے کہ اس آفیسر کا
ٹرانسفر ہو جاتا ہے - پولیس آفیسرس لا اینڈ آرڈر مسئلہ کی طرف نہیں دیکھتے
بلکہ چیف منسٹر کی خوشنودی کی طرف دیکھتے ہیں - چیف منسٹر صاحب کے گھر
کے پاس مرڈر ہوتا ہے پولیس خاطیوں کو گرفتار نہیں کرتی ہے - سابقہ
پولیس کمشنر مسٹر وجئے راما راؤ سے میں بات کیا تو انہوں نے جواب
دیا تھا میں ضرور ان خاطیوں کو گرفتار کرونگا چاہے اسکے پیچھے کسی
بھی سیاسی پارٹی کی پشت پناہی حاصل ہو - لیکن آج تک کوئی بھی
گرفتار نہیں ہوا - تارناکہ کے پاس محلہ مٹو گوڑہ میں ایک نوجوان کے
پاس سے ایک آٹو والا 40 ہزار روپئے لیکر چلا جاتا ہے اسکی گرفتاری

عمل میں نہیں آئی - بتائیے چیف منسٹر صاحب کے گھر کے پاس یہ واقعہ ہوا تو اسکا
بہ حسن ہوا - میں گورنمنٹ سے گزارش کرتا ہوں کہ نکسلائیٹ کو عام معافی دے
دیں - ان کے مسائل کو سمجھنے کی کوشش کریں اور انکے مسائل کو حل کرنے
کی کوشش کرنا چاہئیے - بعض لوگ فرضی نکسلائیٹ بنکر غنڈہ گردی
کر رہے ہیں ان لوگوں کو پولیس کی پشت پناہی حاصل ہے - اس پر
حکومت کی کڑی نگرانی ہونا چاہئیے - جو نکسلائیٹ 2 سال 3 سال سے
جیلوں میں مقید ہیں ان لوگوں کو رہا کر دینا چاہئیے - ان لوگوں کے ساتھ
معاشی اور تعلیمی انصاف ہونا چاہئیے - انشاء اللہ ان لوگوں کے مسائل حل ہونگے

میں آپکے سامنے ایک بات رکھتے ہوئے چلوں کہ شہر کے اندر اور آندھرا پردیش کے ناکوں
کے اندر جو لاک اپ اموات ہو رہے ہیں اسکے لئے ایک کمیشن قائم کریں تاکہ حقائق
ہو سکے اور عوام بھی مطمئن ہونگے - تلگو دیشم حکومت کے زمانے میں ہماری جماعت کا ساتھ
جو رویہ تھا ابھی بھی وہی رویہ آپ اختیار کر رہے ہیں - چیف منسٹر صاحب (over
confidence) میں مت جائیے - آپ مجلس اتحاد المسلمین اور دوسری پارٹی
کے لوگوں کو بلوا کر ایک میٹنگ رکھیں - اسمیں لا اینڈ آرڈر کا مسئلہ بات چیت کر کے
حل کریں - شہر حیدرآباد میں جو بھی چھوٹے موٹے حالات پیدا ہو رہے ہیں اسکو
ٹال مٹول کر دیں گے تو شہر میں حالات خراب ہو جانے کا اندیشہ ہے - شہر میں
غیر سماجی عناصر نت نئے طریقوں سے حیدرآباد کے حالات خراب کرنے کی
کوشش کر رہے ہیں - میں چیف منسٹر صاحب سے اپیل کرتا ہوں کہ پولیس مشنری پر
کڑی نظر رکھیں اور پولیس کے لا اینڈ آرڈر کے مسئلہ کو حل کرنے کی کوشش کریں -

శ్రీ బి. బాల్‌రెడ్డి (కార్వాన్):- అధ్యక్షా, తొమ్మిదవ శాసన సభా సమావేశాలు జరుగుతున్న ఈ సమయంలో కాంగ్రెసుపార్టీ 1.30 మ.
అధికారంలోకి వచ్చి చెన్నారెడ్డిగారు ముఖ్యమంత్రి అయినందుకు సెక్రటేరియట్‌లో ఇక్కడా ప్రజలు తిరగడంతో రద్దీ పెరిగి జన సందడి పెరగడం సంతోషం. కాని ఈనాడు అధికారంలోకి వచ్చిన ఈ కాంగ్రెసు ప్రభుత్వం ఎలా శాంతిభద్రతలను కాపాడుతుందా అనే అనుమానం కలుగుతున్నది. ఇప్పుడు ఖైదీలు జైళ్ల నుండి పారి పోవడం జరుగుతున్నది. పోలీస్ స్టేషన్స నుండి దొంగలు

పారిపోవడం జరుగుతున్నది. స్త్రీలను వివస్త్రలను చేసి నగ్నంగా త్రిప్పడం జరుగుతున్నది. ప్రజలకు రక్షణ భటులుగా వున్నవారే ఇలా చేస్తున్నారని, ఒక సబ్ ఇన్స్పెక్టరును ఆడబడుచులే భరతం పట్టటం జరిగింది. మానభంగాలు రోజు రోజుకూ పెరుగుతున్నాయి కిడ్నాప్ ఒక అలవాటుగా మారిపోయింది. ఆడపడుచులను ఎత్తుకుపోయి మానభంగాలు చేస్తుంటే పోలీసులు మాత్రం మిస్సింగ్ అని చిత్రించడం జరుగుతున్నది. ముఖ్యమంత్రిగారు స్త్రీల మాన ప్రాణాలను కాపాడతారని, శాంతిభద్రతలను కాపాడతారని ఆశిస్తున్నాను. ఎన్నికల సందర్భంలో జరిగిన కొన్ని సంఘటనలను ప్రతిపక్ష నాయకులు ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకురావడం జరిగింది. శాసన సభకు నగిరి నుండి బి.జె.పి. తరఫున రామచంద్రారెడ్డిగారు పోటీ చేస్తే అక్కడ నగరిలోని బడుగువర్గాల వారు యానాదులు బి.జే.పి.కి ఓటు వేశారన్నే కోపంతో చంగారెడ్డి అనుచరులు వారిపై దారుణంగా దాడి చేశారు. మహిళలను అవమానపరచి, గృహాలను కాల్చారు. ఈనాటికి కూడా ఆ చుట్టుప్రక్కల గల 28 గ్రామాలలోని యానాదుల్లు తమ గ్రామాలకు వెళ్లటానికి భయపడుతున్నారు. ఇండ్లు కోల్పోయిన వారికి పునరావాసం కల్పించటానికి అక్కడ నుండి గెలిచి మంత్రి అయిన చంగారెడ్డిగారు ఏమి చర్యలు తీసుకున్నారు. ఏమి సహాయం చేశారు అని అడుగుతున్నాను. ఆత్మకూరు నియోజక వర్గం నుండి మా సోదరుడు ఆంజనేయరెడ్డి పోటీ చేస్తే రేడియోలో కాంగ్రెసు అధికారంలోకి వస్తుందనే వార్తలు విన్న ఆ కాంగ్రెసు అభ్యర్థిగా పోటీచేసిన సుందర రామిరెడ్డి గారు అక్కడి అధికారుల మీద జాయింట్ కలెక్టరు మీద వత్తిడి తెచ్చి ఆంజనేయరెడ్డి మెజారిటీలో వున్నాడని తెలుసుకుని ఆయన గెలవకుండా చేయటానికి రీపోలింగ్ జరిపించారు. ఆ విధంగా దౌర్జన్యం చేసి రీపోలింగ్ జరిపించి ఆ స్థానాన్ని తన కైవసం చేసుకున్నారు. ఆ విషయం కోర్టులో వుంది. సాక్ష్యాధారాలతో నిరూపించటానికి మేము సిద్ధంగా వున్నాము. జబర్దస్తీగా గెలిచిన సుందరరామిరెడ్డిగారు మాకు అన్యాయం చేశారు. ఎలక్షన్ కమిటీ ముందు, జ్యుడీషియరీ ముందు జరిగే విచారణలో నిజానిజాలు బయట పడతాయి...

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి:- సభను ఎన్ని గంటల వరకూ పొడిగిస్తారో మాకు తెలియపరచవలసివుంది.

ఛైర్మన్:- రెండు గంటల పదిహేను నిమిషాలవరకూ సభ నడుస్తుంది. బాల్‌రెడ్డిగారిని మాట్లాడనివ్వండి.

1.40 మ. శ్రీ బి. సుందరరామిరెడ్డి (ఆత్మకూరు):- అధ్యక్షా, ఆత్మకూరు శాసన సభ నియోజకవర్గానికి సంబంధించి, ఎన్నికల సమయములో అక్కడ వున్నటువంటి రిటర్నింగు ఆఫీసరు, చీఫ్ ఎలక్షను ఆఫీసరుకు తెలియజేయడం, వారి ఆదేశము ప్రకారము రీపోలింగ్ జరిగిందనే విషయం సభ దృష్టికి తెస్తున్నాను.

శ్రీ బి. బాల్‌రెడ్డి:- కౌంటింగ్ అయిన తరువాత రిజల్టు ఎనౌన్సు చేసే ముందు రీపోలింగ్ అంటే అది కోర్టు ద్వారా తెలుస్తుందనుకోండి - కానీ ఆ అన్యాయాన్ని మీదృష్టికి తెస్తున్నాను.

పర్కాల నియోజకవర్గము నుండి మా జయపాల్ గారు పోటీ చేశారు. రాష్ట్రం మొత్తంలో కాంగ్రెస్ గెలుస్తుందని రేడియో ద్వారా విని రాత్రి పది గంటలకు మా బి.జె.పి. కార్యకర్త అయిన వరంగల్ జిల్లాలోని పర్కాల నియోజకవర్గము, ఎస్.సి. పేట గ్రామములో గొల్లవాడు పొలం వద్ద పడుకుంటే, అతనిని పది మంది కాంగ్రెస్ దుండగులు వచ్చి దౌర్జన్యంగా హత్య చేయడం జరిగింది. అక్కడ ఎలక్షను గెలవ లేదు. ఎలక్షన్సు గెలిచామని విర్రవీగుతూ హత్యలు చేస్తుంటే రక్షణ ఎక్కడ వుంది, ఆంధ్ర ప్రజలకు రక్షణ ఎట్లా కల్పిస్తారు? చివరకు ఓడిపోయినప్పుడే అంత దౌర్జన్యం చేస్తే గెలిచారు, యింకెంత దౌర్జన్యం చేస్తారో అనే బాధ వుంది. నగరములో మేము నాలుగు నియోజకవర్గాలలో పోటీ చేస్తూ వుంటే – తెలుగు దేశము ప్రభుత్వం నశించిపోతుంది, ఓడిపోతుందీ కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వాన్ని ఆహ్వానిస్తున్నామంటే తప్పు లేదు, మేము కించపరచడం లేదు, మేము కూడ ఆహ్వానిస్తాము. కాని ఒక విషయము. ఇక్కడ పోలీసు యంత్రాంగం వుండి కూడ గుండాయిజం చేసే కాంగ్రెస్ వ్యక్తులను, మజ్లిస్ వ్యక్తులను విచ్చల విడిగా వదిలి వేశారు. వారు స్వైర విహారం చేసే పద్ధతికి, బూతులు క్యాప్చర్ చేసుకునే పద్ధతికి పోలీసు యంత్రాంగం సహకరించింది. ఉదాహరణకు చెబుతున్నాను. మా నరేంద్ర గారు హిమాయత్‌నగర్ నుండి పోటీ చేస్తే, అధ్యక్షా, ఎం.ఎల్.ఏ. క్వార్టర్సులోని తమ ప్రక్కన వున్న క్వార్టరులో ఆయనను మధ్యాహ్నం 3 గంటల నుండి రాత్రి 10 గంటల వరకు పోలీసు కమీషనర్ గారు నిర్బంధించడం జరిగింది. తరువాత హిమాయత్ నగర్‌లో ఏ విధంగా రిగ్గింగ్ చేసుకున్నారో తమందరికి తెలుసు. గవర్నరు గారు స్పష్టంగా చెప్పారు రిగ్గింగ్ జరిగిందని – అదే పద్ధతిలో – మా స్టేటు జనరల్ సెక్రటరీ బండారు దత్తాత్రేయ గారు పోటీ చేస్తే, ఆ ప్రాంతములోని – కాంగ్రెస్ అభ్యర్థి గూండాయిజం చేసే పద్ధతిలో స్వైర విహారం చేస్తూ సారా కాంట్రాక్టర్ల వద్ద వున్న లేబరును తీసుకువచ్చి ప్రతి బూత్‌లో గుద్దుకుంటుంటే పోలీసువారు కిమ్మనకుండా వూరుకున్నారు. చివరకు అతనిపై హత్యా ప్రయత్నము చేశారు. అలాంటి వ్యక్తుల మీద పోలీసు వారు ఎలాంటి చర్య తీసుకోలేదు. ఎవరిని అరెస్టు చేయలేదు. మలక్‌పేట నియోజకవర్గములో మా సోదరుడు ఇంద్రసేనా రెడ్డి గారు పోటీ చేస్తూ వుంటే, మా కార్పొరేటర్ – ఎలక్షను ఏజంటు సుభాష్‌చందర్‌ను దౌర్జన్యంగా విచక్షణ లేకుండా అరెస్టు చేసి అక్కడ వున్న బూత్సు క్యాప్చర్ చేసుకున్న పద్ధతులు ఏ రకంగా జరిగాయో అందరికి తెలుసు. చివరకు ఒకవైపు కాంగ్రెస్ గూండాయిజం, రెండవ వైపు మజ్లిస్ గూండాయిజం నన్ను హత్య చేయడానికి ప్రయత్నం చేశాయి. నా బూత్సును క్యాప్చర్ చేయడానికి ప్రయత్నం చేశారు. నా కారుపైన దౌర్జన్యం చేసినా అక్కడ వున్న పోలీసులు ఇంతవరకు ఏ చర్య తీసుకోలేదంటే గూండాయిజమ్‌ను పోషిస్తున్నారనిపిస్తున్నది. (ఇంటరప్షన్స్)

شری ابراہیم بن عبداللہ مسقطی :- جناب چیرمین صاحب ابھی بم بالریڈی صاحب کہہ رہے ہیں کہ کانگریس کے غنڈے مجلس کے غنڈے ہیں۔ میں بات بتانا چاہتا ہوں کہ اس ہاؤز میں کرشنا راؤ کمیشن کی رپورٹ پیش ہوئی تھی

اسمیں تلگو دیشم اور بی جے پی کے تعلق سے باضابطہ ثابت ہوچکا کہ کون دھاندلیاں کی تھی - ہم پر یہ الزام نہیں آسکتا -

Sri Ch. Vidyasagara Rao:- It is a false allegation.

Chairman:- Which is a false allegatiion and which is not a false allegation, will be decided by the Commission.

Sri Ch. Vidyasagara Rao:- Sir, you have allowed him to speak.

శ్రీ టి. బాల్‌రెడ్డి:- అధ్యక్షా, మజ్లిస్‌లు ఎట్లా గూండా యిజమ్ చేస్తున్నారో అందరికి తెలుసు. మజ్లిస్ ఏరకంగా గూండాయిజం చేసి ప్రజలను భీభత్సం చేసి హిందూ ముస్లిం సామరస్యాన్ని దెబ్బ తీయడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నారో మీ దృష్టికి తెస్తున్నాను. ఎన్నికల సమయంలో వేణుగోపాలరెడ్డి అనే వ్యక్తిపైనే తల్వార్ తీసి తల పైన కొట్టిన సందర్భములో ప్రాణాపాయముతో బ్రతికి బయటపడ్డ విషయం ఎట్లా మరచి పోతున్నారని అడుగుతున్నాను. ఎన్నికల రిజల్టు వచ్చిన తరువాత 27వ తేదీనాడు హైదరాబాదు పట్టణంలో నా జులూస్ అయిన తరువాత జ్ఞానేశ్వర్ అనే వ్యక్తి మురాద్‌నగర్ నుండి వస్తుంటే అతనిని స్టాబింగ్ చేసి, రాయి ఎత్తివేస్తే యివాళ చావు బ్రతుకుల్లో వున్నాడు. నేను ఎన్నిక అయిన తరువాత అక్కడ వున్నటువంటి హరిజన గిరిజన సామాన్య వ్యక్తులకు సంబం ధించిన 41 గుడిశెలను కాల్చబెట్టడం జరిగింది. విచక్షణ లేకుండా ఒక మహిళ మీద తల్వార్‌తో దాడిచేస్తే ఆమె చెయ్యి విరిగిపోయి యివాళ చావుబ్రతుకుల్లో వుంది. అలియాబాద్‌లో నా నివాసములో వున్న మహేశ్ అనే వ్యక్తిని భరత్‌కోటలో హత్య చేయడం జరిగింది. కందిగల్ గేటులో చిత్రగుప్త దేవాలయం దగ్గర మతసామరస్యం కాపాడవలసినది పోయి, అక్కడ వున్నటువంటి మజ్లిస్ నాయకులు దొంగసారా అమ్మే వ్యక్తుల చేత 40, 50 హిందువుల యిండ్లను ధ్వంసం చేయించ లేదా అని అడుగుతున్నాను. అంత దౌర్జన్యం చేస్తే పోలీసువారు ఏమి చేశారని అడుగుతున్నాను. ఊరినుండి వచ్చి పాలు అమ్ముకునే సామాన్య ప్రజలను మాదన్నపేట దగ్గర మత దురహంకారముతో హత్య చేశారు. ఈ మజ్లిస్ మత దురహంకారాన్ని, వారి ఆగడాలను అరికట్టకపోతే పాత పట్టణములో వున్న ప్రజలకు సుఖ శాంతులు వుండే పరిస్థితి లేదు. ముఖ్యమంత్రిగా చెన్నా రెడ్డిగారు అధికారములోకి వచ్చారు. చెన్నారెడ్డిగారిని అవమాన పర్చాలని అక్కడ శాంతిభద్రతలను నాశనం చేయడానికి వారు ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. స్త్రీల మానభంగం జరిగినా రక్షణ లేదు. ఉదాహరణకు చెబుతున్నాను. క్రాలపోతరలో రజకుల అమ్మాయిని తీసుకువెళ్ళి మానభంగం చేస్తే పోలీసువారు మిస్సింగ అనే పేరుతో వూరుకున్నారు. ఇంతవరకు ఎవరిని అరెస్టు చేయ లేదు. 26 డిశంబరు, 1989 నాడు ఒక ప్రిన్సిపాల్ ఒక అమ్మా యిని కిడ్నాప్ చేసి మానభంగం చేస్తే రక్షణ లేదు. ఇక్కడ వున్న హిందూ ముస్లిం సామరస్యం ఎలాంటిదో తమకు తెలుసు. 1978లో జరిగిన మత దురహంకార చర్యలు పునరావృతం గాకుండా శాంతి భద్రతలను కాపాడాలని కోరుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ సి. నర్సిరెడ్డి:- అధ్యక్షా, శాంతిభద్రతల సమస్య చాలా ముఖ్యమైనటువంటిదే గాకుండా చాలా సున్నితమైనటువంటిదని మనమందరము గమనించవలసిన అవసరముంది. నిజంగా రాష్ట్రములో శాంతిభద్రతలను కాపాడాలంటే ప్రభుత్వానికి, ముఖ్యముగా ముఖ్యమంత్రి గారికి చిత్తశుద్ధి వుండవలసిన అవసరం ఎంతైనా వుందనే విషయాన్ని తమకు మనవి చేస్తున్నాను. ఇంతకు ముందు మనము విన్న ఉపన్యాసాలనుబట్టి చూస్తే, అన్ని పార్టీలవారు మాట్లాడిన దానిని బట్టి చూస్తే ఒకరిని ఒకరు నిందించుకొని, మన మంతా పక్షపాత వైఖరిని అనుసరించి లా అండ్ ఆర్డరు మేంటేన్ చేసే అధికారులను మనమే యీ దశకు దిగజార్చామా అనే అనుమానం మాత్రం కలుగుతుందని మనవి చేస్తున్నాను. శాంతి భద్రతలు కాపాడవలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వానిది. ప్రభుత్వము దానిని మొదటి బాధ్యతగా స్వీకరించవలసిన అవసరం ఎంతైనా వుంది.

అయితే ఈ బాధ్యతను స్వీకరించేప్పుడు రాష్ట్రం సురక్షితంగా ఉండాలి, రాష్ట్రంలో ఉండే జనం శాంతియుతంగా ఉండాలి, ఎటువంటి ఇబ్బందులు లేకుండా ఉండాలనే కోరిక మనకు ఉండాలి. ఆ విధంగా ఉన్నప్పుడు దీనికి సంబంధించిన విషయాలను - ముఖ్యంగా పోలీసు ఎడ్మినిస్ట్రేషను ఏదైతే ఉందో దానిని గురించి మనం పరిశీలన జరపవలసిన అవసరం ఎంతైనా ఉందని నేను ప్రభుత్వానికి మనవి చేస్తున్నాను. ఈ రోజు ఉండే పరిస్థితులు చూస్తే - గ్రామాలలో కాని పట్టణాలలో కాని జిల్లాలలో కాని పోలీసు స్టేషన్సు ఏవైతే ఉన్నాయో అవన్నీ గూండాలకు ఆలయాలుగా మారిపోయాయి, గూండాలు పోలీసు స్టేషన్సులో ఉంటున్నారు, పోలీసు సహకారంతో అక్కడ గూండాయిజం జరుగుతున్నది. దానికి పోలీసు వారు దోహదం చేస్తున్నారు అని చెబితే అందులో ఎటువంటి అతిశయోక్తి లేదు. దానికి కారణం ఏమిటని ఒకసారి ఆలోచనచేస్తే అధికారంలో ఉన్నటువంటి అధికారులు కాని లేకపోతే ప్రభుత్వాన్ని చేబట్టిన పార్టీ కాని ఈ విషయాలను పట్టించుకున్నట్లు కనిపించడం లేదు. వీటిని ఎక్కడికక్కడ అరికట్టేటటువంటి పద్ధతులగా ఆలోచించి తగు చర్యలు తీసుకుంటే తప్పకుండా లా అండ్ ఆర్డరును కంట్రోలు చేయగలుగుతాము. మనం శాంతిభద్రతలను కాపాడుకోగలిగే అవకాశం ఉందని తమకు మనవిచేస్తున్నాను. పోలీసు అడ్మినిస్ట్రేషనును జిల్లా స్థాయిలో కాని మండల స్థాయిలో కాని పోలీసు స్టేషనులో ఉండే పరిధిలో కాని చక్కబెట్టేటటువంటి మార్గాలను ఆలోచించడానికి ప్రభుత్వం ఎంతవరకైతే సిద్ధంగా లేదో అంతవరకు ఇది సాధ్యపడదని ప్రభుత్వం దృష్టికి తీసుకొని వస్తున్నాను. ఈ రోజు పోలీసు స్టేషనులో ఎవరైతే ఎస్.ఐ. ఉన్నారో ఆయన స్థాయి చాలా దిగజారి పోయింది. గతంలో కానిస్టేబులుకు ఉండే మర్యాద కన్నా ఈ రోజు ఎస్.ఐ.కు ఉండే మర్యాద తగ్గిపోయింది. ఆయనకు మర్యాద లేకుండా పోయింది, ఆయన చెప్పే మటకు ఏమాత్రం విలువ లేకుండా పోయిందనే విషయాన్ని మనం గమనించాలి. ప్రభుత్వం అంతకన్నా ఎక్కువగా గమనించవలసిన అగత్యం ఎంతైనా ఉందని మనవి చేస్తున్నాను. దానికి కారణాలేమిటని ఒకసారి ఆలోచిస్తే దానికి 2, 3 కారణాలు ముఖ్యంగా ఉన్నాయి. కానిస్టేబుల్సుగా ఉండేవారు ఎంతోమంది ఈ రోజు ఎస్.ఐలుగా మారారు, చాలా సంతోషం.

వారికి ప్రమోషన్లు వస్తే నాకు అభ్యంతరం లేదు. ఎస్.ఐలుగా పని చేసేటటువంటి అవకాశం వస్తే నాకు ఎటువంటి అభ్యంతరం లేదు. కాని వారు ఆ స్థాయికి ఎదగకుండా, వారు ఆ స్థాయికి సరిపోకుండానే, కానిస్టేబుల్స్ స్థాయికి సరిపోనటువంటి వారిని ఎస్.ఐలుగా చేసి పోలీసు స్టేషనులో కూర్చోబెట్టడం వల్ల వారి వెంబడి ఉండేవారంతా - ఆ ప్రాంతంలో నేరాలు చేసేవారు, ఆ ప్రాంతంలో ఉన్నటువంటి గూండాలు అందరూ ఈ పోలీసు స్టేషన్లను ఆలయాలుగా మార్చుకొని స్వైర విహారం చేస్తున్నారు. వారికి ఎటువంటి ఆటంకం లేకుండా పోయింది. పోలీసువారిని వారి చేతులలో చిక్కించుకున్నారనేటటువంటి విషయాన్ని ప్రభుత్వం గమనించవలసిన అవసరం ఉందని మనవిచేస్తున్నాను. ఆ ప్రాంతంలో ఉండే చిన్నపాటి, పెద్దపాటి నాయకులు - వారు ఏ పార్టీ వాళ్ళు అయినా - రాజకీయాలలో ఉండే వారు వారి పబ్బం గడుపుకొనడానికి, వారు అన్నది సాధించుకొనడానికి గుండాల సహకారం, పోలీసు వారి సహకారం తీసుకొంటున్న సంగతి ప్రభుత్వం గమనించాలని మనవిచేస్తున్నాను. ఇవన్నీ అరికట్టాలంటే, ఇవన్నీ బాగుపడాలంటే ఎఫిషియంటుగా పనిచేసే వ్యక్తులను ఎస్.ఐలుగా మొట్టమొదట మనం పోస్టు చేయాలనే విషయాన్ని గమనించాలని మనవిచేస్తున్నాను. ఈ సందర్భంలో నేను అనేకసార్లు ఎస్.పిలతో మాట్లాడడం జరిగింది, బాధ్యతగల అధికారులతో మాట్లాడడం జరిగింది. ఫలానా పోలీసు స్టేషనులో ఫలానా ఎస్.ఐ. ఫలానా విధంగా వ్యవహరిస్తున్నారు, గూండాలందరూ పోలీసు స్టేషనులో ఉంటున్నారు, గూండాలు చెప్పిన మాటలు పోలీసులు వింటున్నారు, నేరం చేసిన వారిని పట్టుకొనడం లేదు, వారికి నేరం చేసే అవకాశం ఎక్కువ చేస్తున్నారు అనే విషయం బాధ్యతాయుతమైన అధికారుల దృష్టికి తీసుకొని వస్తే వారియొక్క నిస్సహాయతను వెలిబుచ్చడం నేను విన్నాను. ఏమి చేయను సార్, చాలా క్రింద ఉన్నవారిని ఎస్.ఐలుగా వేశారు, వారికి ఎఫిషయన్సీ లేదు, వారికి సామర్థ్యత లేదు, వారు సక్రమమైన కర్తవ్యాన్ని నిర్వహించలేకుండా ఉన్నారు, అందువల్ల ఈ విధంగా జరుగుతున్నది, నేను ఏమీ చేయలేని పరిస్థితులలో ఉన్నాను అని చెప్పడం జరుగుతున్నది. ఇంకా కొంచెము దూరంపోయి ఆలోచిస్తే పోలీసు డిపార్టుమెంటులో అధికారుల సంఖ్య విపరీతంగా పెరిగిపోయింది. ఎస్.పి. కేడరులో అయితేనేమి, డి.ఐ.జి. కేడరులో అయితేనేమి ఐ.జి. కేడరులో అయితేనేమి ఆఫీసర్లు ఎవరైతే ఉన్నారో వారి సంఖ్య విపరీతంగా పెరిగిపోయింది. క్రింది స్థాయిలో ఉన్నటువంటి, ఫీల్డు స్థాయిలో ఉన్నటువంటి జవానుల సంఖ్య 20 సంవత్సరాల క్రితం ఏది ఉండేదో అదే ఈ రోజు కూడా ఉంది. నేరస్థుల సంఖ్య పెరిగి పోతే వారిని పట్టుకొనడానికి జవానుల సంఖ్య కూడా దానిని ఆధారంగా చేసుకొని పెంచవలసిన అవసరం ఎంతైనా ఉంది. పోలీసు స్టేషనులో అర్ధడజను మంది కన్నా ఎక్కువమంది కానిస్టేబుల్సు లేరు, చాలా తక్కువ సంఖ్యలో ఉన్నారు. ఎక్కడైనా ఏమైనా ఇన్సిడెంటు జరిగితే, ఎక్కడైనా ఏమైనా అఘాయిత్యం జరిగితే అక్కడికి పోయి దానిని అరికట్టాలి, ఆపాలి అని ఎవరైనా పోయి ఎస్.ఐ.కి చెబితే ఆయన కూడా నిస్సహాయత వ్యక్తం చేస్తాడు. నేను ఏమి చేయను, నా దగ్గర సరిపోయే సిబ్బంది లేరు, జరిగే సంఘటనలను ఆపలేని పరిస్థితులలో ఉన్నానని చెప్పిన సందర్భాలు కూడా

విన్నాము. ఆ ఎస్. ఐ. మాత్రమే కాదు, ఈ రోజు ప్రభుత్వమే నిస్సహాయ స్థితిలో ఉంది. శాంతిభద్రతలు కాపాడడానికి తగిన ప్రయత్నం చేయకుండా ఉండడమే కాకుండా చేయలేని దశలో ఉందని, అందులో ఏమాత్రం అతిశయోక్తి లేదని మనవిచేస్తున్నాను. దీనికి తోడుగా ఈనాడు ఉన్న సిబ్బంది బాధ్యతారహితంగా వ్యవహరిస్తున్నారు. వారు బాధ్యతను గమనించడం లేదు. వారి విధి ఏమిటి, వారి బాధ్యత ఏమిటి, ఏవిధంగా రక్షణ కల్పించాలి, ఏవిధంగా దుర్మార్గం చేయకుండా చూడాలి అనే విధానాన్ని వారు గుర్తించడం లేదు, దానిని పట్టించుకోనడం లేదు. ఏదో జరుగుతున్నది, జరిగిన తరువాత కేసు బుక్‌చేస్తే సరిపోతుందనే ధోరణిలో ఈనాడు పోలీసులు ఉన్నారు. ఈనాడు ఎక్కడైనా అఘాయిత్యం జరిగితే దానిని ఆపడానికి ప్రయత్నం చేయడానికి పోలీసువారు పూనుకొని ముందుకు రావడంలేదనే విషయాన్ని తమ ద్వారా ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకొని వస్తున్నాను. పక్షపాత వైఖరి చాలావరకు పెరిగిపోయింది. నేను ఈ విషయం చెబుతున్నందుకు ఇతరత్రా భావించకూడదు. ఈ రాజకీయాలలో ఉన్నటువంటి కార్యకర్తలే ముఖ్య కారణమని మనవిచేస్తున్నాను. వారి ట్రాన్స్‌ఫర్సులో కాని ప్రమోషన్సులోకాని ప్రతి మాటకు జోక్యం కలిగించుకొని వారికి సహాయం చేస్తామని ఉన్నటువంటి ఎస్.ఐ., సి.ఐ. లను తమవైపు త్రిప్పుకొని మనం చేసేటటువంటి అఘాయిత్యాలకు సహకారం అందించేలా చేయడం రాజకీయాలలో మామూలైపోయింది. ఇది భరించరాని విధంగా మారింది. ఇప్పుడైనా ముఖ్యమంత్రిగారు అనుభవం కలిగిన వారు వచ్చారు. వారు కాంగ్రెస్‌వారు అయినప్పటికీ నేను నమ్ముతాను. ఈ విషయాలన్నీ వారు పరిగణనలోకి తీసుకొని — వారు కాంగ్రెస్ పార్టీవారు అయినా, ఇతర పార్టీలవారు అయినా ఇటువంటి దురుపయోగ అధికారాన్ని ఆపడానికి ప్రయత్నంచేసి అధికారులు స్వేచ్ఛగా వ్యవహరించడానికి, స్వేచ్ఛగా తమ బాధ్యతలు నిర్వహించడానికి అవకాశం తప్పకుండా కల్పిస్తారనే ఆశ, నమ్మకం నాకు సంపూర్ణంగా ఉంది. దానికి తగిన చర్యలు తీసుకొంటారని నేను నమ్ముతున్నాను.

ఇకపోతే యీ మధ్యన గూండాలు స్వైరవిహారం చేస్తున్నారు. 12.00
హైదరాబాదు, విజయవాడ, గుంటూరు, మహబూబ్‌నగర్, కర్నూలు వంటి మున్నగు పెద్ద పెద్ద పట్టణాలలో వారి స్థావరాలను యేర్పాటు చేసుకుని పోలీసు వారిని ప్రక్కకు పెట్టి అక్కడ వ్యాపారస్తుల దగ్గర, సారా కాంట్రాక్టర్ల దగ్గర మామూళ్ళు వసూలు చేస్తున్నారు. ఆ విధంగా మామూళ్ళు వసూలు చేసి వారితో గూండాలను పోషిస్తున్నారు. వారిని ఆధారంగా చేసుకుని పోలీసు వారిని అణచిపెట్టి వారి యిష్టానుసారం వ్యవహరిస్తున్నారంటే ఇది ప్రభుత్వానికి సిగ్గుచేటు కాదా అని అడుగుతున్నాను. ఈ గూండాలను అరికట్టాలంటే గూండాలచట్టం అమలుపరచి వారిని జైళ్ళలో పెట్టి శాంతిభద్రతలను కాపాడడానికి ప్రభుత్వం ప్రయత్నం చేస్తే రాష్ట్రంలో శాంతిభద్రతలు యేర్పడడానికి, ప్రభుత్వానికి మంచి పేరు రావడానికి అవకాశం ఉంటుంది. జిల్లా స్థాయిలో అడ్మినిస్ట్రేషన్ యేదైతే ఉందో, అక్కడ జిల్లా కలెక్టరు కాని, ఎస్.పి. కాని వారు న్యాయంగా వ్యవహరించి అక్కడ శాంతిభద్రతలు కాపాడవలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వంమీద ఉంది. పొలిటికల్ యింటర్‌ఫియరెన్స్

తగ్గించవలసిన అవసరం ఉంది. మంత్రులు కాని, ఎం.ఎల్.ఏ.లు కానీ యే పార్టీలో యెవరయినా కాని తమకు అనుకూలంగా నిర్ణయాలు తీసుకోవడానికి అధికారుల పైన వత్తిడి తెస్తే యీ లా అండ్ ఆర్డర్ సమస్య ఉత్పన్నం అయి, దినదినానికి యింకా దిగజారి పోయే పరిస్థితి ఉంటుంది. అది జరగకుండా చూడాలని ప్రభుత్వానికి సలహా యిస్తూ, తమరు యీ అవకాశం యిచ్చినందుకు కృతజ్ఞతలు తెలియజేస్తున్నాను.

శ్రీ పి. పురుషోత్తమరావు:- అధ్యక్షా, శాంతి భద్రతల సమస్య యీనాటిది కాకదు. రాష్ట్రంలో యే పార్టీకి అయినా, యే కార్యకర్తలు అయినా, యెవరికయినా యిద్ది అందరికీ వర్తిస్తుంది. గత ప్రభుత్వాలు కాని, యిప్పటి ప్రభుత్వం కాని పౌరహక్కులు, ప్రజా సమస్యల గురించి, వారు బాధతో ఉండి పోలీసు స్టేషన్‌కు వచ్చినప్పుడు వారి బాధను తీర్చవలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వం మీద ఉంది. ప్రభుత్వాలు మారినా అధికారులు పుట్టుకతో వచ్చిన బుద్ధి పుడకలతో కాని మారదు అన్నట్లు వారికి ఉద్యోగాలు వచ్చినంత మాత్రాన వారికి ఉన్న అలవాటు పోదు. అయితే గత ప్రభుత్వాలు కాని, గత రాజకీయ పార్టీలు కాని కొద్దిపొరబాట్లతో ఆ వ్యవస్థ తయారయింది. ఈనాడు ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో పోలీసు స్టేషన్లకు, మామూలు వస్తుందని కొన్ని వేల రూపాయలు ఖర్చు పెట్టి అయినా రాజకీయనాయకుల అండదండలతో అక్కడ పోస్టింగ్సు వేయించుకుని వారి యిష్టం వచ్చినట్లు అధికారులు వ్యవహరిస్తున్నారు. ఈనాడు యెన్నో విషయాలు చూస్తే ఐ.ఏ.ఎస్. ఆఫీసర్లు న్యాయంగా వ్యవహరిస్తారు కాబట్టి అందులో యెక్కువ లోపాలు ఉండవు. అదేవిధంగా యువకులు ఉత్సాహవంతులు అయిన ఐ.పి.ఎస్. ఆఫీసర్స్ ఉన్నారు. వారు నూటికి 90 పాళ్ళు న్యాయంగా వ్యవహరిస్తున్నారు. ముఖ్యమంత్రిగారిని కోరేదేమిటంటే యిప్పుడున్న వ్యవస్థను అక్కడున్న క్రింది అధికారులను ప్రక్షాళన చేయాలి. ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో స్వచ్ఛమైన అధికారులను, లంచగొండితనం లేని అధికారులను నియమిస్తే యీ లా అండ్ ఆర్డరు సమస్యను కొంత తీర్చవచ్చును. స్వతంత్ర అభ్యర్థిని నేను కాదు తెలుగుదేశం లేక కాంగ్రెసు వారు చాలా మంది మిత్రులు చెప్పినారు. ఈ కాంగ్రెసు ప్రభుత్వం వచ్చిన కొద్ది రోజులలోనే మొన్న డిశంబరు 25న మా కాగజ్‌నగర్‌లో మాజీ చైర్మన్‌గారు యిప్పుడు వారు కాంగ్రెసు సభ్యులు – వీరి కొడుకు యేదో చేసిన వారికి రాత్రి 8 గంటలకు అక్కడున్న పోలీసు ఒదికారులు, అక్కడకు పోయి వారి యిళ్ళు ధ్వంసం చేసినారు. అక్కడ ఎలక్షను అయిన తర్వాత ఒక పార్టీ మీద యింకొక పార్టీ కక్షలు కార్పణ్యాలు పెరిగిపోయినాయి. అక్కడున్న రాజకీయ పార్టీలు తెలుగుదేశం, సి.పి.ఐ., సి.పి.ఐ.ఎం. అందరూ కలసి అఖిల పక్షంగా ఏర్పడి కాగజ్ నగర్‌లో బంద్ జరుపగా విజయవంతం అయింది. అక్కడ ఉత్పన్నం అయిన సమస్యను పరిష్కరించడానికి ముఖ్యమంత్రిగారు దీనిని ఎంక్వయిరీ చేయించాలి. ముఖ్యమంత్రి చెన్నారెడ్డిగారు అనుభవం కలవారు. ముఖ్యంగా మా జిల్లా ఆదర్శ జిల్లా అని పేరు పెట్టినారు. గత ప్రభుత్వం, ముఖ్యమంత్రిగారి హయాంలో అక్కడ గిరిజనులకు భద్రతారాహిత్యం యేర్పడింది.

అదిలాబాదు జిల్లాలో గత ప్రభుత్వం మా మీద ద్వేషం పెంచుకుంది అన్న భావం గిరిజనులలో యేర్పడినప్పుడు దానిని ఒప్పుకోవలసిన అవసరం ఉంది. ముఖ్యంగా గత ప్రభుత్వం యెన్నో వాగ్దానాలు చేయడం జరిగింది. ఒక ఉదాహరణ చెబుతాను. ఉగ్రవాదం యే విధంగా తయారయినదో చెబుతున్నాను. ముఖ్యమంత్రిగారు హెలీ కాప్టర్‌లో మా దగ్గరకు వచ్చినప్పుడు, అక్కడ గిరిజనులకు యెన్నో యిళ్లు కట్టిస్తామని రూ. 110 కోట్లు ఖర్చుపెడతామని హామీ యివ్వడం జరిగింది. అందులో భాగంగా 10 వేలు ఒకసారి, 7 వేలు ఒకసారి 2 వేల 4వందలు ఒకసారి మొత్తం 19 వేలు గిరిజనులకు రూ. 4000 లు చొప్పున అక్కడ యిళ్లు యివ్వడం జరుగుతోంది. ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పినారని దృషిటతో అధికారులు ఎక్కడపడితే అక్కడ గృహనిర్మాణం మొదలు పెట్టినారు. ఆ విధంగా 19 వేల గృహాలు నిర్మాణం చేసినప్పుడు రూ. 7 కోట్లు 60లక్షలు ఖర్చు అవుతుంది. రూ. 2 కోట్ల 60 లక్షలు విడుదల చేయలేదు. అక్కడున్న కలెక్టరు ఉత్సాహంతో పనిచేశారు. అక్కడ గిరిజనులకు రూ. 5 కోట్లు యివ్వలేదని, అక్కడ తీవ్రవాదుల ప్రభావం వల్ల అక్కడ యే గ్రామానికి అధికారులు, ప్రజాప్రతినిధులు యెవరూ పోలేకపోతున్నారు. ఎం.ఆర్.ఓ., ఎం.డి.ఓ. యెవరూ అక్కడకు పోలేకపోతున్నారు. ఆ డబ్బులు మీరే తిన్నారని, అక్కడ గిరిజనులను తీవ్రవాదులు తమ చేతిలో ఉంచుకుని అధికారులను, రాజకీయనాయకులను యెవరినీ ఆ గ్రామాలలో ఎంటర్ కానీయని పరిస్థితి ఉంది. దానిని పరిశీలించి గిరిజనులకు గత ప్రభుత్వం చేపట్టిన కార్యక్రమాలు పూర్తి చేసి శాంతిభద్రతలు కాపాడి ప్రజా నాయకులు కాని అధికారులు కాని ఆ గ్రామాలలో పర్యటించే పరిస్థితి కల్పించాలి. ఈనాడు ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో మా తెలంగాణా జిల్లాల్లో శాంతిభద్రతల పరిస్థితి యేవిధంగా ఉన్నాయనేది మీకు తెలుసు. పోలీసు వ్యవస్థను ప్రక్షాళనం చేయవలసిన అవసరం ఉంది. మన రాష్ట్ర ఆర్థిక పరిస్థితికి ఒక పరిష్కార మార్గం కల్పించి ప్రజాప్రతినిధులకు మనుగడ కావలంటే యిప్పుడున్న ముఖ్యమంత్రిగారిపైన గురుతర బాధ్యత ఉంది. పోలీసు వ్యవస్థను ప్రక్షాలన చేసి శాంతిభద్రతలను కాపాడతారని ఆశిస్తూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

చైర్మను:- ప్రతిభా భారతిగారు అయిదు నిమిషాలు తీసుకోండి

శ్రీమతి కె. ప్రతిభా భారతి:- (ఏచ్చెర్ల) అధ్యక్షా, నేను 2.0
ఎట్రాసిటీస్ గురించి మాట్లాడడం లేదు. మహిళలపై జరిగినటువంటి మ.
అత్యాచారాలను గురించి మాట్లాడతాను. తమరు రెండు నిముషాలు, ఐదు నిముషాలు అంటే భావ్యం కాదు. ఎలక్షను జరిగిన తరువాత డిసెంబరు 2వ తేదీ నుంచి జరిగినటువంటి వాటి గురించి చెబుతాను. మహిలలకు సంబంధించి మహిళలపై ఎన్నో అత్యాచారాలు జరిగినవి. డిసెంబరు 2వ తేదీ అర్థరాత్రి 200 మంది కాంగ్రెసు కార్యకర్తలు బడాయిగడ్డకు, సంబంధించిన తండా గ్రామస్థులపై దౌర్జన్యం చయడం జరిగింది. ముగ్గురు స్త్రీలను వారి భర్తల ముందరే మానభంగం చేయడం జరిగిందని తెలియచేయడం జరిగింది. యిది అందరికి తెలిసిన విషయమే. వారిపై ఎటువంటి కేసులు బుక్

బుక్ చేయడం జరుగలేదు. గౌరవనీయులైన ముఖ్యమంత్రిగారి దృష్టికి తీసుకుని వచ్చారు. ఇన్సిడెంట్ జరిగిన తరువాత 48 గంటల వరకు – మన ముఖ్యమంత్రిగారు డాక్టరు గారే – వారికి కూడా తెలుసు. అక్కడ మానభంగము జరిగిన తరువాత 48 గంటల వరకు ఎటువంటి చర్యలు తీసుకోకుండా 48 గంటల తరువాత మెడికల్ ఎగ్జామినేషన్ జరిపించితే ఆ మెడికల్ రిపోర్టు ఏవిధంగా ఉంటుందో మన ముఖ్యమంత్రిగారు డాక్టరుగారు కనుక వారే చెబుతారు అని ఎక్స్‌పెక్టు చేస్తున్నాను. ఈ ఇన్సిడెంట్ జరిగిన తరువాత గౌరవనీయులైన యూత్ సర్వీసెస్ మినిష్టరుగారు విజయవాడలో వారు గిరిజనులకు యిది పరిపాటే అని ప్రకటణ చేశారు. ఒక జాతిని, ఒక మతాన్ని విమర్శించడం అనేది వారిని తక్కువగా చూడడం అనేది భావ్యమైన పద్ధతియేనా అని నేను వారిని ప్రశ్నిస్తున్నాను. వారిని వారు ఆవిధంగా అవమానపరచడం, కించపరచడం సమంజసం కాదని మనవి చేస్తున్నాను. అది సత్సంప్రదాయం కాదని మనవి చేస్తున్నాను. మన ముఖ్యమంత్రిగారు ఎంతో అనుభవజ్ఞులు, ఈ ముఖ్యమంత్రిగారు యింతకు ముందు ముఖ్యమంత్రి, యూనియన్ మంత్రి గవర్నరు పదవులను అలంకరించినవారు, ఎక్స్‌పీరియన్స్‌గలవారు. అటువంటి ముఖ్యమంత్రిగారు జరిగినటువంటి ఇన్సిడెంటును రాజకీయ లబ్ధికోసము తెలుగుదేశం పార్టీ తంటాలు పడుదున్నదని వారు చెప్పడం ఆ విధంగా వారు దిగజారి పోవడం మంచిది కాదని వారికి తెలియచేస్తున్నాను. 10వ తేది వరకు ఎటువంటి చర్యలు తీసుకోలేదు. యస్.పి.గారు చివరకు వెళ్ళి 30 మంది కల్‌ప్రిట్స్‌ను అరెస్టు చేశారు. కలెక్టరు గారు 9వ తేదీన ఏడుగురికి గాయపడిన వారికి 250 రూపాయిలు ఎక్స్‌గ్రేషియో, మహిళలకు 2500 రూపాయలు ప్రకటించడం జరిగింది. డి.ఐ.జి. గారు తరువాత అచ్చటకు వెళ్ళి ఎటువంటి అత్యాచారము జరగలేదని ప్రకటించారు. వారు ఆ ఇన్సిడెంట్‌ను ఆ విధంగా టర్న్ చేయాలని చూశారు. దీని మీద చర్యలు తీసుకోవలసిన బాధ్యత ముఖ్యమంత్రిగారి మీద ఉందని మనవి చేస్తున్నాను. నెల్లూరు జిల్లా కోదండరామపురం గ్రామంలో ఒక మహిళపై ఇన్సిడెంట్ జరిగింది. ఆమెను వివస్త్రను చేసి నడి రోడ్డు మీద నడిపించుకుంటూ తీసుకుని పోయారు. నెల్లూరు జిల్లాకు సంబంధించిన మంత్రివర్యులు శ్రీ నల్లపరెడ్డి శ్రీనివాసుల్ రెడ్డి గారు ఉన్నారు. వారు ఆ జిల్లాకు సంబంధించిన మంత్రిగారు కనుక వారు వెళ్ళి ఉంటే నేను ఎంతో సంతోషించేదాన్ని. కాని వారు వెళ్ళలేదు. మా ప్రభుత్వంలో వారు మంత్రిగా ఉండేవారు. లేడీ లెజిస్లేటర్సు అంటే ఎంతో అభిమానంతో ఉండేవారు. నన్ను కూడా ఎంతో అభిమానంతో చూసేవారు. అటువంటి ఇన్సిడెంట్ మహిళపై జరిగితే మహిళపై జరిగిందని సింపతీ లేకుండా వారు అక్కడకు వెళ్ళకపోవడం పట్ల నేను చాలా విచారిస్తున్నాను. చర్యలు తీసుకుంటారని నేను యీ విషయాలన్ని ముఖ్యమంత్రిగారి దృష్టికి తీసుకుని వస్తున్నాను. అనంతపురం జిల్లా కుదుమరి గ్రామంలో బోయ కులానికి చెందినటువంటి మహిళలపైన జరిగినటువంటి ఇన్సిడెంట్ తమరందరికి తెలిసినదే. అనంతపురం జిల్లాకు సంబంధించిన లేడీ మినిష్టరు ఈ కేబినేట్‌లో ఉన్నారు. వారు అక్కడకు వెళ్ళి వచ్చి ఉంటే నేను ఎంతో సంతోషించేదాన్ని. వారు

వెళ్ళి ఉంటే ఎంతో బాగుండేది. కనీసం మహిళా శిశుసంక్షేమ మంత్రులు సోషల్ వెల్ఫేర్ మినిష్టరుగారు వెళ్ళి రిపోర్టు సబ్మిట్ చేసి ఉంటే ఎంతో బాగుండేది. ఎందుకు వెళ్ళలేదో తెలియదు. దీని మీద ఏమి చర్యలు తీసుకోబోతున్నది. ముఖ్యమంత్రి, వారి రిప్లయిలో చెప్పాలని కోరుతున్నాను. వారు ఏమి చర్యలు తీసుకుంటున్నారో తెలియచేస్తే చాలా సంతోషం. లేడీ లెజిస్లేటర్లు తెలుగుదేశం పార్టీ సభ్యురాలు శ్రీమతి ఈ. సీతారావమ్మగారు ఉన్నారు. నిన్ననో, మొన్ననో వారు యింట్లో జరిగినటువంటి ఇన్సిడెంట్ గురించి చెప్పారు. 30వ తేదీనాడు జరిగిన ఇన్సిడెంట్ గురించి చెప్పారు. వారి యింటిని కొల్లగొట్టడం జరిగింది. బట్టలు అన్నీ దోచుకుని పోతే. వారి కుమార్తె దగ్గర, కోడళ్ళ దగ్గర చీరలు తీసుకుని కట్టుకుని రావడం జరుగుతున్నది. వారు సభ దృష్టికి ఈ విషయాలన్నీ తీసుకుని రావడం దీని మీద ఏమి యాక్షను తీసుకున్నారో నోట్ చేసుకోవలసిందిగాను తమరు మంత్రిగారికి యిచ్చినటువంటి ఇన్స్ట్రక్షను నాకు గుర్తు ఉంది. ఈ విషయం గురించి కూడా ఏమి యాక్షను తీసుకున్నారో రిప్లయిలో చెబితే బాగుంటుంది అని అనుకుంటున్నాను. రామగుండంలో డిశంబరు 16వ తేదీ 9 గంటలకు గిరిజన మహిళపై – ఆమె ఉద్యోగము చేస్తున్నది – ఆమె తోటి ఉద్యోగస్తులు ఆమెను వివస్త్రను చేసి చెప్పులతో కొట్టారు. యిన్ని రకాల అరాచకాలు జరుగుతూ ఉంటే ముఖ్యమంత్రిగారు స్వయంగా పోయి చూసి వచ్చి యాక్షను తీసుకోవాలి. కాని అటువంటిది జరుగలేదు. కనీసము వారి కేబినేట్‌లో ఎవరైనా మంత్రిగారిని ఆ ప్రదేశానికి పంపించి ఉండవలసింది. అదీ జరుగలేదు. మంత్రులు అక్కడకు వెళ్ళి వచ్చి రిపోర్టులు సబ్మిట్ చేసి ఉంటే సంతోషించేదాన్ని. మిర్యాలగూడెంలో సామూహిక మానభంగాలు జరిగాయి. అచ్చంపేట దగ్గర ఒక పండ్లుఅమ్ముకునే స్త్రీని కార్లలో వచ్చి దురాగతం చేసి పోయారు. వారికి రక్షణ లేకుండా పోతున్నది. ముఖ్యమంత్రిగారు యిదివరలో ముఖ్య మంత్రిగా, మంత్రిగా, యూనియన్ మంత్రిగా, గవర్నరుగా బాధ్యతాయుతమైన పదవులు అలంకరించినవారు. వారికి చాలా ఎక్స్‌పీరియన్సు ఉంది. జరిగినటువంటి ఇన్సిడెంట్ విషయంలో వారు ఒక్కసారైనా ఆ ప్రదేశాలకు వెళ్ళి వచ్చి ఉంటే చాలా సంతోషించేదాన్ని. వారికి తీరిక లేక వెళ్ళలేక పోవచ్చు. మంత్రులైనా వెళ్ళకపోవడం చాలా విచారకరం. డిశంబరు 19వ తేదీన మిత్రపక్షాలు అన్నీ కలసి ముఖ్యమంత్రిగారిని కలిసి ఈ ఇన్సిడెంట్స్ గురించి మెమోరాండం యిచ్చిన సందర్భంలో వారు తాను కొంతరు ఎలిగేషన్సు యిస్తాను. దాని మీద మీరు యాక్షను తీసుకుంటారా అని మమ్ముల్ని ప్రశ్నించారు. వారు యాక్షను తీసుకోవాలి. మేము కాదు యాక్షను తీసుకోవలసింది. సుప్రీం కోర్టు లేడీ జడ్జితో వీటన్నింటి గురించి ఎంక్వైరీ చేయించాలని కోరుతున్నాను ముఖ్యమంత్రిగారిని. పురుషులను ఎంక్వైరీకి ఎపాయింట్ చేస్తే స్త్రీలు వారి దగ్గర చెప్పుకోలేక పోవచ్చు. సుప్రీం కోర్టు లేడీ జస్టిస్ ఉన్నారు. ఆమెతో ఎంక్వైరీ చేయించాలని ముఖ్యమంత్రిగారిని కోరుతూ నాకు అవకాశం యిచ్చినందులకు తమరికి ధన్యవాదాలు తెలుపుకుంటూ శలవు తీసుకుంటున్నాను.

(సభాపతి అధ్యక్ష స్థానములో వున్నారు)

(ఇంటరప్షన్)

2-20 మి. మిస్టర్ స్పీకర్:- గౌరవ సభ్యులకు ఒక అపీల్ చేస్తున్నాను. లా అండ్ ఆర్డరుపైన టూ అవర్స్ డిస్కషన్ వుండె. ఇప్పుడు రెండున్నర గంటలు అవుతున్నది. భోజన సమయం దాటుతుంది. అప్పుడు మీకందరకు భోజనము పెట్టలేను. దయచేసి డిస్కషన్ ఇంతటితో ఆపి, ముఖ్యమంత్రిగారి సమాధానము విని సెషన్ ఆపేస్తే బాగుంటుంది. సమయం తక్కువగా ఉంది. కాబట్టి గౌరవ సభ్యులు నాతో సహకరించండి. బడ్జెటులో ఎంత సమయం అడిగితే అంత సమయం ఇస్తాను. కృష్ణయ్య గారికి టైం ఇస్తానని అన్నాను. ఈ హౌస్ నిన్న ఎంత చక్కగా నడిచిందో, డిస్కషన్స్ ఎంత చక్కగా నడిచాయో ప్రపంచమంతా మెచ్చుకుంటున్నాయి. ఈ రోజు లాస్ట్. మిమ్మలను రెండున్నర తరువాత కూర్చో బెట్టితే మంత్రులకు, ప్రభుత్వ సిబ్బందికి డిస్టర్బెన్స్ ఏర్పడుతుంది. కొందరు వయసులో ఎక్కువగా వున్నవారున్నారు. నేను శివప్రసాదరావు గారికి, నరసయ్యగారికి, కృష్ణయ్య గారికి టైం ఇవ్వలేదు -మాట్లాడడానికి బడ్జెటు సెషన్‌లో చాలా మందికి మాట్లాడేటందుకు టైం వుంటుంది. ఇప్పుడు ముఖ్యమంత్రి గారు సమాధానము చెబుతారు.

(ఇంటరప్షన్)

శ్రీ జి. నరసయ్య (ఎల్లందు):- మాకు టైం ఇవ్వలేదు, అధ్యక్షా. ఇంతవరకు కోపరేట్ చేస్తూ వచ్చాము. పోలీసులు మమ్మలను అనేకంగా బాధపెడుతున్నారు. మా గోడు ఎవరికి..

మిష్టర్ స్పీకర్:- రాజకీయ పార్టీలకు ఆల్ ఇండియా పార్టీలకు మొదట ప్రిఫరెన్స్ ఇవ్వడం జరుగుతుంది. వారు అయిన తరువాత ఇండివిడ్యువల్స్‌కు ఛాన్స్ వస్తుంది. ముందు ఫ్లోర్ లీడర్స్‌కు ఇస్తారు. కనుక ఇప్పుడు సమయం లేదు. దయచేసి కోపరేట్ చేయండి.

శ్రీ జి. నరసయ్య:- మేము మాట్లాడితే పోలీసులు అరెస్టు చేస్తున్నారు. ప్రజా ప్రతినిధులకు రక్షణ లేదు. నన్ను ఎన్నికలలో ఓడించడానికి పోలీసులు అనర్థాలకు పాల్పడినారు.

శ్రీ ఎన్. కృష్ణయ్య (సిరిసిల్లా):- మాకు మాట్లాడేదానికి హక్కులేదా? మేము మాట్లాడవద్దని అంటే కూర్చుంటాము. మా బాధలు ..

మిస్టర్ స్పీకర్:- శివప్రసాదరావు గారు ఉదయం టైం అడిగితే ఇవ్వలేదు. ఇంకా పది మంది సభ్యులు మిగిలివున్నారు. మీరు కూర్చోండి. ముఖ్యమంత్రిగారి సమాధానము విన్న తరువాత [illegible].

శ్రీ జి. నరసయ్య:- మా అభిప్రాయాన్ని వినకుండా సి.ఎం. గారు ఏ విధంగా సమాధానము ఇస్తారు అధ్యక్షా?

మిస్టర్ స్పీకర్:- మీకు బాధ వుంది. కాదని అనలేదు. టైం లేదు. 3 గంటల తరువాత కూడా మీటింగు జరిగితే ప్రభుత్వంలో వున్న వారికి ప్రియర్ ఎంగేజిమెంట్స్ వుంటాయి. వారికి ఇన్‌కన్వీనియన్స్ ఏర్పడుతుంది. నామాట వినండి. నేను సమయం ఎవరికీ ఇవ్వలేదు.

శ్రీ జి. నరసయ్య:- మాకు సమయం ఇవ్వకపోతే నన్ను వాకౌట్ చేయమంటారా?

మిస్టర్ స్పీకర్:- ఇంకా పది పేర్లు పొలిటికల్ పార్టీస్ మిగిలినాయి. వారికే సమయం ఇవ్వలేదు. దయచేసి కూర్చోండి లేదంటారా మీ ఇష్టము. మిమ్ములను వాకౌట్ చేయమని నేను అనను. మీ ఇష్టము. ఇక మీతో చర్చలేదు. టైం ఇప్పటికే వేస్టు అయింది.

(శ్రీ జి. నరసయ్య (సి.పి.ఎం.ఎల్) సమయం ఇవ్వనందుకు నిరసన తెలుపుతూ సభ నుండి వెళ్ళిపోయారు)

శ్రీ ఎస్.వి. కృష్ణయ్య:- మాకు మాట్లాడేటందుకు సమయం ఇవ్వనందుకు నేను కూడా వాకౌట్ చేస్తున్నాను.

(శ్రీ ఎస్.వి. కృష్ణయ్య (సి.పి.ఎం.ఎల్.) నిరసన తెలుపుతూ సభ నుండి వాకౌట్ చేసారు.)

డా. ఎం. చెన్నారెడ్డి:- అధ్యక్షా, లా అండ్ ఆర్డర్ సమస్య 2-30 పైన ఇంత విస్తృతముగా వివరముగా చర్చ జరిగింది. గౌరవనీయ సభ్యులు రెండు ప్రక్కలనుండి లేక అన్ని ప్రక్కల నుంచి కూడా అనేకమైన ఉదంతాలు చెప్పి ఏ విధంగా లా అండ్ ఆర్డర్ సవ్యముగా సక్రమముగా నిర్వహించ బడడం లేదు అని చెప్పినటువంటి మాట చెప్పినారు. ఈ క్రొత్త ప్రభుత్వం రాక పూర్వం, వచ్చిన తరువాత ఆ రెండు ఘట్టాల గురించి కూడా చాలా తీవ్రముగా చెప్పారు. కానీ అయితే వీటన్నిటిని విచారణకు పెట్టించండి అనేటటువంటి మాట కూడా అంత పెద్ద స్థాయికి పోయి చెప్పినటువంటి గౌరవనీయ సభ్యులు ఉన్నారు. ఇటువంటి విషయాలలో నిజమే, పోలీసు వారు గాని లేక ప్రభుత్వం గాని లేక ప్రభుత్వానికి సంబంధించిన పార్టీ గాని బాధ్యత తీసుకోవలసి ఉంటుంది అనే మాట ఎవరూ కూడా కాదనలేరు. ఆ బాధ్యత నిర్వహించేప్పుడు మనం ఉండే సమాజంలో మనకు ఉండే వాతావరణంలో కేవలం పోలీసు వారే సహాయం చేస్తే లేక వారు ఒక్కరూ బాగా జాగ్రత్తగా నిర్వహిస్తే ఈ లా అండ్ ఆర్డర్ బాగా ఉంటుంది అనే నమ్మకం నాకు లేదు. ఇతరులు కూడా సహాయం చేయాలి, ప్రజల సహకారం కూడా కావాలి. ఆ విధంగా వచ్చిన నాడే వారు చేసే పనిలో సమర్థత

వ్యవహారం చేయ గలుగుతారు. అయినా మన సొసైటీలో ఉండే జనరల్ ట్రెండు ఒకటి ఉంది. అందులో ఎన్నికలు కాగానే, ప్రత్యేకంగా నేను ఎవరిపైనా దోషం ఆరోపించడంలేదు. ఒక రకమైన వాతావరణం వచ్చింది. ఉత్సాహం. మేము ఓడిపోయినాము అనే రోషము కావచ్చు, వోట్లు ఇచ్చినారు లనే సంతోషం కావచ్చు, ఇవి అన్నీ కలసి వచ్చాయి. అందుకనే డిసెంబరు మాసములో జరిగినటువంటి ఉదాంతాలు బ్యాక్ గ్రౌండులో కూడా ఈ నేపథ్యంలో కూడా అర్థము చేసుకోవలసి ఉంది. వీటి పైన ఒకరొకరికి నిజంగా నేను వివరముగా మీ ముందు మనవి చేయాలి అంటే మీరు ఇంతకు ముందు ఎంతమంది గౌరవనీయ సభ్యులకు సమయము ఎంత ఇచ్చినారో దానికన్న ఇన్ని రెట్లు ఎక్కువ ఇస్తేగాని సాధ్యం కాదు. ఆ విధంగా చేయడం మంచిది కూడా కాదు. ఒకవేళ ఈ విధంగా ఉంటే మేము వీటన్నిటిని నోటు చేసుకున్నాము, వీటి పైన ప్రభుత్వం బాగా వివరాలు తెల్సుకుని ఇదివరకు ఉంటే వాటినీ చూసి పరిశీలించి ఒక అభిప్రాయానికి వస్తాము. ప్రభుత్వ యంత్రాంగంలో తప్పు ఉన్నా లేకపోతే పాలక వర్గంలోనే రాజకీయ పార్టీలో ఉండే సభ్యుల యొక్క తప్పులు ఉన్నా దానికి మేము ఉపేక్షించకూడదు అని చెప్పే మాటలో నేను సంపూర్ణంగా ఏకీభవిస్తున్నాను. కాని ఆవిధంగా అందుకునే మిగితా వారికి ఎవరికి బాధ్యత లేదు అని కూడా అనకూడదు. ఆ మాటకే వచ్చినప్పుడు అందరు చేసుక్కునేది ఉంటుంది. దీన్ని సరిగా చేసుకుని ఒక మొత్తము ఎంక్వయిరీ చేసి దాని బాధ్యత ఒక కమీషన్ ఒక ఎంక్వయిరీ పెట్టుకునే పద్ధతి మంచిది గానీ అది మరి ఈనాడు ఉండే వాతావరణంలో అంత మంచిదా అని అనిపిస్తూ ఉంది. అందుకునే నేను మనవి చేసేది ఈ వాతావరణంలో ఉన్న వివరాలు మీరు ఏదైతే చెప్పినారో వాటిని చూడడానికి వాటిని పరిశీలన చేయడానికి తప్పకుండా ప్రయత్నం చేస్తాము అని నేను మనవి చేస్తున్నాను. అయితే ఒకటి. మేము రాష్ట్ర ప్రభుత్వము మళ్ళీ ఇదివరకు ఉండే ప్రభుత్వము చేసినది సరిఅయినది కాదు అని చెప్పి చెప్పే ఉద్దేశము నాది కాదు. నేను కమ్మగా మాటలు చెటితే దాట వేస్తాము అంటారు కోపముగా మాటలు చెటితే కూడా దాట వేశాము అంటారు. అది కాదు ఉద్దేశం. నేను దాటవేయ దలచుకోలేదు. ఈ ప్రభుత్వానికి ఉన్న సంగతులు ఏవో ఒకసారి మనకు అర్థం కావాలి. ఈ ప్రభుత్వము కారణాలు ఏమైనా కావచ్చు సుమారు 300 మంది సబ్ ఇన్స్పెక్టర్సు ఖాళీలు ఇప్పటి వరకు ఉన్నాయి. సుమారు 6,7 వేల మంది పోలీసు కానిస్టేబిల్సు పోస్టులు ఖాళీలు ఉన్నాయనే మాట మనం ఒకటి గుర్తు పెట్టుకోవాలి. దానికి ఎందుకు ఉన్నాయి అనే పేరు పేరేగానీ సంబంధం లేదు. బడ్జెట్ ఎకానమీ పెరు మీద కావచ్చు, లేక ఏ ఉద్దేశం మీద అయినా కావచ్చు. ఈ ఖాళీలు పెట్టి ఈ విధంగా చివరకు భర్తీలు చేయడానికి ప్రయత్నం జరిగిన ఉదంతం కూడా రాష్ట్ర ప్రభుత్వం దగ్గర ఉన్నాయి. ఆధారాలు ఉన్నాయి. ఆ విధంగా తొందరపడి చేయలేదు, మీ దగ్గర అనుకున్న దానికన్న మొదలు వచ్చినాయి అని గానీ అనడానికి అది ఏమయినా కారణం అయిందో లేదో నాకు తెలియదని గాని అయితే పోలీసు వారికి ఖాతాలు వున్నాయి వారు వేయజాలరు అని డిఫెన్సు మాత్రం నేను చెప్పడం కాదు. అది పెట్టవలసి ఉంటుంది. ఏ యార్డు స్టిక్స్ ఏ స్టాండర్డ్సుతో

ఈ ఎడ్మినిష్ట్రేషన్ గురించి కొంత బద్ధం పెట్టి పరిశీలన చేస్తామో అది చాల అవసరం. అటువంటప్పుడు వీటిని భర్తీ చేసేందుకు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం వీలైనంత తొందరలో చర్చలు తీసుకుంటుంది. దీనివల్ల ఇదివరకటికన్న ఈ శాంతిభద్రతలు కాపాడటానికి ఇప్పుడు ఉండే వీక్‌నెస్ ఎక్కడెక్కడ ఉన్నా అది తగ్గించుకునేటటువంటి ప్రయత్నం చేస్తాము. పూర్తిగా పోతుంది. ఈ ప్రభుత్వం అంతా బాగు అయిపోతుంది అనే మాట నేను చెప్పడానికి పూర్తిగా మీ ముందు సాహసించడం లేదు. అది సాధ్యం కూడ కాదు. ఎప్పుడూ జరుగుతూనే ఉంటాయి. పాత రికార్డులు అన్ని చూస్తే ఏ కేసులో ఏ కేటగిరీలో చూసినా ఎప్పుడు కూడ అంతకన్న మొదలు ఏ 10 సంవత్సరాలు లెక్కలు చూస్తే కూడ అధ్యక్షా, ఇటువంటివి జరుగుతూనే వచ్చాయి. జరుగుతున్నాయి కాబట్టి మానుకోమని చెప్పడం కాదు. దానికి జరగకుండా ఉండడానికి గ్రామాలలో ప్రధానంగా నాకు ఇప్పుడు వచ్చినటువంటి విషయాలలో మరి ఒక ఉదాహరణ చెప్పదలచుకున్నాను. ఒక్క ఉదాహరణ, మిరియాల గూడాలో జరిగినటువంటి విషయం. నిజంగా అక్కడ ఏమి జరిగింది అనే మాట మనకు బేధాభిప్రాయాలు ఉంటే ఉండవచ్చును గాని ముందు ఉండే యధార్థ విషయాలను మనవిచేస్తూ ఉదాహరణ మాత్రం చెబుతున్నాను. నేను డిఫెన్సుగా చెప్ప దలచుకోలేదు. వందల వేలు కేసులు మాట్లాడిన తరువాత ఒక కేసును నేను డిఫెన్సు చేయడానికి ప్రయత్నము చేస్తున్నాను అనేటటువంటి చిన్న క్రిందికి మాత్రం నేను దిగ దలచుకోలేదు. నిజమే, ఈ మిరియాలగూడాలో కేవలం అక్కడ ఉండేటటువంటి లంబాడీలు వాళ్ళు వాళ్ళు తగాదాలతో వాళ్ళు ఆడుకొంటున్నప్పుడు ఒకరు రాళ్ళు కొట్టడం రాళ్ళు కొడితే పెట్రోమాక్సు పోవడం తెల్లారి నువ్వు మమ్మల్ని కొడతావా అని వీరు కొంతమందిని తీసుకువెళ్ళి ఎక్కువ మందిని తీసుకువెళ్ళి మళ్ళీ కొట్టడం జరిగింది. నిజంగా రేప్ అనేది ఉంటే మాత్రం అది చాల చెడ్డ అసహ్యకరం, సిగ్గుతో కూడినది. దానిని గురించి గౌరవనీయ సభ్యులు అందరు ఎంత ఆందోళన పడ్డారో రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి కూడ అంత ఆందోళన ఉంది. నిజానికి జరిగింది మొట్టమొదట రెండవ తారీఖున అది జరిగితే మూడవ తేదీన ఆ అమ్మాయి ఆమె మామ అక్కడికి వచ్చి ఇచ్చిన అప్లికేషన్సులో ఫస్టు ఇన్‌ఫర్మేషనులో ఆ స్త్రీపైన అత్యాచారము జరిగింది అన్న మాట కూడ లేకుండా అప్లికేషన్‌లో ఉంది. ఫస్టు ఇన్‌ఫర్మేషన్ రిపోర్టు అనబియానుడుగా ఉంది. దాని తరువాత మరునాడు———

శ్రీ సిహెచ్. విద్యాసాగరరావు:- రేప్ జరిగిందా లేదా అనేది, ఈ రెండు గంటల చర్చ ట్రయిబల్ ఉమెన్ మీద రేప్ జరగలేదు అని చెప్పడానికి అయితే మనం అవమానంతో తలవంచుకోవలసి వస్తుంది.

(ఇంటరప్షన్స్)

శ్రీ కె. రఘుమారెడ్డి:- అధ్యక్షా, ——

మిస్టర్ స్పీకర్:- నేను ఎవరికి మాట్లాడడానికి పర్మిషన్ ఇవ్వ లేదు. ఏమీ రికార్డులోకి పోదు.

(తెలుగుదేశం పార్టీ సభ్యులు మాట్లాడడానికి లేచినారు)

2-40 ముఖ్యమంత్రిగారిని వారి ప్రసంగం పూర్తి చేయనీయండి.
మ. తరువాత పార్టీకి ఒకరు చొప్పున మాట్లాడడానికి అవకాశం యిస్తాను. నాకు తెలుసు, ఇపుడు చాలా సమయం అయింది కాబట్టి ఆకలి అవుతున్నది. ఇపుడు ముఖ్యమంత్రిగారు మాట్లాడ తారు. దయచేసి ఎవరు ఇంటరప్టు చేయవద్దు.

డా. ఎం. చెన్నారెడ్డి:- నేను మాటవరసకు ఒక విషయంమీద వివరణ చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తేనే యిక్కడ గౌరవసభ్యులకు బాధ కలుగుతోంది.. నిజంగా అన్నీ చెబితే .....

శ్రీ సి.హెచ్. విద్యాసాగరరావు:- నేను ఏమీ బాధ పడడం లేదు. ఓపెన్‌మైండెడ్‌గా ఉండి వెంటనే అక్కడ జరిగిన సంఘటన మీద ఎంక్వయిరీ చేయించమనండి.

మిస్టర్ స్పీకర్:- దయచేసి ఎంత బిట్టర్ అయిటమ్ మీద అయినా అందరూ లేచి మాట్లాడకూడదు. నేను ఒక్కొక్కరికి అవ కాశం యిస్తాను. లేకపోతే టైము చాలా తగ్గిపోతుంది. ముఖ్య మంత్రిగారు యిపుడు మాట్లాడతారు.

డా. యం. చెన్నారెడ్డి:- నేను ఏమి మాట్లాడితే ఇంటరప్షన్ లేకుండా పూర్తి చేయగలుగుతానో నాకు అర్థం కావడం లేదు.

Mr. Speaker:-It is my duty I will see that there will be no interruptions. Yesterday you have done very well. You have cooperated. When the Leader of the House is on his legs, no interruption please.

డా. యం. చెన్నారెడ్డి:- ఈ కేసుకు సంబంధించిన వివరాలు అధికారులు యిచ్చినవికాని, నాన్ అఫీషియల్స్ యిచ్చిన రిపోర్టు ప్రకారం గాని దృష్టిలో పెట్టుకొని ఉన్న సంగతులు చెబుతున్నాను. ఏవిధంగా చెబితే యిక్కడ గందరగోళం కాదో ఆ విధంగా నేను చెప్పలేను.

On the first day, it is on record. Nothing of this type has over been mentioned.

సెకండ్‌డే నాలుగవ తేదీ సాయంత్రం అక్కడ నరసింహారెడ్డి, సి.పి.ఎం. నాయకుడు వారు అక్కడ అప్లికేషన్ ఇచ్చిన దానిలో రేప్ అనేది యిద్దరు అమ్మాయిలను తీసుకొని పోయారు అని మాత్రం సంతకాలు పెట్టించి మాకు మాలిష్ జరిగిందని వ్రాసారు. అందులో యీ 'రేప్' అనేది ముందు లేదు. మూడవ రోజున మాత్రం యీ రేప్ విషయం వచ్చింది. మొదటిసారి యిద్దరు అన్నారు. రెండవసారి ముగ్గురు అన్నారు. ఈ విధంగా డిఫరెంటు వెర్షన్స్ ఉన్నాయి. దీనిమీద విచారణ జరిపించడం జరుగుతుంది. మెడికల్ చెకప్ విషయంలో నేను కూడా డాక్టరునే. నాకు యీ

మెడికల్‌కు సంబంధించి కొంత జ్ఞాపకం ఉంది. నిజమే గౌరవ నేయురాలైన సభ్యురాలు యిక్కడ చెప్పినట్లు రెండు రోజులు తరువాత ఎట్లాగు దీనిమీద మెడికల్ రిపోర్టు వస్తుంది. ఇపుడు ముందుగా ఒక అమ్మాయి మెడికల్ చెకప్‌కు ఒప్పుకోలేదు. తరువాత యిద్దరు అమ్మాయిలు మెడికల్ చెకప్‌కు ఒప్పుకున్నారు. దీనిని రెండు రోజుల క్రితము పరీక్ష చేయవలసి ఉందని ఆ ఫాక్టుకూడా అక్కడ మెన్షన్ చేశాము. ఇటువంటి కేసులలో ఒక పరీక్ష జరగాలి. ఆ పరీక్ష చేశాము అనే మాట ఉంది కాని ఒకసారి డెడ్‌బాడీ ఆలస్యంగా దొరికితే ఆలస్యంగా పోస్టుమార్టమ్ జరిగితే అన్ని వివరాలు దొరకవుగాని అయినా పోస్టు మార్టమ్ చేయవలసి ఉంటుంది. అదే విధంగా పోలీసువారు చేయించిన మెడికల్ ఎగ్జామి నేషన్ రిపోర్టు ఉంది. కెమికల్ ఎగ్జామినేషన్ రిపోర్టు ఫైనలుగా వస్తే దానిమీద రిపోర్టు యిస్తామనే మాట ఉంది. ఇది కరక్టా, కాదా అనేదానికి అది కరక్టు కాకపోవచ్చు, కావచ్చు. ఇందులో కొంత పొలిటికల్ డోస్ ఎక్కువ వచ్చింది అనే అనుమానం ఉంది. నేను యిక్కడ ఒక ప్రభుత్వ అధికారిని డిఫెండు చేయడానికి ఆ యిద్దరు లంబాడీలు తగాదాపడి పాపం అనవసరంగా ఒక స్త్రీపైన రేప్ చేసే విధానం మీద వాదించే పక్షం ఏమి ఉంటుందో నాకు అర్థం కావడంలేదు. పాపం ఒక ఎం.ఎల్.ఏ కాంగ్రెసు వారిమీద చార్జెస్ యిచ్చి ఆయన పోతే యీ పార్టీకి ఏమి అవుతుతుందో అనే భయంతో నేను చెప్పడంలేదు. ఈ కాంగ్రెసు పార్టీకి అప్రదిష్ట వస్తుందనే భయంతో నేను చెబుతున్న మాటలు కాదు. సాధారణంగా అక్కడ జరిగినటువంటి అంతః కలహాము అక్కడ వారు రాత్రి కొట్టడం తెల్లవారి రావడం అది జరిగింది తప్ప మరొక మాట కాదు. పోలీసులు పోయినారు. విచారణ చేశారు. ఆ విధంగా రిపోర్టులు వచ్చాయి. అందుకనే నేను మీతో మనవిచేసేది ఏమిటంటే In all such cases, there is scope for getting all kinds of reports and variety of things also.

వీటన్నింటిబట్టి వివరంగా పోదామని మీరు చెప్పిన మాటలు బట్టి జాగ్రత్తగా చూసి బాధ్యత గల ఆఫీసర్లను డి.జి.పి. లతో పాటు ఎస్.పి. లను కూడా ఇంటరెస్టు తీసుకొని యీ కేసులో అన్ని కూడా చూసినాము. వారు అన్ని చేయాలని వారు అందరిపైన సరైన సమాధానం తెప్పించుకోవాలని, యిటువంటివి యికముందు జరగ కుండా చూడాలని చాలా జాగ్రత్తగా వ్యవహరించాలని నేను చెప్ప డానికి తయారుగా ఉన్నాను. అంతకుమించి నేను సమాధానం చెప్ప డానికి ఏమైనా ఒక ప్రాక్టికల్ సజెషన్ యివ్వండి. పొలిటికల్ ఆరోపణలు చేస్తారా? చేయండి. నేను ఏమంటాను. వింటాను. ఇప్పటిదాకా నేను వారి మాటలు విన్నాను. మధ్యలో కూడా నేను ఒక్కసారి కూడా లేవలేదు. ఆ విధంగా వినేది ఉంటే యీ ఎసెంబ్లీ కానీ యిటువంటి సభలు కానీ నడపడానికి సాధ్యము కావు. కాబట్టి సభ్యులు చెప్పేది వినే ఓపిక ఉంటేనే యీ సభలు నడవగలుగుతాయి కాబట్టి ఇటువంటి సంఘటనలను అరికట్టడానికి గట్టి యంత్రాంగం వస్తే, చివరకు పోలీసు వారిపైన గాని ప్రభుత్వ యంత్రాంగం పైనే గాని గట్టి నిఘా ఉండడానికి అసెంబ్లీ సభ్యులు యీ మాట అన్నారు అనేమాట చెప్పడానికి మాకు వీలు అవుతుంది. ఎసెంబ్లీలో నేను మొట్టమొదటగా వచ్చిన రోజులలో స్వంతగా సప్లిమెంటరీస్

వ్రాసి సభ్యులలో క్వశ్చన్ వేయించుకొని దానిపైన సభ్యులు
యిట్లాగు అన్నారు. ఎడ్మినిస్ట్రేషన్ జాగ్రత్త, మీకు వార్నింగు
యిస్తున్నానని చెప్పడానికి గాదు యీ సభను వాడుకునే అవకాశం
ఉంది. ఎపుడు కూడా ఎవరినీ ప్రొటెక్షన్ చేయవలసిన అవసరం
లేదు. ఇక్కడ ఎవరినైనా ప్రొటెక్షన్ చేస్తే వచ్చే లాభం ఏమిటి?
ఇపుడు ప్రొటెక్టు చేసినా యిపుడు ఒక నెలమాత్రమే అయింది
యింకా 60 నెలలు జరగాలి. అన్నీ సక్రమంగా జరిగితే యిక్కడ
60 నెలలు యీ విధంగా జరగాలి. ఈ 60 నెలలలోనూ ఎందరి
సభ్యులను కాపాడుకొంటూ పోవాలి? ఎంత దాచిపెట్టితే అంత
మురుగు వస్తుంది. తరువాత ఎలక్షన్ వస్తే కొంప మునిగి
పోతుంది కాంగ్రెసుకు, ప్రభుత్వానికి కూడా కొంప మునిగి
పోతుంది. కాబట్టి నేను ఏమి అంటున్నానంటే ప్రతిపక్ష సభ్యులు
కాని, యిటుప్రక్క కాంగ్రెసు సభ్యులు గాని ఏసంబ్లీని సక్రమంగా
వాడుకోవాలి. లేకపోతే వేరొక పద్ధతిన పోవడం జరుగుతుంది.

Then you will be destroying the administrative structure.

అదికాకుండా అన్నీ మేము చూస్తాము అనేది లేదు. నిజమే నేను
నిన్న ఒక చోటికి పోయి వచ్చాను అని మీరు చేయగలుగుతారా
అన్నారు. కాని నిన్న నేను భువనగిరి పోయి వచ్చిన కారణం
ఏమిటంటే దానికి ఉన్న ఇంపార్టెన్సును బట్టి నేను వెళ్లాను కాని
లేకపోతే భువనగిరి బదులు మిర్యాలగూడా పోవడానికి నాకు ఏమీ
కష్టము కాదు ఆ విధంగా పోవడానికి వీలు ఉంది. కాని ఆ
విధంగా ప్రతీ చోటికి పోతూ ఉంటే ఎడ్మినిస్ట్రేషను దెబ్బ తింటుంది.
If this Assembly shows vigilance and if they
are really constructive. అట్లాకాకుండా అన్నింటికీ
తిడితే కూర్చుంటే తిడతారు. లేస్తే తిడతారు అని అనుకొనేట్లు
చేయకండి. కళ్లు మూసుకొనే డెమొక్రసీ కాకుండా డెమొక్రసీకి
కళ్లు, చెవులు తెరచి వుండేట్లు చూడండి అని <u>ఇన్ ది ఇంట్రెస్టు</u>
ఆఫ్ డెమొక్రసీ మనవిచేస్తున్నాను. <u>I assure you on behalf</u>
of the Government that we shall take the
suggestions with all seriousness. I assure you
once again, Mr. Speaker, Sir, that all these
details will be taken care of. You know, where
they are deliberately doing something wrong, I
will be the first man to run against them and
to take strong action. తమరు కోఆపరేట్ చేస్తూ పోతే
ఈ ఎప్రోచ్‌లో కొంత గౌరవం వస్తుంది. ఎఫెక్టివ్‌నెస్ వస్తుందని
కోరుతున్నాను. వీలైనంతవరకు కలెక్టివ్ స్టెప్సు తీసుకుందాము.
తప్పులు చేశామని కాదు. తప్పులు చేయలేదని కాదు. గత ఏడు
సంవత్సరాలలో ఎన్ని చేశారు. నాచారంలో ఏమైంది. ఇంకో
ఊరిలో ఏమైంది అన్న విషయాలకు పోదలచుకోలేదు. అట్లా పోతే
దానికి అంతు వుండదు. ప్రతిసారి ఎన్నికలు వస్తుంటాయి.
ప్రభుత్వాలు మారుతుంటాయి. ఏదో ఒక వ్యవహారం గురించి

ఫైల్స్ వస్తున్నప్పుడు దానిపై దీర్ఘంగా విచారణ చేయవలసిన సందర్భం వస్తే మాత్రం విచారణ చేస్తాము. అట్లాగే ఇటు వైపున కూడా సందర్భం వచ్చినప్పుడు చేస్తాము: అంతేకాని ప్రతి దానికి జుడిషియల్ ఎంక్వయిరీ అంటే ఏదీ చేసినా ఇబ్బందే అనే మాట వస్తుంది. అందువల్ల let us maintain the seriousness and effectiveness of the enquiries, whether judicial or other enquiries. 1947 లో ఫ్రీడం వచ్చినప్పుడు ఎలక్టెడ్ పీపుల్ పైన రిప్రజెంటేషన్ పెట్టే మాట పత్రికలలో చదివాను. ఆ రోజులలో నేను అసెంబ్లీ సభ్యుడిగా వుండలేదు. ఆనాడు ఆ విధంగా జరిగిందంటే అది బాగాలేదు. అలాంటిది ఈ హౌస్‌కు రాకూడదు. ప్రతిదానికి హౌస్ కమిటీలు ఏర్పాటుచేయమని, లేదా జుడిషియల్ కమిషన్‌లు ఏర్పాటుచేయమని మేము కోరదలచు కోలేదు. నేను ఆ ప్రక్కన వున్నా కోరను. ఎందుకంటే కొడితే బాగా దెబ్బ కొట్టాలి కాని అడుగడుక్కి దెబ్బ కొడుతూంటే లాభం లేకుండా పోతుంది. ఇప్పటికే మూడు గంటలు అయింది. కాబట్టి ఎక్కువ వివరాలు చెప్పదలచుకోలేదు. వారు చెప్పిన ఇన్సిడెంట్స్ అన్నింటినీ రికార్డు చేసుకొన్నాము. వాటిపై తప్పకుండా విచారణ చేస్తామని మా పోలీస్ అడ్మినిస్ట్రేషన్ పక్షాన, హోం సెక్రెటరీ పక్షాన హామీ ఇస్తూ ముగిస్తున్నాను.

డాక్టర్ కె. శివప్రసాదరావు (నర్సరావు పేట) :- అధ్యక్షా, గౌరవ సభ్యులు కొంతమంది మాట్లాడుతూ నాపై, నా సహచరులు కొందరిపై ఆరోపణ చేశారు. నాపైన కేసులు వున్నాయన్నారు. నేను అంగీకరిస్తున్నాను. తప్పుడు కేసులు మామీద వున్న మాట నిజమే. అదేవిధంగా ప్రస్తుత మంత్రి వర్గంలోని కొందరి మీద కూడా కేసులు వున్నాయని చెప్పారు. దాని గురించి నేను విమర్శించదలచుకోలేదు. ఎందుకంటే కేసులు పెట్టినంత మాత్రాన నేరస్థులు కారు. ఏ సందర్భంలో పెట్టారో, ఎందుకు పెట్టారో అది వారికి తెలుస్తుంది. అయితే అది ప్రెరాగెటివ్ ఆఫ్ ఛీఫ్ మినిస్టర్ కాబట్టి నేను విమర్శించడం లేదు. అయితే ఆ రోజున ఎన్.టి. రామారావుగారు మమ్మల్ని మంత్రివర్గంలోకి తీసుకొన్నప్పుడు ఈ హక్కు వారికి వుందని గమనించలేదా అని ప్రశ్నిస్తున్నాను. మామీద ఆరోపింపబడిన కేసులలో ఒక్కటి నిరూపణ అయిన రాజకీయాలలో వుండను. ఈ సభలో వుండనని మనవిచేస్తున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్:- ఐ యామ్ నాట్ ప్రివెంటింగ్. పర్సనల్‌గా చెప్పుకోండి కాని వేరే వారి విషయం చెప్పకండి.

డాక్టర్ కె. శివప్రసాద్‌రావు:- ప్రతిపక్ష నాయకులు అందరూ కూడా డిసెంబరు 19వ తారీఖున ఎన్నికల సందర్భం లోనూ, ఆ తరువాత జరిగిన హింసాత్మక సంఘటనలపై ముఖ్య మంత్రి గారికి మెమోరాండం ఇవ్వడానికి వెళ్లినప్పుడు ఎంతో

అనుభవం కలిగినవారు, మంచి అడ్మినిస్ట్రేటర్‌గా పేరు పొందిన ముఖ్యమంత్రిగారు మేము చెప్పే మాట వినకుండా ఇంద్రా రెడ్డి గారి సంగతి ఏమిటి? శివప్రసాద్ సంగతి ఏమిటని అడిగారు. వాస్తవాలను తెలుసుకోవాలని మనవిచేస్తున్నాను. జరిగిన సంఘటనల గురించి కూలంకషంగా విచారించడానికి అఖిల పక్ష కమిటీని గాని లేక జుడిషియల్ ఎంక్వయిరీనిగాని వేసి వారి చిత్త శుద్ధిని నిరూపించుకోవాలని, నేరస్థులను శిక్షించేటట్లు చూడాలని సభద్వారా వారికి మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి:- అధ్యక్షా, గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారు ఆ మహిళలు రెండవనాడు అప్లికేషన్ ఇచ్చారని చెపుతున్నారు. తండా మీద దాడి జరిగితే ఆ తండాలోని జనమంతా చెల్లాచెదురుగా పారిపోయారు. ఒకరిని ఒకరు వెదుక్కొనే వరకే టైం పట్టింది. ముందు మొగవారు దొరికారు. ఆ ప్రాంతం చూస్తే అర్థమవుతుంది. చుట్టూ కొండలున్నాయి. ఆ కొండల్లోకి పోయిన ఆడవాళ్ళు తిరిగి రావడానికే రోజు, రోజున్నర పట్టింది. వారు ఎక్కడెక్కడో తిరిగి వచ్చారు. వాళ్ళు వచ్చి ఇలా జరిగిందని చెప్పడం, జరిగిన ఘటనను గురించి వారు చెపితే అప్పటికే ఆలస్యం అయింది కనుక అది వాస్తవం కాదనే పద్ధతిలో మాట్లాడడం సరికాదు. అసలు ఆ మహిళలు కూడా 20 సంవత్సరాల లోపు వయసు వున్న బాలికలే. వాళ్ళు నిజంగానే లోకజ్ఞానం వుండి ఏది పడితే అది చెప్పగలిగే మనుషులు కూడా కాదు. అలాంటి వారిని పత్రికా విలేఖరులు చూశారు. దాదాపు అన్ని రాజకీయ పార్టీలవారు వారిని ఇండివిడ్యువల్‌గా కూడా విచారించడం జరిగింది. ముఖ్యమంత్రి గారు ఇన్ని అనుభవాలు వుండి దానిని చౌకబారుగా తీసివేయడం ఎంతవరకు సబబు అని ప్రశ్నిస్తున్నాను. ఏమీ జరగందే ఆ మహిళలు అంతటా ఎందుకు చెప్పుకొంటారు. డాక్టర్ రిపోర్టు అంటున్నారు. రెండు రోజుల తరువాత వారు చెప్పకొంటే మూడవరోజు వారిని డాక్టర్ దగ్గరకు పంపితే ఏమి రిపోర్టు వస్తుందో తమరే చెప్పండి.

శ్రీ మహమ్మద్ రజబ్ అలీ:- అధ్యక్షా, రాష్ట్రంలో శాంతిభద్రతల గురించి ముఖ్యమంత్రి డాక్టర్ చెన్నారెడ్డి గారు థియరిటికల్ పాయింట్స్ కూడా చెప్పారు. చాలా సంతోషం. కాని ప్రాక్టికల్‌గా ఈవేళ రాష్ట్రంలో వున్నటువంటి పరిస్థితికి ప్రాపర్‌గా ఆన్సర్ రాలేదనే యాంగ్జయిటీతో తమద్వారా వారిని అడుగుతున్నాను. ఈనాడు ఆంధ్రదేశంలోని కుగ్రామాలలో బడుగు వర్గాలవారుగాని, అన్ని వర్గాలవారు తమకు రక్షణ లేదనే భయ సందేహాలతో వున్నారు. అలాంటి పరిస్థితులలో వారు ప్రాక్టికల్‌స్టెప్ కూడా ఏదైనా సజెస్టు చేసి, మాకు ఫరవాలేదనే హామీ శాంతి భద్రతల పరిస్థితిపై జరిగిన చర్చల అనంతరం వచ్చి వుంటే చాలా మందికి హాయిగా వుంటుంది. లేకపోతే ఈనాడు జనం గ్రామాలలో భయంభయంగా నిద్రపోతున్నారు.

రెండు అరకలు కట్టే రైతుకికూడా తాను తన గ్రామంలో బ్రతుకుతాననే ఆలోచన లేకుండా పోయింది. వారు థియరిటికల్ పాయింట్ చెప్పారు, వారు చెప్పినదానికి నేను అభ్యంతరం చెప్పడం లేదు కాని ఈవేళ గ్రామాలలోని ప్రజల ధన, మాన ప్రాణాలకు ఎలాంటి రక్షణా లేదు. పోలీసు యంత్రాంగం బలహీనంగా వుంది. అధికారులు సరిపోవడంలేదు. విచారణ జరగడంలేదు. ఈ సందేహానికి డాక్టరుగారు ఎట్లా సమాధానం చెబుతారు? మాకు థియరిటికల్‌గా ఆన్సర్‌చేశారు, మేము ఇంత చర్చ జరిగాక ఈ సభనుంచి భయం గుప్పిట్లో పెట్టుకొని పోతున్నామని మనవిచేస్తున్నాను. దీనికి ప్రాపర్‌గా ఆన్సర్ కావాలి.

శ్రీ సి.హెచ్. విద్యాసాగర్‌రావు:- అధ్యక్షా, నేను కేవలం బడాయిగడ్డ సంఘటనకనకు మాత్రమే కన్‌ఫైన్ అవుతాను. రేప్ జరిగిందా లేదా అన్న అంశానికి నేను పోవడంలేదు. మా పార్టీ తరఫున ప్రభుత్వానికి ఒక సూచన మాత్రం చేస్తాను. ముఖ్య మంత్రిగారు చెప్పారు మొదటి అప్లికేషన్‌లో స్త్రీల గురించి లేదని. నేను చూశాను. అందులో స్పష్టంగా అత్యాచారాలు జరిగినట్టుగా వుంది. 'రేప్' అనే పదం లేదు కాని అత్యాచారం జరిగిందని వుంది. ఒకవేళ అమాయకులైన ట్రైబల్స్‌పై అత్యాచారం జరిగితే దానిపై తీర్పు ఇవ్వవలసింది కోర్టు. వారి ఎలిగేషన్స్‌నుగాని, అప్లికేషన్‌ను గాని పోలీసు యంత్రాంగం కోర్టువరకు తీసుకుపోవాలి. రెండు, మూడు రోజుల తరువాత రేప్ కాబడిన స్త్రీలను హాస్పిటల్‌కు తీసుకుపోతే నిరుపయోగం అని వారు డాక్టర్‌గా చెపుతున్నారు. కాని లాయర్‌గా నాకు తెలుసు. బేసింగ్ ఆన్ హర్ స్టేట్‌మెంట్ ది ఎక్యూజ్‌డ్ కెన్ బి కన్విక్టెడ్. కాని ప్రభుత్వంవారు వారి పార్టీవారు కొందరు అందులో వున్నారని రేప్ కాలేదని డి.ఐ.జి. చే స్పష్టంగా చెప్పించారు. అది తప్పకుండా ప్రభుత్వం ఇంటర్‌ఫియర్ అయినట్టు అవుతుంది. ఆవిధంగా వుండడానికి వీలులేదు. తగిన చర్య తీసుకోవాలని మనవిచేస్తున్నాను. ఎవరైనా పోలీస్ స్టేషనులో అప్లికేషన్ ఇచ్చినట్లయితే అది ఫాల్స్ ఎలిగేషన్ గనక అయితే సి.ఆర్.పి. ప్రకారం మీరు చేసిన ఎలిగేషన్ ఫాల్స్ అని లేక రిజెక్టెడ్ అని ఇస్తారు. ట్రైబల్స్‌కు ప్రభుత్వపరంగా అలాంటి రిపోర్టు ఇస్తున్నారు? అలాంటి రిపోర్టు ఇంతవరకు ఇవ్వలేదు, ఫాల్స్ అని కేసు పెట్టలేదు.

మీరు దీన్ని మిస్‌యూజ్ చేయవద్దు. అని సజెషన్స్ 3-00
ఇస్తున్నాను. ఇకముందు ఇటువంటి సంఘటనలు జరుగకుండా మ.
తగిన జాగ్రత్తలు తీసుకోండి. జిల్లాల వారీగా హరిజనులు గాని, గిరిజనులుగాని వారితో ఒక సెల్‌ను నిర్మాణం చేయండి. వారిని అధ్యక్షులుగా పెట్టండి, ఏ సంఘటన అయినా పరిశీలించడానికి జిల్లాల వారీగా సెల్‌ను ఏర్పాటుచేయాలని ముఖ్యమంత్రి గారికి మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ సి. నర్సిరెడ్డి:- అధ్యక్షా, నేను మాట్లాడేటప్పుడు యీ ఆంధ్రరాష్ట్రంలో ఇక్కడ ఉండే పెద్ద పెద్ద పట్టణాలు,

హైదరాబాదు, విజయవాడలాంటి ఇంకా అనేక పట్టణాలలో కొంత మంది గూండాలు ఒక ప్రత్యేకమైన స్థావరాలను ఏర్పాటుచేసుకొని ఒక పారలల్ గవర్నమెంటుగా ఇంచుమించు మామూళ్లను వసూలు చేయడం, బెదిరించడం ఈ రోజు జరుగుతున్నవి. వారిని అరికట్టడానికి యి ప్రభుత్వం తగిన చర్యలు తీసుకుంటుందామని అడుగుతున్నాను. దీని గురించి ఏ విధంగా ఆలోచిస్తున్నారు? రెండవది–ఈ పోలీసు ఎడ్మినిస్ట్రేషన్‌ను స్ట్రీమ్‌లైను చేయాలని కోరుతున్నాను. ఫీల్డు స్టాఫ చాలా తక్కువగా ఉంది, ఎస్‌ఐ పోస్టులు చాలా ఖాళీగా ఉన్నాయి, ఈ విషయం దృష్టిలో ఉంచుకొని దాన్ని ఏ విధంగా స్ట్రీమ్ లైన్ చేస్తారు, ఎప్పుడు భర్తీ చేస్తారు? ఫీల్డు స్టాఫ్‌ను ఎప్పుడు పెంచుతారు? ప్రభుత్వం ఏవిధంగా ఆలోచిస్తున్నదో చెప్పండి?

శ్రీ కె. ప్రభాకరరావు (అమలాపురం):– అధ్యక్షా, ఎగ్జిక్యూటింగు డిపార్టుమెంటును స్ట్రెంగ్తెన్ చేయడం విషయంలో 2, 3 సజెషన్స్ చెప్పుతున్నాను. ఒకటి ఇంప్రూవ్‌మెంటు ఆఫ్ స్పెషల్ బ్రాంచెస్. ఈ స్పెషల్ బ్రాంచెస్ ఇంటిలిజెన్సు రిపోర్టు సేకరించడంలో చాలా పూర్‌గా ఉన్నది. కారణం ఏమిటంటే – అన్‌వాంటెడ్, ఇనెఫిసియెన్సి వారిని ఇందులో వేస్తున్నారు. వీటిని ఇంకా స్ట్రెంగ్తెన్‌చేస్తే బాగుంటుంది. ఎందుకంటే వీరు తీసుకు వచ్చే ఇన్‌ఫర్‌మేషన్ గవర్నమెంటుకు హెల్ప్ చేసేటట్లుగా ఉండాలి. ప్రివెన్షన్ యీజ్ బెటర్ దేన్ క్యూర్ అన్నట్లుగా స్పెషల్ బ్రాంచెస్‌ను ఇంప్రూవ్ చేయాలి. స్పెషల్లీ నక్సలైట్స్ మెనేస్ వచ్చిన తరువాత లాస్టు ఇయర్ ఐపిఎస్ ఆఫీసర్స్ పోయిన తరువాత మనకు తెలిసిన విషయాలు ఏమిటంటే – డీప్ ఏజెన్సీ ప్రాంతాలలో రోడ్సు లేవు. మనం కనీసం 25 మైళ్లు పోతేగాని స్పాట్‌కు వెళ్లలేని పరిస్థితి ఉంది. కాబట్టి, ప్రస్తుతం రోడ్లను ఇంప్రూవ్ చేయడానికి బడ్జెట్‌లో స్పెషల్ ఎలోకేషన్ చేసి ముఖ్యంగా యీ గ్రామాలలో రోడ్లను వేస్తే ఇన్ ఫ్లో, అవుట్ ఫ్లో ట్రాఫిక్ ఉండడానికి లింక్ ఏర్పడి, బయటి ప్రపంచంతో సంబంధం ఏర్పడుతుంది. బయటి ప్రపంచంతో సంబంధం ఏర్పడడం వల్ల కొన్ని నిజానిజాలు తెలుసుకునే అవకాశం ఉంది. రోడ్లను ఇంప్రూవ్ చేయాలి? వెపన్స్ కూడా అవుట్‌డేటెడ్‌గా ఉన్నాయి. కాబట్టి లేటెస్టు వెపన్స్ హేండ్ గ్రెనేడ్స్ మరియు ఎకె–47 లాంటి వెపన్స్‌ను ప్రొక్యూర్ చేసి స్టాఫ్‌కు ప్రొవైడ్ చేయాలని కోరుతున్నాను. బ్రేవరీ ఇన్‌సెంటివ్ విషయంలో రికమెండ్ చేస్తున్నాము. రికమెండ్ చేసినా సంవత్సరం పోయినా వాటిని ఇవ్వడం లేదు. వాటిని వితిన్ నో టైమ్ ఇస్తే గౌరవం ఉంటుంది. దొంగలు పడ్డ ఆరు నెలలకు కుక్కలు మొరిగినట్లు ఉంది. ఎస్.పి. దగ్గరనుంచి రికమండేషన్ వచ్చిన తరువాత స్క్రూటినైజ్ చేసి 10–15 రోజులలో ఇమ్మీడియేట్‌గా అవసరమైతే డిజిపి అయినా ఇమ్మీడియేట్‌గా ఇన్‌సెంటివ్స్ అవార్డు చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తారా?

شری ابراہیم بن عبداللہ مسقطی :- ہمارے برہم بالریڈی صاحب نے کہا کہ جو مادنا
پیٹ کے اندر ہندو مسلمان کا جھگڑا ہوا - یہ بات غلط ہے اسکی انکوائری ہونا
چاہئے - پورے شہر کے عوام کو معلوم ہے کہ وہاں پر کن لوگوں کے مکانوں کو
لوٹا گیا کن کے دوکانوں کو لوٹا گیا - اسی طریقہ سے چندرائن گٹہ میں جو
واقعہ ہوا وہاں پر مسلمان اور ہندو کا جھگڑا نہیں تھا بلکہ ایک شخص
موہن ریڈی اور کرم ریڈی کے درمیان لڑائی ہوئی وہ لوگ مسلمانوں کے
گھروں پر پتھر مارتے ہوئے بھاگے جسکی وجہ سے یہ فساد ہوا - مادناپیٹ
میں ہندو مسلمان کا جھگڑا نہیں تھا ایک مسلمان اور گولی میں جھگڑا ہوا - مسلمان
آدمی نے اس پر چاقو سے حملہ کیا لیکن غنڈہ عناصر وہاں پر مسلمانوں کی
بنڈیوں اور گھروں کو لوٹ لیا - اس قسم کے واقعات ہوں تو یقیناً
حیدرآباد کی اچھی فضا ختم ہو جائیگی - ہمارے چیف منسٹر ڈاکٹر ایم چنا ریڈی
صاحب سے گزارش ہے کہ اسکی تحقیقات ہونا چاہئے - ابھی مسٹر نرسا ریڈی
صاحب نے کہا کہ شہر حیدرآباد کے اندر جو غنڈہ گردی کے واقعات ہو رہے
ہیں یہ نہ ہونا چاہئے - پہلے پیلی قمیص کے غنڈے رہتے تھے اب دوسرے
غنڈے موجود ہے - وہ لوگ پولیس کو معمول دیتے ہیں اسلئے پولیس ان
غنڈوں کو چھوٹ دیتی ہے -

శ్రీమతి ఇ. సీతారామమ్మ (కూచినపూడి) :- అధ్యక్షా,
రెండేరెండు విషయాలు మనవి చేయదలచుకున్నాను.
ముఖ్యమంత్రిగారు చాలా సహృదయులుగా కనిపిస్తున్నారు. వారి
మాటలు, వారి భాష చూస్తుంటే ఆడవారి మీద చాలా మంచి
మాటలు, వారి భాష చూస్తుంటే ఆడవారి మీద చాలా మంచి
భావన ఉన్నట్లు నాకు కనిపిస్తున్నది. ఒకసారి నేను
1981-82లో అనుకుంటాను, పంజాబ్‌లో వారు గవర్నరుగా
ఉన్నప్పుడు ఎస్టిమేట్‌కమిటీతో (సుబ్బారావుగారితో) వెళ్ళినప్పుడు
వారితో మాట్లాడడం కూడా జరిగింది. వారు మమ్మల్ని
ఆహ్వానించి బ్రేక్‌ఫాస్టు కూడా ఇవ్వడం జరిగింది. అధ్యక్షా,
నేను ఒక విషయం మనవి చేయదలచుకున్నాను. ఇప్పుడు
రాష్ట్రంలో జరిగిన ఎలక్షన్స్ అయిపోయిన తరువాత మా
సోదరులందరూ ఆడవారి మీద ఎంత అత్యాచారం జరిగిందో
చెప్పండి. జరిగింది. రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రిగా మహిళల మీద

ఎలాంటి, అత్యాచారాలు జరుగకుండా చూడాలి. మన బాధ్యత ఎలా ఉంటుందని చెప్పి మమ్మల్ని మహిళా శాసన సభ్యులుగా లక్షలాది మంది ప్రజలు పంపించారు. వారు ఎదురుచూస్తున్నారు అధ్యక్షా, అంటే-మేము మహిళా శాసనసభ్యులుగా శాసన సభలో మహిళల సమస్యలను పరిష్కరిస్తామని, మహిళలకు రావలసిన హక్కులను రక్షిస్తామని వారి యొక్క ఉద్దేశ్యము. ఇక్కడ యీశాసన సభలో రెండు పక్కాలలో చూస్తుంటే, పోయినసారి కంటే కూడా ఎక్కువ మంది మహిళలు శాసన సభ్యులుగా వచ్చారంటే, యీ ఆంధ్ర రాష్ట్రంలో ప్రజల యొక్క కోరిక నిజంగా మహిళల మీద ఉన్నదనిపిస్తున్నది. ఉత్సాహంతో, విశ్వాసంతో మమ్మల్ని ముందుకు పంపించారు. మహిళల యొక్క అన్ని సమస్యలను పరిష్కరిస్తామని చెప్పి యీ శాసన సభకు పంపించడం జరిగింది.

(ఇంటరప్షన్)

కాబట్టి ముఖ్యమంత్రి గారికి మనవి చేసేది ఏమిటంటే ఇప్పుడు మహిళల మీద జరుగుచున్న అత్యాచారాల మీద జుడిషయల్ ఎంక్వయిరి వేసి విచారించవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

3.10 మ. అధ్యక్షా, మా ఇంట్లో జరిగిన దొంగతనం గురించి ముఖ్యమంత్రి గారికి తెలియదనుకుంటాను. డిసెంబర్ 30వ తేదీ నాడు ఇంట్లో వున్న ఆస్తినంతా దోచుకు పోవడం జరిగింది. రోశయ్యగారు శాసనసభా మంత్రిగా వుండి కూడా ఈ మూడు రోజుల నుండి ఏమీ పట్టించుకుంటున్నట్లు కనబడడం లేదు. మా జిల్లా శాసనసభ్యులు 12 మంది వుండి కూడా, ఈ సంఘటన విషయంలో ఇంతవరకు నన్ను పలకరించలేదు. మీ ఇంట్లో ఏమి జరిగింది, ఎలా జరిగిందంటూ అడగలేదు. ఆడపడుచులకు అన్యాయం జరుగుతోంది. నేను అసెంబ్లీకి రావడానికి చీర కూడా లేకుండాయిబ్బంది పడుతున్నట్లుగా ప్రతిభా భారతి కూడా చెప్పారు. లా అండ్ ఆర్డర్ విషయంలో తగు చర్యలు తీసుకోవలసిందిగా సభాముఖంగా కోరుతున్నాను.

శ్రీ యం. రఘుమారెడ్డి:- అధ్యక్షా, పాయింట్ అఫ్ క్లారిఫికేషన్.

MR. SPEAKER:- I request the Hon'ble Members to allow the Chief Minister to reply to the supplementaries.

శ్రీ యన్. చంద్రబాబు నాయుడు:- అధ్యక్షా, నాకు అవకాశం యివ్వండి.

మిస్టర్ స్పీకర్:- అవకాశం యివ్వడానికి యింకా ఐదేళ్ల సమయం వుంది. దయచేసి కూర్చోండి.

శ్రీ యం. రఘుమారెడ్డి:- అధ్యక్షా, ఓన్లీ వన్ క్లారిఫికేషన్

MR. SPEAKER:- Mr. Raghuma Reddy, When Chair begs you, you are not considering. you are not kind-hearted.

డా. యం. చెన్నారెడ్డి:- అధ్యక్షా, మిర్యాలగూడ వ్యవహారం గురించి గౌరవనీయులైన సభ్యులు చెప్పిన మాట, నేను చెప్పిన దానితో వారు అంగీకరించకుండా కోపగించుకుంటూ వున్నట్లు కనబడుతోంది. ఇటువంటివి జరుగుతూ వుంటాయి. దానికి మరొక మార్గంలేదు. ప్రతిసారి ఎంక్వయిరీలు పెట్టాలంటే మా అడ్మినిస్ట్రేషన్‌కు పారలల్ అడ్మినిస్ట్రేషన్ పెట్టవలసిన అవసరం వస్తుంది. మొదటే మనవి చేసినట్లు, తిరిగి ఏదయినా అనుమానం వుంటే, వివరణగా చేయాలంటే డి.ఐ.జి. వెళ్లాడు. యింకా ఎవరినయినా పంపించి విచారణ చేయమంటే చేస్తాము. స్త్రీల పైన అత్యాచారాలు జరుగుతూ వుంటే ఎవరయినా ఖండిస్తారు. కట్టుదిట్టం చేయడానికి గౌరవనీయులైన సభ్యరాండ్రు తరువాత సలహాలు చెప్పినా, దాన్ని అమలు చేయడానికి సాధ్యమైతే ప్రయత్నం చేస్తామని మనవి చేస్తున్నాను. ఇంతకంటే ఎక్కువ చెప్పడం లేదని మనవి చేస్తున్నాను.

గవర్నరు నుండి సందేశము

Mr. Speaker:- I have to inform the House that Her Excellency the Governor of Andhra Pradesh has sent the following letter:

"Dear Sri Ramachandra Reddiji,

I write to acknowledge, with thanks, the receipt of your D.O.Lr. No. 656/LEGN/89-2, dated 9-1-1990 with which you were good enough to send me a copy of the resolution adopted by the Andhra Pradesh Legislative Assembly, thanking me for my Address to the Legislative Assembly on the 4th January, 1990 I am extremely grateful to the House.

KUMUDBIN JOSHI"

The House adjourns till 9 A.M on 22nd January, 1990.

(The House then adjourned at 3.15 P.M. till 9.00 A.M on Monday, the 22nd January, 1990.)

WHITE PAPER

ON

THE ECONOMY AND FINANCES OF ANDHRA PRADESH

INTRODUCTION

1.01 In the context of the change in the political situation in the State consequent upon a massive mandate received by the present Government in the recent elections, it has become necessary to place before the people through the Legislature, the state of the economy with special reference to the financial position of the State and reflect upon the prospects for the future. We are at the threshold of a new Five Year Plan which adds significance to such a review.

ECONOMY

2.01 The report of the Economic Advisory Council on the Current Economic Situation and Priority Areas for Action circulated among Members of Parliament on 22nd December, 1989, states, that the decade of the eighties has seen a period of relatively high growth in the Gross Domestic Product at around 5% per annum. Unfortunately the corresponding figures for Andhra Pradesh show that it has been particularly low at around 2%. In fact the Net State Domestic Product of Andhra Pradesh was a little lower than the Net National Product of All India in the first half of 80s. But the gap widened because of very low rates of growth subsequent to 1985-86 (See table - 1).

Table 1 : Compound Growth rates of NSDP & NNP (Trend)

(Percentage)

Time Period	Net State Domestic Product of A.P.	Net National Product
1970-71 Series		
III Plan (1961-66)	2.5	3.0
Annual Plan (1966-69)	1.8	4.5
IV Plan (1969-74)	4.8	2.9
V Plan (1974-79)	2.4	5.4
Annual Plan(1979-80)	(-)2.2	(-)5.2
1980-81 Series.		
1980-81 to 1985-86	3.4	4.9
1980-81 to 1987-88	2.1	4.6
VII Plan (First three years 1985-88)	1.7	5.0

Source:- Eighth five year plan of A.P. Implications of Alternative Growth rates. (A Paper of Bureau of Economics & Statistics) November, 1989.

2.02 In the ultimate analysis, with all its limitations, the single aggregative index of the level of well being is the per capita Net Domestic Product. As would be evident, (See table 2) the figure for A.P. has historically been lower than that of All-India. However, the all time low has been reached after 1985. In terms of growth rate, during the period 1983-88 it has been 1.78 at constant prices for all India, while for A.P. it is negative growth at (-) 1.41. Clearly there has been an erosion in the incomes of the people of A.P. at a time when admittedly, the all India picture has been showing encouraging results. Even assuming that the figures for 1988-89 would be more encouraging than before, it is unlikely to make up for the distressing performance in the recent past.

Table 2 : Percapita Net Domestic Product of A.P. and Net National Product

(in Rupees)

Year	At Current Prices			At Constant Prices		
	A.P.		All India	A.P.		All India
Old Series (1970-71)				(At 1970-71 Price)		
1960-61	275	(89.9)	306	530	(94.8)	559
1970-71	585	(92.4)	633	585	(92.4)	633
Revised Series. (1980-81)				(At 1980-81 Price)		
1980-81	1380	(84.8)	1627	1380	(84.8)	1627
1981-82	1657	(89.5)	1851	1558	(92.4)	1686
1982-83	1757	(88.1)	1993	1545	(91.6)	1687
1983-84	2086	(91.2)	2288	1578	(88.3)	1787
1984-85	2141	(85.9)	2494	1502	(82.8)	1813
1985-86	2316	(84.7)	2734	1549	(83.1)	1863
1986-87	2375	(79.8)	2974	1448	(76.5)	1892
1987-88	2656	(80.1)	3284	1491	(77.7)	1918

	Growth rate		Growth rate	
	A.P.	All India	A.P.	All India
1980-81 to 1983-84	14.77	12.04	4.57	3.18
1983-84 to 1987-88	6.23	9.46	(-)1.41	1.78

Note : Figures in bracket relate to percentage to percapita Net National Product.
Source : Eighth Five Year Plan of A.P: Implications of alternative growth rates. B.E.S.

2.03 In terms of prices (with 1960 as base), the consumer price index for agricultural labour was 407 in 1983 and it has jumped to 610 by March, 1989 (for All India 488 to 729) The index for urban non-manual employees and industrial workers has reached a level of 780 and 796 respectively (All India 734 and 818) from the corresponding figures of 1983 at 469 and 480 (All India 462 and 502). (See table 3)

Table 3 : Consumer Price Index (CPI) Numbers

1960 = 100

CPI Numbers		March 1981	1982	83	84	85	86	87	88	89	Percentage increase 1981 to 1984	Percentage increase 1984 to 1989.
1. Industrial Workers,	A.P.	418	456	480	544	575	617	666	749	796	30.0	46.3
	A.I.	420	457	502	558	586	638	686	753	818	32.8	46.6
2. Urban non-Manual employees.	A.P.	393	440	469	523	562	599	640	731	780	33.1	49.1
	A.I.	385	423	462	505	540	584	625	686	734	31 2	45.3
3. Agricultural Labour.	A.P.	365	401	407	437	448	459	481	543	610	19.7	39.6
	A.I.	419	440	488	514	517	556	573	658	729	22.7	41 8

Note : A.P: Andhra Pradesh A.I: All India.
Source: Economic Trends in A.P. 1989-90 by B.E.S.

2.04 In regard to employment, the only available statistic on the year to year variations is the number on the live register. The number on the live register has increased from 16.00 lakhs in 1981 to 28.19 lakhs in 1989 (See table 4).

Table 4 : Unemployment Data

Ending March	Number on the live Register (In lakhs)
1981	15.00
1982	16.31
1983	18.65
1984	20.64
1985	22.09
1986	23.62
1987	25.35
1988	26.82
1989	27.05
At the end of September 1989	28.19

Source ; Mid-term Appraisal of Seventh Five Year Plan 1985-90 and Planning Department records : Government of A.P.

2.05 The most significant fact in regard to the economy is that during the VII Plan period while the All India rate of growth has been 5%, the rate of growth in Andhra Pradesh has been only 1.7% (See Table 1). This may, in large measure, be due to the successive droughts that the State has suffered from. Nevertheless the fact remains that the country as a whole could register a growth rate of 5% inspite of the seasonal conditions not being favourable in the country also. There have been droughts in the State in the past also but the difference between the rate of growth achieved in the country as a whole and in the State is more now than on previous occasions.

2.06 The growth rate in the Agriculture sector in the State taking the entire triennium 1961 to 1988 as a whole has been less than the All India rate. The Industrial sector in Andhra Pradesh had entered a rapid growth phase in the mid 70s which is continuing. The growth rate in the Manufacturing Sector was 8.59% in the period 1983-89. While policies of Government, such as the incentives policy, may have had a bearing on this growth, a fundamental factor is the availability of power. There has been a significant growth in Electricity which reached 15.56% in the period 1980-84. But in the subsequent 5 years this rate has fallen to 5.15%. It is, therefore, necessary to keep a watch on this situation because any difficulty

in regard to the availability of power is bound to have a negative effect on agriculture as also on industrial development.

2.07 In regard to prices, the role of the State Government is limited since these are affected by All India economic factors. As in the case of All India, in Andhra Pradesh also, there is need to keep a close watch on the behaviour of the prices and see that the supply of essential commodities to the vulnerable sections is maintained adequately and efficiently.

2.08 The employment situation in the State also follows a trend similar to the one in the country as a whole. While the growth rate of industry has been encouraging, its contribution to resolving the problem of unemployment has not been equally so.

FINANCIAL POSITION

RECEIPTS:

3.01 The financial position of the State can be reviewed in relation to the Revenue Account and the Capital Account separately. In regard to the Revenue Account the position in the last decade is as follows:

Table 5: Revenue Surplus/deficit

(Rs. in crores)

Particulars	Accounts								Revised Estimate	Budget Estimate
	1980-81	1981-82	1982-83	1983-84	1984-85	1985-86	1986-87	1987-88	1988-89	1989-90
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
Receipts	1264.54	1466.29	1639.07	1953.36	2293.78	2773.20	3056.05	3478.13	4271.87	4511.78
Expenditure	1161.13	1386 29	1506.50	2041.93	2462.82	2780.51	3244.50	3440.98	4343.57	4658.06
Surplus (+) Deficit (-)	+103.41	+80 00	+132.57	-88.57	-169.04	-7.31	-188.45	+37.15	-71.70	-146.28

Source: Budget Documents of A.P

It will be seen that till 1982-83 there used to be a surplus on the Revenue Account. This position changed in 1983-84 and subsequently there has been a deficit every year except for the year 1987-88. The maximum deficit during this period was Rs.188.45 crores in 1986-87.

3.02 This position has arisen despite the fact that the Revenue Receipts had registered a substantial increase in the last ten years because the rate of growth of expenditure was more than that of Revenue Receipts. Thus for instance the Revenue Receipts in 1989-90 showed an increase of 257% over 1980-81 while the expenditure increased by 301%. This disparity between the rate of increase of Revenue Expenditure and Revenue Receipts has resulted in the deficit. The fact that there is a deficit on Revenue Account means that Revenue Expenditure is also being met from borrowings.

3.03 The composition and inter-se distribution of revenue receipts in the last decade are as follows:

Table 6: Revenue Receipts

(Rs. in crores)

Item	1980-81 Accts.	1982-83 Accts.	1989-90 B E.
1. Share of Central Taxes	296 (23.40)	361 (22.03)	841 (18.64)
2. State's Own Tax Revenues	582 (46.01)	808 (49.30)	2399 (53 17)
3. Non-tax Revenues	223 (17.63)	260 (15 86)	707 (15.67)
4. Grants from the Centre			
a) Non-plan Grants	18 (1.42)	20 (1 22)	12 (0.27)
b) Plan Grants	146 (11.54)	190 (11 59)	553 (12.25)
Total	1265 (100)	1639 (100)	4512 (100)

Note: Figures in brackets represent percentage to total.
Source: Budget Documents of A.P.

3.04 A significant aspect of the increase in the Revenue Receipts is the strengthening of the tax base of the State and an improvement in the contribution of the State's own tax revenues to the overall increase in the receipts. The State's tax revenues as a percentage of the total receipts increased from 46% in 1980-81 to 53% in 1989-90.

3 05 The reduction in the percentage share of Central Taxes and of Non-plan Grants in the overall Revenue Receipts is partly a reflection of the increase in the State's own tax revenues, and partly of the fact that Andhra Pradesh's share of the transfer of resources as fixed by the Finance Commission has come down. Andhra Pradesh's share in such

transfers has come down from 7.34 under the award of the Eighth Finance Commission to 6.60 in the First Report given by the Ninth Finance Commission for the year 1989-90.

3.06 While there has been an improvement in the State's tax revenues in the past the recent trend of collections of four major tax revenues, namely, Sales Tax, State Excise, Stamps and Registration and Motor Vehicles Tax which account for nearly 93% of the total tax revenue, is a cause for concern. The average annual growth rate over the last ten years falls into a pattern as indicated in the following table:

Table 7: Average Annual Growth Rates of Major Taxes

Item	1980-81 to 1982-83	1980-81 to 1985-86	1986-87 to 1989-90
1. Sales Tax	22.80	23 27	15 10
2. State Excise	18.87	19.93	11 22
3. Motor Vehicles Tax	9.67	15.09	11.75
4. Stamps and Registration	16.53	16.52	12.70

3.07 The high growth rate of revenues in the first six years was followed by a sharp decline in the last four years of the decade. The decline in the growth rates of the two major taxes viz., Sales Tax and State Excise is a matter of serious concern at this juncture. There is need to review in depth the reasons for this decline and make all efforts at arresting this trend.

3.08 The important receipts of the State Budget outside the Revenue Account consist of the following.

Table 8: Major Receipts Outside Revenue Account

(Rs. in crores)

Item	1980-81	1982-83	1989-90 B.E
1. Market Borrowings (Net)	13	50	220
2. Negotiated Loans	10	3	38
3. Small Savings	24	43	182
4. State Provident Funds (Net)	20	28	74
5. Loans from the Centre	190	206	380
Total	257	330	894

3 09 The growth in market borrowings is due to the increase in such borrowing at the All India level out of which Centre allocates a share to each State The increase in small savings is significant and it is necessary to intensify this, as additional effort by the State is likely to result in larger inflow

EXPENDITURE:

4 01 The rapid rise in the levels of public expenditure has been due partly to unavoidable items such as increase in D A payments, Debt Servicing, relief measures due to natural calamities etc On the other hand, a considerable part of the increase in the expenditure has been the result of frequent institutional changes and ad hoc decisions often accompanied by reviews and revisions

4 02 The total expenditure (both Revenue and Capital put together) has increased by 252% during the period 1980-81 to 1989 90 During this period the Non Plan expenditure has increased from Rs 1212 crores to Rs 4393 crores (262%) while Plan expenditure increased from Rs 515 crores to Rs 1689 crores (228%) The increase in the Non Plan expenditure has thus been proportionately more than the increase in expenditure under the Plan The following table illustrates the position

Table 9 Growth of Expenditure

(Rs in crores)

Year	Non plan	Plan	Total
1980-81	1211 76	514 55	1726 31
1982 83	1809 68	593 28	2402 96
1988 89 (R E)	3849 95	1604 89	5454 84
1989 90 (B E)	4392 96	1689 23	6082 19

Source Budget Documents of A P

4 03 In taking a view in regard to Plan and Non-plan expenditure it should be borne in mind that Non-plan expenditure also includes items of a developmental nature On the other hand Non-developmental expenditure contains items like Debt Servicing, Pensions etc, in which the rate of growth is influenced by factors outside the control of the State Government

4.04 It may also be mentioned here that there is substantial increase in the outstanding debt of the State Government from 1982-83 to 1989-90 and consequently there is significant increase in the debt servicing as well as in repayment of the loans to the Government of India, to the public and other various financing institutions. The outstanding debt during 1982-83 and 1989-90 is Rs. 2078.16 crores and Rs. 5222.68 crores respectively while the interest paid during the above periods is Rs. 112.16 crores and Rs. 455.18 crores.

PLAN OUTLAYS

5.01 The following Table gives the Annual Plan outlay and expenditure for the VII Plan period.

Table 10: Seventh Five Year Plan (1985-90)

(Rs. in crores)

YEAR	Annual Plan Outlay and Expenditures			
	Approved Outlay	Budget Estimates	Revised Estimates	Actual Expenditure
1	2	3	4	5
1985-86	810.00	1044.00	1044.00	931.17
1986-87	1000.00	1210.00	1328.01	1227.29
1987-88	1200.00	1540.28	1112.43	1136.88
1988-89	1250.00	1252.72	1338.78	1347.18
1989-90	1300.00	1400.00		

Source: Budget Documents of A.P. and Finance & Planning (Planning Wing) Depatment.

5.02 However, a comparison with All India shows that the per capita outlays for Andhra Pradesh have been lower than the All India average. This has in fact been the position all through the plan years except during the II Plan. The level of per capita plan outlay of Andhra Pradesh during the VII Plan is still lower compared to All India than in any other plan period except the IV Plan. (See table 11)

Table 11 : Percapita Plan Outlays - First Plan to Seventh Plan

(in Rupees)

	First Plan (1951-56)	Second Plan (56-61)	Third Plan (61-66)	Annual Plan (66-69)	Fourth Plan (69-74)	Fifth Plan (74-79)	Annual Plan (79-80)	Sixth Plan (80-85)	7th Plan (85-90)	Cumulative (1Plan to VII plan)
A.P.	33	52	91	58	98	236	79	584	841	2072
	(9)	(7)	(9)	(10)	(13)	(8)	(9)	(9)	(9)	(9)
All India	38	51	92	61	142	262	85	687	1026	2444
Percentage of A.P. to All India.	86.8	102.0	98.9	95.1	69.0	90.1	92.9	85.0	82.0	84.8

Note : Figures in Brackets relate to Rank among 15 major States.
Source : Centre for Monitoring of Indian Economy (CMIE)
Vol.2 : States, September, 1989.

This would indicate that while there has been a general step up in the Plan outlays during this period, the rate of increase in these outlays in Andhra Pradesh has been less than that of the All India Average. Another feature to be taken into account is that the Plan outlays have, over these four years, fluctuated from Rs. 931 crores upto Rs.1227 crores then down to Rs.1137 crores and again upto Rs.1347 crores. Fluctuations of this kind as against a steady increase in the plan outlay from year to year adversely affect the proper implementation of the programmes.

5.03 A major feature of the VII Plan as compared to the earlier Plans is a reduction in the percentage allocation for Major and Medium Irrigation and for Power (see Table 12). In the period 1970-80 the allocation for these sectors was 31.40% and 37.21% respectively making a total of 68.61%. In the VI Plan this came down to 26.80 and 23.04 making a total of 49.84. In the VII Plan this was further reduced to 24 38 and 16.46 respectively making a total of 40.84. This has meant a corresponding increase in the percentage allocations for other sectors, mainly the Social Services. While the increase in the allocations for the Social service sectors is welcome, the reduction in the percentage outlays on sectors like Major Irrigation and Power will have adverse effects on the State's economy. In the case of Major Irrigation, inadequate outlays may not affect the existing potential but it will affect the future rate of growth and may result in future cost escalation of projects It also affects the State's capacity to withstand drought. But in the case of Power the

shortage of power, as a result of inadequate investments, will affect not only the future rate of growth but even the existing growth potential in agriculture and industries. Inadequate and undependable power supply, consequent on inadequate capacity adversely affects existing consumers also.

Table 12: Sector-wise Plan Expenditure (1960-61 to 1989-90)

(Rs. in Crores)

Year	1960-61 to 1969-70	1970-71 to 1979-80	1980-81 to 1984-85	1985-86 to 1988-89	1989-90 (B.E)
1	2	4	6	8	10
Agriculture & Rural Development	83.18 (11.57)	163.29 (7.19)	297.29 (9.18)	603.65 (13.00)	174.06 (12.43)
Irrigation	249.67 (34.71)	713.34 (31.40)	867.40 (26.80)	1122.92 (24.19)	350.00 (25.00)
Power	237.41 (33.01)	845.21 (37.21)	745.85 (23.04)	759.15 (16.35)	235.35 (16.81)
Industry & Mining	28.21 (3.92)	74.31 (3.27)	200.87 (6.21)	241.23 (5.20)	67.15 (4.80)
Transport & Communications	29.85 (4.15)	187.60 (8.26)	220.57 (6.81)	503.47 (10.84)	65.49 (4.68)
Social & Community Services	90.42 (12.57)	280.86 (12.37)	883.21 (27.28)	1338.34 (28.83)	482.92 (34.49)
Economic & General Services	0.50 (0.07)	6.75 (0.30)	21.88 (0.68)	73.77 (1.59)	25.03 (1.79)
Total	719.24 (100.00)	2271.36 (100.00)	3237.07 (100.00)	4642.53 (100.00)	1400.00 (100.00)
Budgeted Plan Provision	-	-	3525.16	5046.97	1400.00

Source: Finance & Planning (Planning Wing) Department
* Figures in brackets denote % to total.

5.04 It will be seen that the expenditure of Rs. 1347 crores in 1988-89 was reached from the level of Rs.1137 crores in the previous year. In fact this high level in 1988-89 was partly feasible due to the very fact that the outlay in the previous year was low. According to the approved budget for 1989-90 there is a gap in resources of Rs.184 crores (which

means the resources available are only Rs.1216 crores for implementing the plan outlay of Rs.1400 crores) as shown in the table below:-

(Rs. in crores)

Revenue Receipts	..		4511.78
Public Debt (Net)	..		591 69
Public Account (net)	..		94 82
		Total	5198.29
Revenue Expenditure	..		4658.06
Capital Expenditure	..		526 49
Loans and Advances(Net)	..		198.16
		Total ..	5382.71
		Net Deficit ..	184.42

5.05 Meanwhile, a number of commitments have been created as a result of institutional and administrative changes. Whatever the merits of these changes may be, the fact remains that considerable new expenditure will be required if the necessary infrastructure for the effective functioning of these institutions is to be provided. Technically some of this would result in an increase of non-developmental expenditure, thus reducing the resources for the actual developmental activities. It was argued that the new institutions will be brought into operation by readjustment of the existing staff and without extra commitment on administration. But in practice, this was not possible in the past nor would it be feasible in future.

5.06 Besides this, there were several schemes sanctioned and decisions taken by the previous Government in the current year subsequent to the preparation of the Budget. The total commitment on account of these items is estimated to be about Rs 300 crores

5.07 Thus, the commitment on account of these additional items on top of the budgeted deficit, indicates a serious prospect of a large gap in financial resources in 1989-90 itself, unless corrective measures are taken now. The plan for 1990-91 will have to be formulated against this background of resource constraint and under-provisioning for activities in the past.

CONCLUSION

6.01 Planning is necessitated by and consists of the fixing of priorities taking into account, on the one hand, the objectives and, on the other, the constraints placed by available resources and the realities of implementation. The previous government had disregarded

this discipline The result is that unrealistic promises have been made and disproportionate commitments have been created The institutional changes brought about without adequate preparation and without the wherewithal for the new infrastructure have created disturbance in the administration, even where their intention may have been a laudable one

6.02 From the review of the economy it would be seen that the growth rate in the agriculture sector has to be increased. The recent droughts have shown that the protection that irrigation offers to agriculture in Andhra Pradesh is still not adequate and needs to be augmented. Moreover, development strategies conducive to further growth of industry in the State will have to be evolved. The availability of power is crucial for both these tasks. The reduction in the percentage allocations for these two sectors, namely, irrigation and power goes contrary to these basic requirements of the economy of Andhra Pradesh at this stage. Even if growth rates are sustained in agriculture and industry, the direct impact of these on employment has not been adequate. Therefore, special attention requires to be paid to employment oriented schemes. Andhra Pradesh, particularly some regions in it, continues to be backward in social service sectors such as education and health services.

6.03 The priorities of the Eighth Five Year Plan will therefore, have to be set taking into account the need to:

1) Strengthen the agriculture sector with a view to augmenting the agricultural growth rate and providing greater protection against drought;
2) further augment the two important infrastructure sectors of irrigation and power;
3) Accelarate the pace of industrialisation;
4) take up special schemes for providing productive employment;
5) Provide adequately for certain social service and welfare sectors with special attention to backward regions and weaker sections.

K. ROSAIAH
Minister for Finance

ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర ఆర్థిక వ్యవస్థ, ఆర్థిక వనరులపై

శ్వేత పత్రం

ఉపోద్ఘాతం

1.01 ఇటీవల నిర్వహించిన ఎన్నికలలో అనేక ప్రజానీకం ప్రస్తుత ప్రభుత్వానికి అధికారాన్ని ఇచ్చింది రాష్ట్ర రాజకీయ పరిస్థితిలో మార్పు వచ్చిన సందర్భంగా శాసనమండలి ద్వారా ప్రజలకు ఆర్థిక స్థితిగతులను గురించి తెలియజేయ వలసిన అవసరం ఏర్పడింది. ఇందులో రాష్ట్ర ఆర్థిక పరిస్థితిని ప్రత్యేకంగా వివరిస్తూ భవిష్యదవకాశాలను గురించి పేర్కొనడం జరిగింది. మనం ఇప్పుడు మూడవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో అడుగిడుతున్నాం. అందువల్ల ఈ సమీక్షకు ప్రాముఖ్యత ఉంది

ఆర్థిక వ్యవస్థ

2.01 వర్తమాన ఆర్థిక పరిస్థితి, కార్యాచరణ ప్రాధాన్యతా రంగాలపై ఆర్థిక సలహామండలి సమర్పించిన నివేదికను 22-12-1989 తేదీన పార్లమెంటు సభ్యులకు సరఫరా చేయడం జరిగింది 1980వ దశాబ్దంలో ప్రతి సంవత్సరం మనదేశం స్థూల ఉత్పత్తిలో సుమారు 5 శాతం అభివృద్ధిని సాధించినట్లు ఈ నివేదికలో పేర్కొనడం జరిగింది. దురదృష్టవశాత్తూ అదేకాలంలో ఆంధ్ర ప్రదేశ్ రాష్ట్రంలో స్థూల ఉత్పత్తిలో అభివృద్ధి సాలీనా 2 శాతం మాత్రమే ఉంది. వాస్తవానికి 1980వ దశాబ్దం మొదటి సగభాగంలో జాతీయ నికర ఉత్పత్తికంటే మన రాష్ట్ర నికర ఉత్పత్తి కొంత తక్కువగా ఉంది అయితే, 1985-86 దరిమిలా అభివృద్ధి రేటు చాలా తక్కువగా ఉండడం వల్ల ఈ అంతరం మరింత ఎక్కువైంది (1వ పట్టిక చూడండి.)

1వ పట్టిక : రాష్ట్ర నికర ఉత్పత్తి, జాతీయ నికర ఉత్పత్తి మిశ్రమ అభివృద్ధి రేట్లు (సరళ)

(శాతం)

కాల వ్యవధి	ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర నికర ఉత్పత్తి	జాతీయ నికర ఉత్పత్తి
1970-71 సిరీస్ :		
3వ ప్రణాళిక (1961-66)	25	30
వార్షిక ప్రణాళిక (1966-69)	1.8	45
4వ ప్రణాళిక (1969-74)	48	29
5వ ప్రణాళిక (1974-79)	24	54
వార్షిక ప్రణాళిక (1979-80)	(-) 22	(-) 52
1980-81 సిరీస్ :		
1980-81 నుండి 1985-86 వరకు	3.4	49
1980-81 నుండి 1987-88 వరకు	2.1	40
7వ ప్రణాళిక (మొదటి మూడు సంవత్సరాలు 1985-88)	1.7	50

పై వివరాలకు ఆధారం : ఆంధ్ర ప్రదేశ్ 8వ పంచవర్ష ప్రణాళిక ప్రత్యామ్నాయ అభివృద్ధి రేట్లు (అర్థ గణాంక శాఖ పత్రం) నవంబరు, 1989.

2.02 ఏవిధంగా విశ్లేషణలు జరిపినప్పటికి చిట్టచివరకు అభివృద్ధి స్థాయిని ఏకరాశిగా తలసరి నికర ఉత్పత్తి సూచిస్తుంది గత చాలా సంవత్సరాల నుండి ఆంధ్ర ప్రదేశ్‌లో తలసరి నికర ఉత్పత్తి జాతీయస్థాయి కంటే తక్కువగా ఉన్నట్లు స్పష్టమవుతుంది. (2వ పట్టిక చూడండి). అయితే, 1985 తరువాత మునుపెన్నడూ లేనంత తక్కువ స్థాయికి పడిపోయింది. అభివృద్ధిరేటు ప్రకారం చూస్తే 1983-88 కాలంలో జాతీయ స్థాయిలో ధరలు నిలకడగా ఉన్నపుడు అభివృద్ధి రేటు 1.78 ఉండగా మన రాష్ట్రంలో అందుకు విరుద్ధంగా అభివృద్ధిరేటు (-) 1.41 గా ఉంది. అఖిల భారత స్థాయిలో ప్రజల ఆదాయం ప్రోత్సాహకరంగా పెరుగుదలను సూచిస్తుండగా రాష్ట్ర ప్రజల ఆదాయం తగ్గిపోతున్నట్లు స్పష్టమవుతున్నది 1988-89లో రాష్ట్ర తలసరి ఉత్పత్తి అంతకుముందు కంటే ప్రోత్సాహకరంగా ఉండగలదని ఆశిస్తున్నప్పటికి, ఇటీవల కాలంలో ఏర్పడిన తగ్గుదలను అది భర్తీచేయలేక పోవచ్చు.

2వ పట్టిక : ఆంధ్ర ప్రదేశ్ రాష్ట్ర తలసరి నికర ఉత్పత్తి, జాతీయ నికర ఉత్పత్తి

(రూపాయలలో)

సంవత్సరం	ప్రస్తుత ధరల ప్రకారం			నిలకడ ధరల ప్రకారం		
	రాష్ట్ర స్థాయి		జాతీయ స్థాయి	రాష్ట్ర స్థాయి		జాతీయ స్థాయి
పాత సిరీస్ (1970-71)				(1970-71 ధరల ప్రకారం)		
1960-61	275	(89.9)	306	530	(94.8)	559
1970-71	585	(92.4)	633	585	(92.4)	633
సవరించిన సిరీస్ (1980-81)						
1980-81	1380	(84.8)	1627	1380	(84.8)	1627
1981-82	1657	(89.5)	1851	1558	(92.4)	1686
1982-83	1757	(88.1)	1993	1545	(91.6)	1687
1983-84	2086	(91.2)	2288	1578	(88.3)	1787
1984-85	2141	(85.8)	2494	1502	(82.8)	1813
1985-86	2316	(84.7)	2734	1549	(83.1)	1863
1986-87	2375	(79.8)	2974	1448	(76.5)	1892
1987-88	2656	(80.1)	3284	1491	(77.7)	1918

	పెరుగుదల రేటు		పెరుగుదల రేటు	
	రాష్ట్ర స్థాయి	జాతీయ స్థాయి	రాష్ట్ర స్థాయి	జాతీయ స్థాయి
1980-81 నుండి 1983-84	14.77	12.04	4.57	3.18
1983-84 నుండి 1987-88	6.23	9.46	(-) 1.41	1.78

గమనిక : బ్రాకెట్ లోని అంకెలు తలసరి నికర జాతీయ ఉత్పత్తిలో రాష్ట్ర శాతానికి సంబంధించినవి. పై వివరాలను అర్థగణాంకశాఖ తయారు చేసిన "ఆంధ్ర ప్రదేశ్ 8వ పంచవర్ష ప్రణాళిక-ప్రత్యామ్నాయాభివృద్ధి రేట్లు" నుండి సేకరించడమైంది.

2.03. 1960 ప్రాతిపదిక సంవత్సరంగా అమలులో వున్న ధరల ప్రకారం వ్యవసాయ కూలీల వినియోగ ధరల సూచి 1983 లో 407 నుండి 1989 మార్చి నాటికి 610 కి పెరిగింది. కాగా జాతీయ స్థాయిలో అది 488 నుండి 729 కి పెరిగింది. పట్టణ ప్రాంతాల్లో కాయకష్టం చేయని వర్గానికి చెందిన ఉద్యోగులు, పారిశ్రామిక కార్మికులకు సంబంధించిన వినియోగధరల సూచి 1983 లో 469, 480 (జాతీయ స్థాయిలో 462, 502) ఉండగా అది 1989లో 780, 796 (జాతీయ స్థాయిలో 734, 818) కి పెరిగింది (3వ పట్టిక చూడండి).

3వ పట్టిక : వినియోగ ధరల సూచి పెంపుదల

1960 = 100

పెరుగుదల శాతం

వినియోగ ధరల సూచి పెంపుదల		1981 మార్చి	1982	83	84	85	86	87	88	89	1981 నుండి 1984	1984 నుండి 1989
1. పారిశ్రామిక కార్మికులు	రాష్ట్ర స్థాయి	418	456	480	544	575	617	666	749	796	30.0	46.3
	జాతీయ స్థాయి	420	457	502	558	586	638	686	753	818	32.8	46.6
2. పట్టణ ప్రాంతాల్లో కాయకష్టం చేయని వర్గానికి చెందిన ఉద్యోగులు	రాష్ట్ర స్థాయి	393	440	469	523	562	599	640	731	780	33.1	49.1
	జాతీయ స్థాయి	385	423	462	505	540	584	625	686	734	31.2	45.3
3. వ్యవసాయ కూలీలు	రాష్ట్ర స్థాయి	365	401	407	437	448	459	481	543	610	19.7	39.6
	జాతీయ స్థాయి	419	440	488	514	517	556	573	658	729	22.7	41.8

పై వివరాలు అర్థ గణాంక శాఖ తయారు చేసిన "ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లో ఆర్థిక ధోరణులు - 1989-90" నుండి తీసుకోవడమైంది.

2.04 ఉపాధి కల్పనకు సంబంధించిన విషయంలో నిరుద్యోగుల సంఖ్యను తెలుసుకోవడానికి నమోదు రిజిష్టరు ఒక్కటే ఆధారం. దానినిబట్టి సంవత్సరం వారీ వ్యత్యాసాల వివరాలు తెలుస్తాయి. ఉద్యోగార్థుల రిజిష్టరులో అభ్యర్థుల సంఖ్య 1981 లో 15.00 లక్షలు వుండగా అది 1989 లో 28.19 లక్షలకు పెరిగింది. (4వ పట్టిక చూడండి.)

4వ పట్టిక : నిరుద్యోగుల సంఖ్యా వివరాలు

మార్చి ఆఖరునాటికి	ఉద్యోగార్థుల రిజిస్టరులోని అభ్యర్థుల సంఖ్య (లక్షలలో)
1981	15.00
1982	16.31
1983	18.65
1984	20.64
1985	22.09
1986	23.62
1987	25.35
1988	26.82
1989	27.05
1989 సెప్టెంబరు అంతానికి	28.19

పై వివరాలను ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రభుత్వం తయారు చేసిన 1985-90 ఏడవ పంచవర్ష ప్రణాళిక మధ్య కాలిక పరిశీలన, ప్రణాళిక శాఖ రికార్డుల నుండి సేకరించడమైంది.

2.05 7వ ప్రణాళిక కాలంలో జాతీయస్థాయి అభివృద్ధిరేటు 5 శాతం ఉండగా మన రాష్ట్రంలో అభివృద్ధి రేటు 1.7 శాతం మాత్రమే ఉండడం ఆర్థిక వ్యవస్థ విషయంలో గమనించవలసిన ముఖ్యమైన అంశం. వరుసగా మన రాష్ట్రం అనావృష్టి పరిస్థితులకు గురికావడమే ఇందుకు ముఖ్య కారణం అయి ఉండవచ్చు. దేశవ్యాప్తంగా ఋతుపరిస్థితులు అనుకూలంగా లేకపోయినప్పటికి దేశం మొత్తం మీద 5 శాతం అభివృద్ధి రేటు సాధించడం గమనార్హం. గతంలో కూడా రాష్ట్రంలో అనావృష్టి పరిస్థితులు ఏర్పడ్డాయి. అయితే దేశం మొత్తం మీద సాధించిన అభివృద్ధిరేటు రాష్ట్రంలో సాధించిన అభివృద్ధి రేట్ల మధ్య వ్యత్యాసం ఇదివరకటి కంటే ఇప్పుడు మరింత ఎక్కువగా ఉంది.

2.06 1961 నుండి 1988 వరకు గల మొత్తం కాలంలో రాష్ట్ర వ్యవసాయ రంగంలో అభివృద్ధి రేటు జాతీయ స్థాయి రేటుకంటే తక్కువగా ఉంది. పారిశ్రామిక రంగంలో మన రాష్ట్రంలో 1970 దశాబ్దం మధ్య కాలంలో పుంజుకున్న పెరుగుదల కొనసాగుతున్నది. 1983-89 కాలంలో వస్తు ఉత్పత్తి రంగంలో అభివృద్ధి రేటు 8.59 శాతం వుంది. ప్రోత్సాహక విధానం వంటి ప్రభుత్వ విధానాలు ఈ అభివృద్ధికి కొంతకారణంఅయినప్పటికి విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరా ఈ అభివృద్ధికి ముఖ్యకారణం. విద్యుత్ రంగంలో గణనీయమయిన అభివృద్ధి జరిగింది. అంటే 1980-84 కాలంలో అభివృద్ధిరేటు 15.56 శాతానికి చేరుకుంది. కాని ఆ తర్వాత 5 సంవత్సరాలలో ఈ రేటు 5.15 శాతానికి పడిపోయింది. విద్యుచ్ఛక్తి లభ్యతలో ఇబ్బంది ఏర్పడితే అది వ్యవసాయరంగం మీదే కాకుండా పారిశ్రామిక అభివృద్ధి రంగం మీదకూడా ప్రతికూల ప్రభావం చూపుతుంది. అందుచేత ఈ పరిస్థితిని జాగ్రత్తగా గమనించడం ఎంతో అవసరం.

2.07 ధరల విషయంలో రాష్ట్ర ప్రభుత్వపాత్ర పరిమితమయింది. ఎందుకంటే, అవి జాతీయ స్థాయి ఆర్థిక అంశాలపై ఆధారపడి వుంటాయి. యావత్తు దేశం విషయంలో మాదిరిగానే ఆంధ్ర ప్రదేశ్‌లో కూడా ధరల సరళిని జాగ్రత్తగా గమనించ వలసిన అవసరం ఉంది. అంతేకాకుండా ఉపేక్షకు గురైన వర్గాల వారికి నిత్యావసర వస్తువులను తగినంతగా, సమర్థవంతంగా సరఫరా చేసేటట్లు చూడాల్సి వుంటుంది.

2.08 మన రాష్ట్రంలోని ఉపాధి కల్పన పరిస్థితి కూడా దేశం మొత్తం మీద నెలకొని ఉన్న పరిస్థితినే పోలి ఉంది. పారిశ్రామిక వికాసం ప్రోత్సాహకరంగా ఉన్నప్పటికి దానికి సమానంగా అది నిరుద్యోగ సమస్యను తీర్చలేక పోయింది.

ఆర్థిక పరిస్థితి

రాబడులు :

3.01 రాష్ట్ర ఆర్థిక పరిస్థితిని రెవిన్యూ ఖాతా, పెట్టుబడి ఖాతాలను బట్టి వేర్వేరుగా సమీక్షించ వచ్చును రెవిన్యూ ఖాతా పరిస్థితి గత పది సంవత్సరాలుగా ఈ క్రింది విధంగా ఉంది :

5వ పట్టిక : రెవిన్యూ మిగులు/లోటు

(రూ. కోట్లలో)

	అకౌంట్లు								సవరించిన అంచనా	బడ్జెటు అంచనా
వివరాలు	1980-81	1981-82	1982-83	1983-84	1984-85	1985-86	1986-87	1987-88	1988-89	1989-90
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
రాబడులు	1264 54	1466 29	1639.07	1953.36	2293.78	2773.20	3056.05	3478.13	4271 87	4511 78
వ్యయం	1161.13	1386.29	1506.50	2041.93	2462.82	2780.51	3244.50	3440 98	4343 57	4658 06
మిగులు (+) లోటు (-)	+103.41	+80 00	+132.57	-88.57	-169.04	-7.31	-188 45	+37.15	-71 70	-146 28

పైవివరాలను ఆంధ్ర ప్రదేశ్ బడ్జెటు పత్రాల నుండి సేకరించడమయింది.

రెవిన్యూ ఖాతాలో 1982-83 వరకు మిగులు కన్పిస్తున్నది. ఈ పరిస్థితి 1983-84 సంవత్సరంలో మారింది. ఆ దరిమిలా 1987-88 సంవత్సరం మినహా ప్రతి సంవత్సరం లోటు ఏర్పడింది. అత్యధిక లోటు 188 కోట్ల 45 లక్షల రూపాయలు 1986-87 సంవత్సరంలో ఏర్పడింది.

3.02 రెవిన్యూ రాబడుల కంటే వ్యయం పెరుగుదల రేటు ఎక్కువగా ఉన్నందున గత 10 సంవత్సరాలలో రెవిన్యూ రాబడులు గణనీయంగా పెరిగినప్పటికి ఈ పరిస్థితి ఏర్పడింది. ఉదాహరణకు 1989-90 లో రెవిన్యూ రాబడులు 1980-81 కంటే 257 శాతం పెరిగినప్పటికీ వ్యయం 301 శాతం పెరిగింది. ఈ విధంగా రెవిన్యూ వ్యయం, రెవిన్యూ రాబడుల పెరుగుదల రేట్ల మధ్య ఉన్న వ్యత్యాసం ఫలితంగా లోటు ఏర్పడింది. రెవిన్యూ ఖాతాలో లోటు ఏర్పడిందంటే రెవిన్యూ వ్యయాన్ని ఋణాల నుండి కూడా భరిస్తున్న విషయాన్ని గ్రహించవలసివుంది.

3.03 గత 10 సంవత్సరాలలో రెవిన్యూ రాబడుల వివరాలు ఈ క్రింది విధంగా ఉన్నాయి

6వ పట్టిక : రెవిన్యూ రాబడులు

(రూ. కోట్లలో)

అంశం	1980-81 అక్కౌంట్లు	1982-83 అక్కౌంట్లు	1989-90 బడ్జెటు అంచనా
1. కేంద్ర పన్నుల వాటా	296	361	841
	(23.40)	(22.03)	(18.64)
2. రాష్ట్ర సొంత పన్నుల మూలంగా ఆదాయం	582	808	2399
	(46.01)	(49.30)	(53.17)
3. పన్నులకు సంబంధించని ఆదాయం	223	260	707
	(17.63)	(15.86)	(15.67)
4. కేంద్రం నుండి గ్రాంట్లు			
ఎ) ప్రణాళికేతర గ్రాంట్లు	18	20	12
	(1.42)	(1.22)	(0.27)
బి) ప్రణాళిక గ్రాంట్లు	146	190	553
	(11.54)	(11.59)	(12.25)
మొత్తం	1265	1639	4512
	(100)	(100)	(100)

గమనిక : బ్రాకెట్ల లోని అంకెలు మొత్తంలో శాతాన్ని తెలియజేస్తాయి.

వివరాలు : ఆంధ్ర ప్రదేశ్ బడ్జెటు పత్రాల నుండి సేకరించడమయింది.

3.04 మరో ముఖ్యమైన విషయం ఏమిటంటే రెవిన్యూ రాబడులలో పెరుగుదల రాష్ట్ర పన్నుల వ్యవస్థ పటిష్టతను సూచిస్తుంది. అంతేకాకుండా మొత్తం రాబడుల పెరుగుదలకు దోహదం చేస్తుంది. రాష్ట్రానికి పన్నుల మూలంగా వచ్చే ఆదాయం మొత్తం రాబడులలో 1980-81లో 46 శాతం వుండగా 1989-90లో 53 శాతానికి పెరిగింది.

3.05 మొత్తం రెవిన్యూ రాబడులలో కేంద్ర పన్నులవాటా, ప్రణాళికేతర గ్రాంట్ల శాతంలో తరుగుదల ఏర్పడడానికి రాష్ట్ర సొంత పన్నుల ఆదాయం పెరగడం ఒక కారణం కాగా ఆర్థిక సంఘం నిర్ణయించిన వనరుల బదిలీలో ఆంధ్ర ప్రదేశ్ వాటా తగ్గిపోవడం మరో కారణం. ఆంధ్ర ప్రదేశ్ వాటా క్రింద 8వ ఆర్థిక సంఘం నిర్ణయించిన వనరులు 7.34 శాతం కాగా 1989-90 సంవత్సరానికి 9వ ఆర్థిక సంఘం మొదటి నివేదికలో నిర్ణయించిన శాతం 6.60కు పడిపోయింది.

3.06 గతంలో రాష్ట్రపన్నుల రాబడులలో అభివృద్ధి వుండగా మొత్తం పన్నుల రాబడులలో దాదాపు 93 శాతం మేరకు వున్నట్టి నాలుగు ప్రధాన పన్ను రాబడులు అంటే అమ్మకంపన్ను, రాష్ట్ర ఎక్సైజు, స్టాంపులు, రిజిస్ట్రేషను, మోటారు వాహనాల పన్నులకు సంబంధించి ఇటీవలికాలంలో, 'పన్నుల ధోరణ ఆందోళన కలిగిస్తున్నది. గత పదిసంవత్సరాలలో సగటు వార్షిక అభివృద్ధి రేటు విధానం ఈ దిగువ పట్టికలో సూచించినట్లుగా వుంది:-

7వ పట్టిక: ప్రధాన పన్నుల వసూలు వార్షిక అభివృద్ధి రేట్లు

అంశం	1980-8[illegible] నుండి 1982-83 వరకు	1983-84 నుండి 1985-86 వరకు	1986-87 నుండి 1989-90 వరకు
1. అమ్మకం పన్ను	22 80	23 27	15 [illegible]
2. రాష్ట్ర ఎక్సైజు	18 87	19 93	11 22
3 మోటారువాహనాల పన్ను	9 67	15 09	11 75
4. స్టాంపులు, రిజిస్ట్రేషను	16 53	16 52	12 70

3 07 దశాబ్దంలోని మొదటి ఆరు సంవత్సరాలలో రాబడుల పెరుగుదలరేటు అధికంగా [illegible] చివరి నాలుగు సంవత్సరాలలో బాగాతగ్గిపోయింది. రెండు ప్రధాన పన్నులు అంటే అమ్మకపు పన్ను, రాష్ట్ర ఎక్సైజు పన్నుపెరుగుదల రేట్లు పడిపోవడానికి సంబంధించిన విషయం ఈ తరుణంలో [illegible] కలిగిస్తున్నది. ఇందుకుగల కారణాలను క్షుణ్ణంగా పరిశీలించి ఈ ధోరణిని అరికట్టడానికి అన్నివిధాల [illegible] చేయడం ఎంతైనా అవసరం.

3.08 రెవిన్యూ ఖాతా వెలుపల రాష్ట్ర బడ్జెటు ప్రధాన రాబడులు క్రిందివిధంగా వున్నాయి:-

8వ పట్టిక: రెవిన్యూ ఖాతా వెలుపల ప్రధాన రాబడులు

(రూపాయలు కోట్లలో)

అంశం	1980-81	1982-83	1989-90 (బడ్జెటు అంచనా)
1. మార్కెటు రుణాలు (నికరం)	13	50	220
2. సఫ్లదింపులద్వారా సేకరించిన రుణాలు	10	3	33
3. చిన్న మొత్తాల పొదుపు	24	43	182
4 రాష్ట్ర భవిష్యనిధులు (నికరం)	20	28	74
5. కేంద్రంనుండి రుణాలు	190	206	360
మొత్తం	257	330	894

3 09 మార్కెటు రుణాలలో కేంద్రం ప్రతి రాష్ట్రానికి వాటాను కేటాయిస్తుంది అఖిలభారత స్థాయిలో అప్పురుణాలు పెరగడంవల్ల రాష్ట్ర మార్కెటు రుణకేటాయింపు కూడా పెరిగింది చిన్న మొత్తాల పొదుపుసేకరణలో పెరుగుదల గణనీయంగావుంది రాష్ట్రం మరింతగా కృషిచేస్తే [illegible] ఫలితాలను [illegible] అవకాశమున్నందున ఈ పెరుగుదలను ముమ్మరం చేయవలసిన అవసరముంది

వ్యయం:

4.01 జీతాలు భత్యం చెల్లింపులు, రుణాలపై వడ్డీ చెల్లింపులు, ప్రకృతి విపత్తులు ఏర్పడినపుడు సహాయ కార్యక్రమాల ఖర్చులు మున్నగు అంశాలలో పెరుగుదల కారణంగా కొంతమేరకు ప్రభుత్వ వ్యయస్థాయిలో త్వరితగతిన పెరుగుదల కనిపిస్తున్నది. అంతేకాకుండా, తరచుగా సంస్థాగత మార్పులు చేయడం, తాత్కాలిక నిర్ణయాలు తీసుకోవడం వాటిని సమీక్షలు, సవరణలు చేయడం మూలంగా కూడా ప్రభుత్వ వ్యయంలో చెప్పుకోదగినంత పెరుగుదల కనపడుతున్నది.

4.02 1980-81 నుండి 1989-90 కాలంల్లో మొత్తం వ్యయం (రాబడి, పెట్టుబడి - రెండూ కలిపి) 252 శాతానికి పెరిగింది. ఈ కాలంలో ప్రణాళికేతర వ్యయం రూ.1212 కోట్లనుండి రూ.4393 కోట్లకు (262 శాతం) పెరిగింది. కాగా ప్రణాళికావ్యయం రూ.515 కోట్ల నుండి రూ.1689 కోట్లకు (228 శాతం) పెరిగింది. ఈ విధంగా ప్రణాళికేతరవ్యయంలో పెరుగుదల దాదాపు ప్రణాళికా వ్యయం పెరుగుదలకంటే ఎక్కువగావుంది. ఈ క్రిందిపట్టికలో పరిస్థితిని వివరించడమైంది:-

9వ పట్టిక: వ్యయం పెరుగుదల:

(రూపాయలు కోట్లలో)

సంవత్సరం	ప్రణాళికేతరం	ప్రణాళిక	మొత్తము
1980-81	1211.76	514.55	1726.31
1982-83	1809.68	593.28	2402.96
1988-89 (సవరించిన అంచనా)	3849.95	1604.89	5454.84
1989-90 (బడ్జెటు అంచనా)	4392.96	1689.23	6082.19

పైవివరాలు ఆంధ్రప్రదేశ్ బడ్జెటు పత్రాలనుండి సేకరించడమైంది.

4.03 ప్రణాళిక, ప్రణాళికేతర వ్యయ విషయాలకు సంబంధించి ప్రణాళికేతర వ్యయంలో కూడా అభివృద్ధికర స్వభావంగల అంశాలు చేరతాయన్న విషయాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకోవాలి. అభివృద్ధేతర వ్యయంలోవడ్డీ చెల్లింపులు, పింఛనులు మున్నగువంటి అంశాలు చేరివుంటాయి. ఇందులో పెరుగుదలరేటు రాష్ట్ర ప్రభుత్వ ఆధీనంలో లేని అంశాల ద్వారా ప్రభావితమై వుంటుంది.

4.04 1982-83 నుండి 1989-90 వరకు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం తీసుకున్న రుణాలలో గణనీయమైన పెరుగుదల విషయాన్నికూడా ఇక్కడ ప్రస్తావించవలసి ఉంది. పర్యవసానంగా కేంద్ర ప్రభుత్వానికి, వివిధ ఆర్థిక సహాయ సంస్థలకు రుణాలను తిరిగి చెల్లించడంతోపాటు వడ్డీ చెల్లింపుల్లోనూ గణనీయమైన పెరుగుదలవుంది. 1982-83లో రుణభారం 2 వేల 78 కోట్ల 16 లక్షలు రూపాయలు వుండగా అది 1989-90లో 6వేల మొందల 22 కోట్ల 68 లక్షలకు పెరిగింది. ఇందుమూలంగా 1982-83లో 112 కోట్ల 16 లక్షల వడ్డీగా చెల్లిస్తే 1989-90లో 455 కోట్ల 18 లక్షల రూపాయలను వడ్డీగా చెల్లించడం జరిగింది.

ప్రణాళికా పెట్టుబడులు

5.01 7వ ప్రణాళికాకాలంలో వార్షిక ప్రణాళికా పెట్టుబడి, వ్యయాల వివరాలను ఈ క్రింది పట్టికలో వివరించడమైంది:-

10వ పట్టిక: ఏడవ పంచవర్ష ప్రణాళిక (1985-90):

(రూపాయలు కోట్లలో)

సంవత్సరం	వార్షిక ప్రణాళికా పెట్టుబడి, వ్యయాలు			
	ఆమోదిత పెట్టుబడి	బడ్జెటు అంచనా	సవరించిన అంచనా	అసలు వ్యయం
1	2	3	4	5
1985-86	810.00	1044.00	1044.00	931.17
1986-87	1000.00	1210.00	1328.01	1227.29
1987-88	1200.00	1540.28	1112.43	1136.88
1988-89	1250.00	1252.72	1338.78	1347.18
1989-90	1300.00	1400.00		

పైవివరాలు ఆంధ్రప్రదేశ్ బడ్జెటు పత్రాలు, ఆర్థిక ప్రణాళిక శాఖ నుండి సేకరించడమైంది.

5.02 అఖిలభారత స్థాయితో పోల్చిచూచినప్పుడు మనరాష్ట్రంలో తలసరి పెట్టుబడులు అఖిలభారత స్థాయి సగటుకంటే తక్కువగావున్నాయి. వాస్తవానికి 2వ ప్రణాళికలో తప్ప అన్ని ప్రణాళికా సంవత్సరాలలోను పరిస్థితి ఈ విధంగానేవుంది. 7వ ప్రణాళికలో మన రాష్ట్ర తలసరి ప్రణాళికా పెట్టుబడి స్థాయిని అఖిలభారత స్థాయితో పోల్చిచూచినప్పుడు 4వ ప్రణాళికా కాలంలో తప్ప ఏ ఇతర ప్రణాళికా కాలంలో కంటే కూడా తక్కువగావుంది (11వ పట్టిక చూడండి).

11 పట్టిక – తలసరి ప్రణాళికా వ్యయాలు – మొదటి ప్రణాళిక నుంచి ఏడవ ప్రణాళిక వరకు

(రూపాయలలో)

	మొదటి ప్రణాళిక (1951-56)	రెండవ ప్రణాళిక (56-61)	మూడవ ప్రణాళిక (61-66)	వార్షిక ప్రణాళిక (66-69)	నాల్గవ ప్రణాళిక (69-74)	అయిదవ ప్రణాళిక (74-79)	వార్షిక ప్రణాళిక (79-80)	ఆరవ ప్రణాళిక (80-85)	ఏడవ ప్రణాళిక (85-90)	వెరశి మొత్తం (మొదటి ప్రణాళిక నుంచి 7వ ప్రణాళిక వరకు)
ఆంధ్ర ప్రదేశ్	33 (9)	52 (7)	91 (9)	58 (10)	98 (13)	236 (8)	79 (9)	584 (9)	841 (9)	2072 (9)
అఖిల భారత స్థాయి	38	51	92	61	142	262	85	687	1026	2444
అఖిల భారత స్థాయిలో రాష్ట్ర శాతం	86.8	102.0	98.9	95.1	69.0	90.1	92.9	85.0	82.0	84.8

గమనిక: బ్రాకెట్లలోని అంకెలు 15 పెద్ద రాష్ట్రాలలో మన రాష్ట్ర ర్యాంకును సూచిస్తాయి.
ఆధారం: భారతీయ ఆర్థిక పర్యవేక్షణ కేంద్రం (సి.ఎం.ఐ.ఇ.) 2వ సంపుటి, రాష్ట్రాలు, సెప్టెంబరు, 1989.

పైన పేర్కొన్న వివరాలు ఆయా సంవత్సరాల్లో ప్రణాళికా వ్యయాల్లోని సాధారణ పెరుగుదలను సూచిస్తున్నప్పటికీ జాతీయ సగటు పెరుగుదల రేటు కంటె మన రాష్ట్ర ప్రణాళికా వ్యయం పెరుగుదల రేటు తక్కువగా వుంది. ఇక్కడ ముఖ్యంగా పరిగణనలోనికి తీసుకోవాల్సిన మరొక అంశం ఏమిటంటే – ఈ నాలుగు సంవత్సరాల కాలంలో ప్రణాళికా వ్యయం రూ 931 కోట్ల నుండి రూ 1227 కోట్లకు పెరగడం, రూ 1137 కోట్లకు తగ్గడం, మరలా రూ 1347 కోట్లకు పెరగడం ప్రణాళికా వ్యయంలో ఏటేటా స్థిరమైన పెరుగుదలకు బదులు ఈ విషమైన హెచ్చుతగ్గులు వుండడం వలన కార్యక్రమాల అమలు దెబ్బ తింటుంది.

5.03 7వ ప్రణాళికను గత ప్రణాళికలతో పోల్చి చూస్తే ప్రధానంగా కనిపించే అంశం – పెద్ద తరహా, మధ్య తరహా నీటిపారుదల, విద్యుచ్ఛక్తి రంగాలకు కేటాయింపు శాతంలో తగ్గుదల (12వ పట్టిక చూడండి). 1970 80 సంవత్సరాల్లో ఈ రంగాలకు అంటే, పెద్ద తరహా– మధ్య తరహా నీటి పారుదల రంగానికి 31.40 శాతం, విద్యుచ్ఛక్తి రంగానికి 37.21 శాతం వెరశి 68.61 శాతం కేటాయింపు వుండింది. 6 వ ప్రణాళికా కాలంలో ఇది వరుసగా 26.8 శాతం, 23.04 శాతం రెండూ కలిపి 49.84 శాతానికి పడిపోయింది.

7వ ప్రణాళికా కాలంలో ఈ కేటాయింపు మరింతగా తగ్గిపోయి 24.38 శాతం, 16.46 శాతం మొత్తం కలిపి 40.84 శాతానికి పడిపోయింది. దీనివల్ల ఇతర రంగాలకు, ముఖ్యంగా సాంఘిక సేవారంగానికి కేటాయింపు శాతం పెరిగింది. సాంఘిక సేవా రంగాలకు కేటాయింపు శాతాన్ని పెంచడం సంతోషదాయకమే గాని పెద్ద తరహా నీటిపారుదల, విద్యుచ్ఛక్తి రంగాలకు ప్రణాళికా వ్యయం శాతం తగ్గించినట్లయితే అది రాష్ట్ర ఆర్థిక వ్యవస్థ పైద దెబ్బ తీస్తుంది. పెద్ద తరహా నీటి పారుదల రంగం విషయంలో తక్కువ ప్రణాళికా కేటాయింపులు ప్రస్తుత స్థితిగతులపై ప్రభావం చూపక పోవచ్చునేమోగాని మున్ముందు అభివృద్ధి పైద అది తన ప్రభావాన్ని చూపిస్తుంది. అంతే కాకుండా ప్రాజెక్టు ఖర్చులు మరింతగా పెరిగిపోయేందుకు అవకాశం వుంది. అనావృష్టి పరిస్థితులకు తట్టుకొనగల-రాష్ట్ర శక్తిసామర్థ్యాలపై కూడా ఇది దెబ్బ తీస్తుంది. ఇక విద్యుచ్ఛక్తి రంగానికి వస్తే, తక్కువ పెట్టుబడుల మూలంగా విద్యుత్ కొరత ఏర్పడి మున్ముందు అభివృద్ధి రేటును దెబ్బతీయడం మాత్రమే కాకుండా వ్యవసాయ, పారిశ్రామిక రంగాల్లో ఇప్పుడున్న అభివృద్ధిని కూడా కృంగదీస్తుంది. సరిపడినంత విద్యుచ్ఛక్తి ఉత్పాదన లేనందు వలన చాలినంత మేరకు గాని, నమ్మకంగాగాని విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరా చేయలేకపోవడం జరుగుతున్నది. దీని వల్ల ప్రస్తుత వినియోగదారులకు కూడా తీవ్రమైన ఇబ్బంది కలుగుతుంది.

12 వ పట్టిక : రంగంవారి ప్రణాళికా వ్యయం (1960-61 నుండి 1989-90)

(రూ కోట్లలో)

సంవత్సరము	1960-61 నుండి 1969-70 వరకు	1970-71 నుండి 1979-80 వరకు	1980-81 నుండి 1984-85 వరకు	1985-86 నుండి 1988-89 వరకు	1989-90 (బడ్జెట్ అంచనా)
1	2	4	6	8	10
వ్యవసాయం, గ్రామీణాభివృద్ధి	83.18 (11.57)	163.29 (7.19)	297.29 (9.18)	603.66 (13.00)	174.06 (12.43)
నీటిపారుదల	249.67 (34.71)	713.34 (31.40)	867.40 (26.80)	1122.92 (24.19)	350.00 (25.00)
విద్యుచ్ఛక్తి	237.41 (33.01)	845.21 (37.21)	745.85 (23.04)	759.15 (16.35)	235.35 (16.81)
పరిశ్రమలు, గనులు	28.21 (3.92)	74.31 (3.27)	200.87 (6.21)	241.23 (5.20)	67.15 (4.80)
రవాణా, రాకపోకలు	29.85 (4.15)	187.60 (8.26)	220.57 (6.81)	503.47 (10.84)	65.49 (4.68)
సాంఘిక, సాముదాయిక సేవలు	90.42 (12.57)	280.86 (12.37)	883.21 (27.28)	1338.34 (28.83)	482.92 (34.49)
ఆర్థిక, సాధారణ సర్వీసులు	0.50 (0.07)	6.75 (0.30)	21.88 (0.68)	73.77 (1.59)	25.03 (1.79)
మొత్తము	719.24 (100.00)	2271.36 (100.00)	3237.07 (100.00)	4642.63 (100.00)	1400.00 (100.00)
బడ్జెటు ప్రణాళికా కేటాయింపు	-	-	3525.16	5046.97	1400.00

పై వివరాలకు ఆధారం : ఆర్థిక, ప్రణాళిక (ప్రణాళిక విభాగం) శాఖ

బ్రాకెట్లలోని అంకెలు మొత్తములో శాతాన్ని తెలియచేస్తాయి

5.04 1988-89 సంవత్సరంలో ప్రణాళికా వ్యయం రూ 1347 కోట్లు. ఇది అంతకుముందు సంవత్సరంలో వున్న రూ 1137 కోట్ల నుండి ఈ మేరకు పెరిగింది. వాస్తవానికి 1988-89 లో ఖర్చు ఇంత పెద్దస్థాయికి పెరగడానికి, అంతకుముందు సంవత్సరంలో ప్రణాళికా వ్యయం యదార్థంలో తక్కువగా వుండడం కొంతమేరకు కారణం. 1989-90 సంవత్సరానికి ఆమోదించిన బడ్జెటు ప్రకారం ఈ క్రింద పట్టికలో వివరించిన విధంగా వనరులలో రూ 184 కోట్లు లోటు వుంది. అంటే రూ 1400 కోట్లు పెట్టుబడి గల ప్రణాళికను అమలుపరచడానికి వున్న వనరులు రూ 1216 కోట్లు మాత్రమే.

(రూ. కోట్లలో)

రెవిన్యూ రాబడులు	..		4511.78
ప్రజా రుణం (నికరం)	..		591.69
పబ్లిక్ అకౌంటు (నికరం)	..		94.82
		మొత్తం	5198.29
రెవిన్యూ వ్యయం	..		4658.06
పెట్టుబడి వ్యయం	..		526.49
ఋణాలు, అడ్వాన్సులు (నికరం)	..		198.16
		మొత్తం ..	5382.71
		నికరలోటు ..	184.42

5.05 ఇదిలావుండగా, సంస్థాపరమైన పాలనాపరమైన మార్పుల మూలంగా తప్పనిసరియైన ఖర్చులు అనేకం ఏర్పడ్డాయి. ఈ మార్పుల యోగ్యతా యోగ్యతలు ఎలా వున్నప్పటికీ, ఈ సంస్థలు సమర్థవంతంగా పనిచేసేందుకు అవసరమైన మౌలిక సదుపాయాలను కల్పించాలంటే పెద్ద మొత్తాల్లో సరికొత్త ఖర్చులను భరించాల్సి రావడం మాత్రం నిజం. సూక్ష్మంగా పరిశీలిస్తే ఇందులో కొన్ని అభివృద్ధియేతర వ్యయాన్ని పెంచడానికి దారితీస్తాయి. దీని ఫలితంగా నిజమైన అభివృద్ధి కార్యకలాపాలకు వనరులు తగ్గిపోతాయి. పాలనాపరంగా అదనపు ఖర్చులు లేకుండా ప్రస్తుతం వున్న సిబ్బందిని సర్దుబాటు చేయడం ద్వారా ఈ కొత్త సంస్థలను నడిపిస్తాము అని అన్నారు. అయితే ఆచరణలో మాత్రం ఇంతవరకు ఇది సాధ్యపడలేదు. ఇకముందు సాధ్యపడే అవకాశం కూడా లేదు.

5.06 అంతేకాకుండా మునుపటి ప్రభుత్వం బడ్జెటు తయారు చేసిన తరువాత ప్రస్తుత సంవత్సరంలో మంజూరు చేసిన పథకాలు, తీసుకొన్న నిర్ణయాలు అనేకం వున్నాయి. ఈ అంశాలకు సంబంధించి అయ్యే మొత్తం ఖర్చు సుమారు రూ 300 కోట్లు కాగలదని అంచనా.

5.07 పైన వివరించిన విధంగా బడ్జెటులో లోటు ఎక్కువగా ఉంది. దీనికి తోడు అదనపు అంశాలపై ఖర్చు భారం ఉన్నది. ఇప్పుడైనా ఈ పరిస్థితిని చక్కదిద్దడానికి సరైన చర్యలు తీసుకొనకపోయినట్లయితే 1989-90 సంవత్సరంలోనే ఆర్థిక వనరుల్లో విపరీతమైన లోటు ఏర్పడే సూచనలు గోచరిస్తున్నాయి. ఈ విధంగా ఉన్న వనరుల ఇబ్బందులను, గతంలో ఆయా కార్యకలాపాలకు తక్కువ నిధుల కేటాయింపులను దృష్టిలో వుంచుకొని 1990-91 ప్రణాళికను రూపొందించాల్సి వుంది.

ముగింపు

8.01 ఒకవైపు లక్ష్యాలను, మరోవైపు వనరుల లభ్యతలోని ఇబ్బందులను, అమలుపరచడంలోని వాస్తవాలను పరిగణనలోకి తీసుకుంటూ ప్రాధాన్యతలను నిర్ణయించి ప్రణాళికలను రూపొందించాల్సిన అవసరం ఎంతైనా వుంది. మునుపటి ప్రభుత్వం ఈ అంశాన్ని విస్మరించింది. తత్ఫలితంగా అవాస్తవికమైన వాగ్దానాలు చేయడం, వనరులకు మించి పథకాలు చేపట్టడం జరిగింది. సంస్థాగత మార్పులు కొన్నిటిలో వాటి ఉద్దేశం అభినందించదగినదే అనుకొన్నప్పటికీ, మౌలిక సదుపాయాల ఏర్పాట్లను గురించి ఆలోచన లేకుండా, తగు ప్రయత్నాలు చేయకుండా మార్పులను తీసుకొని రావడంతో పాలనాపరమైన ఇబ్బందులు ఏర్పడ్డాయి.

8.02 ఆర్థిక వ్యవస్థను సమీక్షించిన మీదట, వ్యవసాయరంగంలో అభివృద్ధి రేటును పెంచాల్సిన అవసరాన్ని గుర్తించడం జరిగింది. ఇటీవల ఏర్పడిన అనావృష్టి పరిస్థితులను బట్టి చూస్తే మన రాష్ట్రంలో వ్యవసాయ రంగానికి అందిస్తున్న పారుదల సౌకర్యాలు సరిపడినంతగా లేవని, వాటిని మరింత మెరుగు పరచాల్సిన అవసరం ఎంతైనా వుందని అవగతమౌతున్నది. అంతేకాదు. మన రాష్ట్రంలో పరిశ్రమలు మరింతగా పెరిగేందుకు దోహదపడే అభివృద్ధి విధానాలను రూపొందించాల్సి వుంది. ఈ రెండు బృహత్ కార్యాలకు విద్యుచ్ఛక్తి చాలా ముఖ్యం. ఈ రెండు రంగాలకు అంటే సాగునీరు, విద్యుచ్ఛక్తి రంగాలకు కేటాయింపుల శాతాన్ని తగ్గించడం వల్ల మన రాష్ట్ర ఆర్థిక వ్యవస్థ మూలావసరాలకు భంగం కలుగుతున్నది. వ్యవసాయ, పారిశ్రామిక రంగాల్లో అభివృద్ధి రేట్లను ఏదో విధంగా కాపాడుకొన్నప్పటికీ ఉపాధి కల్పనలో వీటి ప్రత్యక్ష ప్రభావం సరిపడేంతగా లేదు. అందుచేత ఉపాధి కల్పనా పథకాల పట్ల ప్రత్యేక శ్రద్ధ తీసుకోవాల్సి వుంది. మన రాష్ట్రం, ముఖ్యంగా కొన్ని ప్రాంతాలు విద్య, ఆరోగ్య సర్వీసులు వంటి సాంఘిక సేవా రంగాల్లో ఇప్పటికీ వెనుకబడే వున్నాయి.

8.03 కాబట్టి, ఈ క్రింది అవసరాలను దృష్టిలో వుంచుకొని 8వ పంచవర్ష ప్రణాళిక ప్రాధాన్యతలను నిర్ణయించాల్సి వుంటుంది.

1. వ్యవసాయాభివృద్ధిరేటును మెరుగుపరచి అనావృష్టి పరిస్థితులను ఎదుర్కొనేందుకు మరిన్ని రక్షణలు కల్పిస్తూ వ్యవసాయ రంగాన్ని పటిష్ఠవంతం చేయడం.
2. మౌలిక సదుపాయాలను కల్పించే రెండు ప్రధానమైన సాగునీరు, విద్యుచ్ఛక్తి రంగాలను మరింత మెరుగుపరచడం.
3. పారిశ్రామికీకరణను వేగిరపరచడం.
4. ఉత్పత్తిదాయక ఉపాధికల్పనకు ప్రత్యేక పథకాలను చేపట్టడం.
5. వెనుకబడిన ప్రాంతాలు, బలహీన వర్గాల పట్ల ప్రత్యేక శ్రద్ధ వహించి కొన్ని సాంఘిక సేవలకు, సంక్షేమ రంగాలకు తగినన్ని నిధులు సమకూర్చడం.

కె. రోశయ్య,
ఆర్థిక మంత్రి.